

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

Darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” un tās papildinājuma ietvaros īstenoto pasākumu 1.5.1. „Labāka regulējuma politika” un 1.5.2. „Cilvēkresursu kapacitātes stiprināšana” ieviešanas ietekmes izvērtējums 2007.-2013.gada plānošanas periodā

Iepirkuma identifikācijas Nr. MK VK 2014/15 ESF

5. STARPZIŅOJUMS

Apakšaktivitāte 1.5.2.2.2. „Nevalstisko organizāciju administratīvās kapacitātes stiprināšana”
Apakšaktivitāte 1.5.2.2.3. “Atbalsts pašvaldībām kapacitātes stiprināšanā Eiropas Savienības politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansēto projektu un pasākumu īstenošanai”

Izpildītājs: SAFEGE Baltija

2015.gada 10. martā

Precizēts 2015. gada 1.jūnijā

Saturs

Ievads	4
Izmantotie saīsinājumi	5
1.5.2.2.2. apakšaktivitāte „Nevalstisko organizāciju administratīvās kapacitātes stiprināšana”	6
Apakšaktivitātes intervences loģika	6
Pārmaiņu teorija	7
1.izvērtējuma jautājums (TS jautājums 3.1.1.1.1.).....	9
2. izvērtējuma jautājums (TS jautājums 3.1.1.1.2.).....	13
3.izvērtējuma jautājums (TS jautājums 3.1.1.1.3.).....	17
4.izvērtējuma jautājums (TS jautājums 3.1.1.1.4.).....	20
5. izvērtējuma jautājums (TS jautājums 3.1.1.1.5.).....	22
6. izvērtējuma jautājums (TS jautājums 3.1.1.1.6.).....	27
19.izvērtējuma jautājums (TS jautājums 3.1.7.1.).....	28
20.izvērtējuma jautājums (TS jautājums 3.1.7.2.).....	32
21. izvērtējuma jautājums (TS jautājums 3.1.7.3.).....	37
22.izvērtējuma jautājums (TS jautājums 3.1.7.4.).....	42
Secinājumi un priekšlikumi.....	44
1.5.2.2.3. apakšaktivitāte “Atbalsts pašvaldībām kapacitātes stiprināšanā Eiropas Savienības politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansēto projektu un pasākumu īstenošanai”	49
Apakšaktivitātes intervences loģika	49
Pārmaiņu teorija	49
1.izvērtējuma jautājums 1 (TS jautājums 3.1.1.1.1.).....	52
2.izvērtējuma jautājums (TS jautājums 3.1.1.1.2.)	62
3. izvērtējuma jautājums (TS jautājums 3.1.1.1.3.).....	67
4.izvērtējuma jautājums (TS jautājums 3.1.1.1.4.).....	70
5. izvērtējuma jautājums (TS jautājums 3.1.1.1.5.).....	74
6.izvērtējuma jautājums (TS jautājums 3.1.1.1.6.).....	78
23. izvērtējuma jautājums (TS jautājums 3.1.8.1.).....	82
24.izvērtējuma jautājums (TS jautājums 3.1.8.2.).....	90
25. izvērtējuma jautājums (TS jautājums 3.1.8.3.).....	98
Secinājumi un priekšlikumi	105
Pielikumi.....	111
1.pielikums: Informācijas avotu saraksts.....	111
2.pielikums: Intervēto personu saraksts.....	113
3.pielikums:.....	116
1.5.2.2.3. apakšaktivitātes finansējuma saņēmēju aptaujas anketa.....	116
1.5.2.2.2. apakšaktivitātes finansējuma saņēmēju aptaujas anketa.....	123
4.pielikums.....	129
Interviju vadlīnijas (jautājumi) saistībā ar 1.5.2.2.3.apakšaktivitātes izvērtējuma jautājumiem.....	129
Interviju jautājumu vadlīnijas apakšaktivitātes 1.5.2.2.2. izvērtējumam.....	132
5.pielikums.....	133

Detalizēts izvērtējuma 23.jautājuma apraksts saistībā ar Eiropas teritoriālās sadarbības programmām.....	133
6. pielikums. Pārskats par projekta iesniedzēju darbību pēc 1.5.2.2.2. apakšaktivitātes ietvaros atbalstītā projekta beigām.....	136

Ievads

Izvērtējuma izstrāde tika uzsākta 2014. gada 11. novembrī pēc līguma noslēgšanas starp Valsts kanceleju un Sabiedrības integrācijas fondu (turpmāk – Pasūtītājs) un SIA „SAFEGE Baltija” (turpmāk – Izpildītājs). Līguma izpildes uzraudzībai Pasūtītājs izveidoja projekta Uzraudzības padomi, kuras komentāri ņemti vērā precizējot izvērtējuma autoru izstrādāto metodoloģiju.

Izvērtējums veikts atbilstoši Pasūtītāja izvirzītajām prasībām, proti, Tehniskajās specifikācijās noteiktajiem mērķiem un uzdevumiem: veikt darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” un tās papildinājuma pasākumu 1.5.1. „Labāka regulējuma politika” un 1.5.2. „Cilvēkresursu kapacitātes stiprināšana” apakšaktivitāšu ieviešanas izvērtējumu, vērtējot sākotnēji izvirzīto mērķu un plānoto rezultātu sasniegšanas pakāpi, to ietekmi un efektivitāti uz atbalstāmajām jomām, mērķa sasniegšanā ieguldīto līdzekļu pamatotību un lietderību, kā arī ietekmi uz uzņēmējdarbības vidi, publisko pārvaldi un sabiedrības līdzdalības veicināšanu dažādu politiku īstenošanā, sagatavojot secinājumus un sniedzot priekšlikumus atbilstoši izvērtējumā uzdotajiem darba uzdevumiem.

Šajā starpziņojumā sniegts izvērtējums par **1.5.2.2.2. „Nevalstisko organizāciju administratīvās kapacitātes stiprināšana”** un **1.5.2.2.3. “Atbalsts pašvaldībām kapacitātes stiprināšanā Eiropas Savienības politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansēto projektu un pasākumu īstenošanai”** īstenošanu atbilstoši Pasūtītāja formulētajiem specifiskajiem un vispārējiem izvērtēšanas jautājumiem un Izpildītāja piedāvātajai metodoloģijai. Attiecībā uz minētajām aktivitātēm/ apakšaktivitātēm ziņojumā iekļauti secinājumi un priekšlikumi.

Lai atbildētu uz izvērtējuma jautājumiem 1.5.2.2.2. „Nevalstisko organizāciju administratīvās kapacitātes stiprināšana” analīzē tika izmantota gan pārmaiņu teorija, gan ieguldījumu analīze. Lai noskaidrotu NVO nozīmīguma/lomas pieaugumu kā ES fondu intervences ietekmētu rezultātu rīcībpolitikas izstrādē un īstenošanā tika analizēti dati par NVO izstrādāto un valsts pārvaldes iestādēm iesniegto politikas un likumdošanas iniciatīvu izmaiņām pirms projektu īstenošanas un projektu īstenošanas. Lai noskaidrotu, vai apakšaktivitātes ieviešanas rezultātā ir palielinājusies NVO sniegto pakalpojumu kvalitāte, daudzums, pieejamība un pieprasījums, tika organizēta finansējuma saņēmēju aptauja. Lai iegūtu padziļinātu viedokli tika veiktas kopumā 6 intervijas ar SIF un NVO pārstāvjiem, kā arī fokusgrupa ar NVO, Labklājības ministrijas un pašvaldību pārstāvjiem.

Lai atbildētu uz izvērtējuma jautājumiem 1.5.2.2.3. “Atbalsts pašvaldībām kapacitātes stiprināšanā Eiropas Savienības politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansēto projektu un pasākumu īstenošanai” analīzē tika izmantota gan pārmaiņu teorija, gan ieguldījumu analīze. Lai izprastu vai šī apakšaktivitāte ir veicinājusi atbalsta saņēmēju aktīvāku un kvalitatīvāku līdzdalību ES un citas ārvalstu finanšu palīdzības apgūvē tika veikta statistikas datu analīze par ES un citu ārvalstu finanšu instrumentu apguvi pašvaldībās. Lai identificētu apakšaktivitātes rezultātu ietekmi, kā arī identificētu un izprastu cēloniskos mehānismus, tika veikta finansējuma saņēmēju aptauja. Aptauja tika nosūtīta aizpildīšanai visiem finansējuma saņēmējiem elektroniski uz finansējuma saņēmēju e-pasta adresēm. Lai iegūtu padziļinātu viedokli tika intervētas kopumā 16 personas, kas pārstāv atbalsta saņēmējus, Sabiedrības integrācijas fondu un Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministriju.

Izvērtējuma ziņojumā paustā nostāja atspoguļo tikai un vienīgi pētījuma autoru viedokļus, un nav uzskatāma par Valsts kancelejas oficiālo viedokli.

Izmantotie saīsinājumi

AFW – Vācijas Vadības akadēmija
BSR - Baltijas jūras reģiona transnacionālās sadarbības programma 2007-2013
CentralBaltic - Centrālā Baltijas jūras reģiona pārrobežu sadarbības programma
INTERREG IVA 2007-2013
DP – Darbības programma
DPP – Darbības programmas "Cilvēkresursi un nodarbinātība" (ESF) papildinājums
EEZ – Eiropas Ekonomiskā Zona
EK – Eiropas Komisija
ELFLA – Eiropas Lauksaimniecības Fonds Lauku Attīstībai
EM – Ekonomikas ministrija
ERAF – Eiropas Reģionālās Attīstības Fonds
ES – Eiropas Savienība
ESF – Eiropas Sociālais Fonds
ESTLAT - Igaunijas-Latvijas pārrobežu sadarbības programma 2007-2013
ESTLATRUS - Igaunijas-Latvijas-Krievijas pārrobežu sadarbības programma 2007-2013
EZF – Eiropas Zivsaimniecības Fonds
IPMA – Starptautiskā projektu vadības asociācija (International project management association)
IZM – Izglītības un zinātnes ministrija
KF – Kohēzijas fonds
LATLIT - Latvijas-Lietuvas pārrobežu sadarbības programma 2007-2013
LIAA – Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra
LBAS – Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība
LDDK – Latvijas Darba devēju konfederācija
LPS – Latvijas Pašvaldību savienība
LVLTBY – Latvijas – Lietuvas – Baltkrievijas Pārrobežu sadarbības programma 2007-2013
MK – Ministru kabinets
MKK - Ministru kabineta komiteja
n/a – nav attiecināms
NVO – Nevalstiska organizācija
SIF – Sabiedrības integrācijas fonds
TS – Tehniskā specifikācija
VARAM – Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
VIAA – Valsts izglītības un attīstības aģentūra
VK – Valsts kanceleja
VRAA – Valsts reģionālās attīstības aģentūra
VSS – Valsts sekretāru sanāksme

1.5.2.2.2. apakšaktivitāte „Nevalstisko organizāciju administratīvās kapacitātes stiprināšana”

Apakšaktivitātes intervences loģika¹

Apakšaktivitātes mērķis: panākt aktīvu un kvalitatīvu nevalstiskā sektora līdzdalību lēmumu pieņemšanas procesā un publisko pakalpojumu sniegšanā, kā arī Eiropas Savienības politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansēto projektu un pasākumu īstenošanā

Rādītāji atbilstoši DP „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājumam

Iznākuma rādītājs:

- Atbalstīto NVO skaits - 200 (bāzes vērtība 2006.g. – 43).

Rezultāta rādītājs:

- Palielināties nevalstisko organizāciju skaits, kas ir parakstījušas NVO un MK sadarbības memorandu - 140 (bāzes vērtība 2007.g. sākumā – 90).
- NVO īpatsvars, kas piedalās ES struktūrfondu finansēto pasākumu īstenošanā – 2% (bāzes vērtība 2006. gadā – 1.8%).

Iesaistītās puses:

- Mērķa grupa: biedrības un nodibinājumi saskaņā ar „Biedrību un nodibinājumu likumu” (turpmāk- NVO)
- Finansējuma saņēmēji: NVO.

Atbalstāmās darbības:

- projekta administrēšana;
- līdzdalības resursu stiprināšana politikas plānošanā un ieviešanā nevalstiskajām organizācijām, kas darbojas sabiedriskā labuma darbības jomā;
- NVO līdzdalības veicināšana ES sadarbības un attīstības sadarbības tīklos;
- NVO sniegto publisko pakalpojumu pielāgošana kvalitātes standartiem;
- inovatīvu pakalpojumu attīstība;
- informācijas un publicitātes pasākumu organizēšana par projekta norisi un rezultātiem, interneta mājaslapas izveide, informatīvi pasākumi projektu rezultātu izplatīšanai.

Ieguldījumi atbilstoši MK noteikumu Nr. 963 „Noteikumi par darbības programmas “Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājuma 1.5.2.2.2. apakšaktivitāti “Nevalstisko organizāciju administratīvās kapacitātes stiprināšana” 2014.gada 7. maija redakcijai:

Kopējais apakšaktivitātē pieejamais finansējums ir 3 582 894 euro, tai skaitā Eiropas Sociālā fonda finansējums – 3 308 852 euro un privātais finansējums – vismaz 274 042 euro.

1. atklātajā projektu iesnieguma atlasē pieejamais finansējums bija 491 963 LVL
2. atklātajā projektu iesnieguma atlasē pieejamais finansējums bija 825 667 LVL
3. atklātajā projektu iesnieguma atlasē pieejamais finansējums bija 710 007 LVL

Pirmajā atlasē finansējuma intensitāte bija 93%, bet pārējās – 92.07%.

¹ Intervences loģika balstīta uz 2008. gada 25. novembra MK noteikumiem Nr. 963 “ Noteikumi par darbības programmas “Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājuma 1.5.2.2.2. apakšaktivitāti “Nevalstisko organizāciju administratīvās kapacitātes stiprināšana” un to atbilstošajiem grozījumiem

Minimālais un maksimālais projekta finansējuma apjoms: 1 423 EUR un 35 572 EUR (1000 LVL un 25 000 LVL).

Pārmaiņu teorija

Balstoties uz apakšaktivitātes 1.5.2.2.2. intervences loģiku, kā arī apakšaktivitātes ietvaros izstrādājamiem projektu iesniegumiem esam izstrādājuši apakšaktivitātes 1.5.2.2.2. pārmaiņu teoriju – hipotētisku apakšaktivitātes intervences attēlojumu, kas norāda cēloņsakarības, kuras varētu novest pie iecerēto izmaiņu īstenošanas, kas izteikti plānoto rezultātu formā.

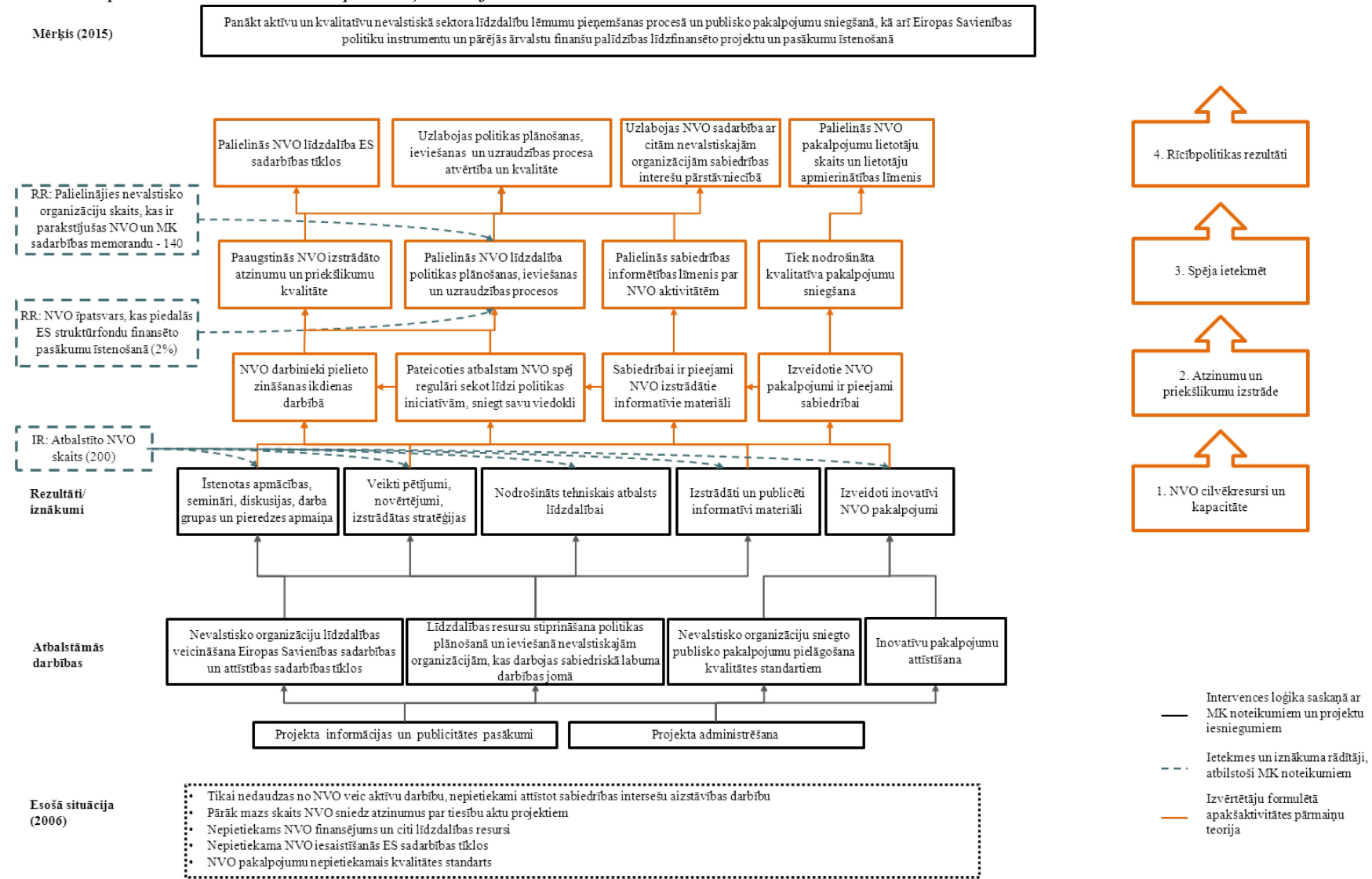
Pārmaiņu teoriju veido esošās situācijas raksturojums pirms apakšaktivitātes uzsākšanas, atbalstāmās darbības, plānotie iznākumi un rezultāti, tos raksturojošie rādītāji un izvērtētāju izstrādātā hipotētiskā cēloņsakarību ķēde, kas aktivitātes īstenošanas rezultātā ļautu sasniegt aktivitātes mērķi (skat. 1. attēlu).

Pārmaiņu teorija balstīta uz šādiem pieņēmumiem²:

- Atbilstoši Darbības programmas “Cilvēkresursi un nodarbinātība” 778. punktam un MK noteikumiem Nr. 963 tiek pieņemts, ka līdzdalības resursu stiprināšana un sadarbības tīklu attīstīšana tiešā veidā veicinās aktivitātes mērķa un plānotās ietekmes sasniegšanu;
- Atbilstoši apakšaktivitātes intervences loģikai, līdzdalības resursu stiprināšanas procesu veicina šādi elementi: apmācību, semināru, diskusiju organizēšana, pieredzes apmaiņas pasākumi, pētījumu izstrāde, tehniskais atbalsts līdzdalībai, sadarbības tīklu veidošana ar citām NV, valsts un pašvaldības iestādēm;
- Apakšaktivitātes īstenošanu un tās mērķu sasniegšanu ietekmē ārējā vide – normatīvajos aktos noteiktais NVO sadarbības mehānisms un iestāžu pieņemtā prakse sabiedrības iesaistei politikas plānošanas, ieviešanas un uzraudzības procesos;
- Apakšaktivitātes īstenošanu ietekmē finansējuma saņēmēju institūciju iekšējā vide - NVO ieinteresētība iesaistīties lēmumu pieņemšanas procesos, NVO izvēlētais darbības modelis un atvērtība sadarbībai ar citām nevalstiskajām organizācijām;
- Par aktivitātes ietvaros iegūtās kapacitātes nostiprināšanos liecina NVO spēja regulāri un savlaicīgi reaģēt uz attiecīgās jomas aktualitātēm, līdzdalība piedaloties gan lēmumu pieņemšanas procesos, gan arī līdzdarība citos ar NVO darbības jomu saistītos projektos;
- Par aktivitātes ietvaros iniciētā inovatīvā pakalpojuma ilgtspējību liecina klientu skaita pieaugums;
- Izveidoto sistēmu, iegūto zināšanu un informācijas pielietojumu apliecina NVO līdzdalības pieaugums gan kvantitatīvi (vairāk atzinumu, biežāka līdzdalība procesos), gan kvalitatīvi (vērā ņemto atzinumu skaita pieaugums, līdzdalības uzaicinājumu pieaugums);
- Finansējuma saņēmēju un partneru administratīvā kapacitāte ir būtiska projektu un atsevišķu darbību rezultātu sasniegšanai;
- Sākotnējo problēmu definēšana un kvantitatīvu datu pieejamība apakšaktivitātes ietvaros īstenoto projektu līmenī ir būtiska, lai novērtētu sasniegto rezultātu ietekmi.

² Pieņēmumi ir **hipotētisks**, uz situācijas izpēti un analoģu intervenču analīzi balstīts izvērtētāju viedoklis, kas paskaidro vēlamo saistību starp aktivitātes darbībām un plānoto ietekmi, kā arī iemeslus kas šos saistību varētu veicināt vai kavēt.

1. attēls. Apakšaktivitātes 1.5.2.2.2. pārmaiņu teorija.

1.izvērtējuma jautājums (TS jautājums 3.1.1.1.1.)

Kāda ir sākotnēji Darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” apakšaktivitātes īstenošanas noteikumos un projekta līmenī izvirzīto mērķu, un plānoto rezultātu un rādītāju sasniegšanas pakāpe un faktori, kas to ir ietekmējuši?

a. Kādi iznākumi un rezultāti ir sasniegti?

Kopumā apakšaktivitātes ietvaros norisinājās 3. projekta konkursu kārtas un tika atbalstīti 133 projekti. Zemāk tabulā norādīts atbalstīto projektu skaits sadalījumā pa projektu kārtām.

1.tabula. 1.5.2.2.2. apakšaktivitātē atbalstīto projektu skaits sadalījumā pa kārtām

Projektu atlasē kārtā	Projektu iesniegšanas termiņš	Vienam projektam pieejamais finansējums	Atbalstīto projektu skaits	Pieejamais finansējums
1.atlasē kārtā	18.12.2009.- 4.03.2010.	1000 - 25'000 LVL	40	491 963 LVL
2. atlasē kārtā	19.05.2011.- 30.06.2011.	1000 - 25'000 LVL	39	825 667 LVL
3.atlasē kārtā	17.02.2012. – 28.03.2012.	1000 - 25'000 LVL	54	710 007 LVL

Datu avots: Autoru veidots, izmantojot Sabiedrības integrācijas fonda informāciju

Šīs apakšaktivitātes ietvaros projekta iesniedzēju un sadarbības partneru kopējais aptuvenais skaits ir 188, no tiem 118 ir projektu iesniedzēji. Spēcīgākās NVO, kurām jau ir ilggadēja pieredze savā darbības jomā un arī pietiekoša kapacitāte projekta pieteikumu iesniegšanā, ieguva finansējumu vairākās atlasē kārtās (piemēram, Onkoloģisko pacientu atbalsta biedrība “Dzīvības koks”, Latvijas Ģimenes plānošanas un seksuālās veselības asociācija "Papardes zieds", Biedrība "Latvijas Cilvēku ar īpašām vajadzībām sadarbības organizācija SUSTENTO”).

Projektu ietvaros NVO sasniedza daudzveidīgus rezultātus. Visbiežāk, kā redzams 2. tabulā tiek minēta semināru, apmācību un diskusiju organizēšana, kas būtībā ir pamats jebkuras organizācijas vai indivīda kapacitātes celšanai. Apmācību un apmaiņas braucienus, kā arī apmācību laikā gūtā pieredze, atbilstoši 1. attēlā redzamajam loģiskajam modelim, transformējās NVO darbinieku spējā pielietot iegūtās zināšanas ikdienas darbā un pilnveidot savas līdzdalības prasmes, uzlabot esošo pakalpojumu vai ieviest jaunu.

2.tabula. Projektu ietvaros sasniegtie rezultāti

Projektu ietvaros sasniegtie rezultāti	Atbilžu skaits
semināru, apmācību, diskusiju organizēšana	48
informatīvu materiālu izveidošana	31
pieredzes apmaiņas vizītes, ārvalstu prakses izpēte	31
darba grupu organizēšana	24
mājas lapu uzlabošana	21
Sadarbības memoranda parakstīšana ar Ministru kabinetu	15
NVO sadarbības tīkla vai sadarbības platformas izveide	15
jau esoša pakalpojuma kvalitātes uzlabošana	12
sadarbības stratēģiju izstrāde	11
interneta platformas vai informācijas sistēmu izveide	10

līgumu vai vienošanos parakstīšana ar dažādām institūcijām	9
normatīvo aktu, nozares standartu izstrāde	8
E-formāta izdevumu izveidošana	8
atbalsta organizāciju, grupu vai atbalsta sistēmu izveidošana	7
inovatīva pakalpojuma izstrāde, kas nav saistīta ar interneta vidi	4
attīstības plānošanas dokumentu izstrāde valsts vai reģionālajā līmenī	4
specifisku datu bāzu izveide	3
e-rīka izveide NVO līdzdalības atvieglošanai	3
TV raidījumu izveidošana, raidījumu izveide interneta vidē	3
kvalitātes vadības sistēmas izstrāde vai uzlabošana	2
NVO reģionālo nodaļu izveide	1
kvalitātes standartu izstrāde	1
interaktīvas vides vai interaktīva pakalpojuma izstrāde	1
starpinstitucionālo darba grupu izveide	1

Datu avots: Autoru veidots, izmantojot atbalsta saņēmēju atbildes uz aptaujas jautājumiem (n=56)

Nozīmīgs aktivitātes rezultāts, kurš nodrošina priekšnosacījumus līdzdarbības veicināšanai ir Sadarbības memoranda parakstīšana ar MK. Lai gan NVO pārstāvji intervijās dažkārt izteicās, ka nav skaidri sadarbības noteikumi vai ieceres, Memoranda parakstīšana ir jau solis tuvāk ieceru potenciālajai īstenošanai.

b. Cik lielā mērā ir sasniegti sākotnēji noteiktie mērķi un plānotie rezultāti?

Saskaņā ar 2008. gada 25. novembra MK noteikumu Nr. 963 “ Noteikumi par darbības programmas “Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājuma 1.5.2.2.2. apakšaktivitāti “Nevalstisko organizāciju administratīvās kapacitātes stiprināšana” 2. punktu apakšaktivitātes **mērķis** ir panākt aktīvu un kvalitatīvu nevalstiskā sektora līdzdalību lēmumu pieņemšanas procesā un publisko pakalpojumu sniegšanā, kā arī Eiropas Savienības politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansēto projektu un pasākumu īstenošanā.

Izskatot projektu pieteikumus un izanalizējot SIF mājas lapā ievietoto informāciju konstatēts, ka projektu mērķu formulējumi pārsvarā ir identiski ar apakšaktivitātes mērķa formulējumu. Izskatot projektu pieteikumus minētos mērķus, pētnieki secina, ka 51 projekts jeb 38,3% no apstiprinātajiem 133 projektiem tika orientēti gan uz cilvēkresursu kapacitātes uzlabošanu, gan uz inovatīvu pakalpojumu sniegšanu, vienlaikus projekta pieteikumus noformulējot arī specifiska mērķa sasniegšanu, kas saistīts ar konkrētās NVO darbības jomu (piemēram, reģionālā pacientu organizāciju tīkla izveide, diskusiju platformas, e-rīku izveide u.c.). Pārējo 82 projektu mērķi bija NVO cilvēkresursu kapacitātes stiprināšana konkrētajā organizācijā, rīcībspējas attīstība ar mērķi aktīvāk piedalīties lēmumu pieņemšanas procesā gan pašvaldībā, gan Latvijā, gan arī ārvalstīs.

Īstenojot projektu ietvaros finansētas darbības un sasniedzot projektā plānotos rezultātu rādītājus, tika iecerēts sasniegt šādu DPP minēto *iznākuma* rādītāju:

- atbalstīto NVO skaits – 200 (kvantifikācija 2013. gadā).

DPP minēti arī 2 *rezultāta* rādītāji, kas jāsasniedz apakšaktivitātes ietvaros:

- Palielinājies NVO skaits, kas parakstījušas NVO un MK sadarbības memorandu – 140
- NVO īpatsvars, kas piedalās ES struktūrfondu finansēto pasākumu īstenošanā - 2%

Pēc pētījuma veicēju aprēķiniem kopējais aptuvenais finansējuma saņēmēju skaits (projekta iesniedzēji un sadarbības partneri) ir 188. Savukārt projektu īstenotajās darbībās ir piedalījušies un par ieguvējiem uzskatāms daudzkārt lielāks skaits NVO.

Pēc Lursoft datiem, uz 2014. gada 31. decembri Latvijā darbojās 19'332 sabiedriskās organizācijas, biedrības un nodibinājumi. Pēc Sabiedrības integrācijas fonda apkopotajiem datiem uz 2014. gada 31. decembri 1.5.2.2.2. apakšaktivitātes ietvaros projektu aktivitātēs piedalījušās 3368 organizācijas. Kaut arī aptuvenais finansējuma saņēmēju skaits (188) ir nedaudz zemāks kā DPP iznākuma rādītāja mērķa vērtība (200), tomēr ievērojamais dalībnieku skaits projekta aktivitātēs netieši liecina, ka DPP minētā iznākuma rādītāja mērķa vērtība ir pārsniegta.

Pēc projekta beigām daudzas organizācijas turpina sadarbību citos projektos. Sīkāka informācija par 1.5.2.2.2. apakšaktivitātes projektu iesniedzēju tālāko darbību sniegta 6. Pielikumā.

Aplūkojot 6.pielikumā sniegto informāciju secināms, ka aktivitātes mērķis - panākt aktīvu un kvalitatīvu nevalstiskā sektora līdzdalību lēmumu pieņemšanas procesā un publisko pakalpojumu sniegšanā, kā arī Eiropas Savienības politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansēto projektu un pasākumu īstenošanā – attiecībā uz nevalstiskā sektora līdzdalības aktivitāti ir sasniegts. No 118 projektu iesniedzējiem 103 jeb 87% turpina darboties vietējā un/vai starptautiskā mērogā. 50 no šīm 103 organizācijām turpina darboties EEZ finanšu instrumenta ietvaros. Kā piemēru var minēt biedrības “Eiropas Kustība Latvijā” projektu “Aktīva pilsoniskā līdzdalība: Latvija = ES”, kurš tiks īstenots līdz 2015. gada beigām. Projekta mērķis sasaucas ar iepriekšējā programmēšanas perioda mērķi aktivizēt līdzdalību lēmumu pieņemšanā gan nacionālajā, gan arī Eiropas līmenī, uzlabot sadarbību ar valsts pārvaldes iestādēm, kā arī īstenot kapacitātes celšanas pasākumus. Plānots, ka augšminētais Eiropas Kustība Latvijā projekts cels pilsoniskās sabiedrības informētību, spējas un vēlmi iesaistīties lēmumu pieņemšanā Latvijā un ES un aktīvi izmantot ES sniegtās iespējas.

6. pielikuma tabulā ar dzeltenu krāsu iekrāsotas 12 organizācijas, par kuru darbību pēdējo gadu laikā internetā nav atrodamā dati, novecojušas mājas lapas. Trijām organizācijām, kas iekrāsotas sarkanā krāsā, mājas lapas ir neaktīvas, vai arī tās uzsākušas likvidācijas procesu.

Pēc Valsts kancelejas sniegtās informācijas, uz 2014. gada 31. decembri NVO īpatsvars, kas piedalās ES struktūrfondu finansēto pasākumu īstenošanā, bija 2.17%, kas norāda, ka viens no DPP minētajiem rezultāta rādītājiem – NVO īpatsvars, kas piedalās ES struktūrfondu finansēto pasākumu īstenošanā ir 2% – ir sasniegts. NVO līdzdalības kvalitāte sīkāk apskatīta pie 2.izvērtējuma jautājuma.

Izanalizējot Valsts kancelejas sniegto informāciju par NVO skaitu, kuras pievienojušās NVO un MK sadarbības memorandam laika posmā no 2009. – 2014. gadam, pētnieki secina, ka otrs no DPP minētajiem rezultāta rādītājiem – NVO skaits, kas parakstījušās NVO un MK sadarbības memorandu, palielinājies par 140 – ir pārsniegts. Laika posmā no 2009. – 2014. gadam memorandu ir parakstījušās 205 organizācijas.

Izskatot progresu pārskatus, VK un SIF sniegto informāciju, dažādu NVO mājas lapas, kā arī no intervijā ar NVO jumta organizācijas pārstāvja teiktā var secināt, ka **DPP minētie uzraudzības rādītāji ir pilnībā sasniegti un pat pārsniegti. Protams, ir atsevišķi gadījumi, kad organizācijas dažādu iemeslu dēļ ir pastāvējušas tikai uz projekta ieviešanas brīdi un nav spējušas nodrošināt rezultātu ilgtspējību, taču, vadoties no rezultatīvo rādītāju sasniegšanas pakāpes (proti, atbalstīto NVO skaits un NVO**

skaits, kas piedalās ES struktūrfondu finansēto pasākumu īstenošanā, ir sasniegts un nedaudz pārsniegts pret plānoto), ieviešana kopumā bijusi veiksmīga.

c. Kādi citi mērķi un rezultāti ir sasniegti aktivitāšu īstenošanas gaitā?

Pēc aptaujas datiem, 92.9% respondentu ir atbildējuši, ka tika sasniegti visi no projekta līmenī plānotajiem rezultātiem. Papildus tam, 16 respondenti (28.6%) piebilda, ka papildus sasniegti arī kādi citi, projektā neplānoti rezultāti. Kā galvenais ieguvums gan intervijās, gan arī aptaujās tiek norādīta iespēja paaugstināt projektā iesaistīto organizāciju kapacitāti un palielināt to vispārējo izpratni par konkrētās nozares problēmām, motivējot tās aktīvāk iesaistīties lēmumu pieņemšanas procesos gan nacionālā, gan ES līmenī. Iegūstot zināšanas, NVO dalībniekiem attīstās spēja izstrādāt un piedalīties citos projektos. Projektu laikā tika iegūti jauni kontakti un iepriekš neaktīvo NVO pārliecība, ka iesaistīties lēmumu pieņemšanas procesos ir iespējams.

NVO augsti novērtē iespēju projektu ietvaros izstrādāt darbības stratēģijas un kvalitātes sistēmas, tādējādi kā papildus sasniegto rezultātu anketās minot iespēju saredzēt darbības vīziju un iegūt jaunus kontaktus un jaunas idejas. Pozitīvi tiek novērtēti arī organizācijas biedru pieaugums, kuriem radusies interese par darbības jomu tieši projekta aktivitāšu īstenošanas laikā. Citreiz šādas intereses rezultātā pat tiek izveidotas jaunas biedrības. Intervijās NVO pārstāvji uzsver, ka tieši savstarpējās sadarbības iespējas deva impulsu iniciatīvām jaunu projektu uzsākšanā.

d. Kādi iekšējie un ārējie faktori ir veicinājuši / kavējuši mērķu un rezultātu sasniegšanu?

Iekšējie faktori

Atbildot uz anketas jautājumiem, 24 (42.9%) respondenti ir norādījuši, ka projekta īstenošanas laikā ir saskārušies ar neparedzētām grūtībām. Organizācijām, kas nav administrējušas liela apjoma projektus, rodas grūtības ar izmaksu attiecināmību. Tas ir nozīmīgs kavējošs faktors arī pieredzējušu organizāciju darbībā, jo izmaksu attiecināmības pierādīšana, viņuprāt, ir ļoti darbietilpīgs process un attiecībā pret mazu izmaksu apjomu relatīvi pārāk sarežģīts process. Grūtības radīja arī jaunas informācijas apgūšana projekta dokumentācijas kārtošana, ne visas organizācijas bija gatavas tam, ka pašām jāiegulda savi finanšu līdzekļi aktivitāšu īstenošanā, pirms saņēma izdevumu atmaksu. Tas radījis nevajadzīgu spriedzi projekta īstenošanas gaitā, taču rezultātu sasniegšanas pakāpi neesot ietekmējis. Grūtības projektam nepieciešamās naudas plūsmas regulācijā pieminētas vairākkārtīgi, organizācijas nebija paredzējušas, ka SF prasības ir tik laikietilpīgas un dažreiz to izpilde ieilgst.

Vēl viens faktors, kas izmainīja organizāciju iekšējo darba ritmu, bet neietekmēja rezultātus, bija nepietiekama laika saplānošana paredzētajām aktivitātēm, piemēram, e-platformas radīšanai vai apmācību organizēšanai. Pētnieki no anketu datiem un aptaujām secina, ka šādi traucējoši faktori rodas, galvenokārt, nepieredzējušām organizācijām, kas ar šāda apjoma projektu administrēšanu saskaras pirmo reizi.

Projekta iekšējās pārvaldības jomā galvenokārt šķēršļi radusies sadarbības organizāciju nepietiekamas aktivitātes dēļ, kas uzlicis lielāku administratīvo slogu projekta pārvaldības grupai. Arī progresa pārskatos neefektīva elektroniskā saziņa starp dalīborganizācijām ir identificēta kā risks, kas apgrūtināja projekta rezultātu sasniegšanu.

Ārējie faktori

Kā ārējos veicinošos faktorus respondenti anketās norādījuši dalībnieku necerēti lielo interesi par pasākumiem, kas vēlāk veicinājuši organizācijas biedru pieaugumu vai pieprasījumu pēc pasākuma vai pakalpojuma turpinājuma. Pozitīvi tiek vērtēta pašvaldības sociālo dienestu ieinteresētība tālāku pakalpojumu sniegšanas uzlabošanā,

tālākas sadarbības veidošana ar valsts institūcijām, laba sadarbība ar Sabiedrības integrācijas fondu, NVO iniciatīvas virzība izskatīšanai Ministru kabinetā, sabiedrības interese par projektu rezultātiem, kas bija laba platforma jaunu projekta ideju attīstībai. NVO un MK sadarbības memoranda parakstīšana tiek minēta kā priekšnoteikums organizācijas nonākšanai nacionālā līmeņa aprītē.

Kā ārējie kavējošie faktori anketās minēti valsts un pašvaldību neieinteresētība NVO projektu rezultātos, nepietiekama vēlme sadarboties un atbalstīt iniciatīvas. Izstrādājot nozares standartus, NVO saskārušās ar stereotipu laušanu un virkni birokrātisku šķēršļu, kas tomēr tika pārvarēti. Sadarbojoties ar ārvalstu partneriem, ir bijuši gadījumi, kad to lēnā lēmumu pieņemšanas procesa dēļ ir nācies pārplānot pieredzes apmaiņas braucienus. NVO gan anketu rezultātos, gan intervijās pieminējuši grūtības, kas radušās, aizpildot progresu pārskatu rezultātu tabulu. Tiek ierosināts pārskatīt projektu mērķa grupas un pielāgot tabulas formātu atbilstoši projekta saturam³

Projekta īstenošanas laikā bija gadījumi, kad tās NVO, kas bija ieguvušas finansējumu, projektus pilnībā neīstenoja. Līgumi ar tām tika pārtraukti vai nu projekta īstenošanas laikā, vai arī uzraudzības procesā, atklājot neattiecināmas izmaksas vai darbību neatbilstoši projekta mērķim.⁴ Vēl viens kavējošais faktors, kas neļāva visiem projektiem pilnībā sasniegt projekta pieteikumos izvirzītos mērķus, bija vairāku projektu iesniegumu atlases 3. kārtā apstiprināto projektu nepietiekamā kvalitāte, jo tie tika apstiprināti vēlāk, kad izrādījās, ka visas organizācijas pilnībā nav iztērējušas finansējumu un ka ir iespēja piešķirt finansējumu tiem projektiem, kas sākotnēji netika apstiprināti 3. kārtā. Tomēr, SIF pārstāvis uzsver, ka tādu projektu nebija daudz.

Apskatot 1. izvērtējuma jautājumu kopumā, var secināt, ka sākotnēji noteiktie rezultāti un uzraudzības rādītāji ir sasniegti plānotajā apmērā, nodrošinot priekšnosacījumus NVO līdzdalības pieaugumam un ilgtspējības stiprināšanai. Organizāciju biedriem tika dota iespēja paaugstināt savu zināšanu līmeni, sadarbojoties liela apmēra projekta ieviešanā un administrēšanā, tas deva iespējas attīstīt citus projektus. Ir radīti priekšnosacījumi sniegto pakalpojumu kvalitātes uzlabošanā un jaunu pakalpojumu sniegšanas sistēmas izstrādāšanā.

Apakšaktivitātes īstenošanas noteikumos izvirzīto mērķu un plānoto rezultātu sasniegšanu galvenokārt kavēja iekšējie faktori, kas saistīti ar nepietiekamām finanšu vadības prasēm organizācijās. Mērķa grupas ieinteresētība bija galvenie veicinošie ārējie faktori.

2. izvērtējuma jautājums (TS jautājums 3.1.1.1.2.)

Kāda ir apakšaktivitātes ietekme uz atbalstāmajām jomām un ieguldījuma nozīmīgums šo jomu attīstībā

a. Kādas izmaiņas ir novērojamas atbalstāmajās jomās? Cik lielā mērā izmaiņas ir saistāmas ar apakšaktivitātes ieguldījumiem?

Apakšaktivitāte ir vērsta uz Valsts pārvaldes politikas attīstības pamatnostādņu 2008.-2013.gadam⁵ (turpmāk - pamatnostādnes) 5.rīcības virziena "Sadarbības līdzdalība un sadarbība valsts pārvaldē" 5.1. apakšvirziena "Sabiedrības iesaistīšana lēmumu

³ Intervija ar NVO pārstāvi 2014. gada 19. novembrī.

⁴ Intervija ar SIF pārstāvi 2014. gada 11. novembrī.

⁵ Valsts pārvaldes politikas attīstības pamatnostādnes 2008.-2013.gadam LABĀKA PĀRVALDĪBA: PĀRVALDES KVALITĀTE UN EFEKTIVITĀTE, MK 2008.gada 3.jūnija rīkojums Nr.305

pieņemšanas un tiesību aktu izstrādes, to īstenošanas un novērtēšanas procesos” rezultātu sasniegšanu.

Pamatnostādņu izstrādes laikā kā nepieciešams priekšnoteikums sabiedrības līdzdalības līmeņa paaugstināšanai tiek minēta nepieciešamība celt sabiedrības aktivitāti un līdzdalību valsts pārvaldē, nodrošinot atgriezenisko saiti un paaugstinot viedokļu izvērtēšanas un vērā ņemšanas līmeni.

Pamatnostādņu ex-post izvērtējumā identificēta pozitīva tendence un pakāpeniska virzība uz rezultatīvo rādītāju uzlabošanu⁶. NVO kapacitāte tiek stiprināta gan no valsts, gan dažādu starptautisko donoru puses, un NVO spēja un vēlme līdzdarboties ir pieaugusi. Izvērtējumā tika norādīts, ka normatīvais regulējums attiecībā uz sabiedrības līdzdalību lēmumu pieņemšanas procesā ir pietiekams un, ka nākotnē uzsvars jāliek uz izglītošanu un sabiedrības līdzdalības jēgas skaidrojumu.

Analizējot VK mājas lapā sniegtos datus, ir vērojams, ka ar katru gadu pieaug to organizāciju skaits, kas parakstījušas NVO un MK sadarbības memorandu. Kopumā uz 2015. gada 29. martu Memorandu ir parakstījušas 387 organizācijas. 2013. gadā 7 ministrijas ir noslēgušas 54 līdzdarbības līgumus, 6 ministrijas parakstījušas sadarbības memorandus ar NVO.

Viens no sabiedrības iesaistīšanās lēmumu pieņemšanā rādītājiem ir nevalstisko organizāciju līdzdalība normatīvo aktu izstrādē, iesniedzot atzinumus. Pēc e-portfelī pieejamajiem datiem, laika posmā no 2012. gada 5. janvāra līdz 2015. gada 8. janvārim ir notikusi 151 valsts sekretāru sanāksme (VSS). 2012. gadā uz VSS ir iesniegti 1290 pieteikumi, no kuriem uz 635 NVO ir sniegušas atzinumu. 2013. gadā uz VSS ir iesniegti 2133 pieteikumi, un NVO ir sniegušas atzinumu 709 pieteikumiem. 2014. gadā uz VSS bija iesniegti 1064 pieteikumi, no kuriem par 689 ir saņemti NVO atzinumi. Lai salīdzinātu tendenci vidējā termiņā, tika aprēķināti rezultatīvie rādītāji atbilstoši Valsts pārvaldes attīstības pamatnostādņu 5.1. nodaļas formātam (3. tabula).

Papildus atzinumiem, NVO piedalās arī normatīvo aktu izstrādē, piemēram, piedaloties darba grupās. Atbilstoši VK mājas lapā ievietotajiem datiem, 2012. gadā NVO piedalījušas 346 normatīvo aktu izstrādē, 2013. gadā - 244 aktu izstrādē. Attiecinot tos pret VSS sanāksmē iesniegtajiem pieteikumiem, iegūstam tabulā minētos datus.

3.tabula. Valsts pārvaldes politikas attīstības pamatnostādņu 2008. – 2013. gadam 5.1. virziena rezultatīvo rādītāju izpilde.

Darbības rezultāts	Uzlabojusies valsts pārvaldes komunikācija ar sabiedrību – pieaudzis sniegtās informācijas apjoms un kvalitāte							
Rezultatīvais rādītājs	Politikas dokumentu un normatīvo aktu projektu īpatsvars, kuriem NVO ir sagatavojušas atzinumus MK Kārtības ruļļa noteiktajā kārtībā (īpatsvars no Valsts sekretāru sanāksmē izsludinātajiem projektiem)							
		2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
	Plānotais:	7%	9%	11%	13%	14%	15%	
	Sasniegtais:	12%	26%	36%	43%	49%	33%	64.7%
Rezultatīvais rādītājs	Politikas plānošanas dokumentu un normatīvo aktu īpatsvars, kuru izstrādē ir piedalījušas NVO							
		60%	63%	66%	69%	72%	75%	
	Plānotais:	60%	63%	66%	69%	72%	75%	
	Sasniegtais:	5.2%	13.5%	16.3%	22.3%	26.8%	11.4%	

Avots: Pētnieku aprēķinātie dati, balstoties uz „Starpziņojums par pamatnostādņu „Valsts pārvaldes politikas attīstības pamatnostādnes 2008.-2013.gadam: PĀRVALDES KVALITĀTE UN EFEKTIVITĀTE” gala novērtējumu (ex-post)”, 5.1.nodaļas rezultatīvo rādītāju aprēķinu

⁶ „Starpziņojums par pamatnostādņu „Valsts pārvaldes politikas attīstības pamatnostādnes 2008.-2013.gadam: PĀRVALDES KVALITĀTE UN EFEKTIVITĀTE” gala novērtējumu (ex-post)”, 5.1.nodaļa

Pēc tabulas datiem ir redzams, ka rezultātīvā rādītāja vērtība gan absolūtajos skaitļos (no 346 2012. gadā uz 244 2013. gadā), gan arī procentuāli (no 26.8% uz 11.4%) 2013. gadā samazinājusies. Rādītāja absolūtās vērtības samazinājums varētu būt saistīts ar tādu iniciatīvu pieteikšanu VSS, kas nav NVO interešu lokā. Lai gan teorētiski NVO var ietekmēt dienas kārtības veidošanu un Sadarbības Memorands ir viens no tādiem instrumentiem, praksē NVO ietekme šajā agrīnajā politikas izstrādes posmā notiek samērā reti un tikai ar ietekmīgu komunikatīvo instrumentu un lobija palīdzību. NVO līdzdarbības rādītāja relatīvais samazinājums 2013. gadā izskaidrojams ar gandrīz divkārtīgu pieteikumu pieaugumu VSS (no 1290 pieteikumiem 2012. gadā uz 2133 pieteikumiem 2013. gadā). **Līdz ar to VSS, MKK un MK iekļauto dienas kārtības jautājumu tēmas un pieteikumu skaitu var uzskatīt par ārējiem faktoriem, kas ietekmē NVO aktivitātes dinamiku valsts līmenī.**

Lai noskaidrotu, kāda ir NVO līdzdalības attīstības tendence 2014. gadā un vai tā turpina samazināties, pētnieki attiecībā 689 saņemtos NVO atzinumus pret 1064 VSS iesniegtajiem pieteikumiem, iegūstot gandrīz divkārtīgu NVO līdzdalības aktivitātes pieaugumu – 64.7%. Visbiežāk atzinumus par pieteikumiem sniedz LPS, LDDK un LBAS. Pētnieki ar nolūku iekļāvuši sociālos partnerus rezultātīvā rādītāja aprēķinā, jo pamatnostādņu izstrādes periodā tie tika iekļauti rezultātīvā rādītāja noteikšanā un datu savietojamības dēļ jāiekļauj arī tagad, kaut arī LDDK un LBAS nav 1.5.2.2.2. apakšaktivitātes finansējuma saņēmēji.

Attiecībā uz NVO sektora kapacitāti kopumā joprojām jānorāda uz problemātiku, ka blakus spēcīgām un ilgtspējīgām organizācijām ir vērojamas tādas organizācijas, kas tiek dibinātas uz kārtējo projektu iesniegumu atlasī un kuru darbība izbeidzas līdz ar finansējuma beigām. NVO sektorā joprojām vērojama sadrumstalotība un neviendabība (tika minēts intervijās ar NVO pārstāvjiem un fokusgrupas diskusijā).

b. Cik nozīmīgi ir apakšaktivitātes ietvaros veiktie ieguldījumi uz atbalstāmo jomu attīstību?

Gan aptaujas dati, gan arī intervijās sniegtās atbildes nenoliedzami apstiprina apakšaktivitātes ietvaros īstenoto projektu nozīmīgumu līdzdalības stiprināšanā. Tiesa gan, intervijā NVO pārstāvis atzina, ka, visdrīzāk, aktivitāte būtu līdzdalību ietekmējusi lielākā mērā tad, ja kapacitātes stiprināšanas pasākumos būtu vairāk piedalījušās organizācijas, kas to nav darījušas iepriekš. Tomēr, neskatoties uz to, *“projektu sinerģijas ir milzīgas un mēs tās neapzināmies”*⁷ Pirms 1.5.2.2.2. apakšaktivitātes ieviešanas uzsākšanas šāds atbalsts NVO kapacitātes stiprināšanai nebija izplatīts, līdz tam pārsvarā atbalsts tika sniegts dažādu aktivitāšu ieviešanai.⁸

Ne visas izmaiņas nevalstisko organizāciju spējā ietekmēt rīcībpolitiku tiešā veidā saistāmas ar apakšaktivitātes ietvaros īstenoto intervenci. Spēja ietekmēt lēmumu līdzdalības procesu lielā mērā ir saistāma ar organizācijas briedumu, kapacitāti un pozicionēšanos. Neskatoties uz to, ir jāatzīst apakšaktivitātes ietvaros īstenoto pasākumu papildinošais raksturs, kas ļāvis stiprināt organizāciju pozīcijas un atpazīstamību. Atbildot uz anketas jautājumu, cik nozīmīgs ir bijis projekta ietvaros iegūtais finansējums organizācijas līdzdarbības kapacitātes uzlabošanai, 61% jeb 32 respondenti uzsver projekta nozīmīgumu organizāciju stratēģisko prasmju uzlabošanā. 57,6% jeb 30 respondentu atzina, ka bez projekta ieguldījuma viņu organizācijai trūktu nepieciešamo sadarbības partneru. No tiem 40% jeb 22 respondenti atzina, ka bez projekta ieguldījuma

⁷ Intervija ar NVO pārstāvi 2014. gada 19. novembrī.

⁸ Intervija ar NVO pārstāvi 2015. gada 24. februārī.

par viņu organizāciju nezinātu mērķa grupa. 13 no šiem 22 respondentiem ir to projektu pārstāvji, kuru mērķis bija pakalpojumu sniegšana. Tas pierāda jau iepriekš uzsvērtu projekta nozīmīgumu organizācijas atpazīstamības veicināšanā. Attiecībā uz mērķa grupas un savas ilgtermiņa stratēģijas apzināšanu respondenti pārsvarā uzskatīja, ka arī bez projekta viņi to varētu īstenot, tomēr ilgākā laika posmā.

Balstoties uz iepriekšminēto, var apgalvot, ka apakšaktivitātes ietvaros īstenotajām darbībām ir tieša un pozitīva ietekme uz Valsts pārvaldes politikas attīstības pamatnostādņu 2008.-2013.gadam⁹ 5. rīcības virziena "Sadarbības līdzdalība un sadarbība valsts pārvaldē" 5.1. apakšvirziena "Sabiedrības iesaistīšana lēmumu pieņemšanas un tiesību aktu izstrādes, to īstenošanas un novērtēšanas procesos" rezultatīvo rādītāju sasniegšanu.

Kopumā, novērtējot finansējuma ietekmi uz jomas attīstību, veiktajiem ieguldījumiem ir vērojama cieša saistība ar jomas attīstību. Kā minēts 2. izvērtējuma jautājuma analīzē, izmaiņas atbalstāmo jomu attīstībā ir tieši attiecināmas uz aktivitāšu ietvaros veiktajiem ieguldījumiem, ar nelieliem, maznozīmīgiem izņēmumiem. Līdz ar to apakšaktivitātes ietvaros veiktais ieguldījums vērtējams kā nozīmīgs.

4.tabula. Ieguldījuma nozīmīguma vērtējums

Nozīmīgums	Kritēriji
Ļoti nozīmīgs	<i>Skaidrs un izcils piemērs ieguldījumu saistībai ar atbalstāmo jomu attīstību. Veiktajiem ieguldījumiem ir konstatējama cieša un ilgstoša saistība ar ieguldāmo jomu attīstību. Izmaiņas atbalstāmo jomu attīstībā ir tieši attiecināmas uz aktivitāšu ietvaros veiktajiem ieguldījumiem</i>
Nozīmīgs	<i>Veiktajiem ieguldījumiem ir konstatējama cieša saistība ar ieguldāmo jomu attīstību. Izmaiņas atbalstāmo jomu attīstībā ir tieši attiecināmas uz aktivitāšu ietvaros veiktajiem ieguldījumiem, ar nelieliem, maznozīmīgiem izņēmumiem.</i>
Apmierinošs	<i>Veiktajiem ieguldījumiem ir konstatējama saistība ar ieguldāmo jomu attīstību. Izmaiņas atbalstāmo jomu attīstībā lielākoties ir tieši attiecināmas uz aktivitāšu ietvaros veiktajiem ieguldījumiem, tomēr dažas izmaiņas ir tikai pastarpināti attiecināmas uz veiktajiem ieguldījumiem. Ir saskatāma saistība starpaktivitātes ietvaros sasniegtajiem tiešajiem iznākumiem un atbalstāmo jomu attīstību arī pēc aktivitāšu noslēguma.</i>
Vājš	<i>Veiktajiem ieguldījumiem ir konstatējama netieša un pastarpināta saistība ar ieguldāmo jomu attīstību, šī saistība ir epizodiska un terminēta. Ieguldījumam beidzoties, vairs nav novērojama saistība starp aktivitātes ietvaros sasniegtajiem tiešajiem iznākumiem un atbalstāmo jomu attīstību</i>
Nav konstatējams	<i>Nav konstatējama nekāda ieguldījumu saistība ar atbalstāmo jomu attīstību.</i>

⁹ Valsts pārvaldes politikas attīstības pamatnostādnes 2008.-2013.gadam LABĀKA PĀRVALDĪBA: PĀRVALDES KVALITĀTE UN EFEKTIVITĀTE, MK 2008.gada 3.jūnija rīkojums Nr.305

3.izvērtējuma jautājums (TS jautājums 3.1.1.1.3.)

Vai veiktie ieguldījumi aktivitātēs/apakšaktivitātēs ir adekvāti/atbilst sasniegto rezultātu vērtībai, izvērtējot ieviešanas efektivitāti?

a. Kādi ieguldījumi ir veikti?

Kopumā tika atbalstīti 133 projekti par kopējo summu 3 582 894 EUR. Projekti pēc attiecināmo izmaksu un atbalsta summas apjoma ir bijuši salīdzinoši nelieli - vidējais projekta ES līdzfinansējuma apmērs bija 26'939 EUR. Minimālais un maksimālais projekta finansējuma apjoms: 1423 EUR un 35 572 EUR (1000 LVL un 25 000 LVL). Vismazākā summa, kas tika piešķirta projektiem ir 5000 EUR biedrībai "Es Latgalei" un 5059,92 EUR "Ašķeres biedrībai". Vislielākā summa 35 538,07 EUR apjomā tika piešķirta LPS projektam.

Visgarākā projekta ilgums bija 14 mēneši ("Sabiedrība par atklātību – Delna"), bet visīsākos projektus, kas ilguši 4 mēnešus, īstenojušas biedrības "Ideju Forums", "Latvijas Samariešu apvienība" un "Es Latgalei". Vairums projektu (73 no 133) ilga 12 mēnešus. Vidējais projekta garums – 10,4 mēneši.

Biedrības "Dzīvības koks" un "Papardes zieds" īstenojušas projektus visās trijās atklātajās projektu iesniegumu atlases kārtās, bet 11 organizācijas ir īstenojušas projektus divās kārtās.

Pēc Sabiedrības integrācijas fonda datiem:

- projektu aktivitātēs piedalījās 6091 personas;
- notikušas 759 apmācības;
- izstrādāti 8380 dažādu materiālu (pētījumi, rokasgrāmatas, metodiski materiāli, atzinumi, apmācību programmas u.c.);
- par projektu rezultātu, izvērtējumiem utml. noorganizēti 326 informācijas pasākumi;
- izstrādāti 1274 publicitātes materiāli;
- notikušas 129 starptautiskās sadarbības aktivitātes.

Kaut arī dati tika publicēti 2013. gada otrajā pusē, kad visi projekti vēl nebija noslēgušies, nenoliedzami, tie norāda uz iespaidīgu sasniegto rezultātu apjomu.

b. Cik lielā mērā veiktie ieguldījumi ir samērojami ar sasniegto rezultātu vērtību?

Atbilstoši DPP un izsludināto vairāku projektu iesniegumu atlasu mērķiem, sasniegtos rezultātus nosacīti var iedalīt divās lielās grupās, no kurām viena ir orientēta uz organizāciju līdzdalības stiprināšanu, bet otra – uz inovatīvu pakalpojumu sniegšanu. Uz līdzdalības veicināšanu orientētie rezultāti pārsvarā stiprināja komunikatīvās saites gan starp vietējām, gan ārvalstu NVO (atbalsta grupu, atbalsta sistēmu izveidošana, NVO sadarbības tīkla vai platformas izveide), kā arī attīstīja sadarbību pašvaldību un valsts līmenī (Sadarbības memoranda parakstīšana ar MK, līgumu vienošanās parakstīšana ar institūcijām, normatīvo aktu un nozares standartu izstrāde, darba grupu organizēšana). Uz inovatīvu pakalpojumu sniegšanu orientētie projekti bieži vien izstrādāja arī dažādas datu bāzes vai kvalitātes standartus. Apakšaktivitātes atbalstīto projektu vidū bija arī tādi

projekti, kas vienlaicīgi bija orientēti gan uz līdzdalības stiprināšanu, gan arī pakalpojumu sniegšanu.

Respondentu sniegtās atbildes par sasniegtajiem rezultātiem ir apkopotas 2. attēlā. Kā redzams, nozīmīgu rezultātu daļu sastāda veiktās apmācības un semināri, kā arī pieredzes braucieni. Ne mazāk būtisks rezultāts bija informatīvu materiālu veidošana, mājas lapu uzlabošana.

2. attēls. Projekta aktivitāšu ietvaros sasniegtie rezultāti (n=56)

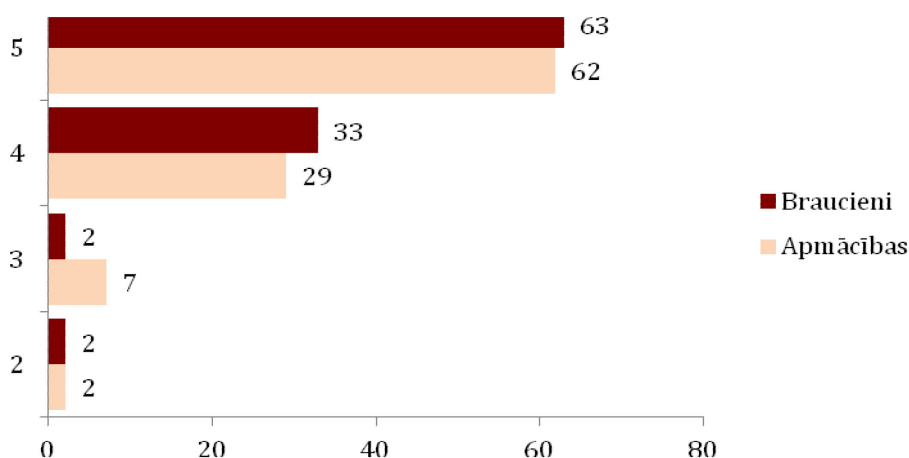
Avots: Autoru veidots

Aktivitātes ietvaros tika sasniegti arī citi, neplānoti rezultāti, kas galvenokārt saistīti ar iespēju iepazīt jaunus cilvēkus, organizācijas, ģenerēt jaunas idejas un piedalīties citos projektos. Par papildus sasniegtajiem rezultātiem detalizēti aprakstīts pie 1. izvērtējuma jautājuma. Respondenti augstu novērtē projekta laikā iegūtās zināšanas apmācībās, semināros un pieredzes apmaiņas braucienos. Vidējais novērtējums apmācībām ir 4.5 (skalā no 1 līdz 5, kur 1 – nebija lietderīgs un 5- bija ļoti lietderīgs), bet vidējais novērtējums apmaiņas braucieniem – 4.6. Respondentu atbilžu sadalījums pa vērtējumiem redzams 3. attēlā.

Sasniegtos rezultātus pozitīvi novērtēja ne vien respondenti, bet arī intervējamie un fokusgrupas dalībnieki, pārsvarā minot pozitīvos faktorus un blakusrezultātus, kas jau aprakstīti pie 1. pētījuma jautājuma. Intervētais NVO jumta organizācijas pārstāvis norādīja, ka “pozitīvi ir tas, ka viņi saprata, ka valsts pārvalde ir draudzīga cilvēkam”¹⁰

¹⁰ Intervija ar NVO pārstāvi 2015. gada 24. februārī.

3. attēls. Apmācību un braucienu lietderības novērtējums, % (1-nebija lietderīgs, 5-ļoti lietderīgs)

Avots: Autoru veidots

Apkopojot iepriekš minēto, pētnieki secina, ka, izvērtējot ieviešanas efektivitāti, rezultāti adekvāti atbilst ieguldījumu vērtībai. Ir sasniegti arī iepriekš neplānoti rezultāti, tādējādi sasniegto rezultātu vērtība pārsniedz veiktos ieguldījumus. Tā kā nav iespējams izmantot efektivitātes aprēķina formulu tās ekonomiskajā izpratnē, jo nav apkopoti dati par to, cik vidēji maksā, piemēram, vienas organizācijas līdzdalības nodrošināšana darba grupās ES un nacionālajā līmenī, publiskā pakalpojuma vienas vienības sniegšana vai mērķa grupas apzināšana pakalpojuma nodrošināšanā, atbildei uz pētījuma jautājumu tiek izmantots pašu projekta dalībnieku subjektīvais novērtējums. Pēc viņu domām, ne vienmēr ieguldītais cilvēkresursu apjoms bija samērojams pret projekta kopējo ieguvumu.

5.tabula. Ieviešanas efektivitātes vērtējums

Efektivitāte	Kritēriji
Ļoti efektīva	Izcils efektivitātes piemērs, kad sasniegto rezultātu vērtība būtiski pārsniedz veiktos ieguldījumus. Izvēlēta ieviešanas stratēģija ir ļoti veiksmīga visās tās izpausmēs.
Efektīva	Aktivitātes ieviešana ir efektīva. Sasniegto rezultātu vērtība pārsniedz veiktos ieguldījumus. Izvēlēta stratēģija kopumā bija veiksmīga, ar dažiem izņēmumiem.
Apmierinoša	Veiktie ieguldījumi atbilst sasniegto rezultātu vērtībai. Sasniegtie rezultāti ir proporcionāli veiktajiem ieguldījumiem, tomēr bija iespējamās citas, efektīvākas alternatīvas, kas ļautu sasniegt rezultātus ar mazākiem ieguldījumiem.
Zema	Veiktie ieguldījumi pārsniedz sasniegto rezultātu vērtību. Tomēr sasniegtie rezultāti atsvēr veiktos ieguldījumus. Efektivitāte ir zema. To ietekmē neveiksmīgi izvēlēta stratēģija, jo bija iespējamās citas, efektīvākas alternatīvas, kas ļautu sasniegt rezultātus ar mazākiem ieguldījumiem.
Nav konstatējama	Veikto ieguldījumu apmērs būtiski pārsniedz sasniegto rezultātu vērtību. Sasniegtie rezultāti neatsver veiktos ieguldījumus. Efektivitāte nav konstatējama.

4.izvērtējuma jautājums (TS jautājums 3.1.1.4.)

Kāda ir aktivitātes/apakšaktivitātes ietvaros īstenoto projektu rezultātu ilgspēja, ņemot vērā projekta iesnieguma 3.5.sadaļā aprakstīto, līgumos ar projekta īstenošanu noteikto, kā arī Padomes regulā Nr.1083/2006 noteikto?

Lai atbildētu gan uz vispārīgajiem, gan specifiskajiem apakšaktivitātes pētījuma jautājumiem, uz 167 e-pastiem tika izsūtīta anketa ar uzaicinājumu piedalīties aptaujā. Tā tika nosūtīta, ietverot gan projektu iesniedzēju, gan sadarbības partneru kontaktinformāciju. Tika saņemtas 56 atbildes par 38 projektiem. Līdz ar to uz anketas jautājumiem ir atbildējuši 41% respondentu un ir saņemta informācija par 28% no apakšaktivitātes 1.5.2.2.2. ietvaros ieviestajiem projektiem. Kaut arī, statistiski vērtējot, respondentu aktivitāte elektroniskajai aptaujai ir pietiekami augsta, vērtējot no projektu īstenošanu aktivitātes aspekta, tā nav pietiekama.

Izskatot projektu pieteikumus un salīdzinot tajā minēto informāciju ar nejausi atlasītu projektu progresa pārskatiem, vērojama gandrīz pilnīga rezultātu ilgspēja īstermiņā. Kā liecina 6.tabulā minētā informācija, pārsvarā rezultāti ir ilgspējīgi arī vidējā termiņā pēc projekta noslēguma. Galvenās ilgspējības problēmas ir mazajām NVO atrast finansējumu pakalpojumu sniegšanai vai arī līdzdalības turpināšanai, jo projektu cilvēki turpina darbus citos projektos, kur tie saņem atalgojumu, un brīvprātīgs darbs mūsdienās ir retums. Līdz ar to organizācijas novājinās vai arī maina savu struktūru¹¹.

Tā, piemēram, pēc Lursoft datiem, apakšaktivitātes ietvaros finansējumu saņēmušās biedrība "Latgales vārti" ir uzsākusi likvidācijas procesu, bet Latvijas blondīņu asociācija jau likvidēta pagājušajā gadā. Pozitīvs piemērs projektu darbības ilgspējas nodrošināšanai ir "Latvijas Lauku Foruma" izveidotais E-riks, kurš optimizē NVO iesaistīšanos lēmumu pieņemšanas procesā, nodrošinot tās ar nepieciešamo darba informāciju.

Rezultātu ilgspēja ir saistīta arī ar organizāciju spēju vidējā un ilgtermiņā motivēt un noturēt darbiniekus. 31 respondents no 56, kas piedalījās aptaujā norādīja, ka darbu organizācijā turpina no 80 – 100% darbinieku. Pārējiem respondentiem atbildes svārstījās no 0 līdz 40% robežās. Anketas dati apstiprina jau intervijās un fokusgrupā dzirdēto, ka Latvijā pastāv daudz un dažāda mēroga NVO un ka daļai no tām rodas problēmas pēc projekta beigām nodrošināt rezultātu dzīvotspēju.

Pēc aptaujas datiem, finansējuma saņēmēju sniegtais projekta rezultātu ilgspējas novērtējums liecina, ka visvairāk finansējuma saņēmēju vidū tiek nodrošināta *uz rezultātu lietošanu orientēta ilgspēja*, kad projekta iznākumi tiek izmantoti mērķa grupas interesēs. Tas būtībā saskan ar NVO nodibināšanas mērķiem: strādāt kādas konkrētas mērķa grupas vārdā. Organizācijas, kas vēl aizvien ir dzīvotspējīgas, iesaistās savas mērķa grupas interešu aizstāvībā, pārsvarā gan administratīvo reģionu līmenī.

6.tabula. *Īstenoto projektu rezultātu ilgspēja*

Projekta rezultātu ilgspējas raksturojums	Skaits
Uz sasniegto rezultātu uzturēšanu orientēta ilgspēja (projekta sasniegtie rezultāti tiek finansiāli uzturēti vismaz trīs gadus, kopš projekts ir noslēdzies).	18
Uz iznākumu jeb rezultātu lietošanu orientēta ilgspēja (projektu iznākumi tiek lietoti mērķa grupas interesēs).	51

¹¹ Intervijas ar NVO pārstāvjiem 2015. gada 24. februārī un 2. martā.

Uz sistēmu orientēta ilgspēja (projekta iznākumi tiek izmantoti, lai uzlabotu organizācijas darbību)	5
Uz zināšanu pārnesi orientēta ilgspēja (projektu iznākumi / gūtās zināšanas un prasmes tiek nodotas tālāk gan organizācijas iekšienē, gan ārpus tās).	49

Avots: Autoru veidots, izmantojot finansējuma saņēmēju anketās sniegto informāciju (n=56)

Uz zināšanu pārnesi orientēto ilgspēju raksturo pārsvarā zināšanu nodošana caur apmācītajiem darbiniekiem (41 atbilde), kā arī projekta laikā izstrādātajiem informatīvajiem materiāliem (36 atbildes). Deviņi no respondentiem norādīja, ka uz zināšanu pārnesi orientētā ilgspēja tiks sasniegta, izmantojot projekta laikā izveidoto e-apmācību platformu, bet 11 respondenti norādīja, ka apmācībās apgūto zināšanu tālākai izplatīšanai tiks izmantots projekta laikā izstrādātais pakalpojumu vai procedūras standarts.

Uz sasniegto rezultātu *uzturēšanu* orientētās ilgspējas gadījumos organizācijas ir saņēmušas finansiālo atbalstu jaunu projektu realizēšanai, izveidojušas jaunas biedrības ideju turpināšanai, vai arī NVO ir noslēgušas līgumus ar kādām organizācijām un institūcijām (piemēram, Vienošanās līguma ietvaros turpinās sadarbība ar Labklājības un Veselības ministriju, turpinās sadarbība ar Zemgales NVO un pašvaldību institūcijām). 7.tabulā apkopotas respondentu atbildes uz jautājumu, kādā veidā organizācijas nodrošina projekta rezultātu politisko ilgspēju atbilstoši projekta iesnieguma 3.5. sadaļā aprakstītajam un līgumā noteiktajam.

7.tabula. Veids, kādā organizācijas nodrošina projekta rezultātu politisko ilgspēju

Darbības veids	Atbilžu skaits
Līdzdarbojusies NVO sadarbības tīklos	44
Līdzdarbojusies interešu grupās	30
Līdzdarbojusies valsts līmeņa attīstības plānošanas dokumentu apspriešanā	24
Līdzdarbojusies normatīvo aktu izstrādē un priekšlikumu sniegšanā ministrijām	24
Piedalījies sabiedriskajās apspriešanās	22
Paplašinājusi inovatīvā pakalpojuma pieejamību vai mērķa grupu	22
Paplašinājusi sniegtā pakalpojuma piedāvājumu	20
Līdzdarbojusies reģionālā līmeņa lēmumu pieņemšanas procesā	19
Līdzdarbojusies reģionālajās organizācijās	16
Līdzdarbojusies dažādu organizāciju stratēģiju izstrādē	13
Saņēmusi politisko atbalstu jaunu projektu izstrādei	13
Saņēmusi valsts deleģējumu pirmā sertificētu mediatoru pārbaudījuma organizācijai tiesas ieteiktā mediācijas modeļa ieviešanai saskaņā ar Mediācijas likumu, piedalījies un sekmējusi Mediācijas likuma pieņemšanu 2014. gada 18. maijā	1
Darbojas NVO un pašvaldības sadarbības padome	1
Kopā	249

Avots: Autoru veidots

7. tabulas dati papildina jau iepriekš izteikto secinājumu, ka visvairāk projektu rezultāti tiek izmantoti mērķa grupas interesēs, nodrošinot līdzdarbību gan NVO sadarbības tīklos, gan interešu grupās.

Izpētot progresu pārskatus, kā pozitīvs pēcefekta piemērs ir minams Lauksaimnieku Organizāciju Sadarbības Padomes (LOSP) projekts, kur Elektronisko pakalpojumu saņēmēju loks ir paplašinājies un informāciju saņem daudz vairāk interesentu. Pēcpārbaūžu ziņojumos LOSP projekts ir minēts kā pozitīvs piemērs, kad projekta laikā organizāciju uzrunājušas citas NVO, kas aicina uz sadarbību, LOSP iestājušies jauni biedri, kas par biedrības darbību uzzinājuši projekta laikā. Te gan jāpiemin ārējais faktors, kas ietekmē tādu sadarbības platformu kā LOSP un Latvijas Platformas attīstības sadarbībai (LAPAS) efektīvo darbību. Šīs organizācijas saņem valsts atbalstu un tādēļ spēj sekmīgi un ilgtspējīgi darboties. Mazākas organizācijas, kurām nav pietiekošas administratīvās kapacitātes, ilgtspējīgus rezultātus uzrāda daudz retāk.

Kopumā pētnieki projektu ilgspēju vērtē kā apmierinošu. Tikai trešā daļa no respondentiem atzīst, ka rezultāti tiks uzturēti ilgtermiņā, pārējās organizācijas, kaut arī turpinot strādāt mērķa grupas vārdā, vērtē savu aktivitāti kā neprognozējamu un atkarīgu no nākotnes finansējuma iespējām. Neskatoties uz to, līdzdarbības un pakalpojumu sniegšanas ilgspēja lielā mērā ir atkarīga no pieejamā finansējuma stabilitātes un valsts atbalsta apjoma.

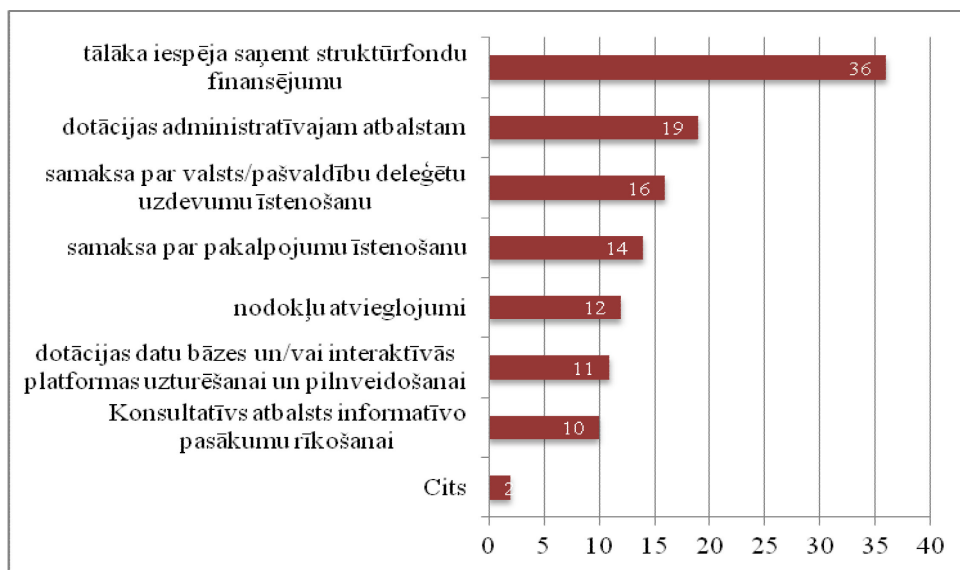
5. izvērtējuma jautājums (TS jautājums 3.1.1.1.5.)

Kādas ir aktivitātes/apakšaktivitātes īstenošanas iespējas nākotnē, izmantojot citus ārvalstu finanšu avotus (norādīt konkrētas ārvalstu finanšu palīdzības programmas, instrumentus un avotus)

a. Vai ir nepieciešamība turpināt sniegt šāda veida atbalstu?

Visi finansējuma saņēmēji norāda, ka tiem nākotnē būtu nepieciešams atbalsts, lai turpinātu organizācijas darbību un/vai pakalpojuma sniegšanas tālāku uzlabošanu. 4. attēlā parādītas respondentu atbildes atbilstoši piedāvātajiem atbalsta veidiem.

4. attēls. Atbalsta veidi, kādi organizācijai ir nepieciešami, lai turpinātu organizācijas darbību un/vai pakalpojuma nodrošināšanu (n=56, bija iespējamās vairākas atbildes)

Avots: Autoru veidots

Attēls apstiprina struktūrfondu saņemtā finansējuma nozīmīgumu organizāciju administratīvās kapacitātes stiprināšanā, jo 36 no 56 respondentiem norādīja, ka būtiska ir iespēja arī turpmāk saņemt struktūrfondu finansējumu. Respondentu viedokļi apstiprina arī intervijās un fokusgrupā pausto domu, ka ļoti būtisks faktors organizācijas darbības tālākai nodrošināšanai ir iespēja saņemt finansējumu administratīvo izdevumu segšanai (19 atbildes).

b. Vai šāda veida atbalstam ir pieejams valsts budžeta, ES un ārvalstu finansējums?

Lai atbildētu uz izvērtējuma jautājumu par pieejamo finansējumu NVO darbības nodrošināšanai un līdzdarbības veicināšanai, ir izskatītas NVO pieejamās programmas, kam ir apstiprināta stratēģija aktuālajam ieviešanas periodam un zināmi nosacījumi.

Balstoties uz to, ka iepriekšējā ES fondu plānošanas periodā tika sniegts atbalsts biedrību un nodibinājumu kapacitātes plānošanā, šīs zināšanas tiek piedāvāts izmantot ES fondu 2014. – 2020. gada darbības programmas „Izaugsme un nodarbinātība” īstenošanā, piedāvājot biedrībām un nodibinājumiem kā finansējuma saņēmējiem vai sadarbības partneriem iesaistīties vairāku specifisko atbalsta mērķu (SAM) īstenošanā. Pēc DPP datiem, KP finansējuma intensitāte visiem SAM ir 85%.

8.tabula. Biedrībām un nodibinājumiem pieejamās aktivitātes ES fondu 2014.-2020.gada darbības programmas „Izaugsme un nodarbinātība” ietvaros

Prior. Virziens	SAM SAM pasākums	Atlases veids	NVO Statuss	Atbalstāmās darbības	Potenciālie finanšu saņēmēji
1. Pētniecība, tehnoloģiju attīstība un inovācijas	1.2.2. Veicināt inovāciju ieviešanu komersantos 1.2.2.1. Atbalsts nodarbināto apmācībām	APIA	Finansējuma saņēmējs	Atbalsts nodarbināto personu apmācību organizēšanai, lai celtu komersantu darbinieku kvalifikāciju, ar mērķi sekmēt darba ražīguma pieaugumu un jaunu vai uzlabotu produktu un tehnoloģiju izstrādi un ieviešanu ražošanā. Atbalstot projektus, kas tiek īstenoti Viedās specializācijas jomās un ņemot vērā monitoringa rezultātus.	Darba devēju apvienības
3. Mazo un vidējo komersantu konkurētspēja	3.2.1. Paliecināt augstas pievienotās vērtības produktu un pakalpojumu eksporta proporciju 3.2.1.1. Ārējo tirgu apgūšana – ārējais mārketinga 3.2.1.3. Klasteri 3.3.1. Paliecināt privāto investīciju apjomu reģionos, veicot ieguldījumus uzņēmējdarbības attīstībai atbilstoši	APIA IPIA	Finansējuma saņēmējs Finansējuma saņēmējs	Atbalsts ārējo tirgu apgūšanai – dalība izstādēs, konferencēs utml. Atbalsts klasteru attīstībai, kas ietver pasākumu koordinēšanu, starptautiskās sadarbības veicināšanu, atpazīstamības un mārketinga pasākumus, pakalpojumus klastera dalībniekiem, sadarbību ar izglītības un zinātniskajām institūcijām. Investīcijas maza mēroga uzņēmējdarbības atbalsta publiskās infrastruktūras attīstībai un pieejamībai	Komersanti, kuri atbilst sīko (mikro), mazo un vidējo komersantu statusam, pašvaldības, biedrības vai nodibinājumi Pašvaldības, ostu pārvaldes, speciālo ekonomisko zonu pārvaldes,

	pašvaldību attīstības programmās noteiktajai teritoriju ekonomiskajai specializācijai un balstoties uz vietējo uzņēmēju vajadzībām				biedrības, nodibinājumi
4. Pāreja uz ekonomiku ar zemu oglekļa emisijas līmeni	4.2.1. "Veicināt energoefektivitātes paaugstināšanu valsts un dzīvojamās ēkās 4.2.1.2. "Veicināt energoefektivitātes paaugstināšanu valsts ēkās"	IPIA	Finansējuma saņēmēji	1) Valsts un dzīvojamā ēku renovācija energoefektivitātes paaugstināšanai, 2) ēku energosertifikācija un būvdarbi energoefektivitātes palielināšanai (norobežojošo konstrukciju siltināšana, ēkas inženiersistēmu rekonstrukcija, rekuperācijas, enerģijas kontroles un vadības iekārtu uzstādīšana, tai skaitā viedie skaitītāji), kā arī 3) AER izmantošana ēkās.	biedrības un nodibinājumi ir iespējamie finansējuma saņēmēji, ja ēkā veic valsts deleģētus uzdevumus vai pienākumus sociālajā mērķī. Citi finansējuma saņēmēji ir valsts institūcijas, valsts kapitālsabiedrības,
5. Vides aizsardzība un resursu izmantošanas efektivitāte	5.5.1. "Saglabāt, aizsargāt un attīstīt nozīmīgu kultūras un dabas mantojumu, kā arī attīstīt ar to saistītos pakalpojumus"	IPIA	Sadarbības partneris	1) Kultūras un dabas mantojuma objektu pārbūve un restaurācija 2) Objektu sasniedzamības uzlabošana, kultūras mantojuma izpēte	Pašvaldības, pašvaldību iestādes.
8. Izglītība, prasmes un mūžizglīt.	8.3.2. "Palielināt atbalstu vispārējās izglītības iestādēm izglītojamo individuālo kompetenču attīstībai"	IPIA	Sadarbības partneri	1) Mācību atbalsta materiālu izstrāde, 2) pedagogu kompetences pilnveide un 3) pasākumi iekļaujošas izglītības īstenošanai vispārējā izglītības sistēmā. 4) Atbalsts vasaras nometņu organizēšanai jauniešiem ar speciālām vajadzībām 5) Atbalsts jauniešu zinātnes centriem	Valsts izglītības saturs centrs
9. Sociālā iekļaušana un nabadzības apkarošana	9.2.4. Uzlabot pieejamību veselības veicināšanas un slimību profilakses pakalpojumiem, jo īpaši, nabadzības un sociālās	APIA	Finansējuma saņēmēji	1) informatīvi un slimību profilakses pasākumi; 2) vasaras nometņu organizēšana jauniešiem; 3) izglītojošie pasākumi; 4) psihologa konsultācijas	Biedrības un nodibinājumi, ārstniecības iestādes, pašvaldības, plānošanas reģioni, saimnieciskās darbības veicēji

atsūmības riskam pakļautajiem iedzīvotājiem				
9.2.4.2. Pasākumi vietējās sabiedrības veselības veicināšanai				

Avots: Autoru veidots

Saskaņā ar 2014. - 2020. gada DP sniegto informāciju, “kopumā sociālajiem partneriem, biedrībām un nodibinājumiem ir iespējas pretendēt uz finansējumu 319 milj. EUR apmērā, līdzvērtīgi konkurējot ar pārējiem finansējuma saņēmējiem projektu iesniegumu atlases kārtās un kā pakalpojumu sniedzējiem piedalīties projektos ar plānoto finansējuma apmēru 195 milj. EUR. Lai veicinātu biedrību, nodibinājumu un sociālo partneru iesaistīšanos pakalpojumu sniegšanā, katra SAM ietvaros tiks vērtēta iespēja minētajiem finansējuma saņēmējiem nodrošināt valsts budžeta līdzfinansējumu vai 100 % KP fondu atbalstu.”¹² DPP apstiprināta 2015. gada 30. aprīlī un tajā precizēti SAM pasākumi, kuros nozaru asociācijas, biedrības un nodibinājumi uz iepriekšminēto finansējumu var pretendēt.

Horizon2020 programmas mērķis ir sniegt ieguldījumu sabiedrības attīstībā un attīstīt pētniecību, kas nodrošinātu ekonomiku, kas balstīta uz inovatīviem atklājumiem. Kaut arī programma pārsvarā orientēta uz zinātnisko institūciju iesaistīšanos dažādu jomu pētnieciskās iniciatīvās, ir aktivitātes, kurās NVO var attīstīt sadarbību, iesaistoties starptautiskos pētījumos un izmantojot iepriekšējā plānošanas periodā iegūto pieredzi NVO sadarbībai ES līmenī.

9.tabula. Horizon2020 programmas piedāvājumi NVO līdzdarbībai¹³

Aktivitāte	Galvenie aktīvītāšu virzieni
Droša, tīra un efektīva enerģētika	Instrumentu, moduļu, scenāriju izstrāde sabiedrības iesaistīšanā atjaunojamās enerģijas jomā
Pārtikas drošība, ilgtspējīga lauksaimniecība, jūras un piejūras reģionu pētniecība, bioekonomika un biotehnoloģija	Veselīga dzīves veida popularizēšana
Vieds, videi nekaitīgs un integrēts transports	Līdzdalība sociālekonomisko procesu izpētē un transporta politikas veidošanā
Iekļaujoša, novatoriska un domājoša sabiedrība	Galveno mūsdienu izaicinājumu izpēte, izglītojošie pasākumi domājošas sabiedrības veidošanai

Avots: Autoru veidots

Latvijas – Lietuvas pārrobežu sadarbības programma 2014. – 2020. gadam dod iespēju NVO pieteikties kā programmas vadošajiem vai projekta partneriem uz visām programmas prioritātēm. Programmas finansējums tiks piešķirts, izsludinot atklātus konkursus un piemērojot tiešo piešķiruma procedūru. **Igaunijas – Latvijas pārrobežu**

¹² FMProg_270115_DP_AKTUĀLĀ.docx; Darbības programma “Izaugsme un nodarbinātība”, 1145. un 1146. rindkopa, pieejams http://www.esfondi.lv/upload/Planosana/FMProg_270115_DP_2.pdf

¹³ REGULATION (EU) No 1291/2013 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 11 December 2013 establishing Horizon 2020 - the Framework Programme for Research and Innovation (2014-2020) and repealing Decision No 1982/2006/EC

sadarbības programma 2014. – 2020. gadam paredz iespēju NVO pieteikties kā programmas vadošajiem vai projekta partneriem vides, darbaspēka tirgus un biznesa vides attīstības jomā.

2015. gada jūnija beigās EK tiks iesniegta **Latvijas, Lietuvas un Baltkrievijas pārrobežu sadarbības programma 2014-2020**, kas tiks realizēta Eiropas kaimiņattiecību instrumenta ietvaros. Jaunās programmas provizorisks budžets sastāda 81.4 miljoni eiro. Tajā ir paredzēti 4 tematiskie mērķi: sociālās iekļaušanas veicināšana un cīņa pret nabadzību, atbalsts vietējai un reģionālai labai pārvaldībai, vietējās kultūras veicināšana un vēsturiskā mantojuma saglabāšana, robežu pārvaldības veicināšana un robežu drošība. lai gan daļa finansējuma tiks izmantota lielajiem investīciju projektiem, tiks rīkotas arī atklātas projektu pieteikumu atlases, kurās NVO, atrodot partnerus Lietuvā un Baltkrievijā, būs iespējams pieteikties kā potenciālajiem finansējuma saņēmējiem.

Ja NVO darbojas vides vai transporta jomā, tā, atrodot sadarbības partnerus no vismaz trim programmas dalībvalstīm- Dānijas, Zviedrijas, Igaunijas, Lietuvas, Latvijas, Somijas, Polijas, Vācijas, Norvēģijas, Krievijas un Baltkrievijas- var pieteikties nākamajos projekta ideju konkursos **Baltijas jūras reģiona transnacionālajā sadarbības programmā 2014. – 2020. gadam**.

Starpreģionu sadarbības programmas **URBACTIII 2014 – 2020** ietvaros, īstenojot prioritāro virzienu “Veicināt ilgtspējīgu pilsētu attīstību” NVO kopā ar pilsētu un pašvaldību institūcijām var pieteikt projektus šādu ilgtspējīgu pilsētu stratēģiju un rīcības plānu kvalitātes uzlabošanai un to īstenošanai. Pirmie atklātie projektu konkursi ir plānoti 2015.gada pirmajā ceturksnī.

ESPON 2020 programmas (Eiropas telpiskās plānošanas un teritoriālās kohēzijas novērojumu tīkls) ietvaros NVO ir vieni no potenciālajiem finansējuma saņēmējiem nacionālās un reģionālās sektorālo politiku efektivitātes stiprināšanā.

Europe for Citizens programmas mērķis ir uzlabot priekšnosacījumus demokrātiskai līdzdalībai ES līmenī, kā arī veicināt sabiedrības iesaistīšanos ES līmeņa lēmumu pieņemšanas procesā. 2015. gadā programma prioritāri atbalsta pasākumus veltītus Eiropas atceres dienām – 70. gadadienai kopš 2. Pasaules kara beigām, Aukstā kara beigām, kā arī debates par nākotnes Eiropu. Programmas darbība vērsta trijos virzienos: pilsētu tvīnings (town twinning), pilsētu tīkls (network of towns), pilsoniskās sabiedrības projekti (civil society projects). Projektiem, kas tiek pieteikti šai programmā, ir jābūt starptautiskiem, atkarībā no nosacījumiem paredzot vismaz 2 līdz 4 valstu iesaisti. Pirmajos divos virzienos NVO var iesaistīties kā vietējo pašvaldību pārstāvji. Pilsoniskās sabiedrības projektos var pieteikties NVO, kā arī izglītības, kultūras vai pētnieciskās iestādes. Maksimālais granta apmērs šī virziena projektam ir 150 000 EUR, bet maksimālais projekta garums – 18 mēneši¹⁴

Starpreģionu sadarbības programmas **Interreg Europe 2014 – 2020** programmas četri galvenie darbības virzieni ir pētniecība un inovācijas, mazo un vidējo uzņēmumu attīstība, zema oglekļa līmeņa ekonomika, kā arī vides resursu efektivitāte. 2015. gada jūnijā-jūlijā tiks izsludināta pirmā projektu pieteikumu atlases kārtā. Bezpeļņas organizācijām tiek piedāvāta iespēja startēt kopā ar sadarbības partneriem un ieviest dažādus pārrobežu sadarbības projektus vai veicināt politikas lēmumu pieņemšanas procesu programmas prioritārajās jomās. Programmas dokumentā tiek uzsvērtā iespēja bezpeļņas organizācijām pirmo reizi būt kā Interreg programmas finansējuma saņēmējām.

¹⁴ EA CEA, <http://eacea.ec.europa.eu/taxonomy/term/310>

LIFE programmas finansējuma apgūšanā 2014. -2017. gadam var iesaistīties NVO, kuru darbība ir saistīta ar vides un klimata politikas uzlabošanu ES līmenī. Drīzumā VARAM organizēs semināru par LIFE programmas finansējuma 2. kārtas apgūšanu.

Creative Europe, EU Aid Volunteers, Nordplus, Bonus, COST, EUREKA, KPFI, EUROSTARS – 2, EEZ un Norvēģijas finanšu instrumentā, Latvijas –Šveices sadarbības programmā, Erasmus+, patlaban nav pieteikšanās iespēju NVO, vai arī tās nav orientētas un NVO kā finansējuma saņēmēju.

Līdz ar to jāsecina, ka nevalstiskajām organizācijām, it sevišķi tām, kas darbojas vides aizsardzības un sociālo pakalpojumu jomā, pēc pētnieku domām, ES līmenī ir samērā plašas iespējas atrast finansējumu savas pamatdarbības turpināšanai. Tā kā tiek pieņemts, ka iepriekšējā plānošanas periodā NVO kapacitāte Latvijā tika stiprināta pietiekamā apjomā, šajā plānošanas periodā tiešas kapacitātes stiprināšanas aktivitātes netiek paredzētas. EEZ un Norvēģijas finanšu instrumenta ietvaros arī nākotnē ir paredzēts piešķirt līdzekļus kapacitātes stiprināšanai, bet nepieciešams laiks nākamā perioda programmas plānošanai, tāpēc NVO iespējas saņemt finansējumu kapacitātes stiprināšanai uz kādu laiku tiks pārtrauktas.¹⁵

6. izvērtējuma jautājums (TS jautājums 3.1.1.1.6.)

Vai sasniegtos rezultātus var cēloniski attiecināt un tieši saistīt ar aktivitātes/apakšaktivitātes ieguldījumiem?

Citās šī ziņojuma sadaļās apkopotā informācija liecina, ka 1.5.2.2.2. apakšaktivitātes finansētajos projektos sasniegtos rezultātus var cēloniski attiecināt un pārsvarā gadījumu tieši saistīt ar apakšaktivitātes ieguldījumiem.

Ir pamats uzskatīt, ka bez 1.5.2.2.2. apakšaktivitātes ietvaros pieejamā finansējuma NVO bieži vien nespētu atrast citus ieguldījumus savas kapacitātes celšanai. Intervijās NVO pārstāvji pozitīvi novērtēja šo iespēju un uzsvēra projektu radīto papildus efektu, sevišķi iespējās rast jaunus domu biedrus, jaunas idejas un sadarbības partnerus.

Respondentu atbildes uz jautājumu, cik lielā mērā projekta rezultāti tika sasniegti, pateicoties apakšaktivitātes ietvaros veiktajiem ieguldījumiem un vai projekta ietvaros īstenotās aktivitātes būtu īstenotas arī bez fondu finansējuma, apkopotas 10. tabulā.

10.tabula. Respondentu vērtējums, cik lielā mērā projekta rezultāti tikai sasniegti, pateicoties apakšaktivitātes ietvaros piešķirtajam fondu finansējumam (n=56)

Atbilžu varianti	Atbilžu skaits
Bez fondu finansējuma rezultātus sasniegt nebūtu iespējams, vai arī nebūtu iespējams to realizēt tik īsā laikā	28
Aktivitātes pilnībā būtu īstenotas, tikai mazākā mērā	18
Aktivitātes būtu īstenotas arī bez finansējuma	3
Aktivitātes saliedēja jomas NVO, vai arī darbība rosināja citu projektu izstrādi	3
Ieguldījums daļēji ietekmēja rezultātu sasniegšanu, aktivitātes tiktu īstenotas, tikai ar citu pieredzi un citiem partneriem	2
Mērķi tika sasniegti, bet problēma segt administratīvās izmaksas paliek	1
Aktivitātes tiktu īstenotas, bet uz entuziasma pamata	1

¹⁵ Intervija ar KM pārstāvi 2015. gada 9. aprīlī.

Datu avots: Autoru veidots, izmantojot atbalsta saņēmēju atbildes uz aptaujas jautājumiem

Tabulas dati rāda, ka puse no respondentiem rezultātus cēloniski tieši saista ar ieguldījumiem un uzskata, ka bez tiem aktivitātes nebūtu iespējamās. 18 respondentu pieļauj arī citu faktoru ietekmi uz rezultāta sasniegšanu, tomēr vēl aizvien cēlonisko saistību starp rezultātu un ieguldījumiem vērtē kā nozīmīgu, pārsvarā atbildēs norādot, ka bez apakšaktivitātes ieguldījumiem rezultāti būtu sasniegti mazākā mērā.

Trīs respondenti aktivitāšu īstenošanu cēloniski nesaista ar apakšaktivitātes ietvaros pieejamo finansējumu uzsverot, ka aktivitātes būtu īstenojuši tik un tā, izmantojot vai nu savu finansējumu, vai arī meklējot citus donorus.

Kaut arī daļu rezultātu organizācijas būtu īstenojušas arī bez apakšaktivitātes finansējuma, tos nebūtu iespējams īstenot tik īsā laikā un pilnā apmērā. Tikai neliela daļa organizāciju (trīs organizācijas no izvērtējumā aptaujātajiem respondentiem) būtu īstenojuši aktivitātes bez piešķirtā finansējuma. Tādēļ var secināt, ka piešķirtajam finansējumam ir tieša saistība ar veiktajām aktivitātēm un sasniegtajiem rezultātiem.

Aktivitātei specifiskie izvērtējuma jautājumi

19.izvērtējuma jautājums (TS jautājums 3.1.7.1.)

Vai 1.5.2.2.2. apakšaktivitātes īstenošana bija efektīva saistībā ar NVO līdzdalības pieaugumu lēmuma pieņemšanā dažādos lēmumu pieņemšanas līmeņos (Ministru kabinetā, ES līmenī NVO iesniegto atzinumu skaits izstrādātajiem normatīvajiem aktiem)?

Atbilde uz pētījuma jautājumu meklēta, par pamatu izmantojot hipotētisko cēloņsakarību karti (skat. 5. attēls) kur aktivitātes īstenošanas rezultātā kā intervences tālākais rezultāts izvirzīts nevalstiskā sektora pārstāvjiem vēlamā rīcībpolitikas rezultāta sasniegšana.

Vērtējot no apakšaktivitātes mērķa uzstādījuma – NVO līdzdalības iespējas paaugstināšanas rīcībpolitikas izstrādē un īstenošanā – attiecībā uz rīcībpolitikas izstrādi par pietiekamu būtu uzskatāma izmaiņa, kas raksturo kvalitatīvu un kvantitatīvu pārmaiņu 2.posmā, t.i. atzinumu un priekšlikumu izstrādē. Ne mazāk būtisks ir arī 3. un 4.posms, kas raksturo faktisko NVO spēju ietekmēt politikas procesu, panākot sev labvēlīgu rīcībpolitikas rezultātu, t.i. rīcībpolitikas īstenošanas iespēju.

5.attēls. Cēloņsakarību karte izvērtējuma 19. jautājumam.

Avots: Autoru veidots

Lai analizētu, vai cēloņsakarību kartes 2. posmā tiešām ir notikušas kvantitatīvas izmaiņas, tika izmantota e-portfelī pieejamā informācija. Izskatot ministriju anotācijas un izziņas par vērtētajiem priekšlikumiem, ir apkopoti dati par NVO izskatītajiem tiesību aktiem un attīstības plānošanas dokumentiem, kā arī sniegtajiem atzinumiem un to rezultativitāti. Aplūkojot tos MK sēdē iekļautos jautājumus, kuri iepriekš ir tikuši apstiprināti MKK sēdē, iespēju robežās pētnieki izskatīja arī anotācijas, lai noskaidrotu,

kādas NVO tika iesaistītas normatīvo aktu vai politikas dokumentu izstrādes darba grupās. Lai gan arī šis nav pētījuma jautājums, jāpiebilst, ka ļoti bieži ministriju anotācijas ir formālas un maz informācijas sniedzošas, kaut arī jautājums pēc būtības skar plašu sabiedrības daļu.

11.tabulā apkopota kvantitatīvā informācija par NVO aktivitātēm lēmumu pieņemšanas procesā valsts līmenī 2011. un 2014. gadam. Šie gadi izvēlēti ar nolūku izprast, kāda bija NVO aktivitāte apakšaktivitātes projektu ieviešanas sākumā un kā tā ir mainījies, kad projekti ir pabeigti. Ja vien saskaņošanas izziņās nebija norādīts citādi, Latvijas pašvaldību savienības (LPS) sniegtos atzinumus pētnieki uzskatīja par saskaņotiem, it sevišķi tos, kuri bija iesniegti elektroniski un tāpēc pētniekiem neizlasāmi. Jāatzīmē, ka datu apkopojumā nav iekļauti tie atzinumi, kurus sniegušas LDDK un LBAS, kuras atbalstu saņēma citas - 1.5.2.2.1.apakšaktivitātes ietvaros.

11.tabula. NVO izskatīto normatīvo aktu un politikas dokumentu projekti, sagatavotie atzinumi un atbalstītie priekšlikumi¹⁶

Gads	MK izskatītais tiesību aktu un politikas iniciatīvu skaits (bez tehniskajiem projektiem)	Sniegto atzinumu skaits	Sniegto atzinumu īpatsvars izskatīto iniciatīvu skaitā	Pilnībā vai daļēji vērtētie atzinumi (ieskaitot atbalsta atzinumus)	Atzinumu skaits, kurus sniegušas apakšaktivitātē iesaistītās NVO		NVO skaits, kas piedalījies iniciatīvas izstrādē vai tikuši uzrunāti (atbilstoši anotācijā minētajam)		Vērtēto atzinumu īpatsvars atzinumu kopā
					LPS	Citas NVO	Projektu NVO	Citas	
2011	1797	288	16%	260	167	16	55	171	90%
2014	2235	420	18.7%	389	229	34	13	46	92.6%

Avots: Autoru veidots

Dati parāda, ka laika posmā no 2011. – 2014. gadam NVO aktivitāte atzinumu sniegšanā ir pieaugusi gan absolūtos skaitļos, gan arī proporcionāli. Kaut arī vēl joprojām LPS, kas bija arī 1.5.2.2.2. apakšaktivitātes finansējuma saņēmēja, sniedz vairumu atzinumu (2011. gadā – 57.9%, bet 2014. gadā – 54.5%), ir pieaudzis citu apakšaktivitātes finansējuma saņēmēju līdzdarbība atzinumu sniegšanā. 2011. gadā tā bija 5.5%, bet 2014. gadā – 8%.

Kā redzams no tabulas datiem, iesaistīšanās lēmumu pieņemšanā ir ar lēnu pozitīvu dinamiku, un to ietekmē ne vien organizāciju vēlme sadarboties, bet arī iespēja sadarbību īstenot, kas lielā mērā atkarīga no ministrijas politiskajām prioritātēm un sadarbības kultūras.¹⁷

Trešais posms cēloņsakarību kartē ir NVO spēja ietekmēt lēmumu pieņemšanas procesu. NVO iespējas iesaistīties lēmumu pieņemšanas procesa dažādos posmos (dienaskārtības veidošana, lēmuma veidošana, pieņemšana un ieviešana, lēmuma uzraudzība un izvērtēšana), ir daudzveidīgas. Tās var būt institucionālas, ar balsstiesībām vai padomdevēju tiesībām iesaistoties dažādās komisijās, komitejās vai sadarbojoties ar NVO koordinatoriem iestādēs. Līdzdalības stratēģija var tikt veidota caur formāliem kanāliem, sarakstoties ar ministrijām, Saeimas deputātiem, sniedzot atzinumus par normatīvajiem aktiem vai attīstības plānošanas dokumentiem dažādos lēmuma pieņemšanas posmos: gan

¹⁶ e-portfeļa un VK gada pārskatu dati

¹⁷ Intervija ar KM pārstāvi 2015. gada 9. aprīlī.

pēc VSS, gan pirms izskatīšanas MKK vai MK sēdē, gan piedaloties sabiedriskajās apspriešanās. Līdzdalība var tikt veidota arī caur neformāliem kanāliem, uzaicinot ministriju darbiniekus un deputātus piedalīties NVO rīkotajos pasākumos, kā arī neformāli tiekoties ar deputātiem un ministriju darbiniekiem. Pētījuma jautājuma ietvaros sīkāk tika pētītas divas iespējas: iesaistīšanās ministriju izveidotajās darba grupās konkrētu normatīvo aktu vai attīstības plānošanas dokumentu izstrādē un atzinumu sniegšana uz MK sēdēm. Iesaistīšanās procesu ministriju izveidotajās darba grupās konkrētu normatīvo aktu vai attīstības plānošanas dokumentu izstrādē NVO pašas ietekmēt var minimāli, jo parasti ministrija uzaicina organizācijas, balstoties savā sadarbības pieredzē ar konkrēto NVO iepriekšējās iniciatīvās. To uzskatāmi arī parāda tabulas dati. Atbilstoši anotācijās norādītajam, 2011. gadā tikai 24.3% gadījumu tika uzaicinātas organizācijas, kas bija apakšaktivitātes finansējuma saņēmējas. 2014. gadā tādu organizāciju bija 22%. Pārsvarā darba grupās piedalās spēcīgās, ar pieredzi bagātās NVO, kam iepriekš bijusi pieredze sadarbībā ar valsts pārvaldes iestādēm (LPS, Lauksaimnieku organizāciju sadarbības padome (LOSP), Zemnieku Saeima, Latvijas Mērnieku Biedrība, Sarkanais Krusts, SUSTENTO, PROVIDUS u.c.).

Kaut arī no 11. tabulas redzams, ka NVO skaits, kas piedalījies iniciatīvas izstrādē vai tikuši uzrunāti (atbilstoši anotācijā minētajam) 2014. gadā salīdzinājumā ar 2011. gadu ir samazinājies, tas nenozīmē, ka process pasliktinās. Kā iepriekš minēts, iespēja līdzdarboties darba grupā ir atkarīga pirmkārt no ministrijas lēmuma iesaistīt NVO šajā darbā. Izpētot anotācijas un sniegtos atzinumus, pētnieki secina, ka sastopami gadījumi, kad anotācijā minēts, ka konkrētajai iniciatīvai nav ietekmes uz sabiedrību, bet uz MK sēdi atzinumus sniedz vismaz trīs, četras biedrības. Atkarībā no izskatāmā jautājuma specifikas, aktīvākās parasti ir LPS, Latvijas Mērnieku biedrība, SUSTENTO, LOSP, u.c.

Otrs pētījumā apskatītais veids, kā NVO var ietekmēt lēmumu pieņemšanas procesu, ir atzinumu skaits MK sēdēs virzītajām iniciatīvām. Pēc tabulas redzams, ka pieaudzis gan atzinumu apjoms, gan to proporcija attiecībā pret izskatītajām iniciatīvām, gan arī vērā ņemto atzinumu īpatsvars atzinumu kopskaitā. Jāpiebilst, ka tajos ietilpst arī atzinumi, kuros NVO neiebilst pret tiesību akta vai politikas dokumenta virzību. Bieži lielākās nesaskaņas starp NVO un ministrijām veidojas gadījumā, ja NVO iebilst pēc būtības, nevis tikai redakcionāli, un nespēj savu iebildumu pārlicinoši argumentēt. Kā piemēru, kur NVO un ministrija par būtiskiem jautājumiem nevarēja panākt vienošanos, var minēt 2014. gada 13. maija MK sēdes 2.11. jautājumu „Grozījumi Ministru kabineta 2012. gada 15. maija noteikumos Nr.341 „Kārtība, kādā nosaka un kompensē ar sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu saistītos zaudējumus un izdevumus un nosaka sabiedriskā transporta pakalpojuma tarifu”. Anotācijā par šo jautājumu norādīts, ka grozījumiem nav ietekmes uz sabiedrību. Atzinumus uz MK sēdi sniegušas LPS un Latvijas Pasažieru pārvadātāju asociācija. Iebildumi tiek izteikti attiecībā uz kompensējamo izmaksu apjomu, finanšu avotu, no kura tiek maksātas kompensācijas un izmantoto metodiku zaudējumu aprēķinam. Satiksmes ministrija un abas organizācijas, kas sniedza atzinumus, nav spējušas atrast kopīgu valodu un dažādi interpretējušas normatīvos aktus. Vienošanās ar Latvijas Pasažieru pārvadātāju asociāciju panākta redakcionālajos jautājumos, LPS uz starpministriju sanāksmi neieradās un uzturēja iebildumus.

Otrs piemērs – 2014. gada 3. jūnija MK sēdes 3.6. jautājums “Plāna projekts “partnerības līgums ES fondu 2014. – 2020. gada plānošanas periodam”” – parāda, ka, kaut arī plāna izstrādes laikā Finanšu ministrija, atbilstoši anotācijas VI sadaļā sniegtajai informācijai, 2013. gadā rīkojusi sabiedriskās apspriedes procedūru, kurā piedalījušies gan plānošanas reģionu pārstāvji, gan asociāciju un biedrību, kā arī pašvaldību pārstāvji, organizējusi vairāk nekā 30 tematisko diskusiju un piedalījušies pašvaldību un partneru rīkotajās konferencēs, tā nav spējusi panākt vienošanos ar LPS vairākos konceptuālos jautājumos, piemēram, par Partnerības līguma mērķu attiecinātību uz teritoriālajam atstumtības riskam

pakļautajiem iedzīvotājiem vai sadarbības intensitāti starp ES, valsts un pašvaldību līmeņiem. No izziņas par sniegtajiem iebildumiem var secināt, ka konkrētie iebildumi, kā arī FM atbilde uz tiem ir vairākkārtīgi atkārtojies process, kur abas puses neatbalsta otras puses izteiktos argumentus. Nav akceptēti arī biedrības “Baltic Institute of Research, Technology and Innovation” iebildumi attiecībā uz finansējuma sadalījumiem indikatīvajiem mērķiem un izvirzītajām prioritātēm.

Šis piemērs ir minēts ar mērķi raksturot cēloņsakarību kartes pēdējo posmu – NVO vēlamu sasniegto politikas rezultātu. Tas pārsvarā ir ilgtermiņa mērķis, uz ko tiek ties un tāpēc nevar būt izvērtējams vienīgi ar kvantitatīvo datu palīdzību. Kā izsakās vairāki intervētie NVO pārstāvji un bijušais valsts pārvaldes darbinieks, kurš sadarbojās ar NVO, līdzdarbība ir ilgstošs process.

Papildus kvantitatīvajiem datiem, tika analizēti arī interviju un fokusgrupas diskusijas rezultāti. NVO sadarbības procesu ar valsti redz kā problemātisku, īpaši norādot uz nespēju prognozēt otras puses rīcību un uzstādījumu maiņu: *“Konsultējāties ar ministriju, te pēkšņi mainās spēles noteikumi, VSS parādās cits projekts, neņemot vērā mūsu viedokli. Daudz ir jāstrādā, lai spēles noteikumi nemainītos pēdējā brīdī”*¹⁸ Sadarbība ar pašvaldību, savukārt, novērtēta augstāk. To apliecina arī fokusgrupas rezultāti, kur vidējais vērtējums sadarbības kvalitātei ar pašvaldību skalā no 1 līdz 10 patlaban tika novērtēts ar 7-10. Savukārt, bijušā valsts pārvaldes darbinieka viedoklis, kuram bija ilgstoša pieredze ar NVO, pauž, ka vislielākais ieguvums ir lielākajām organizācijām, kas saprot sadarbības būtību, tādējādi vairāk arī iegūst, sadarbojoties Memoranda ietvaros. Mērķi Memorandam ir kvalitatīvi, bet vajadzētu šo procesu mērķtiecīgāk vadīt.¹⁹ Memorands ir līdzdalības instruments un nozīmē ilgstošu sadarbību ar valsts pārvaldi. Kā liecina fokusgrupas diskusijā izskanējušais viedoklis, NVO savu vēlmi un spēju kvalitatīvi ietekmēt rīcībpolitikas veidošanas procesu jāpierāda ilgstošā darbā, kas prasa salīdzinoši lielus organizācijas resursus: *„Ar ZM darbojamies 10 gadu laikā un esam panākuši, ka mūs uzklausa”*²⁰ Līdzīgu nostāju pauž arī bijušais valsts pārvaldes darbinieks, *lai būtu morālas tiesības kritizēt, jābūt morālam pienākumam līdzdarboties.*²¹

Izvērtējuma gaitā netika konstatēta informācija par NVO līdzdalības pieaugumu lēmumu pieņemšanā ES līmenī. Saskaņā ar finansējuma saņēmēju sniegto informāciju mājas lapās par savu darbību, tika konstatēts, ka no 118 projektu iesniedzējiem 23 jeb 19% norādījuši, ka turpina darboties tikai vietējā mērogā. Savukārt, par 17 projektu iesniedzējiem jeb 14% pieejamā informācija liecina, ka organizācijas ir neaktīvas vai vispār pārtraukušas darbību. Atlikušo 78 saņēmēju sniegtā informācija mājas lapās liecina, ka to starptautiskā sadarbība izpaužas lielākoties īstenojot sadarbības projektus ar ārvalstu partneriem, kā arī sadarbojoties ar starptautiskām organizācijām savas profesionālās jomas ietvaros.

Apkopojot iepriekš teikto, pētnieki secina, ka 1.5.2.2.2. apakšaktivitātes īstenošana ir veicinājusi NVO līdzdalības pieaugumu lēmuma pieņemšanā dažādos lēmumu pieņemšanas līmeņos. Valsts līmenī to apliecina pieaugošais atzinumu apjoms, to proporcija attiecībā pret izskatītajām iniciatīvām un vērā ņemto atzinumu īpatsvars atzinumu kopskaitā. Pašvaldību līmenī to apliecina NVO sniegtais pozitīvais vērtējums intervijās un fokusgrupas diskusijā. Informācija par līdzdalību lēmumu pieņemšanā ES līmenī netika konstatēta. Visi intervējamie un fokusgrupas dalībnieki uzsvēruši procesa uzlabošanos un novērtējuši apakšaktivitātē iegūto finansējumu kā “atspēriena punktu” jaunu ideju realizēšanai, arī līdzdarbības

¹⁸ Fokusgrupa 2015. gada 5. martā

¹⁹ Intervija ar bijušo valsts pārvaldes darbinieku 2015. gada 5. martā.

²⁰ Fokusgrupa 2015. gada 5. martā

²¹ Intervija ar bijušo valsts pārvaldes darbinieku 2015. gada 5. martā.

procesos. Tajā pat laikā, nepastāv vienoti sadarbības standarti pašvaldību un valsts iestāžu sadarbībai ar NVO. Sadarbības efektivitāte lielā mērā ir atkarīga no cilvēciskā faktora un iepriekšējas pozitīvas pieredzes starp abām pusēm.

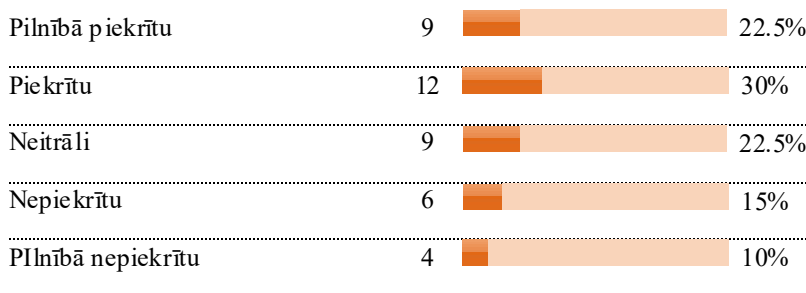
20.izvērtējuma jautājums (TS jautājums 3.1.7.2.)

Vai ir palielinājusies NVO sniegto publisko pakalpojumu kvalitāte, daudzums un pieejamība? Vai tiek nodrošināta šo pakalpojumu sniegšana pēc projektu ieviešanas, ja nē tad kāpēc?

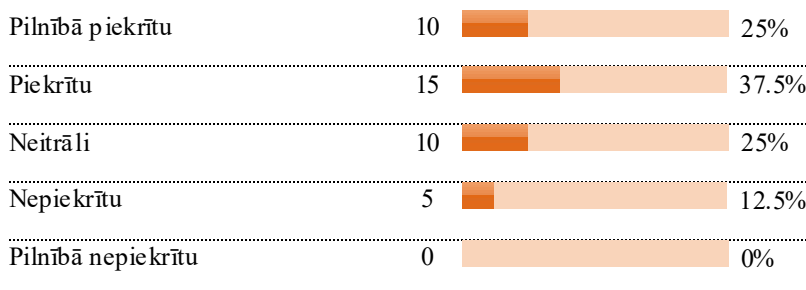
Gan anketas dati, gan arī intervijās NVO pārstāvji apliecina projekta nozīmīgumu publisko pakalpojumu kvalitātes uzlabošanā. Tiek uzsvērts, ka projekts ieviesa skaidrību par organizācijas vīziju, mērķi, uz kuru tiek ties, kā arī tika apzinātas pakalpojuma uzlabošanas vajadzības. Tālāk 6. attēlā sniegts datu apkopojums no anketām attiecībā uz finansējuma nozīmīgumu publisko pakalpojumu kvalitātes uzlabošanai.

6. attēls. Organizāciju sniegtās atbildes uz jautājumu, cik nozīmīgs ir bijis projekta ietvaros iegūtais finansējums sniegto pakalpojumu kvalitātes uzlabošanai, izvēloties vienu no piecām atbildēm katram no apgalvojumiem (n=40)

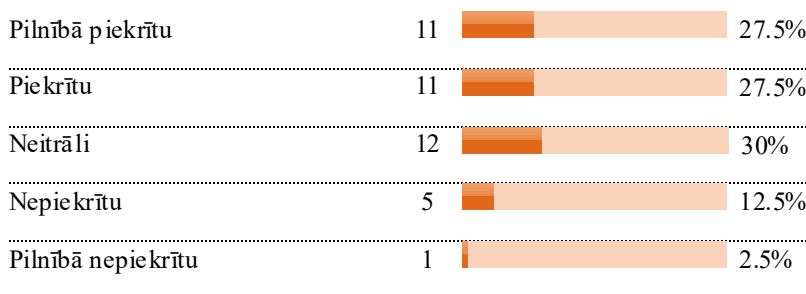
Bez projekta ieguldījuma mūsu organizācija šo pakalpojumu nepie dāvātu

Bez projekta ieguldījuma pakalpojuma attīstība būtu novēlota

Bez projekta ieguldījuma mūsu organizācija pakalpojumu pie dāvātu sliktākā kvalitātē

Avots: Autoru veidots

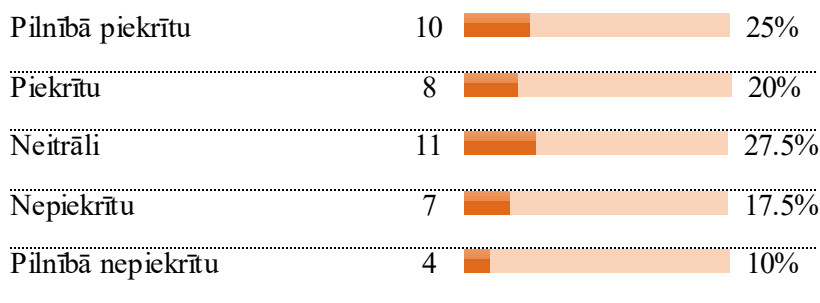
Kā redzams no atbilžu variantiem, bez projekta ieguldījuma šo pakalpojumu nepiedāvātu 52.5% no respondentu organizācijām. Tajā pat laikā jāatzīmē arī pietiekami augstais negatīvo un neitrālo atbilžu līmenis (47.5%), kas norāda, ka tie respondenti, kas sniedza atbildes uz anketas jautājumiem, ir pietiekami spēcīgas organizācijas, kam ir pietiekama kapacitāte un skaidra vīzija, lai apzinātu pieejamos finanšu avotus darbības nodrošināšanai un pakalpojumu sniegšanai. Arī fokusgrupā tika atzīmēts, ka “[NVO] kuras nav viendienītes, viņas atradīs, kā savas idejas īstenot.”

Fokusgrupas dalībnieki, intervējamie, kā arī respondenti vairāk lika uzsvāru nevis uz to, ka pakalpojums netiktu nodrošināts, bet gan uz faktoru, ka iespēja piedalīties projektā pakalpojuma sniegšanas procesu paātrināja. 62.5% aptaujas dalībnieku uzskata, ka bez projekta ieguldījuma pakalpojuma attīstība būtu novēlota. Pakalpojuma kvalitāti pieejamais apakšaktivitātes finansējums ļāva uzlabot 55% respondentu.

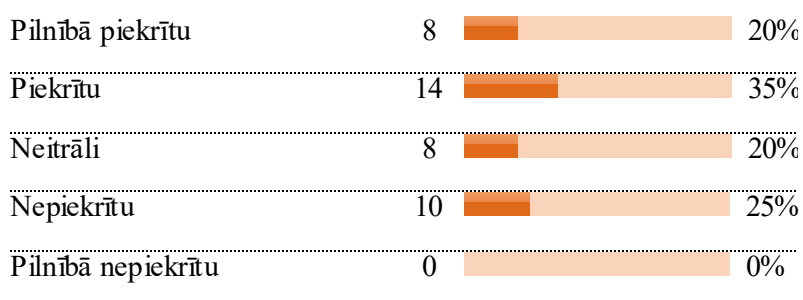
Tālākais aptaujas jautājums ilustrē respondentu atbildes attiecībā uz finansējuma nozīmīgumu pakalpojumu pieejamības uzlabošanā.

7. attēls. Organizāciju sniegtās atbildes uz jautājumu, cik nozīmīgs ir bijis projekta ietvaros iegūtais finansējums sniegto pakalpojumu pieejamības uzlabošanai, izvēloties vienu no piecām atbildēm katram apgalvojumam (n=40)

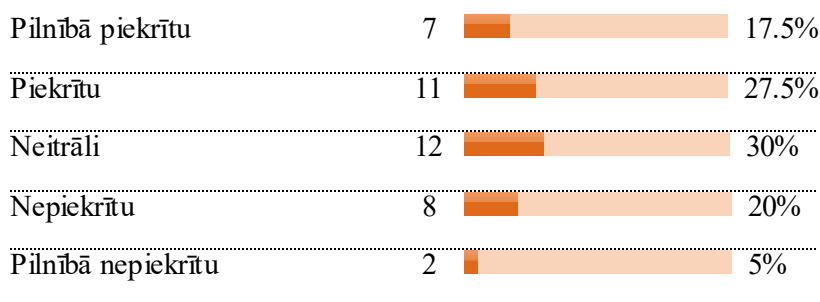
Bez projekta ieguldījuma mūsu organizācijas sniegtais pakalpojums nebūtu pieejams

Bez projekta ieguldījuma par pakalpojumu zinātu tikai daži

Bez projekta ieguldījuma mūsu organizācija nespētu apzināt mērķa grupu

Bez projekta ieguldījuma mērķa grupa par mums nezinātu.

Pilnībā piekrītu	6		15%
Piekrītu	7		17.5%
Neitrāli	12		30%
Nepiekrītu	12		30%
Pilnībā nepiekrītu	3		7.5%

Avots: Autoru veidots

Anketas dati liecina, ka nedaudz vairāk kā pusei (55%) organizāciju piedāvātais pakalpojums bija pieejams arī pirms finansējuma saņemšanas. Tajā pašā laikā, 55% respondentu uzskata, ka organizācijai nebūtu pietiekami lielas publicitātes, kas sasaucas jau ar iepriekšējā grafikā analizēto.

Projekta ieguldījumu mērķa grupas sasniegšanā un uzrunāšanā atzinīgi novērtē 45%. Tas pārsvarā varētu attiekties uz organizācijām, kurām vēl nav pietiekamas pieredzes pakalpojumu nodrošināšanā un nav pietiekamas kapacitātes ilgstoši piesaistīt finansējumu pakalpojuma stabili nodrošināšanai. 37% organizāciju uzskata, ka projekta ieguldījums nav nozīmīgs mērķa grupas paplašināšanā un ka pakalpojums mērķa grupai bija jau pieejams pirms tam. Tas sasaucas arī ar intervijās dzirdēto, kur NVO, kas piedāvā pakalpojumu, to darījušas arī iepriekš ar cita pieejamā finanšu avota palīdzību, piemēram citu donoru vai izmantojot juridisko personu un/vai privātpersonu ziedojumus.

Respondenti uz jautājumu, vai pakalpojumu saņemšanas rezultātā ir uzlabojusies pakalpojumu saņēmēju apmierinātība, pārsvarā (30 atbildes no 40) atbild pozitīvi. Kā galvenie pierādījumi tam, ka pakalpojumu daudzums un kvalitāte ir uzlabojusies, liecina šādas atbildes:

- *Apmierinātība ir uzlabojusies, pakalpojums ir būtiski pilnveidots. Par to liecina klientu atsauksmes.*
- *Par apmierinātību liecina pasākumu izvērtēšanas anketas, klientu aptaujas, tiešsaistes rīku apmeklētāju skaits*
- *Par apmierinātību liecina visu iesaistīto organizāciju kompetences līmeņa e-mobilītātes jomā paaugstināšanās.*
- *apzināti jauni interesenti, kas vērsušies biedrībā, organizācijai pieaudzis biedru skaits*
- *Atsauksmes, pateicības.*
- *Pieaudzis pieprasījums - uzlabojusies kvalitāte*
- *Klientiem ir kļuvis iespējams saņemt kvalitatīvu mediācijas pakalpojumu, organizācijai ir bijusi iespēja saņemt valsts deleģējumu pirmā mediatoru sertifikācijas pārbaudījuma veikšanai un veiksmīgi to īstenot, kā rezultātā sertifikātu saņēmuši 24 mediatori, kuri tagad strādā tiesas ieteiktās mediācijas modelī, kas darbojas no 01.01.2015., saskaņā ar Mediācijas likumu.*
- *Komunikācija ar mērķa grupu uzlabojusies*
- *Klientu atsauksmes. uzticēšanās*
- *Projektu īstenošanā iegūtā pieredze sekmē jaunu apmācību semināru īstenošanu (ārpus projekta finansējuma)*
- *Viņiem esam kļuvuši pieejamāki, jo tika radīta pilnīgi jauna mājas lapa*
- *Tā kā mūsu projekts paredzēja sniegt palīdzību iedzīvotājiem dažādu vides jautājumu risināšanā, tad ierosinātās tiesvedības, t.i. sūdzību palielinājums, ir uzskatāms par pozitīvu faktoru*

- *Interesentu skaits pieaudzis daudzkārtīgi (piem., uz plānotajiem kursiem, kuri bija paredzēti 20 apmācāmajiem pieteikušie vairāk par 84 interesenti)*
- *Pakalpojumu saņēmēju atsauksmes un intervijas liecina par apmierinājumu par sniegto palīdzību, sūdzības nav bijušas.*
- *Ir uzlabojusies patērētāju informētība. No salonu sniegtajām atsauksmēm arvien vairāk cilvēki ir uzzinājuši par drošu sauļošanos un jautā par solārija lampu atbilstību 0.3W/M2 normai.*
- *Saglabājusies nemainīgi augsta. Nosakām ar aptauju palīdzību.*
- *Arī pēc projekta īstenošanas turpinām saņemt jautājumus un sniegt konsultācijas par dzīvnieku aizsardzību*
- *Pēc projekta īstenošanas portālam pievienojušās vēl jaunas dzīvnieku patversmes un ievieto sludinājumus par patversmē esošiem dzīvniekiem, portālu aktīvi izmanto arī privātpersonas privāto sludinājumu izvietojšanai par pazudušiem un atrastiem dzīvniekiem*
- *Biedrība organizē apmācības citām nevalstiskām organizācijām - mērķauditorijas atsauksmes par piedāvātajiem apmācību semināriem ir ļoti labas.*
- *Mēs sniedzam šo pakalpojumu jau otro gadu pēc projekta beigām, un sūdzību vēl nav bijis. Klientu apmierinātība ir liela un šīs mērķgrupas uzraudzība vēl lielāka, jo ir izveidojusies cieša sadarbība ar pašvaldību, tiek ziņots viens otram par notiekošo. Palielinājies klientu skaits, starp klientu un pakalpojuma sniedzēju ir izveidojusies lielāka uzticība un atpazīstamība.*

Kā galvenais faktors, kas liecina par pakalpojuma kvalitātes uzlabošanos un līdz ar to arī klientu apmierinātību, respondentu atbildēs visvairāk dominē pozitīvais pakalpojuma novērtējums klientu atsauksmēs, kas iegūtas ar mutisku un rakstisku aptauju palīdzību, klientu loka paplašināšanās un piedāvāto pakalpojuma formu daudzveidība. Par klientu loka paplašināšanos liecina arī 8. attēlā apkopotās respondentu atbildes, kur klientu skaita pieaugumu identificē 65% respondentu.

8. attēls. Organizāciju atbilde uz jautājumu, vai klientu skaitam ir tendence pieaugt, kopš organizācija piedāvā savu pakalpojumu (n=40).

Kopš organizācija piedāvā savu pakalpojumu, klientu skaitam ir tendence pieaugt:

Pilnībā piekrītu	9		22.5%
Piekrītu	17		42.5%
Daļēji piekrītu	6		15%
Ne piekrītu, ne nepiekrītu	7		17.5%
Daļēji nepiekrītu	0		0%
Nepiekrītu	1		2.5%
Pilnībā nepiekrītu	0		0%

Avots: Autoru veidots

Lai noskaidrotu, kāda palīdzība NVO būtu nepieciešama, lai tās spētu vēl vairāk uzlabot piedāvātā pakalpojuma daudzveidību, respondentiem bija iespēja sniegt vairākas atbildes, kuru apkopojums piedāvāts 12. tabulā.

12.tabula. Organizācijām nepieciešamā atbalsta veidi, lai tās spētu vēl vairāk uzlabot piedāvātā pakalpojuma daudzveidību (120 atbildes)

Nepieciešamā atbalsta veids	Atbilžu skaits
tālāka iespēja saņemt struktūrfondu finansējumu	36
dotācijas administratīvajam atbalstam	19
samaksa par valsts/pašvaldību deleģētu uzdevumu īstenošanu	16
samaksa par pakalpojumu īstenošanu	14
nodokļu atvieglojumi	12
dotācijas datu bāzes un/vai interaktīvās platformas uzturēšanai un pilnveidošanai	11
konsultatīvs atbalsts informatīvo pasākumu rīkošanai	10
Cits	2

Avots: Autoru veidots

Kā citas atbildes respondenti bija norādījuši Darba devēju organizāciju reģistra izveidi nacionālajā līmenī, kas sekmētu organizāciju savstarpējo sadarbību un pieredzes pārnesi un ciešāku sadarbību ar sociālo dienestu.

64% (36 atbildes no 56 respondentiem) organizāciju kā nozīmīgu palīgu iecerēto pakalpojumu ilgtspējīgai nodrošināšanai saskata iespēju saņemt struktūrfondu finansējumu. 33.9% (19 atbildes no 56 respondentiem) organizāciju palīdzētu dotācijas administratīvajam atbalstam. Tas sasaucas arī ar intervijās un aptaujā minēto problēmu, ka apakšaktivitātes realizēšanas laikā bieži vien attaisnoto izmaksu apjoms, kas bija paredzēts administratīvo izmaksu segšanai, bija par zemu. Tas bija saistīts ar vienkāršoto izmaksu vienotās likmes attiecināšanas metodiku iepriekšējā plānošanas periodā. Pastāvēja variants - vai nu strādāt par brīvu, vai arī organizācijai atmaksāt administratīvos izdevumus no saviem uzkrājumiem²².

Intervijā ar NVO pārstāvi, kas nodrošina ilgtspējīgu pakalpojumu pašvaldībā, tika uzsvērts pašvaldības ieguldījums un atbalsta nozīme organizācijas ilgtspējības un pakalpojuma sniegšanas nodrošināšanā. Notiek pārrunas starp Domi un NVO par pakalpojumu groza, mērķa grupas paplašināšanu un pakalpojumu piršanu, pašvaldība maksā arī par telpām.²³ Jāpiebilst, ka pakalpojumu piršanai no NVO ir arī sava negatīvā puse. Fokusgrupā izskanēja viedoklis, “...ja NVO grib finansējumu, tad pakalpojumu piedāvāšanas joma ir vislabākā. Bet- iesaistot tās tirgus attiecībās, zūd to provokatīvā loma. Iesaistot NVO pakalpojumu sniegšanā, mēs tās nopērkam.”²⁴

Gan intervijās, gan fokusgrupā vairākkārt tika uzsvērtā NVO sadrumstalotība Latvijā. Tas attiecas ne vien uz līdzdarbības mērogu, bet arī uz pakalpojumu sniegšanas kvalitāti un ilgtspējību. “Ir tendence veidot inovatīvās jaunās idejas, bet nestiprināt vecos, stabilos, kas sevi jau pierādījuši. Jaunajiem ir super ideja un projekts aiziet, bet ilgtermiņā pakalpojums neparādās.”²⁵

Atbildot uz jautājumu, vai pēc projekta beigām tiek nodrošināta pakalpojuma sniegšana, 95% respondentu (38 no 40 pakalpojumu sniedzējiem) atbildēja apstiprinoši. Tie divi respondenti, kas pēc projekta beigām pakalpojumu vairs nesniedz, kā galveno iemeslu norādīja finansējuma trūkumu. Reizēm projekta laikā piedāvātais pakalpojums tiek pārtraukts tāpēc, ka mainījušies nosacījumi no valsts vai pašvaldību puses, vai arī projekta laikā saprasts, ka pakalpojumam ir cita, iepriekš neparedzama ietekme uz organizāciju,

²² Intervija ar NVO- pakalpojumu sniedzēju 2015. gada 6. martā

²³ Intervija ar NVO pārstāvi 2015. gada 2. martā.

²⁴ Fokusgrupa ar NVO, pašvaldību un ministriju pārstāvjiem 2015. gada 3. martā

²⁵ Intervija ar NVO pārstāvi 2015. gada 2. martā.

kas apgrūtina pakalpojuma sniegšanu. Beidzoties finansējumam, ir grūti nodrošināt pakalpojumu uz brīvprātīgo bāzes²⁶.

Apkopojot iepriekš teikto, pētnieki secina, ka NVO sniegto publisko pakalpojumu kvalitāte, daudzums un pieejamība ir palielinājušies. Tas gan attiecināms uz pieejamajiem datiem, jo, kā analizēts iepriekšējās nodaļās, ir projekti, kuriem trūkst ilgtspējības. Līdz ar to pastāv iespējama, ka daļa pakalpojumu līdz ar finansējuma izbeigšanos netiek uzlaboti vai ir pieejami samazinātā apjomā.

21. izvērtējuma jautājums (TS jautājums 3.1.7.3.)

Kādas ir NVO atbalsta mehānisma pilnveidošanas iespējas?

Atbilde uz jautājumu tiek meklēta, izmantojot cēloņsakarību karti, kur atbalsta piešķiršanas rezultātā kā intervences tālākais rezultāts minēta interešu grupu tiesību aizstāvība (4. posms).

9. attēls. Cēloņsakarību karte NVO atbalsta mehānisma nepieciešamībai

Avots: Autoru veidots

Valsts rīcībā ir dažādi mehānismi, lai ietekmētu NVO darbību. Tie var būt gan veicinoši, gan sadarbība, gan arī kontrole. Galvenie politikas instrumenti, kurus var izmantot atbalsta mehānisma pilnveidošanai, ir:

- labas pārvaldības principu ieviešana, kā, piemēram, ierosinot sabiedriskās diskusijas un veidojot labvēlīgus priekšnosacījumus interešu grupu veidošanai;
- uz NVO attiecināmās normatīvās bāzes optimizēšana, kā, piemēram, saistībā ar reģistrāciju un pārskatu sniegšanu, auditu un grāmatvedības prasībām;
- NVO stimuli, kā, piemēram, nodokļu politika vai subsīdijas organizāciju darbībai;
- sadarbība (NVO iesaistīšana programmas vai rīcībpolitikas ieviešanā);
- iesaistīšana lēmumu pieņemšanas procesā (līdzdarbība komisijās, darba grupās);
- tiešais NVO atbalsts (grantu, līgumu, pētījumu).

Intervijās un fokusgrupā tiek minēti iemesli, kāpēc valstij NVO būtu jāatbalsta. NVO savā struktūrā ir elastīgāka nekā pašvaldība, tuvāk mērķa grupai un tādēļ ātrāk var reaģēt uz vajadzīgajām izmaiņām. *Visur ir cilvēka faktors – pašvaldībai vajag saskatīt NVO kā resursu²⁷ Valstij, līdzīgi kā citās Eiropas valstīs, ir jādomā par Latvijas NVO finansiālu atbalstu, jo NVO dara būtiskus un labus darbus daudzās jomās, kur pati valsts "būksē". Bez plānota un paredzama finansiāla atbalsta NVO ir ļoti grūti pastāvēt, cilvēki nogurst no nemītīgās cīņas par finansēm un aiziet strādāt uz "mierīgākām" vietām. No tā pati valsts tikai zaudē, jo kvalitatīvi un nopietni strādājoši NVO nāk ar idejām, kas ne tikai "tērē" valsts budžetu, bet arī palīdz taupīt (piemēram, vēršot uzmanību uz korupciju,*

²⁶ Fokusgrupa ar NVO, pašvaldību un ministriju pārstāvjiem 2015. gada 3. martā.

²⁷ Fokusgrupa 2015. gada 5. martā

pieprasot caurskatāmību vai pat pildot funkcijas, ko citās valstīs veic pati valsts utt.)²⁸ Pēc respondentu domām, NVO piedāvā valstij ekspertīzes pakalpojumus, kurus tai citādi būtu jāpērk.

Valsts atbalsts NVO līdzdarbības mehānismu pilnveidošanai var tikt vērstas gan uz cilvēkresursu, gan laika resursu, gan arī finanšu resursu efektīvāku izmantošanu. NVO resursu efektīvāka izmantošana, savukārt, veicina NVO spēju ietekmēt lēmumu pieņemšanas procesu (cēloņsakarību kartes 3. posms).

Attiecībā uz cilvēkresursu efektīvāku izmantošanu, valsts atbalsta nozīmīgums tika uzsvērts arī intervijās ar NVO pārstāvjiem, sevišķi attiecībā uz administratīvā personāla uzturēšanas izdevumu segšanu. Tā kā projekta finansējums ir orientēts uz konkrētu aktivitāšu ieviešanu, un projekta vadība ir paredzēta tikai šo aktivitāšu ieviešanas brīdī, pēc projekta beigām līdz nākamā projekta sākumam organizācijām bieži vien trūkst atbilstošu cilvēku un finanšu resursu, lai sadarbotos ar organizācijas biedriem.

Attiecībā uz cilvēkresursu efektīvāku izmantošanu anketā respondenti piedāvā šādas NVO atbalsta mehānisma pilnveidošanas iespējas:

- *Konsekvents un apjoma ziņā pietiekams atbalsts administratīvo funkciju veikšanai, arī informatīvais atbalsts (7 atbildes);*
- *Finansējums vadītājam un grāmatvedei, jo šobrīd, īstenojot projektus, saņemam tikai nelielu samaksu;*
- *Tas ir pastāvīgs administratīvs atbalsts, ja biedrība spēj pierādīt savas darbības ilgtspēju;*
- *Ja valsts pieprasa tik sarežģītas atskaites (tās paliek arvien komplicētākas), tad ir nepareizi neatbalstīt, piem. grāmatvedību, telpu īri;*

Iespējas efektīvāk izmantot NVO laika resursus var tikt optimizētas, pārskatot uz NVO attiecināmo normatīvo bāzi, piemēram, vienkāršojot atskaitīšanās prasības sabiedriskā labuma organizācijām. Laika resursu ietaupījums rastos arī tad, ja atbalsta mehānisma pilnveidošana tiktu vērstā ilgtermiņa attīstības virzienā, tādējādi radot gan stabilitātes izjūtu organizācijas biedriem, gan arī ietaupot laiku uz īstermiņa projektu sagatavošanu. Attiecībā uz laika resursu efektīvāku izmantošanu anketā respondenti piedāvā šādas NVO atbalsta mehānisma pilnveidošanas iespējas:

- *Valstij vajadzētu atbalstīt NVO ar mērķprogrammām, kas ir ilgstošākas par 1 gadu (2 atbildes);*
- *Šobrīdējā sistēma - strādāt projektu režīmā - ir ļoti saspringta un nerada drošību, par iespējām nākotnē. Būtu vēlams, lai atbalsts biedrības darbībai būtu iespējams kā patstāvīga dotācija atbilstoši biedrības spējai realizēt savus uzdevumus, nevis ikgadējais konkurss LKKF;*
- *Valsts organizēti projektu konkursi valsts vai reģionu mērogā, kas ļautu uzsākt un ieviest jaunas iniciatīvas, arī turpināt un attīstīt jau esošās.*

Finanšu resursu efektīvāka izmantošana iespējama, Latvijā NVO atbalsta mehānisma pilnveidošanas iespējas galvenokārt vērstot tieši NVO atbalsta stiprināšanā. Latvijā nav pietiekamā mērā sakārtota sistēma, kā NVO tiek piešķirts finansējums. Vajag lielu stiprinājumu, lai tā ilgtermiņā darbotos labi²⁹. Dažas organizācijas (piemēram, LAPAS,

²⁸ Respondenta atbilde.

²⁹ Intervija ar NVO pārstāvi 2015. gada 2. martā.

LOSP) saņem valsts finansējumu, bet kritēriji, kā šis finansējums tiek saņemts, nav izstrādāti. Kā uzsvēra NVO juma organizācijas pārstāvis, “...pašreiz šādu līgumu slēgšana ir nelegāla, un nekad neviens nav uzdrošinājies situāciju sakārtot”. Anketu atbildēs pārsvarā minēts lūgums nodrošināt pieejamu projektu priekšfinansējumu vai līdzfinansējumu, it sevišķi mazām organizācijām, kas ir pierādījušas savu dzīvotspēju citos projektos:

- *NVO darbības daļēja līdzfinansēšana (7 atbildes);*
- *Pieejams adekvāts projektu finansējums (5 atbildes);*
- *Nodrošināt līdzfinansējumu, priekšfinansējumu dažādu struktūrfondu projektu īstenošanai (2 atbildes);*
- *Biedrībai ir sarežģīti/neiespējami piedalīties dažos projektu programmās, jo nepieciešamo līdzfinansējumu (10-50%) kultūras biedrība nevar nodrošināt. Būt vēlams lielāks valsts atbalsts līdzfinansējumam, vai arī aizdevums tiem projektiem, kuriem nav paredzēts priekšfinansējums;*
- *Turpmāka fondu finansējuma pieejamība NVO kapacitātes stiprināšanas programmās, neizslēdzot no labuma saņēmējiem arī darba devēju organizācijas;*
- *NVO fonda izveide valstī - tematisku projektu konkursiem vairākos līmeņos, atkarībā no finansējuma. (5 atbildes).*

NVO spēja ietekmēt lēmumu pieņemšanas procesu lielā mērā ir atkarīga no vides, kuru valsts nodrošina, lai NVO varētu sekmīgāk darboties. Anketās sniegti priekšlikumi, kā šo vidi uzlabot:

- *Sabiedriska labuma statuss un ar to saistītie atvieglojumi ziedotājiem (2 atbildes);*
- *Radīt labvēlīgu likumdošanu, lai nodrošinātu darboties iespēju, pārstāvēt attiecīgās mērķa grupas (2 atbildes);*
- *Iedzīvotāju ienākuma nodokļa viena procenta novirzīšanai sabiedriskā labuma biedrību darbībai (2 atbildes);*

Pozitīvās pieredzes popularizēšana un pārnese, kas nodrošinātu jau sasniegtu rezultātu multiplicēšanu Latvijā;

Ņemot vērā atbildes uz iepriekšējiem pētījuma jautājumiem un analizējot valsts un NVO sadarbības mehānismus, pētnieki secina, ka Latvija savu līdzdarbības mehānismu attīstībā ir tālu priekšā daudzām ES valstīm. Intervijās ar valsts sektora pārstāvjiem, kas savā ikdienas darbā strādā ar NVO, kā pozitīva pieredze ministriju un NVO savstarpējai sadarbībai tiek minēti līdzdarbības līgumi.³⁰ Anketas atbildēs uz jautājumu, kādi ir valsts pienākumi attiecībā pret NVO tiek pausts arī viedoklis, ka “viss ir atkarīgs no biedrības darbības mērķu skaidrības, pareizas plānošanas un biedru aktivitātes. Arī finansējumu savu mērķu realizēšanai var atrast dažādos fondos un programmās”³¹ Neskatoties uz iepriekšminēto pozitīvo pieredzi, vēl aizvien nepieciešams pilnveidot NVO sadarbības mehānismu, kas atspoguļots arī respondentu atbildēs:

Daudz plašāk pielietots valsts un pašvaldību funkciju deleģējums un uzticība NVO (5 atbildes);

³⁰ Intervija ar KM pārstāvi 2015. gada 9. aprīlī.

³¹ Respondenta atbilde.

- *Pienākumi un reālie fakti ir krietni atšķirīgi;*
- *Ciešāka sadarbība, ne tikai uz klausot, bet arī ņemot vērā NVO pieredzi;*
- *Valstij (ministrijām) vajadzētu dot argumentētu vērtējumu par aktivitātē sniegtiem priekšlikumiem. Ignorance neveicina sadarbību un līdzdalību.*
- *Valsts sadarbība ar pašvaldībām un vienota domāšana;*
- *Sadarbība un atbalsts, gan politisks, gan finansiāls;*
- *NVO ir jāatbalsta un jāuztver kā nopienti spēlētāji lēmumu pieņemšanas procesos. Veicināt ilgtspējīgas politikas ievērošanu sabiedrībai svarīgos jautājumos. Atbalstīt videi draudzīgu, energo efektīvu risinājumu lēmumu pieņemšanu;*

Anketās norādīti šādi sadarbības virzieni, kuros nepieciešami uzlabojumi:

- *Informatīvs atbalsts, mērķa grupas interešu pārstāvniecības viedokļu uzklaušana, pārstāvju iekļaušana darba grupās (3 atbildes);*
- *NVO reģistrs atbilstoši darbības jomām, kas sekmētu organizāciju savstarpējo sadarbību;*

Kopumā visiem atbalsta modeļiem būtu jāveido tāda NVO darbības vide, kas sniedz iespējas plānot darbību ilgtermiņā, nebalstot to tikai uz projektu finansējumu. Fokusgrupā tika izteikts viedoklis, ka NVO vēlas dinamisku un ilgtermiņa sadarbību ar valsti un pašvaldību un grib, lai nepastāvētu atšķirības sadarbības iespējās starp reģioniem (Rīga un pārējā Latvija). Politikas veidošanas procesā no NVO tiek sagaidīts augsts profesionālais līmenis, kas nepieciešams gan dažādu pozīciju un atzinumu sagatavošanai, gan NVO pārstāvniecībai dažādās darba grupās. Tādēļ būtu nepieciešams finansēšanas mehānisms, kas ļautu nopietnām, profesionālām un sevi pierādījušām NVO saņemt dotāciju pamatdarbības uzturēšanai. Pretējā gadījumā, NVO aktivitātes un līdzdarbošanās spējas ir tieši atkarīgas no projektu finansējuma.³²

Ziņojumā "Par ārvalstu pieredzi par valsts pārvalžu iestāžu un NVO sadarbības inovatīvajām institucionālajām formām"³³ kā līdzdalības instruments Lielbritānijā ir minēts 2010. gadā apstiprinātais Valdības atskaites līgums ar nevalstisko sektoru, kā arī izveidotā grantu shēma. Pēc pētnieku domām, šī modeļa pamatprincipu ieviešana varētu risināt NVO izteiktās problēmas par nepietiekamo administratīvo atbalstu, pārāk sarežģīto atskaitīšanās procedūru un ilgtermiņa finanšu stratēģijas neesamību sadarbībā starp NVO un valsti. Šādas prakses ieviešana, protams, arī NVO liktu būt atvērtām pret dažādām pārbaudēm, kā arī publiskot piešķirto grantu atskaites.

Pašvaldību līmenī NVO labprāt tiek akceptētas kā kultūru, sporta, talku u.c. aktivitāšu organizators un īstenotājs, bet netiek nopietni uztverts NVO potenciāls pašvaldības pārvaldībā un lēmumu pieņemšanas procesos. Te vienīgi var līdzēt attieksmes maiņa, jo līdzdalības prasības ir iestrādātas normatīvos pietiekami labi, un pašvaldības jau *formāli* tās ievēro³⁴ Arī iepriekšminētajā ziņojumā secināts, ka "*...tikai no iestādes izpratnes par līdzdalības nozīmi ir atkarīga reālā praksē. Iestāde var formāli sniegt informāciju par saviem darba plāniem un aicināt NVO piedalīties rīcībpolitikas dokumentu un tiesību aktu*

³² Respondenta atbilde.

³³ Ziņojums "Par ārvalstu pieredzi par valsts pārvalžu iestāžu un NVO sadarbības inovatīvajām institucionālajām formām SIA "Baltijas konsultācijas" un SIA "Konsorts", 2013. gada 18.marts. Valsts kancelejas iepirkums „Izvērtējums par nevalstisko organizāciju iesaistes mehānismiem Ministru kabineta lēmumu pieņemšanas procesā un priekšlikumu izstrāde šo mehānismu pilnveidei” (Iepirkuma identifikācijas Nr. MK VK 2012/32) Pieejams: http://nvo.lv/site/attachments/22/04/2013/NVO_01032013_gala_papildin.pdf, [Skatīts: 21.05.2015]

³⁴ Respondenta atbilde.

projektu izstrādes procesā, vai arī var nodrošināt līdzdalību pēc būtības jau agrīnās dokumentu izstrādes stadijā”³⁵

Lai gan intervijās, fokusgrupā un anketu atbildēs tiek izteikta nepieciešamība pēc valsts atbalsta, institūcijas pārstāvis, kura pārziņā ir sabiedrības integrācijas jautājumi uzskata, ka *valsts atbalstam būtu jābūt tikai tām organizācijām, kas vērstas uz sabiedrības labuma nodrošināšanu*, nevis savu interešu aizstāvībai. *“Ienākot fondiem Latvijā, ir izveidojusies izkropļota izpratne – daļa cilvēku NVO izveidojuši kā nodarbošanos”³⁶*. Ir nepieciešams strukturāli sakārtot šo jomu, precizējot finansējuma sadales veidu. Diemžēl, Latvijas NVO fonda izveide sakarā ar to, ka kādu laiku nav bijusi valdības prioritāte, ir aizkavējusies. Līdz 2015.gada beigām Kultūras ministrija cer NVO koncepciju pabeigt, patlaban norisinās tās sabiedriskā apspriešana. Pēc tam, kad jau tiks izstrādāta NVO programma valsts atbalsta piešķiršanai, precīzāk tiks definēti arī finansējuma piešķiršanas kritēriji.

Apkopojot iepriekš teikto, pētnieki secina, ka vēl aizvien pastāv problēmas, kas traucē veiksmīgu sadarbību starp valsti, pašvaldību un NVO. Būtiskākās no tām ir nedrošība par savu finansiālo stabilitāti no NVO puses un neskaidrs finansējuma iedalīšanas mehānisms no valsts puses.

Vēl aizvien vērojams savstarpējas uzticības trūkums un nepietiekama funkciju deleģēšana NVO, kā arī nepietiekama NVO iesaiste un to uzklauššana lēmumu pieņemšanā. Patlaban izstrādes stadijā ir NVO koncepcija, kas gadījumā, ja tā tiks akceptēta MK, zināmā mērā atrisinās augšminētās problēmas, jo sniegs skaidrus atbalsta piešķiršanas kritērijus no valsts puses.

Apkopojot iepriekš minētos secinājumus, respondentu atbildes uz anketas jautājumiem, interviju un fokusgrupu laikā iegūtos viedokļus, pētnieku sniegtās atbildes uz pētījuma jautājumiem par NVO līdzdarbības efektivitāti, kā arī iepriekšējos pētījumos izteiktās atziņas, pētnieki secina, ka NVO atbalsta mehānisma pilnveidošanas iespējas var tikt vērstas šādos virzienos:

- **uz NVO attiecināmās normatīvās bāzes optimizēšana, precizējot valsts un pašvaldību sadarbības kārtību ar NVO, izstrādājot valsts atbalsta piešķiršanas kārtību un atlases kritērijus;**
- **dažādu stimulu ieviešana NVO darbības uzlabošanai, pārskatot valsts nodokļu politiku vai NVO grāmatvedības prasības;**
- **ilgtermiņā uzlabojot sadarbību starp valsti, pašvaldību un NVO, pārsvarā mainot attieksmi pret NVO un uzskatot tos kā nopietnus spēlētājus lēmumu pieņemšanas procesā.**

³⁵ Ziņojums “Par ārvalstu pieredzi par valsts pārvalžu iestāžu un NVO sadarbības inovatīvajām institucionālajām formām SIA “Baltijas konsultācijas” un SIA “Konsoorts”, 2013. gada 18.marts. Valsts kancelejas iepirkums „Izvērtējums par nevalstisko organizāciju iesaistes mehānismiem Ministru kabineta lēmumu pieņemšanas procesā un priekšlikumu izstrāde šo mehānismu pilnveidei” (Iepirkuma identifikācijas Nr. MK VK 2012/32), Pieejams: http://nvo.lv/site/attachments/22/04/2013/NVO_01032013_gala_papildin.pdf, [Skatīts: 21.05.2015]

³⁶ Intervija ar valsts institūcijas pārstāvi 2015. gada 9. aprīlī.

22.izvērtējuma jautājums (TS jautājums 3.1.7.4.)

Vai šie pakalpojumi ir nepieciešami/pieprasīti kontekstā ar valsts un pašvaldību piedāvātajiem pakalpojumiem?

Lai noskaidrotu NVO sniegto saistību ar valsts un pašvaldību sniegtajiem pakalpojumiem, anketā respondentiem vajadzēja sniegt atbildes uz jautājumu, kādā veidā projekta laikā sasniegtais rezultāts ir ietekmējis organizācijas sniegto pakalpojumu kvalitāti un pieejamību (skat. 13.tabulu.)

13. tabula. Organizāciju atbildes uz jautājumu par to, kādā veidā saņemtais finansējums ir ietekmējis pakalpojumu kvalitāti un pieejamību pakalpojumu saņēmējiem (89 atbildes)

Ietekme uz pakalpojuma kvalitāti un pieejamību	Atbilžu skaits
Pakalpojums pēc projekta beigām ir kļuvis daudzveidīgāks	22
Tiek sniegts pakalpojums, ko nenodrošina pašvaldības vai valsts pārvaldes iestādes	20
Pakalpojums pēc projekta beigām ir kļuvis pieejamāks	17
Tiek sniegts pakalpojums, kas papildina pašvaldības vai valsts pārvaldes iestādes sniegto pakalpojumu	16
Pakalpojumam pēc projekta beigām ir palielinājies pieprasījums	13
Pakalpojumam ir izstrādātas vadlīnijas	1

Avots: Autoru veidots

No 40 pakalpojumu sniedzēju organizācijām, kas piedalījās aptaujā, 22 organizācijas jeb 55% uzsvēruši, ka saņemtais finansējums ir ietekmējis pakalpojumu kvalitāti un tas ir kļuvis daudzveidīgāks. 50% jeb 20 no 40 respondentiem sniedz pakalpojumu, kuru valsts vai pašvaldības iestādes nenodrošina, bet 40% (16 respondentu) šos pakalpojumus papildina.

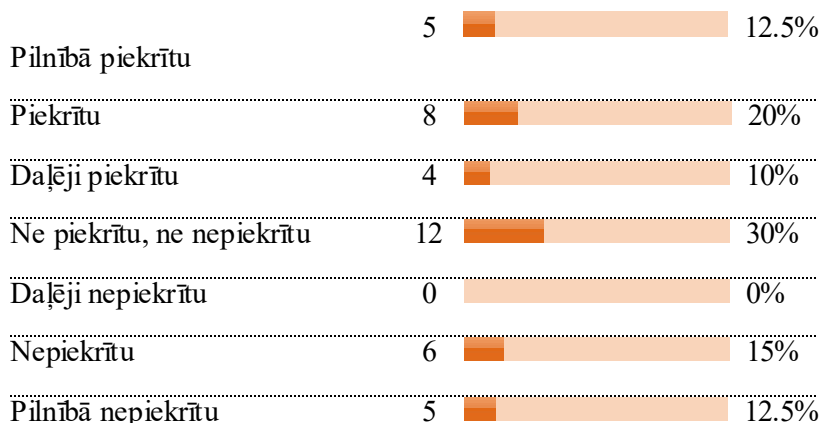
Intervijās, fokusgrupā, kā arī aptaujā izskan apgalvojumi, ka pēc projekta tika turpināta sadarbība sociālajā jomā ar pašvaldību un tika attīstīta sadarbība ar vietējām NVO. Tās pakalpojumu sniedzējas NVO, kas ir ilgtspējīgas un pēc projekta darbības nav pazudušas, bet gan paplašinājušas savu darbību, vēlētos ilgstošu, paredzamu sadarbību ar pašvaldību vai valsti. Pēc finansējumu saņēmēju aptaujas datiem, 35% jeb 14 no 40 respondentiem uzskata, ka to būtu iespējams nodrošināt, saņemot samaksu par valsts/pašvaldības deleģētu uzdevumu vai samaksu par pakalpojumu īstenošanu.

Izvērtējot, vai pirms tam, kad organizācija sāka piedāvāt savu pakalpojumu, tas attiecīgajā reģionā bija pieejams vai nē, 25 no 40 pakalpojuma sniedzējiem jeb 62.5% apgalvoja, ka pakalpojums nebija pieejams.

Salīdzinot šos datus ar iepriekš minētajiem datiem, ka 50% sniedz pakalpojumu, ko nenodrošina valsts un pārvaldes iestādes, pētnieki secina, ka ir gadījumi, kad konkrēto pakalpojumu sniedzējai NVO ir konkurenti attiecīgajā reģionā. To liecina arī intervijās dzirdētie piemēri, kā, piemēram, sociālās rehabilitācijas jomā finansējuma saņēmēja organizācijai ir vēl 7 konkurenti, bet, neskatoties uz to, klientu skaits konkrētajai organizācijai pieaug, jo tā spēj nodrošināt pakalpojumu kvalitāti.

32% jeb 13 no respondentiem pēc projekta realizēšanas turpina sadarbību ar valsti vai pašvaldību, noslēdzot līgumus par pakalpojuma nodrošināšanu. Par to liecina organizāciju atbildes uz apgalvojumu, ka pēc pakalpojuma ieviešanas ir noslēgti līgumi ar valsts/pašvaldību iestādēm.

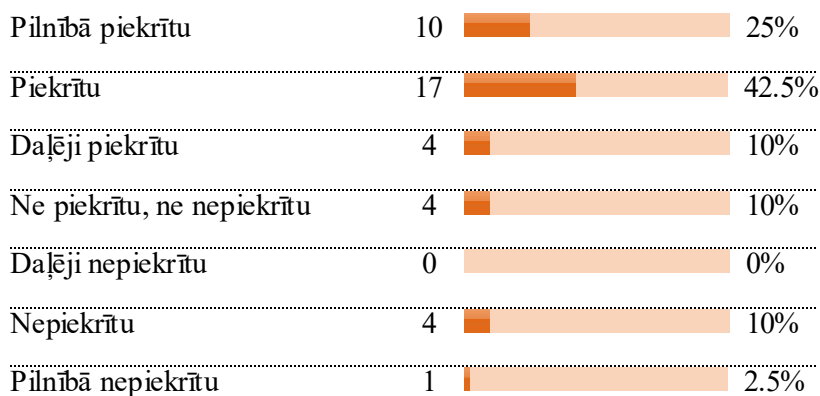
10. attēls. Organizāciju atbildes uz apgalvojumu, ka pēc pakalpojuma ieviešanas ir noslēgti līgumi par pakalpojuma nodrošināšanu ar valsts/pašvaldību iestādēm (n=40)

Avots: Autoru veidots

Turpinot sadarboties ar pašvaldību vai valsti, 27 jeb 67,5% no pakalpojuma sniedzējiem saredz savu lomu kā valsts vai pašvaldības piedāvāto pakalpojumu papildinošu.

11. attēls. Organizāciju atbilde uz apgalvojumu, ka viņu ieviestais pakalpojums papildina valsts/pašvaldību piedāvāto pakalpojumu klāstu

Avots: Autoru veidots

Gan no anketu jautājumiem, gan arī fokusgrupā izskanējušiem viedokļiem pētnieki secina, ka NVO saredz sevi sadarbībā ar pašvaldību lielākā mērā, nekā pašvaldība redz sadarbības potenciālu nevalstiskajās organizācijās. Pašvaldības pārstāvis fokusgrupā norādīja, ka pašvaldība izvēlas sadarboties ar NVO atbilstoši pašvaldības prioritātēm. Savukārt, NVO pārstāvji norādīja, ka tie nesaskata vienotus uzstādījumus sadarbībai ar NVO no pašvaldību sektora kopumā.

Līdz ar to atšķirīgās pašvaldībās pastāv atšķirības sadarbības iespējās saistībā ar konkrēto pašvaldību prioritātēm. Tas, savukārt, nosaka, ka nepastāv vienota atbilde uz jautājumu, vai pakalpojumi ir nepieciešami/pieprasīti kontekstā ar valsts/pašvaldību pakalpojumiem. Vadoties pēc kvantitatīvajiem datiem, tie pārsvarā ir pieprasīti. Vadoties pēc kvalitatīvajiem datiem, jāpiebilst, ka šī nepieciešamība ir atkarīga no reģiona, konkrētās pašvaldības un, ļoti lielā mērā, arī no personībām, cilvēciskā faktora abās sadarbības pusēs.

Secinājumi un priekšlikumi

Izskatot progresu pārskatus, VK un SIF sniegto informāciju, dažādu NVO mājas lapas, kā arī no intervijā ar NVO jumta organizācijas pārstāvja teiktā var secināt, ka DPP minētie uzraudzības rādītāji ir pilnībā sasniegti un pat pārsniegti. Protams, ir atsevišķi gadījumi, kad organizācijas dažādu iemeslu dēļ ir pastāvējušas tikai uz projekta ieviešanas brīdi un nav spējušas nodrošināt rezultātu ilgtspējību, taču, vadoties no rezultatīvo rādītāju sasniegšanas pakāpes (proti, atbalstīto NVO skaits un NVO skaits, kas piedalās ES struktūrfondu finansēto pasākumu īstenošanā, ir sasniegts un nedaudz pārsniegts pret plānoto), ieviešana kopumā bijusi veiksmīga.

Kā galvenais ieguvums gan intervijās, gan arī aptaujās tiek norādīta iespēja paaugstināt projektā iesaistīto organizāciju kapacitāti un palielināt to vispārējo izpratni par konkrētās nozares problēmām, motivējot tās aktīvāk iesaistīties lēmumu pieņemšanas procesos gan nacionālā, gan ES līmenī.

Apskatot 1. izvērtējuma jautājumu kopumā, var secināt, ka sākotnēji noteiktie rezultāti un uzraudzības rādītāji ir sasniegti plānotajā apmērā nodrošinot priekšnosacījumus NVO līdzdalības pieaugumam un ilgtspējības stiprināšanai. Organizāciju biedriem tika dota iespēja paaugstināt savu zināšanu līmeni, sadarbojoties liela apmēra projekta ieviešanā un administrēšanā, tas deva iespējas attīstīt citus projektus. Ir radīti priekšnosacījumi sniegto pakalpojumu kvalitātes uzlabošanā un jaunu pakalpojumu sniegšanas sistēmas izstrādāšanā.

Apakšaktivitātes īstenošanas noteikumos izvirzīto mērķu un plānoto rezultātu sasniegšanu galvenokārt kavēja iekšējie faktori, kas galvenokārt, saistīti ar nepietiekamām finanšu vadības prasmēm organizācijās. Mērķa grupas ieinteresētība bija galvenie veicinošie ārējie faktori.

VSS, MKK un MK iekļauto dienas kārtības jautājumu tēmas var uzskatīt par ārēju faktoru, kas ietekmē NVO aktivitātes dinamiku valsts līmenī. Aplūkojot NVO sniegto atzinumu skaita īpatsvaru attiecībā pret pieteikumiem uz VSS 2014. gadā, vērojama izteikta tendence NVO aktivitātes pieaugumam salīdzinājumā ar 2013. gadu.

Attiecībā uz NVO sektora kapacitāti kopumā joprojām jānorāda uz problemātiku, ka blakus spēcīgām un ilgtspējīgām organizācijām ir vērojamas tādas organizācijas, kas tiek dibinātas uz kārtējo konkursu un kuru darbība izbeidzas līdz ar finansējuma beigām. NVO sektorā joprojām vērojama sadrumstalotība un neviendabība (tika minēts intervijās ar NVO pārstāvjiem un fokusgrupas diskusijā). Apakšaktivitātes ietvaros īstenojamām darbībām ir tieša un pozitīva ietekme uz atbalstāmo jomu.

Kopumā, novērtējot finansējuma ietekmi uz jomas attīstību, formāli to var uzskatīt par nozīmīgu, raugoties uz Valsts pārvaldes pamatnostādņu rezultatīvajiem rādītājiem, kuri uzrāda NVO aktivitātes pieaugumu pēdējos gados. To nenoliedz arī intervējamie un fokusgrupas pārstāvji. Neskatoties uz to, izmaiņas ir tikai pastarpināti attiecināmas uz veiktajiem ieguldījumiem, jo, kā rāda turpmākie aprēķini izvērtējuma jautājumā 19, finansējuma saņēmēju iesaistīšanās līdzdarbībā ir minimāla un lielā mērā atkarīga no ārējiem faktoriem: ministriju ieinteresētības tās uzaicināt, kā arī izskatāmo jautājumu loka. Līdz ar to apakšaktivitātes ietekme uz atbalstāmajām jomām tiek vērtēta kā apmierinoša.

Vidējais novērtējums apmācībām ir 4.5 (skalā no 1 līdz 5, kur 1 – nebija lietderīgs un 5- bija ļoti lietderīgs), bet vidējais novērtējums apmaiņas braucieniem – 4.6.

Izvērtējot ieviešanas efektivitāti, rezultāti adekvāti atbilst ieguldījumu vērtībai. Ir sasniegti arī iepriekš nepilnīgi rezultāti, tādējādi sasniegto rezultātu vērtība pārsniedz veiktos ieguldījumus. Tā kā nav iespējams izmantot efektivitātes aprēķina formulu tās ekonomiskajā izpratnē, jo nav apkopotu dati par to, cik vidēji maksā, piemēram, vienas organizācijas līdzdalības nodrošināšana darba grupās ES un nacionālajā līmenī, publiskā pakalpojuma vienas vienības sniegšana vai mērķa grupas apzināšana pakalpojuma nodrošināšanā, atbildei uz pētījuma jautājumu tiek izmantots pašu projekta dalībnieku subjektīvais novērtējums.

Izskatot projektu pieteikumus un salīdzinot tajā minēto informāciju ar nejauši atlasītu projektu progresa pārskatiem, vērojama gandrīz pilnīga rezultātu ilgspēja īstermiņā. Taču, pārbaudot, vai šie rezultāti ir ilgspējīgi arī vidējā termiņā pēc projekta noslēguma, atklājas pretrunīgi rezultāti. Mazākas organizācijas, kurām nav pietiekošas administratīvās kapacitātes, ilgspējīgus rezultātus uzrāda daudz retāk.

Kopumā pētnieki projektu ilgspēju vērtē kā apmierinošu. Tikai trešā daļa no respondentiem atzīst, ka rezultāti tiks uzturēti ilgtermiņā, pārējās organizācijas, kaut arī turpinot strādāt mērķa grupas vārdā, vērtē savu aktivitāti kā neprognozējamu un atkarīgu no nākotnes finansējuma iespējām. Neskatoties uz to, līdzdarbības un pakalpojumu sniegšanas ilgspēja lielā mērā ir atkarīga no pieejamā finansējuma stabilitātes un valsts atbalsta apjoma.

Nevalstiskajām organizācijām, it sevišķi tām, kas darbojas vides aizsardzības un sociālo pakalpojumu jomā, pēc pētnieku domām, ir samērā plašas iespējas atrast finansējumu savas pamatdarbības turpināšanai. Tā kā tiek pieņemts, ka iepriekšējā plānošanas periodā NVO kapacitāte tika stiprināta pietiekamā apjomā, šajā plānošanas periodā tiešas kapacitātes stiprināšanas aktivitātes netiek paredzētas. EEZ un Norvēģijas finanšu instrumenta ietvaros ir paredzēts piešķirt līdzekļus kapacitātes stiprināšanai, bet nepieciešams laiks nākamā perioda programmas plānošanai, tāpēc NVO iespējas saņemt finansējumu kapacitātes stiprināšanai uz kādu laiku tiks pārtrauktas.

Kaut arī daļu rezultātu organizācijas būtu īstenojušas arī bez apakšaktivitātes finansējuma, tos nebūtu iespējams īstenot tik īsā laikā un pilnā apmērā. Tikai neliela daļa organizāciju (trīs organizācijas no izvērtējumā aptaujātajiem respondentiem) būtu īstenojuši aktivitātes bez piešķirtā finansējuma. Tādēļ var secināt, ka piešķirtajam finansējumam ir tieša saistība ar veiktajām aktivitātēm un sasniegtajiem rezultātiem.

Pētnieki secina, ka 1.5.2.2.2. apakšaktivitātes īstenošana ir veicinājusi NVO līdzdalības pieaugumu lēmuma pieņemšanā dažādos lēmumu pieņemšanas līmeņos. Valsts līmenī to apliecina pieaugošais atzinumu apjoms, to proporcija attiecībā pret izskatītajām iniciatīvām un vērā ņemto atzinumu īpatsvars atzinumu kopskaitā. Pašvaldību līmenī to apliecina NVO sniegtais pozitīvais vērtējums intervijās un fokusgrupas diskusijā. Par līdzdalības intensitāti ES līmenī liecina organizāciju intensīvā sadarbība ar ārvalstu organizācijām un līdzdalība starptautiskajos sadarbības tīklos (skat. 6. pielikumu). Visi intervējamie un fokusgrupas dalībnieki uzsvēruši procesa uzlabošanu un novērtējuši apakšaktivitātē iegūto finansējumu kā "atspēriena punktu" jaunu ideju realizēšanai, arī līdzdarbības procesos. Tajā pat laikā, nepastāv vienoti sadarbības standarti pašvaldību un valsts iestāžu sadarbībai ar NVO.

Sadarbības efektivitāte lielā mērā ir atkarīga no cilvēciskā faktora un iepriekšējās pozitīvas pieredzes starp abām pusēm.

Kopumā NVO iesaistīšanās lēmumu pieņemšanā ir ar lēnu pozitīvu dinamiku, un to ietekmē ne vien organizāciju vēlme sadarboties, bet arī iespēja sadarbību īstenot, kas lielā mērā atkarīga no ministrijas politiskajām prioritātēm un sadarbības kultūras.

Pētnieki secina, ka NVO sniegto publisko pakalpojumu kvalitāte, daudzums un pieejamība ir palielinājušies. Tas gan attiecināms uz pieejamajiem datiem, jo, kā analizēts iepriekšējās nodaļās, ir projekti, kuriem trūkst ilgtspējības. Līdz ar to pastāv iespējamība, ka daļa pakalpojumu līdz ar finansējuma izbeigšanos netiek uzlaboti vai ir pieejami samazinātā apjomā.

Apkopojot iepriekš teikto, pētnieki secina, ka vēl aizvien pastāv problēmas, kas traucē veiksmīgu sadarbību starp valsti, pašvaldību un NVO. Būtiskākās no tām ir nedrošība par savu finansiālo stabilitāti no NVO puses un neskaidrs finansējuma iedalīšanas mehānisms no valsts puses. Vēl aizvien vērojams savstarpējas uzticības trūkums un nepietiekama funkciju deleģēšana NVO, kā arī nepietiekama NVO iesaiste un to uzklauššana lēmumu pieņemšanā. Patlaban izstrādes stadijā ir NVO koncepcija, kas gadījumā, ja tā tiks akceptēta MK, zināmā mērā atrisinās augšminētās problēmas, jo sniegs skaidrus atbalsta piešķiršanas kritērijus no valsts puses.

Ņemot vērā gan uzklauštos NVO izteikumus, gan arī intervēto valsts institūciju un pašvaldību pārstāvju viedokļus, NVO atbalsta mehānisma pilnveidošanas iespējas ir precizēt valsts un pašvaldību iestāžu sadarbības kārtību ar NVO, izstrādāt valsts atbalsta piešķiršanas kārtību un atlasas kritērijus, kā arī uzlabot sadarbību starp pusēm dažādos lēmumu pieņemšanas posmos.

Atšķirīgās pašvaldībās pastāv atšķirības sadarbības iespējās saistībā ar konkrēto pašvaldību prioritātēm. Tas, savukārt, nosaka, ka nepastāv vienota atbilde uz jautājumu, vai pakalpojumi ir nepieciešami/pieprasīti kontekstā ar valsts/pašvaldību pakalpojumiem. Vadoties pēc kvantitatīvajiem datiem, tie pārsvarā ir pieprasīti. Vadoties pēc kvalitatīvajiem datiem, jāpiebilst, ka šī nepieciešamība ir atkarīga no reģiona, konkrētās pašvaldības un, ļoti lielā mērā, arī no personībām, cilvēciskā faktora abās sadarbības pusēs.

Priekšlikumi projektu mērķu un rezultātu ilgtspējas nodrošināšanai

Secinājumi	Priekšlikumi	Adresāts	Termiņš	Riski
<p>Vēl aizvien pastāv problēmas, kas traucē veiksmīgu sadarbību starp valsti, pašvaldību un NVO. Būtiskākās no tām ir nedrošība par savu finansiālo stabilitāti no NVO puses un neskaidrs finansējuma iedaļšanas mehānisms no valsts puses.</p>	<p>Izstrādāt kritērijus, pēc kādiem NVO var saņemt valsts finansējumu, ietverot arī kritērijus, kas pierāda organizācijas dzīvotspēju</p> <p>Paplašināt NVO sektoram pieejamos finanšu avotus, dodot iespēju tām piedalīties dažādās grantu shēmās un savlaicīgi par tām informējot.</p>	<p>Kultūras ministrija</p>	<p>2016. gads</p>	<p>Neizstrādājot šādu sistēmu, pastāv varbūtība, ka nevalstisko organizāciju finansēšanas iespējas turpinās būt neprognozējamās un īstermiņā, pastiprinot patlaban jau esošo projekta rezultātu ilgtspējas risku.</p>
<p>Organizācijām trūkst administratīvā atbalsta savas pamatdarbības nodrošināšanai. Administratīvā kapacitāte bieži vien tiek tērēta uz pārlieku detalizētu dokumentācijas un atskaišu izstrādi, kas sadārdzina administratīvās izmaksas</p>	<p>Nodrošināt kārtību, kādā valsts piešķir administratīvo atbalstu sabiedriskā labuma organizācijām</p> <p>Vienkāršot kontroles un atskaitīšanās procedūras, pieļaujot tās atbilstoši piešķirtajam finanšu apjomam un sasniedzamajam mērķim</p>	<p>Kultūras ministrija</p>	<p>2016. gads</p>	<p>Ja organizācijām netiks nodrošināts administratīvais atbalsts, pastāv iespējamība, ka tām nav iespējams nodrošināt aktivitātes savas darbības jomā gan finanšu resursu trūkuma dēļ, gan tā brīvprātīgā darba nepopularitātes dēļ.</p>

<p>Vēl aizvien vērojams savstarpējas uzticības trūkums un nepietiekama funkciju deleģēšana NVO, kā arī nepietiekama NVO iesaiste un to uzklauššana lēmumu pieņemšanā. Nepastāv vienoti sadarbības standarti pašvaldību un valsts iestāžu sadarbībai ar NVO. Sadarbības efektivitāte lielā mērā ir atkarīga no cilvēciskā faktora un iepriekšējās pozitīvas pieredzes starp abām pusēm.</p>	<p>Izstrādāt kārtību, kādā NVO var pieteikties piedalīties ministriju/pašvaldību izveidotajās darba grupās attiecīgā jautājuma risināšanai.</p>	<p>Kultūras ministrija, VARAM</p>	<p>2017. gads</p>	<p>Neieviešot vienotu pieeju valsts, pašvaldības un NVO sadarbības priekšnosacījumiem var rasties aizvien lielāka reģionālā nevienlīdzība NVO iespējās līdzdarboties.</p>
<p>Piešķirtajam finansējumam administratīvās kapacitātes stiprināšanai ir tieša saistība ar NVO veiktajām aktivitātēm un sasniegtajiem rezultātiem. Mazākas organizācijas, kurām nav pietiekošas administratīvās kapacitātes, ilgtspējīgus rezultātus uzrāda daudz retāk.</p>	<p>Rast iespēju ES fondu nākamajā plānošanas periodā finansēt NVO administratīvās kapacitātes celšanas projektus</p>	<p>Finanšu ministrija sadarbībā ar Kultūras ministriju un Valsts kanceleju</p>	<p>2020. gads</p>	<p>Tā kā nevalstiskajām organizācijām raksturīga cilvēkresursu mainība, nepiešķirot finansējumu administratīvās kapacitātes celšanai, tiek veicināts risks zaudēt NVO rīcības spējas efektivitāti.</p>

1.5.2.2.3. apakšaktivitāte “Atbalsts pašvaldībām kapacitātes stiprināšanā Eiropas Savienības politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansēto projektu un pasākumu īstenošanai”

Apakšaktivitātes intervences loģika³⁷

Apakšaktivitātes mērķis: panākt aktīvu un kvalitatīvu pašvaldību līdzdalību Eiropas Savienības politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansēto projektu un pasākumu īstenošanā.

Rādītāji atbilstoši DP „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājumam:

- **Iznākuma rādītājs:** 1.5.2.2.3. apakšaktivitātes ietvaros atbalstīto pašvaldību skaits 54 (bāzes vērtība 2006.gadā - 40).
- **Rezultāta rādītājs:** Pašvaldību skaits, kuras piedalās Eiropas Savienības struktūrfondu finansēto pasākumu īstenošanā - 100% (bāzes vērtība 2006.gadā - 45%).

Iesaistītās puses: Finansējuma saņēmēji un mērķa grupa: plānošanas reģioni, novadu un republikas pilsētu pašvaldības.

Atbalstāmās darbības:

- Projekta administrēšana;
- Apmācības un konsultācijas;
- Izpētes pasākumi;
- Metodisko un informatīvo materiālu izstrāde un izplatīšana;
- Informācijas un publicitātes pasākumi par projekta īstenošanu.

Ieguldījumi atbilstoši 2008.gada 25.novembra Ministru kabineta noteikumiem Nr.962 “Noteikumi par darbības programmas “Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājuma 1.5.2.2.3.apakšaktivitāti “Atbalsts pašvaldībām kapacitātes stiprināšanā Eiropas Savienības politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansēto projektu un pasākumu īstenošanai”:

- Aktivitātes kopējais finansējums 2 017 824,32 EUR (1 418 135 LVL), kur Eiropas Sociālā Fonda finansējums ir 100% apmērā no projekta kopējās attiecināmo izmaksu summas.
- Minimālais un maksimālais projekta finansējuma apjoms 1 423 EUR un 35 572 EUR (1000 LVL un 25 000 LVL).

Pārmaiņu teorija

Balstoties uz apakšaktivitātes 1.5.2.2.3. intervences loģiku, kā arī apakšaktivitātes ietvaros izstrādātajiem projektu iesniegumiem esam izstrādājuši apakšaktivitātes 1.5.2.2.3. pārmaiņu teoriju – hipotētisku apakšaktivitātes intervences attēlojumu, kas norāda cēloņsakarības, kuras varētu novest pie plānoto rezultātu – iecerēto izmaiņu īstenošanas.

³⁷ Intervences loģika balstīta uz 2008.gada 25.novembra Ministru kabineta noteikumiem Nr.962 “Noteikumi par darbības programmas “Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājuma 1.5.2.2.3.apakšaktivitāti “Atbalsts pašvaldībām kapacitātes stiprināšanā Eiropas Savienības politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansēto projektu un pasākumu īstenošanai” un to atbilstošajiem grozījumiem

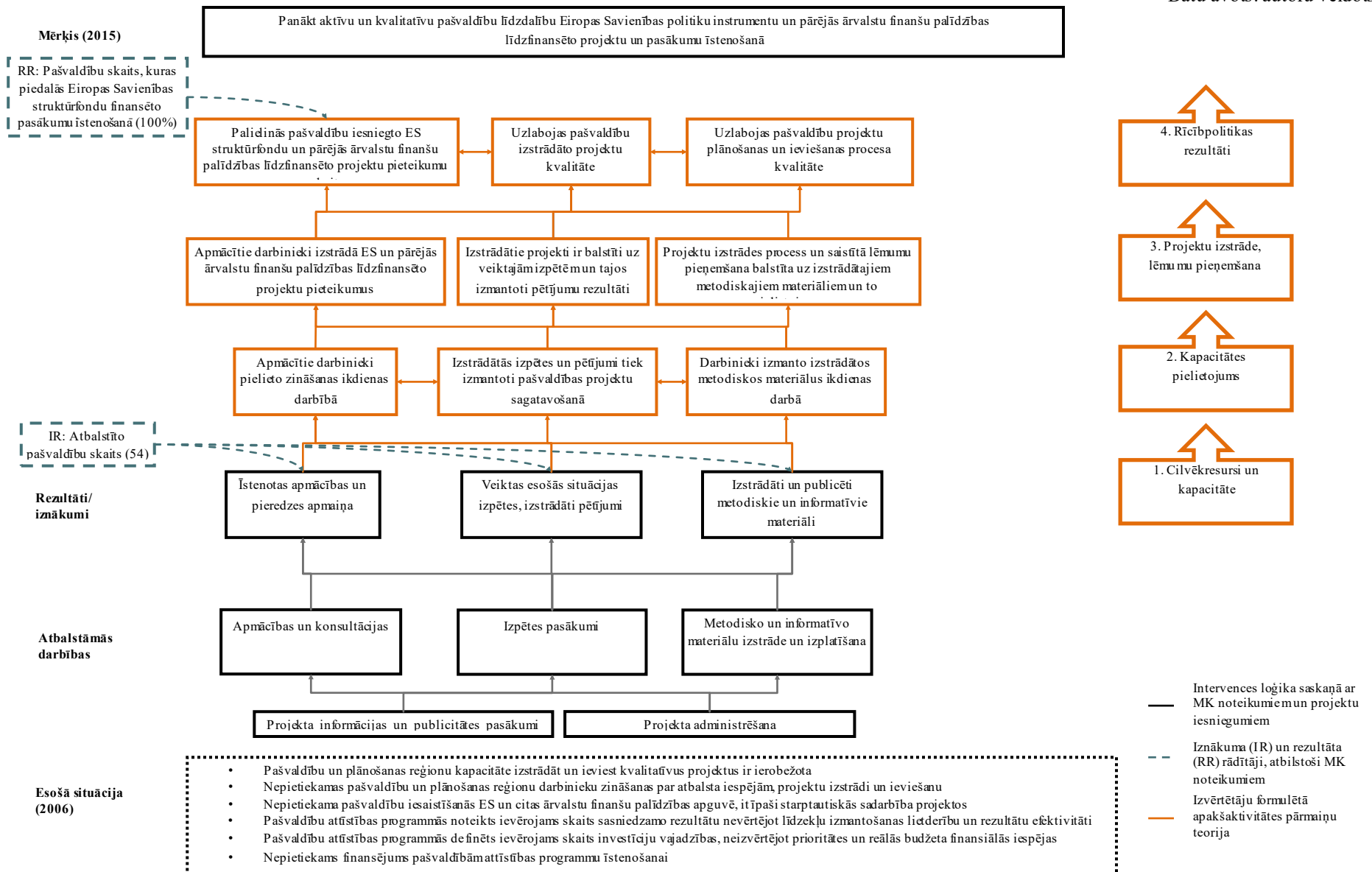
Pārmaiņu teoriju veido esošās situācijas raksturojums pirms apakšaktivitātes uzsākšanas, atbalstāmas darbības, plānotie iznākumi un rezultāti, tos raksturojošie rādītāji un izvērtētāju izstrādātā hipotētiskā cēloņsakarību ķēde, kas aktivitātes īstenošanas rezultātā ļautu sasniegt aktivitātes mērķi (skat. 12. attēlu).

Pārmaiņu teorija balstīta uz šādiem pieņēmumiem³⁸:

- Projektu ietvaros finansējuma saņēmēju veiktās darbības (apmācības, pieredzes apmaiņas pasākumi, pētniecisko un metodisko materiālu izstrāde u.c.) tiešā veidā ir vērstas uz apakšaktivitātes mērķa sasniegšanu;
- Sākotnējo mērķa grupas vajadzību analīze un mērķa grupas ieinteresētība projektu rezultātos būtiski ietekmē apakšaktivitātes un projektu īstenošanu;
- Apakšaktivitātes īstenošanai un mērķa sasniegšanai finansējuma saņēmējiem ir pieejami atbilstošas specifikas un kompetences eksperti (t.sk., ņemot vērā apakšaktivitātes vadlīniju un iepirkuma procesa nosacījumus);
- Apakšaktivitātes un projektu īstenošana notiek ņemot vērā finansējuma saņēmēju izstrādāto investīciju plānu vai citu plānošanas dokumentu, kas definē investīciju/ atbalsta vajadzības;
- Apakšaktivitātes mērķa un rezultātu sasniegšanu ietekmē tas, vai finansējuma saņēmējiem ir pieejamas atbalsta iespējas, lai īstenotu investīciju plānu;
- Apakšaktivitātes mērķa un rezultātu sasniegšanu ietekmē atbalsta pieejamība finansējuma saņēmējiem ES fondu 2007 – 2013.g. plānošanas perioda beigu posmā (pēc 1.5.2.2.3 apakšaktivitātes projektu realizācijas);
- Apakšaktivitātes mērķa un rezultātu sasniegšanu ietekmē pašu vai kredīta finanšu līdzekļu pieejamība finansējuma saņēmējiem, lai varētu priekšfinansēt un realizēt dažādu finanšu instrumentu atbalstītus projektus (it īpaši apjomīgākus investīciju projektus);
- Apakšaktivitātes mērķu sasniegšanu un rezultātu ilgtspēju ietekmē finansējuma saņēmēju iegūtās informācijas, zināšanu un materiālu pielietojuma iespējas dažādu finanšu instrumentu apguvei, kā arī iespējams pielietojums turpmāk ES fondu 2014 – 2020.g. plānošanas periodā;
- Apakšaktivitātes rezultātu efektivitāti un ilgtspēju var negatīvi ietekmēt darbinieku rotācija, kā arī projektos iegūto zināšanu un informācijas nepārmantojamība jaunajiem darbiniekiem;
- Apakšaktivitātes īstenošanu un rezultātu ilgtspēju ietekmē finansējuma saņēmēju institūciju iekšējā vide – definēto prioritāro investīciju virzienu un darbības prioritāšu maiņa;
- Apakšaktivitātes īstenošanu un rezultātu ilgtspēju ietekmē ārējā vide - politikas plānošanas dokumentos un normatīvajos aktos noteiktais regulējums attiecībā uz finansējuma saņēmēju atbildības jomu un funkcijām, atbalsta ieviešanas mehānismu u.c..

Apakšaktivitātes mērķu sasniegšanu un rezultātu ilgtspēju negatīvi var ietekmēt sasniegtās administratīvās kapacitātes neinstitucionalizācija (zināšanu un prasmju nekļūšana par institūcijas kopējām zināšanām un prasmēm, bet palikšana individuālu zināšanu un prasmju līmenī).

³⁸ Pieņēmumi ir **hipotētisks**, uz situācijas izpēti un analoģu intervencu analīzi balstīts izvērtētāju viedoklis, kas paskaidro vēlamu saistību starp aktivitātes darbībām un plānoto ietekmi, kā arī iemeslus, kas šos saistību varētu veicināt vai kavēt.

Kopīgie izvērtējuma jautājumi

1.izvērtējuma jautājums 1 (TS jautājums 3.1.1.1.1.)

Kāda ir sākotnēji Darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājumā (turpmāk - DPP), aktivitātes/apakšaktivitātes īstenošanas noteikumos un projekta līmenī izvirzīto mērķu, un plānoto rezultātu un rādītāju sasniegšanas pakāpe un faktori, kas to ir ietekmējuši?

DPP 1.5.2.2.3.apakšaktivitātes ietvaros kopumā atbalstīti 96 projekti. Apakšaktivitātes ietvaros tika izsludinātas 3 projektu atlases kārtas. Zemāk tabulā norādīts atbalstīto projektu skaits sadalījumā pa projektu kārtām.

14.tabula: 1.5.2.2.3.apakšaktivitātē atbalstīto projektu skaits sadalījumā pa kārtām

Projektu atlases kārtā	Atbalstīto projektu skaits	Gads, kurā projekti apstiprināti atbalsta saņemšanai
1.atlases kārtā	14	2010
2. atlases kārtā	38	2011
3.atlases kārtā	44	2012

Datu avots: Autoru veidots, izmantojot Sabiedrības integrācijas fonda informāciju

Šīs apakšaktivitātes ietvaros atbalstīja atbalsta saņēmēju individuāli realizētus projektus un partnerībā kopā ar citu pašvaldību vai plānošanas reģionu realizētus projektus. Vairāki no atbalsta saņēmējiem šīs aktivitātes ietvaros ir realizējuši divus vai trīs projektus. Tabulā zemāk parādīts kopējais finansējuma saņēmēju un projektos iesaistīto partneru skaits.

15.tabula: Finansējuma saņēmēju un iesaistīto partneru skaits katrā no kārtām

Projektu atlases kārtā	Finansējuma saņēmēji, kas realizē pirmo projektu		Finansējuma saņēmēji, kas realizē otro/trešo projektu		Projektos iesaistīto partneru skaits
	Pašvaldības	Plānošanas reģioni	Pašvaldības	Plānošanas reģioni	
1.kārta	12	2	0	0	10
2.kārta	31	2	4	1	28
3.kārta	25	0	15	4	24
Kopā	68	4			

Datu avots: Autoru veidots, izmantojot Sabiedrības integrācijas fonda informāciju

Šīs apakšaktivitātes ietvaros kopējais finansējuma saņēmēju skaits ir 72, tai skaitā 68 pašvaldības un 4 plānošanas reģioni. No visiem finansējuma saņēmējiem kopumā 20 (tai skaitā, 17 pašvaldības un 3 plānošanas reģioni) realizēja 2 projektus šīs

apakšaktivitātes ietvaros. Savukārt, 3 projektus realizēja tikai divi finansējuma saņēmēji - Ventpils dome un Rīgas plānošanas reģions.

Nemot vērā, ka projektos varēja iesaistīt partnerus, tad iesaistīto labuma guvēju (finansējuma saņēmēju un partneru) kopējais skaits ir 95 partneri, no tiem 90 pašvaldības un 5 plānošanas reģioni. Var tikt pieminētas arī vairākas, salīdzinoši lielas pašvaldības, kas 1.5.2.2.3. apakšaktivitātes projektu realizācijā nepiedalījās, kā piemēram - Ādažu novads, Aizkraukles novads, Bauskas novads, Brocēnu novads, Kokneses novads, Līgatnes novads, Olaines novads, Ozolnieku novads, Salacgrīvas novads, u.c.

Saskaņā ar atbalsta saņēmēju uzraudzības pārskatos un Sabiedrības integrācijas fonda sniegto informāciju kopumā projektos iesaistīti 5708 pašvaldību un plānošanas reģionu darbinieki. 36 no iesaistītajiem darbiniekiem ir ieguvuši starptautiski atzītus sertifikātus projektu vadībā, kā piemēram, AFW vai IPMA sertifikātus projektu vadībā.

Projektu ietvaros pašvaldības un plānošanas reģioni kopumā īstenoja 402 apmācības un citus izglītojošus pasākumus. Apmācību tēmas ir bijušas dažādas, tomēr var novērot dažas populārākās tēmas, kas bijušas lielā daļā projektu, piemēram, 130 apmācības par projektu plānošanu un vadību, 29 apmācības par projektu finanšu vadību un grāmatvedības uzskaiti, 34 apmācības par iepirkumu plānošanu un ieviešanu, 25 par energoefektivitātes un būvniecības projektu plānošanu (skatīt tabulu zemāk).

16.tabula: Noorganizēto apmācību skaits projektos sadalījumā pa apmācību tēmām

Projektos organizēto apmācību veids	Skaits
Projektu plānošana un vadība	130
Iepirkumu plānošana un ieviešana	34
Projektu finanšu vadība un grāmatvedības uzskaitē	29
Energoefektivitātes un būvniecības projektu plānošana	25
Risku vadība	10
Komandas un sadarbības veidošana	13
Sekmīga komunikācija, saskarsme un prezentāciju sniegšana	13
Stresa vadība un konfliktu risināšana	6
Stratēģiskā plānošana	6
Ar projektu terminoloģiju saistītā svešvaloda (galvenokārt, Angļu valoda)	5
Citas apmācības	75
Citi informatīvi izglītojoši pasākumi	56
Noorganizētās apmācības kopā	402

Datu avots: Autoru veidots, izmantojot atbalsta saņēmēju uzraudzības pārskatus un Sabiedrības integrācijas fonda informāciju

Pie citām apmācībām iekļautas tādas, kas projektos organizētas salīdzinoši mazākā skaitā, piemēram, lietvedības organizēšana, tehniski ekonomisko pamatojumu izstrāde, apmācības par konkrētām atbalsta programmām, radošo projektu ideju ģenerēšana, pašvaldības darba organizācija ES atbalsta piesaistei u.c. Citi informatīvi

izglītojošie pasākumi ietver tādus pasākumus kā projekta noslēguma konference vai seminārs, izstrādāto metodisko materiālu prezentācija pašvaldību darbiniekiem u.c.

Projekta ietvaros pašvaldību un plānošanas reģionu darbinieki ir piedalījušies 113 pieredzes apmaiņas un sadarbības veidošanas pasākumos (sk.tabulu zemāk). Tostarp izteikti liela daļa no visiem atbalsta saņēmējiem pieredzes apmaiņā devušies uz Ventspils pilsētu.

Projektos kopumā ir izstrādāti 59 pētījumi, kur ievērojami lielākā daļa no tiem ir bijuši saistīti ar esošās situācijas analīzi ārvalstu finanšu palīdzības apgūvē konkrētajā pašvaldībā un turpmāko atbalsta iespēju identificēšana. Pārējie pētījumi bijuši saistīti ar konkrētā atbalsta saņēmēja vajadzībām, piemēram, konkrētu teritoriju izpēti turpmākai investīciju piesaistei, noteiktas jomas attīstības tendenču un turpmāko perspektīvu analīze, u.c.

Projektu ietvaros tika izstrādāts 81 metodiskais materiāls, tostarp rokasgrāmatas un procedūru apraksti par projektu vadību, metodika projekta rezultātu izvērtēšanai, metodika tehniski ekonomiskā pamatojuma izstrādei, projektu rīcības plāns un projektu ideju burtnīca, u.c.

17.tabula: Citi projektu iznākumu veidi un skaits

Projektu iznākumu veidi	Skaits
Pieredzes apmaiņas/ sadarbības veidošanas pasākumi	113
Izstrādāti metodiskie materiāli/procedūras/ rokasgrāmatas utml.	78
Izstrādāti projektu pieteikumi	53
Izstrādāts pētījums par atbalsta piesaisti un turpmākām atbalsta iespējām	45
Izstrādāti cita veida pētījumi	14
Izstrādāti e-risinājumi	9
Ekspertu konsultācijas	6
Publicitātes pasākumi un aktivitātes	786
Kopā	1104

Datu avots: Autoru veidots izmantojot atbalsta saņēmēju uzraudzības pārskatus un Sabiedrības integrācijas fonda informāciju

Saskaņā ar projektu uzraudzības pārskatos sniegto informāciju, projekta aktivitāšu ietvaros kopumā ir izstrādāti 53 projektu pieteikumi vai projektu koncepcijas, piemēram, šādās jomās un atbalsta programmās:

- Starptautiskās sadarbības veicināšanai starp pašvaldībām atbalsta saņemšanai no ES programmas "Eiropa pilsoņiem";
- Ar vidi saistītu jautājumu risināšanai un tūrisma attīstībai atbalsta saņemšanai no ES teritoriālās sadarbības programmām;
- Pašvaldību kapacitātes stiprināšanai dažādās jomās atbalsta saņemšanai no ES programmas "Inteliģenta enerģija", ES programmas "7. Ietvarprogramma", ES ārējās sadarbības "EuropAid" atbalsta instrumentu ietvaros, Ziemeļvalstu ministru padomes atbalsta programmās, ES programmā "URBACT";
- Jaunatnes jomas attīstībai ES programmā "Jaunatnes darbībā";
- ES informācijas centru izveidei atbalsta saņemšanai no EK projektu konkursa "Europe Direct";

- Izglītības jomas attīstībai ES Mūžizglītības un NordPlus programmās;
- Pašvaldības pirmsskolas izglītības iestāžu, bibliotēku un tranzītielu rekonstrukcijai rekonstrukcijai atbalsta saņemšanai no ERAF;
- Neliela apjoma vietēja mēroga infrastruktūras vai materiāltehniskās bāzes uzlabošanai pašvaldībās atbalsta saņemšanai no ELFLA vai EZF (*Leader* pasākumos);
- Sociālās atstumtības riskam pakļauto jauniešu atbalsta sistēmas izveidei, sociālās rehabilitācijas un alternatīvu sociālās aprūpes pakalpojumu attīstībai atbalsta saņemšanai no ESF;
- Energoefektivitātes un atjaunojamo energoresursu izmantošanas jomā atbalsta saņemšanai no Klimata pārmaiņu finanšu instrumenta.

Kā atzina intervētie atbalsta saņēmēji, šajā ES Struktūrfondu plānošanas periodā (2007 – 2013.g.) daļai no izstrādātajām projektu koncepcijām neizdevās piesaistīt atbalstu, jo projektu konkursi vairākās atbalsta programmās vairs netika izsludināti. Tomēr šīs izstrādātās projektu koncepcijas tiks izmantoti ES fondu nākamā plānošanas periodā (2014 – 2020.g.), jo tām aktualitāte nav mazinājusies.

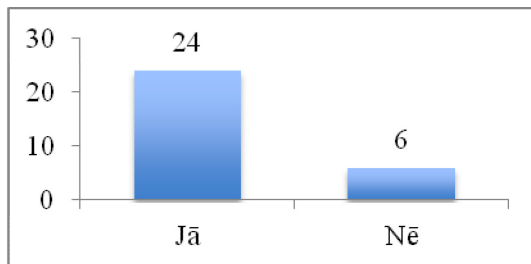
Starp izstrādātajiem e-risinājumiem tika izveidotas informatīvas sadaļas, interaktīvas sadaļas projektu sabiedriskai apspriešanai, projektu interaktīvas kartes un cita informācija atbalsta saņēmēju interneta vietnēs. Kā īpaši sekmīgs piemērs jāpiemin Rīgas plānošanas reģiona izstrādātais elektroniskais buklets par aktuālajām atbalsta iespējām un par atbalsta instrumentu finansētajiem projektiem dažādās jomās. Par šo projektu skatīt vairāk informāciju pie 4.izvērtējuma jautājuma.

Šajā izvērtējumā veiktā analīze liecina, ka 1.5.2.2.3. apakšaktivitātes mērķis ir sasniegts, proti, ir panākt aktīvu un kvalitatīvu pašvaldību līdzdalība ES un citu ārvalstu finanšu instrumentu finansētu projektu īstenošanā. Šo secinājumu apstiprina gan kvantitatīvā, gan kvalitatīvā datu analīze, kas atspoguļota šī izvērtējuma pārējos jautājumos.

Statistisko datu analīze par ES fondu un citas ārvalstu palīdzības apguvi liecina, ka pašvaldības visaktīvāk izmantojušas atbalstu 1.5.2.2.3.apakšaktivitātes īstenošanas laikā (galvenokārt laika periodā no 2010.līdz 2012.gadam). Atbalsta piesaistes aktivitāte samazinājusies 2013.un 2014.gadā, kas saistīts ar to, ka netika izsludināti jauni projektu konkursi ES fondu 2007 – 2013.gada plānošanas perioda beigu posmā. Atbalsta saņēmēju intervijas, gan aptauja liecina, ka aktivitāte nav mazinājusies un pašlaik tiek veiktas iestrādes vai gaidīta jaunas atbalsta iespējas jaunajā (2014 – 2020. g.) ES fondu plānošanas periodā. Tomēr arī atbalsta saņēmēji intervijās atzīst, ka darbinieku lielāku aktivitāti ārvalstu finanšu palīdzības piesaistē veicinātu tas, ja būtu pieejami atvērti projektu konkursi, kur pilnvērtīgāk varētu izmantot savas jauniegūtās zināšanas un informāciju.

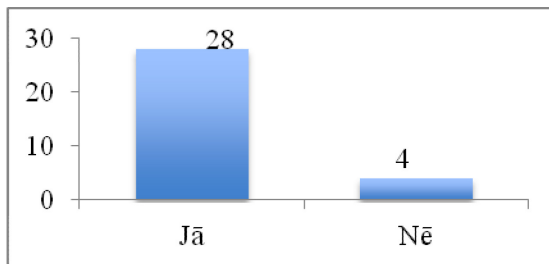
Zemāk attēlos redzami atbalsta saņēmēju aptaujas dati, kas liecina, ka 1.5.2.2.3. apakšaktivitātes īstenošana lielā mērā ir veicinājusi gan aktīvāku atbalsta piesaisti, gan kvalitatīvāku projektu īstenošanu.

13.attēls

Vai projekts ir veicinājis aktīvāku ES un/vai citas ārvalstu finanšu palīdzības piesaisti? (n=32)

14.attēls

Vai projekts ir veicinājis Jūsu pārstāvētās institūcijas kvalitatīvāku ES un/vai citas ārvalstu finanšu palīdzības projektu īstenošanu? (n=32)

Datu avots: Autoru veidots, izmantojot finansējuma saņēmēju aptaujas datus

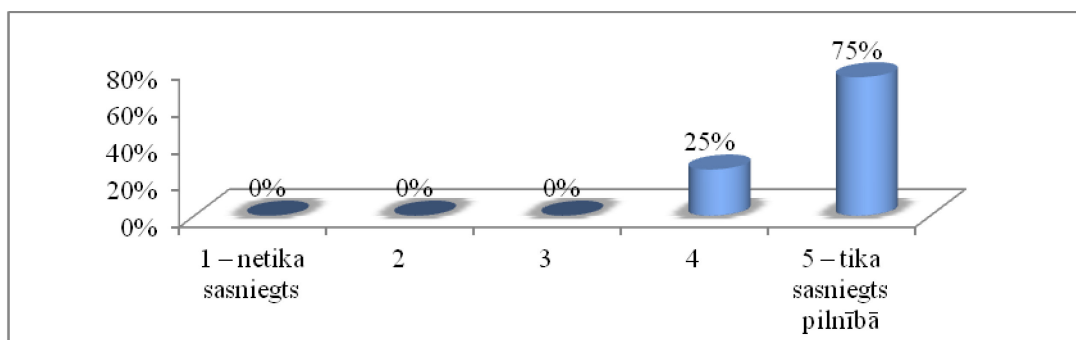
Atbilstoši atbalsta saņēmēju aptaujas datiem 80% no atbalsta saņēmējiem ir apstiprinājuši, ka projekta realizācija ir veicinājusi to aktīvāku ES un citas ārvalstu finanšu palīdzības piesaisti. Turklāt vēl lielāks atbalsta saņēmēju īpatsvars (87%) apgalvojuši, ka projekta realizācija ir veicinājusi kvalitatīvāku projektu īstenošanu.

Analizējot 1.5.2.2.3apakšaktivitātes rezultātu un iznākumu rādītājus, var secināt ka tie ir sasniegti. Proti, kā jau tas minēts iepriekš šajā apakšaktivitātē kā atbalsta saņēmēji tika atbalstītas kopumā 68 pašvaldības, bet ņemot vērā arī projektos iesaistītos partnerus projektu ietvaros kapacitāti stiprinājušas kopumā 90 pašvaldības. Attiecīgi plānotais iznākuma rādītājs ir izpildīts 180% apmērā no plānotā.

Šajā izvērtējumā (24. un 23.izvērtējuma jautājumā) veiktā pašvaldību ES struktūrfondu apguves statistikas datu analīze apliecina, ka arī rezultātu rādītājs ir izpildīts atbilstoši plānotajam. Proti, no visām Latvijas pašvaldībām katra ir izmantojusi ES struktūrfondu atbalstu ES fondu 2007 – 2013.g. plānošanas periodā. Līdz ar to var apgalvot, ka rezultātu rādītājs ir sasniegts 100% apmērā.

Attiecībā par projektos izvirzīto mērķu un rezultātu sasniegšanu tika analizēti atbalsta saņēmēju aptaujas dati, kas papildināti ar atbalsta saņēmēju intervijās iegūtajiem viedokļiem. Atbalsta saņēmēju aptaujas dati liecina, ka projektu līmenī izvirzītie mērķi lielā mērā ir sasniegti. Kā tas redzams attēlā zemāk, 75% aptaujāto respondentu norāda, ka projektu mērķi ir sasniegti pilnībā un 25% norāda, ka gandrīz ir sasnieguši projekta mērķi.

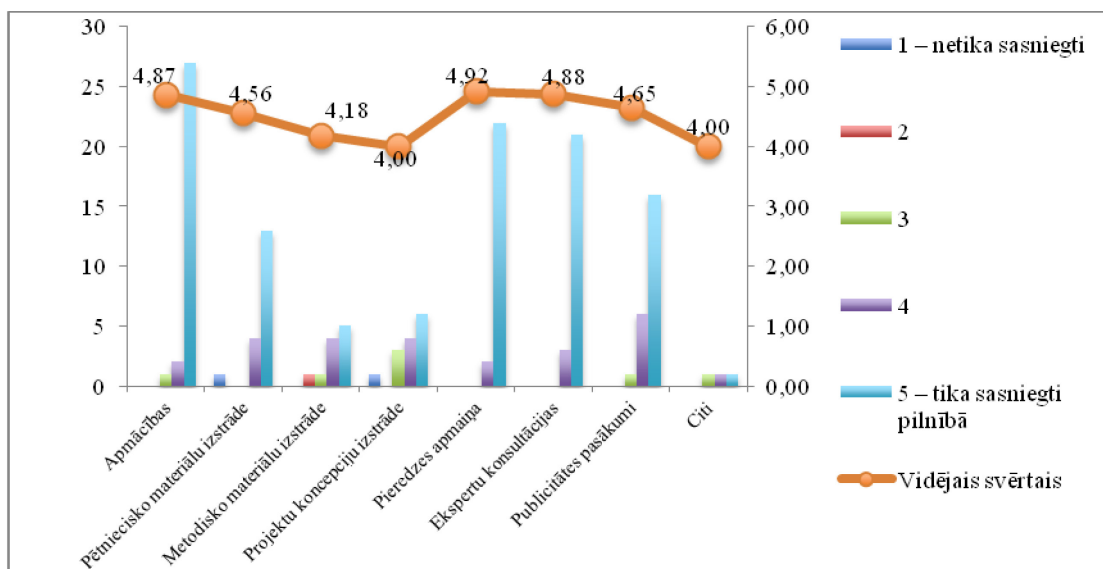
15.attēls. Kādā mērā tika sasniegti Jūsu projekta mērķi? (1 – netika sasniegts, 5 – tika sasniegts pilnībā, n=32)

Datu avots: Autoru veidots, izmantojot finansējuma saņēmēju aptaujas datus

No atbalsta saņēmēju aptaujas var secināt, ka kopumā projektos plānotie rezultāti ir sasniegti 90% apmērā (aprēķinot vidējo svērtu rezultātu no visām atbalsta saņēmēju atbildēm). Analizējot rezultātu sasniegšanu sadalījumā pa projektu aktivitātēm, vissekmīgāk ar rezultātu pilnīgu sasniegšanu veicās tādās aktivitātēs kā “Apmācības”, “Pieredzes apmaiņas pasākumi” un “Ekspertu konsultācijas”. Savukārt, rezultāti netika sasniegti pilnā apmērā tādā aktivitātē kā “Projektu koncepciju vai pieteikumu izstrāde”. No atbalsta saņēmēju intervijām var secināt, ka atbalsta saņēmēji šajā aktivitātē pilnīgu rezultātu izpildi saista ar iespēju realizēt izstrādātos projektus vai to koncepcijas. Savukārt, daļai no atbalsta saņēmējiem nav izdevies īstenot šos projektus, jo lielā daļā atbalsta instrumentu projektu konkursi vairs netika izsludināti pēc 1.5.2.2.3. apakšaktivitātes īstenošanas. Tomēr atbalsta saņēmēji norādīja, ka plāno šos projektus vai koncepcijas izmantot turpmāk, piemēram, 2014. – 2020.gada ES fondu plānošanas periodā.

16.attēls: Kādā mērā tika sasniegti projektā plānotie rezultāti attiecīgajās no projekta aktivitātēm? Respondentu atbilžu skaits un vidējais svērtais novērtējums (1 – netika sasniegti, 5 – tika sasniegti pilnībā, iespējami vairāki atbilžu varianti, n=32)

Datu avots: Autoru veidots, izmantojot finansējuma saņēmēju aptaujas datus

Vispārējie nemateriālie ieguvumi

Projektos iesaistītie dalībnieki atzīst, ka projektam bija liels un īstermiņā grūti novērtējams ieguvums, jo tika ieguldīts personāla attīstībā un motivācijas celšanā. Īstenojot projektus tika paaugstinātas pašvaldības un plānošanas reģionu darbinieku zināšanas projektu vadības procesos, veicinot savstarpējo sadarbību kopīgu mērķu sasniegšanā, panākta aktīva un kvalitatīva pašvaldības līdzdalība ES un citu ārvalstu finanšu avotu līdzfinansētu projektu sagatavošanā un ieviešanā. Pašvaldību darbiniekiem ir paplašinājies redzesloks, līdz ar to, tiek pievērsta lielāka uzmanība riskiem un to novēršanas pasākumiem, kas ļauj mazināt kļūdas un problēmas, iesniedzot projektu atskaites.

Viens no projekta sekmīgas īstenošanas nosacījumiem ir veiksmīga projekta partnera izvēle un lielākā daļa iesaistīto pašvaldību atzīst, ka pieredzes braucienu rezultātā ir pārņemta citu reģionu projektu īstenošanas pieredze, labā prakse un ir izveidojusies sadarbība starp pašvaldībām. Pieredzes apmaiņas braucienu ietekmē radās pārliecība par savām spējām un iegūtas ļoti noderīgas zināšanas. Zemāk uzskaitīti atbalsta saņēmēju minētie nemateriālie ieguvumi no projekta:

- *Darbiniekiem paaugstinājusies izpratne, iniciatīva, motivācija un drosme uzdrošināties startēt uz jaunām, it īpaši, starptautiskām atbalsta programmām kopā ar starptautiskiem sadarbības partneriem;*
- *Pieredzes braucienu rezultātā ir pārņemta citu reģionu projektu īstenošanas pieredze un labā prakse projektu īstenošanā, ka arī atrasti jauni sadarbības partneri kopīgu projekta ideju realizācijai;*
- *Ir radīta darbinieku vienota izpratne par projekta gaitu no idejas līdz īstenošanai, it īpaši citu struktūrvienību darbinieku, kas ikdienā nav tieši saistīti ar projekta vadību;*
- *Projektu ieviesēji spēj labāk saprast Latvijas normatīvos aktu, projektu finansētāju prasības un ievērot pašvaldības normatīvos dokumentus, lai labāk izvairītos no kļūdām un neatbilstībām;*
- *Tiek pievērsta lielāka uzmanība riskiem un to novēršanas pasākumiem;*
- *Darbiniekiem radās iespēja un interese plašāk paskatīties uz attīstības potenciālu savā pašvaldībā, kā arī novērtēt to, kas jau ir izdarīts un turpmākās investīciju vajadzības;*
- *Svešvalodu zināšanas ļauj ietaupīt laiku un resursus komunikācijas nodrošināšanā ar ārvalstu sadarbības partneriem;*
- *Darbinieki, kas piedalījās apmācībās, turpmāk var savas zināšanas nodod jaunajiem darbiniekiem, citām pašvaldību iestādēm un struktūrvienībām, kā arī nevalstiskajām organizācijām.*

Pilnveidojusies iekšējā un ārējā sadarbība

Daudzi atbalsta saņēmēji projektā organizētajās apmācībās iesaistīja ne tikai speciālistus, kas atbildīgi par projektu izstrādi un ieviešanu, bet gan arī dažādus citu jomu un citu struktūrvienību darbiniekus. Tika aktualizēta starpdisciplinārās sadarbības nozīme un ieguvumi projektos. Speciālisti, kuru pienākumi ikdienā nav saistīti ar projektu realizāciju, saprata savu nozīmi un pievienoto vērtību kvalitatīvākai projektu izstrādei un realizācijai. Apmācības rosināja motivāciju arī turpmāk (pēc projekta realizēšanas) sasaukt kopā dažādu jomu speciālistus darba grupās, lai pārrunātu aktualitātes/ problēmas dažādās jomās un ģenerētu jaunas projektu idejas.

Projektu ietvaros pašvaldības ir izveidojušas savstarpēju ciešāku sadarbību gan viena reģiona ietvaros, gan ar citu reģionu pašvaldībām. Tas savukārt rezultējies ir jaunu teritoriālās sadarbības programmu projektos, kur vienā projektā kā partneri sadarbojas vairāk kā 10 Latvijas pašvaldības. Kā intervijā atzina Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas pārstāvji, šādi projekti bija labāk pamatoti un saturiski kvalitatīvāk izstrādāti, kā arī risināmo problēmu un teritoriālās ietekmes ziņā daudz nozīmīgāki salīdzinot ar citiem projektiem.

Uzsākta vai pilnveidota starptautiskā sadarbība

Pēc projektu realizācijas atbalsta saņēmēji ir stiprinājuši esošu vai izveidojuši jaunu sadarbību ar starptautiskiem sadarbības partneriem. Atbalsta saņēmēji uzsākuši starptautisko sadarbību ar citām ārvalstu pašvaldībām. Daļa no atbalsta saņēmējiem atzina, ka starptautiskā sadarbība kļuvusi intensīvāka pateicoties informācijai par papildus atbalsta iespējām starptautiskai sadarbībai. Rezultātā atbalsta saņēmēji ir mēģinājuši piesaistīt atbalstu starptautiskās sadarbības projektiem no atbalsta programmām, ar kurām iepriekš nav bijusi pieredze strādāt, piemēram, ES programmas “Eiropa pilsoņiem”, “7.Ietvarprogramma”, “EuropAid”, “Eiropa bez robežām”.

Pašvaldību darbinieku aktīvāka iesaiste attīstības plānošanā

Pašvaldības darbinieki izrādīja lielāku iniciatīvu un aktivitāti Attīstības programmas investīciju plāna izstrādei (2012. – 2018.gadam) identificējot nepieciešamo projektu idejas un attiecīgos atbalsta instrumentus. Atbalsta saņēmēji intervijās vairumā gadījumos ir vienisprātis par to, ka projektu realizācija ir veicinājusi to darbinieku lielāku sapratni par Attīstības programmas un investīciju plāna nozīmi projektu izstrādē un īstenošanā. Ar atbalsta saņēmējiem vienisprātis ir VARAM un SIF intervētie speciālisti, kas norādīja, ka būtiski labāka kvalitāte ir tādiem projektiem, kas sagatavoti saskaņā ar vietējiem un reģionāliem attīstības plānošanas dokumentiem un izstrādāto investīciju plānu.

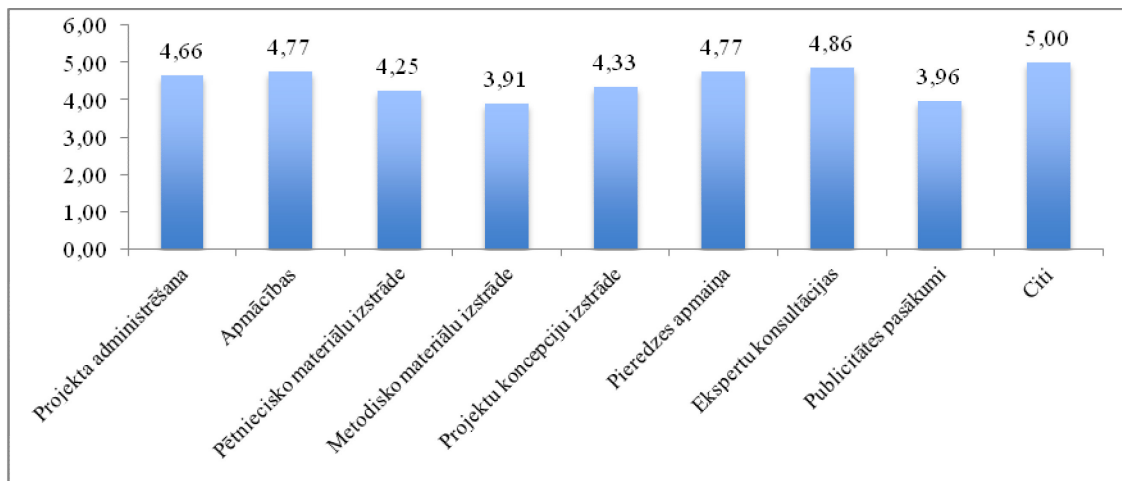
Iekšējās darba organizācijas sistēmas izveide jaunizveidotajām novadu pašvaldībām

Latvijā 2009.gadā tika izveidotas jaunas novadu pašvaldības. No atbalsta saņēmēju intervijām var secināt, ka no jauna izveidotajās novadu pašvaldībās (it īpaši tādās, kur tika apvienoti vairāki pagasti), bija jāveido jauna sistēma un iekšējās procedūras darbam ar projektiem. 1.5.2.2.3. apakšaktivitātes īstenošana tika uzsākta 2010.gadā pēc novadu izveidošanas un tas bija labs instruments, kas jaunajām novadu pašvaldībām palīdzēja sakārtot iekšējās procedūras atbalsta piesaistei, projektu izstrādei un vadībai. Savukārt apmācības un pieredzes apmaiņas pasākumi netiešā veidā palīdzēja arī komandas veidošanā, jo daudzviet, darbinieki apvienoti no dažādiem pagastiem, nebija savstarpēji pazīstami.

Atbalsta saņēmēju aptaujas dati liecina, ka no visām projekta aktivitātēm “Ekspertu konsultācijas”, “Apmācības” un “Pieredzes apmaiņas pasākumi” bija visnozīmīgākie projekta mērķa sasniegšanā. Vienlaicīgi, kā tas attēlā redzams, visas aktivitātes ir bijušas nozīmīgas projekta mērķu sasniegšanai. Atbalsta saņēmēji intervijās apstiprināja šo faktu un norādīja, ka lielākā daļa aktivitātes ir bijušas savstarpēji cieši saistītas un papildinājušas viena otru. Piemēram, Jelgavas novada pašvaldības pārstāve L.Jonerter minēja, ka būtiski bija sākumā veikt izpēti par esošo situāciju ES

un citas ārvalstu finanšu palīdzības apgūvē un atbilstoši izpētes rezultātiem tika plānotas darbinieku apmācību vajadzības.

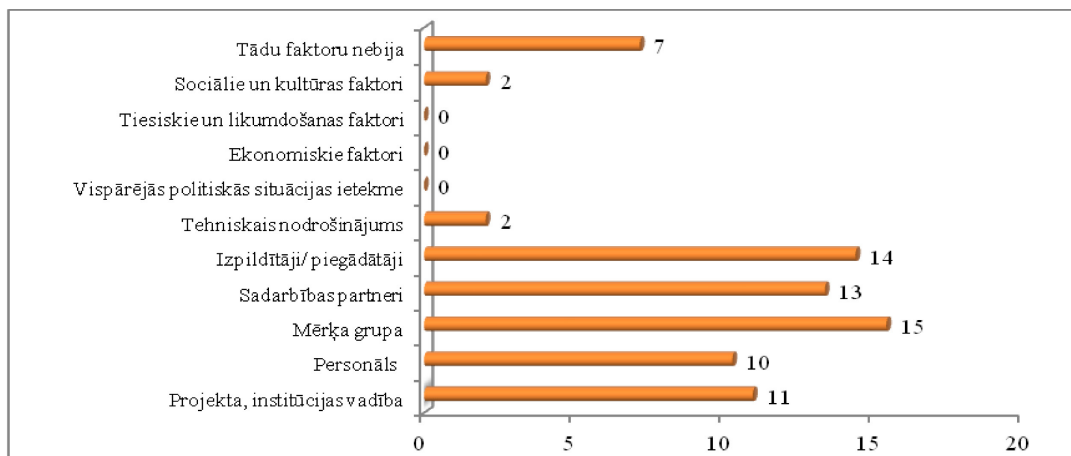
17.attēls: Projektā veikto darbību nozīmīgums projekta mērķa sasniegšanai (vidējais svērtais aprēķins, kur 1 - maznozīmīgi un 5 - ļoti nozīmīgi, n=32)

Datu avots: Autoru veidots, izmantojot finansējuma saņēmēju aptaujas datus

Zemāk attēlā ir apkopoti atbalsta saņēmēju aptaujas dati par faktoriem, kas veicināja 1.5.2.2.3.apakšaktivitātes projektu īstenošanu.

18.attēls: Kādi faktori jeb nosacījumi ir bijuši īpaši veicinoši projekta īstenošanai? Respondentu sniegto atbilžu skaits (iespējami vairāki atbilžu varianti, n=32)

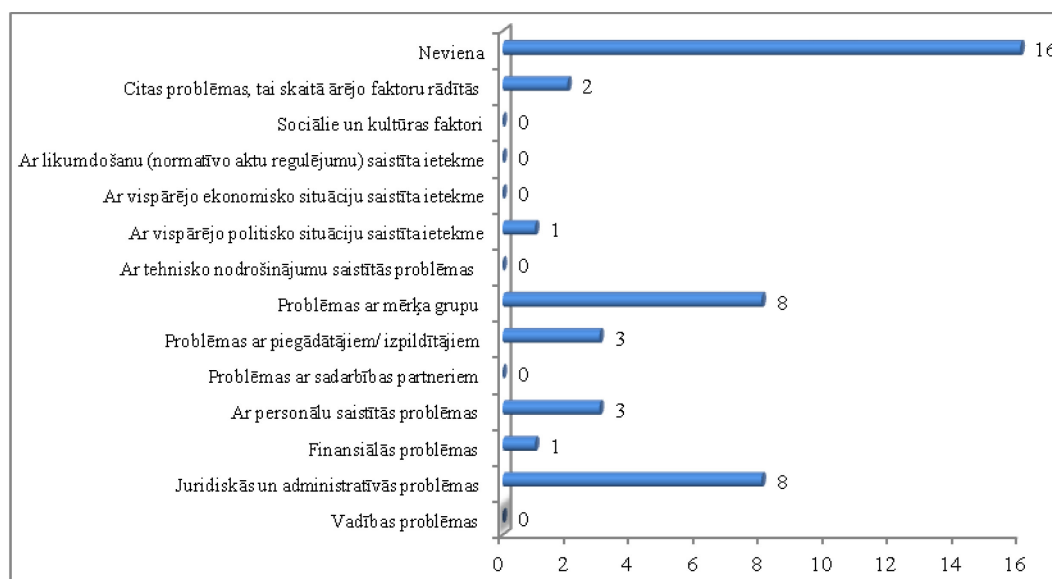

Datu avots: Autoru veidots, izmantojot finansējuma saņēmēju aptaujas datus

Analizējot tos faktorus, kas veicināja projekta mērķu un rezultātu sasniegšanu, var secināt, ka pamatā tie ir bijuši iekšējie faktori. Atbalsta saņēmēju vērtējumā visbūtiskākais, kas palīdzēja projekta realizāciju, bija mērķa grupas (pašvaldību un plānošanas reģionu darbinieku) ieinteresētība projekta aktivitātēs. Tāpat būtisks veiksmes faktors projektā bija profesionālu un zinošu ekspertu, konsultantu un pasniedzēju piesaistes iespējas.

Zemāk attēlā ir apkopoti atbalsta saņēmēju aptaujas dati par problēmām un kavējošiem faktoriem 1.5.2.2.3.apakšaktivitātes projektu īstenošanā.

19.attēls: Vai projekta īstenošanas gaitā finansējuma saņēmējs ir sastapies ar grūtībām un problēmām? Respondentu sniegto atbilžu skaits (iespējami vairāki atbilžu varianti, n=32)

Datu avots: Autoru veidots, izmantojot finansējuma saņēmēju aptaujas datus

Projekta ieviešējiem sākuma posmā nācās saskarties ar projektā iesaistāmo darbinieku (mērķa grupu) negatīvo viedokli par projekta nepieciešamību, kā arī radās domstarpības par darba un atvaļinājumu grafiku saskaņošanu ar projekta aktivitātēm, it īpaši apmācībās un pieredzes apmaiņas pasākumos.

Finansējuma saņēmēji norāda, ka problēmas projekta realizācijā radīja administratīvo jautājumu risināšana. Salīdzinoši lielais atskaišu slogs bija nesamērojams pret projekta kopējām izmaksām un prasīja apjomīgus cilvēku resursus. Finansējuma saņēmēju skatījumā, finansiāli mazāk ietilpīgajiem projektiem arī atskaitīšanās mehānismam vajadzētu būt vienkāršotākam, nekā finansiāli ietilpīgajiem projektiem. Sagatavojot projektu dažkārt bija sarežģīti pamatot izmaksas (veikt cenu salīdzināšanu), jo atsevišķu projektu aktivitāšu īstenošana tika uzsākta pēc pusgada vai pat ilgāka laika periodā. Tas savukārt radīja nepieciešamību veikt izmaiņas projekta veicamajās aktivitātēs, budžetā un plānotajā laika grafikā projekta īstenošanas laikā. Finansējuma saņēmēji norāda uz nepietiekamu elastību projektu ieviešanas posmā no Sabiedrības integrācijas fonda (turpmāk – SIF).

Finansējuma saņēmēji atzinuši, ka projektā grūtības sagādāja iepirkuma procedūras veikšana. Pirmkārt, pašvaldības darbinieku salīdzinoši zemā kompetence par iepirkuma procedūru piemērošanu un iepirkuma dokumentācijas sagatavošanu dažkārt noveda pie tā, ka pēc iepirkuma pretendentu aizrādījumiem bija nepieciešams atkārtoti izsludināt iepirkuma procedūras. Tāpat pašvaldību kompetences trūkuma dēļ, neprasmīgi sagatavojot iepirkuma nolikumu (nepietiekami precīzi definējot pretendentu prasības), iepirkuma rezultātā nācās izvēlēties lētāko ekspertu piedāvājumu un saņemt zemas kvalitātes pakalpojumu, lai pašvaldībām būtiski bija kā ekspertus piesaistīt kompetentus, pieredzējušus un kvalificētus speciālistus. Atsevišķi finansējuma saņēmēji saskārās ar finanšu korekcijām projektos pēc neatbilstošu piedāvājumu izvēles un līgumu noslēgšanas iepirkuma procedūrā.

Finansējuma saņēmēji norādīja, ka, lai radītu mērķa grupas (apmācību dalībnieku) ieinteresētību un atsaucību piedalīties apmācībās, būtiski ir nodrošināt profesionālus

un kvalificētus lektorus, kas izmanto mūsdienīgas un dažādas apmācību metodes. Attiecīgi plānojot apmācības būtisks ir ne tikai mācību saturs, bet arī apmācību pasniegšanas veids, lai tas ieinteresētu mērķa grupu. To savukārt ir samērā grūti nodefinēt iepirkuma dokumentācijas prasībās pretendentiem.

Kopumā jāsecina, ka apakšaktivitātes plānotie rezultāti ir sasniegti paredzētajā līmenī. Apakšaktivitātes īstenošanas noteikumos izvirzīto mērķu un plānoto rezultātu sasniegšanu galvenokārt ietekmēja iekšējie faktori. Mērķa grupas ieinteresētība un profesionālu ekspertu pieejamība projektos bija galvenie veicinošie faktori. No projekta aktivitātēm visas ir bijušas būtiskas projekta mērķu sasniegšanā, bet visnozīmīgākās no tām ir bijušas ekspertu konsultācijas, apmācības un pieredzes apmaiņas pasākumi.

2.izvērtējuma jautājums (TS jautājums 3.1.1.1.2.)

*Kāda ir apakšaktivitāšu ietekme uz atbalstāmajām jomām un ieguldījuma nozīmīgums šo jomu attīstībā?*³⁹

Apakšaktivitāte primāri vērsta uz Valsts pārvaldes politikas attīstības pamatnostādņu 2008.-2013.gadam⁴⁰ (turpmāk - pamatnostādnes) 3.daļas 1. un 4.punktā minētajiem šādiem rīcības virzieniem:

- (1.1) Finanšu vadības un stratēģiskās plānošanas sistēmas uzlabošana;
- (4.1) Valsts pārvaldē nodarbināto cilvēkresursu kapacitātes stiprināšana;
- (4.2.) Valsts pārvaldes darbinieku izglītības un apmācību sistēmas pilnveidošana.

Saistībā ar rīcības virzienu “(1.1.) Finanšu vadības un stratēģiskās plānošanas sistēmas uzlabošana” pamatnostādņēs iekļautais situācijas raksturojums liecina, ka stratēģiskās plānošanas sistēma valstī nav sasaistīta ar budžeta veidošanas procesu. Tas pats attiecināms arī uz pašvaldībām un plānošanas reģioniem, kuru plānošanas dokumentos noteiktās prioritātes nav sasaistītas ar iespējamiem finansēšanas avotiem un finansēšanas instrumentiem. Pastāv atšķirīga pieeja budžeta plānošanas un atskaitīšanās sistēmā.

Tas rada sekojošas problēmas:

- Politikas plānošanas dokumentos plānotais finansējums neatbilst valsts budžeta finansējām iespējām;
- Politikas plānošanas dokumentos noteikts ievērojams skaits dažādu sasniedzamo rezultātu nevērtējot līdzekļu izmantošanas lietderību un rezultātu sasniegšanas efektivitāti attiecībā pret nepieciešamajiem ieguldījumiem;
- Budžeta veidošanas process ir balstīts uz īstermiņa plānošanas principiem, sadrumstalots un neelastīgs;
- Rodas papildus administratīvais un birokrātiskais slogs ierēdniecībā darbā ar dažādām budžeta plānošanas un atskaitīšanās formām.

³⁹Pasūtītājs ir saskaņojis viedokli, ka ar atbalstāmajām jomām tiek saprastas „Valsts pārvaldes politikas attīstības pamatnostādnes 2008.-2013.gadam” 3.nodaļā „Problēmu formulējums un rīcības virzieni” noteiktie rīcības virzieni.

⁴⁰ Ministru kabineta 2008.gada 3.jūnija rīkojums Nr.305 “Valsts pārvaldes politikas attīstības pamatnostādņu 2008.-2013.gadam kopsavilkums”

Balstoties uz intervijām un ekspertu novērtējumu tika konstatēts, ka 1.5.2.2.3.apakšaktivitātes ietekme uz šo rīcības virzienu ir vairāk novērojama mikro līmenī, proti, konkrēta 1.5.2.2.3.apakšaktivitātes atbalsta saņēmējā institūcijā, nevis makro jeb valstiskā līmenī uzlabojot kopējo sistēmu. 1.5.2.2.3.apakšaktivitātes ietvaros pašvaldības un plānošanas reģioni varēja paaugstināt darbinieku zināšanas par budžeta veidošanas procesu. Tādējādi darbiniekos radot interesi un motivāciju iesaistīties attīstības plānošanā un investīciju vajadzību definēšanā izstrādājot vidēja termiņa investīciju plānu. Projektu ietvaros finansējuma saņēmēji varēja pilnveidot iekšējās procedūras investīciju projektu plānošanā, projektu/ investīciju prioritāšu izvērtēšanā un noteikšanā, kā arī kopumā investīciju plāna integrēšanai pašvaldības budžeta plānošanas procesā.

Saistībā ar rīcības virzienu “(4.1) Valsts pārvaldē nodarbināto cilvēkresursu kapacitātes stiprināšana” pamatnostādnēs konstatēts, ka valsts pārvaldes, tai skaitā pašvaldību, cilvēkresursu plānošana un attīstīšana tikai daļēji ir īstenota pēc vienotiem principiem, kā arī rodas grūtības vienotas darba samaksas sistēmas ieviešanā. Pamatnostādnēs izcelts, ka nav atrisināta problēma, kas saistīta ar darba nodrošināšanu tiem darbiniekiem, kuru amata pilnvaru laiks ir terminēts, un tā rezultātā netiek nodrošināta šo darbinieku kompetences saglabāšana un tālāka izmantošana.

No pamatnostādnēs minētajiem šī rīcības virziena četriem apakšvirzieniem, 1.5.2.2.3.apakšaktivitāte devusi netiešu ieguldījumu vienā no apakšvirzieniem “Izstrādāt mehānismu mobilitātes veicināšanai starp valsts un privāto sektoru, starp valsts un pašvaldību iestādēm, kā arī starp valsts un citu valstu, organizāciju administrācijām”⁴¹. Līdzīgi kā minēts pie iepriekšējā rīcības virziena, arī šajā rīcības virzienā balstoties uz intervijām un ekspertu novērtējumu tika konstatēts, ka 1.5.2.2.3.apakšaktivitātes ietekme uz šo rīcības virzienu ir vairāk novērojama mikro līmenī konkrēta 1.5.2.2.3.apakšaktivitātes atbalsta saņēmēja institūcijā. Projektu ietvaros 1.5.2.2.3.apakšaktivitātes finansējuma saņēmēji varēja organizēt pieredzes apmaiņas un tīklošanās pasākumus ar citām pašvaldībām, kas nodrošināja mobilitātes iespējas pašvaldību un plānošanas reģionu darbiniekiem. Tāpat projektos varēja iesaistīt partnerus, kas netiešā veidā veicināja savstarpējo komunikāciju, piemēram, vienās apmācībās piedaloties vairāku pašvaldību darbiniekiem. Tomēr apakšaktivitātes atbalstāmās darbības neparedz izstrādāt nacionāla līmeņa vispārēju mehānismu vai sistēmu mobilitātes veicināšanai.

Saistībā ar rīcības virzienu “(4.3.) Valsts pārvaldes darbinieku izglītības un apmācību sistēmas pilnveidošana” pamatnostādnes konstatētas šādas problēmas:

- Valsts pārvaldes darbinieku tālākizglītības sistēma nav vienoti plānota un īstenota;
- Nav vienotas sistēmas novērtēšanai, kā darbiniekuursos iegūtās zināšanas tiek pielietotas praksē un vai tās uzlabo profesionālās darbības kvalitāti;
- Nepietiekama valsts pārvaldes sadarbība ar augstākās izglītības iestādēm darbinieku tālākizglītībai un kvalifikācijas celšanai;

⁴¹ Valsts pārvaldes politikas attīstības pamatnostādnes 2008.-2013.gadam LABĀKA PĀRVALDĪBA : PĀRVALDES KVALITĀTE UN EFEKTIVITĀTE, MK 2008.gada 3.jūnija rīkojums Nr.305

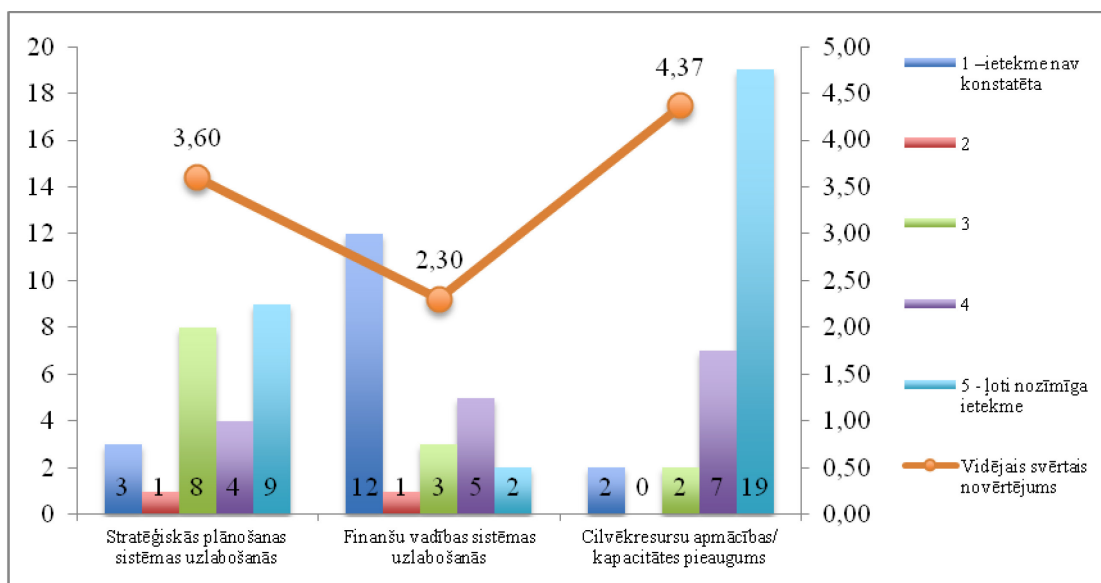
- Nepieciešama sistēma valsts pārvaldes darbinieku izglītošanai par ES likumdošanu un darbības principiem, tai skaitā par ES fondu ieviešanu, kas finansējama no ES fondu līdzekļiem.

1.5.2.2.3.apakšaktivitātes projektu aktivitātes nodrošināja iespēju pašvaldību un plānošanas reģionu darbiniekiem piedalīties apmācībās un citos informatīvi izglītojošos pasākumos. Primārais šādu apmācību mērķis bija stiprināt pašvaldības darbinieku kapacitāti darbam ar ES un citu ārvalstu finanšu palīdzības piesaisti, kur cita starpā tika nodrošināta iespēja celt kapacitāti plānošanas reģionu un pašvaldību darbiniekiem gan administratīvos, gan plānošanas jautājumos. Tomēr šīs projektu aktivitātes lielākoties uzskatāmas kā vienreizēji pasākumi, nevis sistēmas veidošana darbinieku regulārai zināšanu attīstībai, uz ko savukārt uzsvars noteikts pamatnostādņēs.

Kopumā veiktā analīze liecina, ka makro līmenī 1.5.2.2.3.apakšaktivitāte pamatnostādņu atbalstāmās jomas ietekmējusi tikai daļēji un galvenokārt, mikro jeb konkrēta 1.5.2.2.3.finansējuma saņēmēja institūcijā. Turklāt šīs apakšaktivitātes regulējošo normatīvo aktu, projektu atlases kritēriju un projektu izvērtēšanas metodikas analīze liecina, ka projektiem netika izvirzīts specifisks uzstādījums nodrošināt makro līmeņa ietekmi jeb uzlabojumus nacionāla līmeņa sistēmā. Tālāk analizēts, cik būtiska ir bijusi ietekme projekta aktivitātēm minēto jomu attīstībai mikro līmenī finansējuma saņēmēju pārstāvētajās institūcijās.

Finansējuma saņēmēji tika lūgti novērtēt, kādā mērā projekts ir ietekmējis atbalstāmās jomas. Lai respondenti sniegtu precīzāku viedokli un detalizētāk varētu analizēt izmaiņu būtību pašvaldībās un plānošanas reģionos iepriekš minētajā pamatnostādņu 1.1. rīcības virzienā, atsevišķi tika izdalīta *stratēģiskās plānošanas sistēmas uzlabošanās* un *finanšu vadības sistēmas uzlabošanās*. Savukārt iepriekš minētie 4.1. un 4.3.rīcības virzieni apkopoti vienā, jo abi ir cieši savstarpēji saistīti. Attēlā parādīti finansējuma saņēmēju aptaujas rezultāti.

20.attēls: Kā projekts ir ietekmējis norādītās jomas. Atbilžu skaits un vidējais svērtais novērtējums (1 – ietekme nav konstatēta un 5 - ļoti nozīmīga ietekme, iespējami vairāki atbilžu varianti, n=32)

Datu avots: Autoru veidots izmantojot finansējuma saņēmēju aptaujas datus

Finansējuma saņēmēju vērtējumā apakšaktivitāte visbūtiskāk ietekmēja cilvēkresursu kapacitātes pieaugumu, novērtējot ietekmi piecu ballu skalā, ietekmes vidējais svērtais novērtējums ir 4,37. Tas nozīmē, ka apakšaktivitāte ir bijusi gandrīz nozīmīga cilvēkresursu kapacitātes celšanā pašvaldībās un plānošanas reģionos.

Notiekošo izmaiņu būtību attiecībā uz cilvēkresursu kapacitātes pieaugumu un apmācībām vislabāk raksturo zemāk uzskaitītie finansējuma saņēmēju sniegtie paskaidrojumi un piemēri:

- Darbinieki jūtas motivēti un pārliecināti par savām spējām realizēt jaunas projektu idejas;
- Darbinieki paši var sagatavot projektiem nepieciešamo finanšu analīzi;
- Darbinieki var sagatavot efektīvas, mūsdienīgas un nelineāras prezentācijas;
- Uzlabojusies komutācija starp dažādu nozaru/ jomu speciālistiem un paaugstinājusies izpratne par projekta ieviešanas procesu ar projektu vadību nesaistītās pašvaldības struktūrvienībās;
- Uzlabojusies savstarpējā sadarbība starp pašvaldībām.

Finansējuma saņēmēju viedokļi un komentāri par projekta rezultātā notikušajām izmaiņām attiecībā uz Finanšu vadības un stratēģiskās plānošanas sistēmas uzlabošanu:

- Izveidojusies darbinieku sapratne par attīstības programmas un investīciju plāna nozīmi projektu plānošanā un izstrādē;
- Projektā veikts pētījums „Atbalsta piesaistes iespēju izvērtējums un darba plāns”, kalpo par bāzi novada attīstības programmas un investīciju plāna izstrādei;
- Izstrādāts pētījums par iespējām piesaistīt finansējumu teritoriju attīstībai, kas tiek izmantots attīstības plānošanā;
- Veiktā izpēte „Efektīvāki finanšu piesaistes risinājumi Eiropas Savienības un citu ārvalstu fondu investīciju veicināšanai” ļāva identificēt vairāk nekā 200 projektu idejas, kuras iestrādātas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā;
- Pateicoties pētījumam, kura ietvaros veikta iedzīvotāju un uzņēmēju vajadzību izziņāšana, spējām efektīvāk plānot novada attīstību un reālās investīciju vajadzības;
- Attīstības programmas investīciju plāns reāli tiek izmantots par pamatu budžeta plānošanas procesā un prioritāri realizējamo projektu noteikšanā.

Kopumā vērtējot apakšaktivitātes nozīmi atbalstāmo jomu attīstībā, var konstatēt, ka pastāv vāja apakšaktivitātes ieguldījumu saistība ar makro līmeni, ko lielā mērā nosaka tas, ka aktivitāte neplānoja veikt būtiskas izmaiņas makro līmenī. Savukārt mikro līmenī redzams, ka ieguldījumu nozīmīgums ir augstāks un ir saskatāma saistība starp projektos sasniegtajiem tiešajiem iznākumiem un atbalstāmo jomu attīstību konkrētajā pašvaldībā vai plānošanas reģionā. Ņemot vērā radīto ietekmi makro un mikro līmenī, kopumā var secināt, ka 1.5.2.2.3.apakšaktivitātes ieuldījums uz atbalstāmajām jomām ir apmierinošs.

18.tabula: Ieguldījuma nozīmīguma vērtējums

Nozīmīgums	Kritēriji
Ļoti nozīmīgs	<i>Skaidrs un izcils piemērs ieguldījumu saistībai ar atbalstāmo jomu attīstību. Veiktajiem ieguldījumiem ir konstatējama cieša un ilgstoša saistība ar ieguldāmo jomu attīstību. Izmaiņas atbalstāmo jomu attīstībā ir tieši attiecināmas uz aktivitāšu ietvaros veiktajiem ieguldījumiem</i>
Nozīmīgs	<i>Veiktajiem ieguldījumiem ir konstatējama cieša saistība ar ieguldāmo jomu attīstību. Izmaiņas atbalstāmo jomu attīstībā ir tieši attiecināmas uz aktivitāšu ietvaros veiktajiem ieguldījumiem, ar nelieliem, maznozīmīgiem izņēmumiem.</i>
Apmierinošs	<i>Veiktajiem ieguldījumiem ir konstatējama saistība ar ieguldāmo jomu attīstību. Izmaiņas atbalstāmo jomu attīstībā lielākoties ir tieši attiecināmas uz aktivitāšu ietvaros veiktajiem ieguldījumiem, tomēr dažas izmaiņas ir tikai pastarpināti attiecināmas uz veiktajiem ieguldījumiem. Ir saskatāma saistība starp aktivitātes ietvaros sasniegtajiem tiešajiem iznākumiem un atbalstāmo jomu attīstību arī pēc aktivitāšu noslēguma.</i>
Vājš	<i>Veiktajiem ieguldījumiem ir konstatējama netieša un pastarpināta saistība ar ieguldāmo jomu attīstību, šī saistība ir epizodiska un terminēta. Ieguldījumam beidzoties, vairs nav novērojama saistība starp aktivitātes ietvaros sasniegtajiem tiešajiem iznākumiem un atbalstāmo jomu attīstību</i>
Nav konstatējams	<i>Nav konstatējama nekāda ieguldījumu saistība ar atbalstāmo jomu attīstību.</i>

Datu avots: Autoru veidots, balstoties uz šo izvērtējumu

Kopumā jāsecina, ka 1.5.2.2.3.apakšaktivitāte makro (valstiskā) līmenī devusi samērā nelielu un galvenokārt netiešu ietekmi uz pamatnostādnes minētajiem rīcības virzieniem. Savukārt, mikro līmenī (konkrētā pašvaldībā) veiktajiem ieguldījumiem ir konstatējama nozīmīgāka ietekme uz atbalstāmo jomu attīstību, galvenokārt attiecībā uz cilvēkresursu kapacitātes stiprināšanu

pašvaldības un plānošanas reģionos. Attiecīgi 1.5.2.2.3.apakšaktivitātes ieguldījumu nozīmīgumu uz atbalstāmo jomu attīstību var vērtēt kā apmierinošu.

3. izvērtējuma jautājums (TS jautājums 3.1.1.1.3.)

Vai veiktie ieguldījumi aktivitātēs / apakšaktivitātēs ir adekvāti/atbilst sasniegto rezultātu vērtībai, izvērtējot ieviešanas efektivitāti?

Kopumā tika atbalstīti 96 projekti par kopējo atbalsta summu 1'912'661 EUR. Projekti pēc attiecināmo izmaksu un atbalsta summas apjoma ir bijuši salīdzinoši nelieli - vidējais projekta ES līdzfinansējuma apmērs bija 19'924 EUR, lielākais projekts ir saņēmis 35'352 EUR, savukārt mazākais projekts tikai 1'707 EUR.

Vidēji projekti ir bijuši nepilnus 9 mēnešus garī, īsākais projekta realizēšanas laiks bija aptuveni 5 mēneši, savukārt garākais 14 mēneši. 20 projektu iesniedzēji apakšaktivitātē ir realizējuši 2 projektus un 2 projektu iesniedzēji (Rīgas plānošanas reģions un Ventspils pilsētas dome) ir realizējuši 3 projektus.

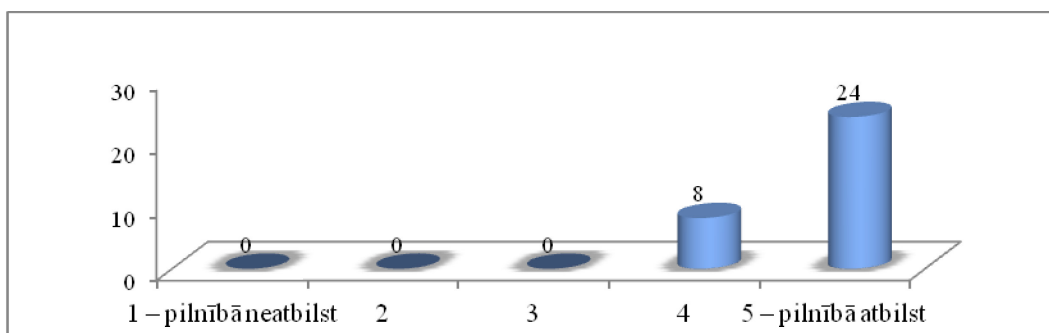
Saskaņā ar atbalsta saņēmēju uzraudzības pārskatos un Sabiedrības integrācijas fonda sniegto informāciju, ir sasniegti sekojoši rezultāti:

- 5708 pašvaldību un plānošanas reģionu darbinieki tika iesaistīti projektu realizācijā, kas ir vidēji 59 darbinieki vienā projektā;
- aptuveni 335 EUR ES finansējuma tika izlietots viena mērķa grupas dalībnieka kapacitātes celšanai;
- 402 apmācības un citi izglītojošie pasākumi;
- 113 pieredzes apmaiņas un sadarbības veidošanas pasākumi;
- 59 pētījumi;
- 81 metodiskais materiāls, tostarp rokasgrāmatas un procedūru apraksti par projektu vadību, metodika projekta rezultātu izvērtēšanai, metodika tehniski ekonomiskā pamatojuma izstrādei, projektu rīcības plāns un projektu ideju burtnīca, u.c.

Ņemot vērā iepriekšējos jautājumos atspoguļotos sasniegtos rezultātus – iesaistīto darbinieku skaitu, apmācības, pieredzes apmaiņas braucienus, pētījumus un metodiskos materiālus, varam secināt, ka ieguldījumu apmērs atbilst projektu ietvaros sasniegtajiem rezultātiem.

Lielākā daļa finansējuma saņēmēju uzskata, ka veiktie ieguldījumi pilnībā atbilst sasniegto rezultātu vērtībai, (24 no 32) un pārējās 8 pašvaldības ir norādījušas "atbilst".

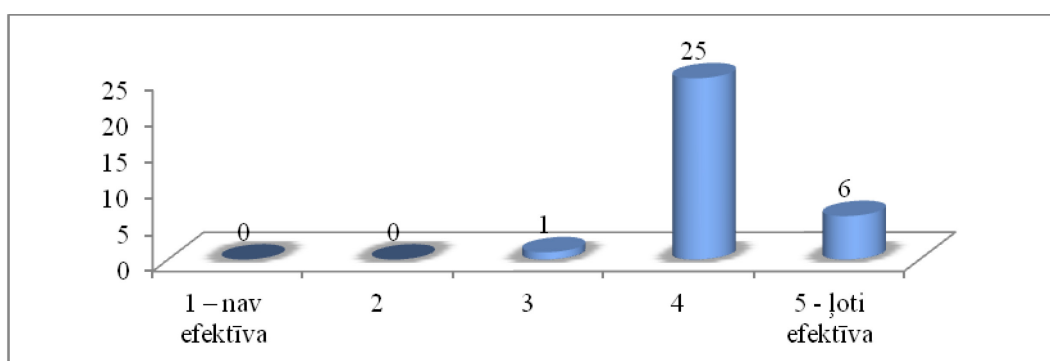
21.attēls.Vai veiktie ieguldījumi projektā atbilst (ir samērīgi) sasniegto rezultātu vērtībai? Respondentu sniegto atbilžu skaits par katru novērtējumu (1 –pilnībā neatbilst (ieguldījumi pārsniedz rezultātu vērtību) un 5 –pilnībā atbilst, n=32)

Datu avots: Autoru veidots izmantojot finansējuma saņēmēju aptaujas datus

Lielākā daļa (78%) respondentu norādīja, ka projekta aktivitāšu ieviešana ir bijusi efektīva (25 no 32). Savukārt 6 no 32 (jeb 18%) respondentiem norādīja, projekta aktivitāšu ieviešana bija ļoti efektīva.

22.attēls: Cik efektīva bija Jūsu projekta aktivitāšu ieviešana? Respondentu sniegto atbilžu skaits par katru novērtējumu (1 – nav efektīva un 5 - ļoti efektīva, n=32)

Datu avots: Autoru veidots izmantojot finansējuma saņēmēju aptaujas datus

Viens no galvenajiem iemesliem, kas respondentiem liedza piešķirt augstāko novērtējumu bija nesamērīgi augstais projektu ieviešanu administratīvais slogs.

Lai arī sasniegto rezultātu līmenis ir salīdzinoši augsts, salīdzinot ar projektu izmaksām, interviju laikā finansējuma saņēmēji daudzkārt norādīja to, ka projektu ieviešana tām bija salīdzinoši liels administratīvais slogs un prasīja apjomīgus cilvēkresursu darba stundu ieguldījumus gan no atskaišu gatavošanas viedokļa, gan arī no pašu projekta plānoto aktivitāšu ieviešanas viedokļa. Zemāk apkopotie finansējuma saņēmēju komentāri par projekta administratīvo ieviešanu raksturo lielākās daļas finansējuma saņēmēju viedokli:

- Projekta apjoms ir samērā neliels pretstatot tam iesniegto atskaišu daudzumu;
- Projekta ieviešanas process no administrējošās iestādes puses bija pārāk birokrātisks. Šis projekts īpaši atšķīrās ar ļoti birokrātisku uzraudzību, ja salīdzina citus projektus, to finansējuma apmēru un birokrātisko procedūru apjomu.

Ņemot vērā to, ka aktivitātes bija jāievieš ļoti precīzi nodrošinot plānoto mērķu un rezultātu sasniegšanu, tieši apmācību pasākumu organizēšana prasīja salīdzinoši nesamērīgus un bieži vien iepriekš nenovērtētus cilvēkresursu ieguldījumus. Projektos dalībnieku uzaicināšanu un iesaisti apmācību pasākumos parasti nodrošināja projekta koordinators nevis piesaistītie ārējie eksperti (lektori), līdz ar to, finansējuma

saņēmējiem cilvēkresursu ieguldījums apmācību organizēšanai bija jānodrošina no saviem resursiem. Finansējuma saņēmēju paustie viedokļi raksturo situāciju:

- *Vasaras laikā, bieži bija grūtības savākt mērķa grupas dalībniekus uz apmācībām vai citiem pasākumiem iepriekš plānotu atvaļinājumu dēļ. Bija jāiegulda daudz vairāk darba, lai saplānotu apmācību organizēšanas grafiku un neskaitāmu reīžu atgādinot nodrošinātu dalībnieku iesaisti;*
- *Nemot vērā, ka ārējo ekspertu (lektoru) izvēlē noteicošais bija zemākā cena, ne vienmēr projektā izdevās piesaistīt augsti kvalificētus un profesionālus lektorus, kas spēj ieinteresēt un motivēt dalībniekus piedalīties apmācībās.*

Veiktajās intervijās tika secināts, ka turpmāk kapacitātes celšanas aktivitātēs vajadzētu izvērtēt vai konkrētās, piemēram, apmācību aktivitātes veicamas katrā institūcijā vai organizējamās centralizēti un iesaistot vairāku institūciju darbiniekus. Šajā aspektā kā pozitīvi piemēri jāpiemin plānošanas reģionu realizēti projekti, kas iesaistīja vairākas pašvaldības. Tas savukārt deva iespēju izveidot vai pilnveidot savstarpējo sadarbību dažādu institūciju darbiniekiem. Turklāt kā atzina vairākas intervētās personas, šādā veidā iespējams līdzekļus varētu izmantot efektīvāk. Proti, vairāku tēmas ziņā vienādu apmācību vietā organizējot vienas apmācības un iegūstot papildus līdzekļus, lai piesaistītu kvalitatīvākus ekspertu (lektorus), kas bieži prasa apjomīgākus līdzekļus, ko nevar atļauties viena institūcija.

19.tabula: Ieviešanas efektivitātes vērtējums

Efektivitāte	Kritēriji
Ļoti efektīva	<i>Izcils efektivitātes piemērs, kad sasniegto rezultātu vērtība būtiski pārsniedz veiktos ieguldījumus. Izvēlēta ieviešanas stratēģija ir ļoti veiksmīga visās tās izpausmēs.</i>
Efektīva	<i>Aktivitātes ieviešana ir efektīva. Sasniegto rezultātu vērtība pārsniedz veiktos ieguldījumus. Izvēlēta stratēģija kopumā bija veiksmīga, ar dažiem izņēmumiem.</i>
Apmierinoša	<i>Veiktie ieguldījumi atbilst sasniegto rezultātu vērtībai. Sasniegtie rezultāti ir proporcionāli veiktajiem ieguldījumiem, tomēr bija iespējamas citas, efektīvākas alternatīvas, kas ļautu sasniegt rezultātus ar mazākiem ieguldījumiem.</i>
Zema	<i>Veiktie ieguldījumi pārsniedz sasniegto rezultātu vērtību. Tomēr sasniegtie rezultāti atsvēr veiktos ieguldījumus. Efektivitāte ir zema. To ietekmē neveiksmīgi izvēlēta stratēģija, jo bija iespējamas citas, efektīvākas alternatīvas, kas ļautu sasniegt rezultātus ar mazākiem ieguldījumiem.</i>
Nav konstatējama	<i>Veikto ieguldījumu apmērs būtiski pārsniedz sasniegto rezultātu vērtību. Sasniegtie rezultāti neatsver veiktos ieguldījumus. Efektivitāte nav konstatējama.</i>

Datu avots: Autoru veidots, balstoties uz šo izvērtējumu

Kopumā jāsecina, ka aktivitātes ieviešana ir bijusi efektīva. Sasniegto rezultātu vērtība lielākajā vairumā gadījumu pārsniedz veiktos ieguldījumus. Tomēr projektu realizācija prasīja salīdzinoši lielu finansējuma saņēmēju cilvēkresursu ieguldījumu, it īpaši saistībā ar apmācību aktivitāšu organizēšanu un projekta administrēšanu (atskaīšu sagatavošanu). Šis cilvēkresursu ieguldījums vairumā gadījumu bija nesamērojami apjomīgs pret projekta kopējo vērtību. Turklāt, šī pozīcija projektā tika finansēta limitētā apjomā, finansiāli nenosēdot pilnībā visu ieguldīto apjomu.

4.izvērtējuma jautājums (TS jautājums 3.1.1.1.4.)

Kāda ir aktivitātes/apakšaktivitātes ietvaros īstenoto projektu rezultātu ilgtspēja, ņemot vērā projekta iesnieguma 3.5.sadaļā aprakstīto, līgumos ar projekta īstenotāju noteikto, kā arī Padomes regulā Nr.1083/2006 noteikto?

Projektu rezultātu ilgtspēja tika vērtēta vairākos aspektos. Finansējuma saņēmēji aptaujas ietvaros tika lūgti novērtēt un paskaidrot kā tiek nodrošināta rezultātu ilgtspēja. Tabulā redzams finansējuma saņēmēju sniegto atbilžu skaits katrā no rezultātu ilgtspējas nodrošināšanas veidiem.

20.tabula: *Īstenoto projektu rezultātu ilgtspēja*

Ilgtspējas aspekti	Atbilžu skaits (pilnībā/ gandrīz atbilst)
Uz sasniegto rezultātu uzturēšanu orientēta ilgtspēja (projekta sasniegtie rezultāti tiek finansiāli uzturēti vismaz piecus gadus kopš projekts ir noslēdzies)	20
Uz iznākumu jeb rezultātu lietošanu orientēta ilgtspēja - projektu iznākumi tiek lietoti mērķa grupas interesēs	24
Uz sistēmu orientēta ilgtspēja - projektu iznākumi tiek izmantoti, lai uzlabotu Jūsu pārstāvētās institūcijas darbības sistēmu/ procesus	18
Uz zināšanu pārnesi orientēta ilgtspēja - projektu iznākumi / gūtās zināšanas un prasmes tiek nodotas tālāk gan organizācijas iekšienē, gan ārpus tās	24

Datu avots: Autoru veidots izmantojot finansējuma saņēmēju aptaujas datus (iespējami vairāki atbilžu varianti, n=32)

Finansējuma saņēmēju aptaujā sniegtais projektu rezultātu ilgtspējas novērtējums liecina, ka visvairāk finansējuma saņēmēju vidū tiek nodrošināta *uz iznākumu jeb rezultātu lietošanu orientēta ilgtspēja* (24 atbildes "pilnībā"/"gandrīz atbilst") un *uz zināšanu pārnesi orientēta ilgtspēja* (24 atbildes "pilnībā"/"gandrīz atbilst"). Zemāk apkopotā informācija par to, kā tiek nodrošināta rezultātu ilgtspēja katra no uzskaitītajiem ilgtspējas nodrošināšanas aspektiem jeb veidiem.

Uz sasniegto rezultātu uzturēšanu orientēta ilgtspēja

Projektu ietvaros netika radītas iestāžu bilancēs iekļaujamas vērtības, uz kuru uzturēšanu attiektos Padomes regulā Nr.1083/2006 noteiktās prasības. Atsevišķu

finansējuma saņēmēju pārstāvji ir norādījuši, ka to darbinieki turpina paaugstināt gan savu, gan institūcijas kapacitāti par ES un citām ārvalstu finanšu piesaistes iespējām. Savukārt, projekta ietvaros veikto pētījumu rezultāti ir kalpojuši par pamatu ilgtermiņa attīstības plānošanas dokumentu izstrādē un attiecīgi tiek izmantoti tālāk īstenojot attīstības plānus.

Uz iznākumu jeb rezultātu lietošanu orientēta ilgtspēja

Vairāki finansējuma saņēmēji (1.kārtā 1, 2.kārtā 6 un 3.kārtā 2) ir izveidojuši sadaļas savās mājas lapās vai citus e-risinājumus, kurās ir iespējams iepazīties ar projekta ietvaros sagatavotajiem materiāliem - piemēram, veiktiem pētījumiem. Līdz ar to šiem materiāliem ir nodrošināta piekļuve ne tikai attiecīgo pašvaldību vai plānošanas reģionu darbiniekiem, bet arī citām institūcijām pieredzes iegūšanai, kā arī pašvaldības iedzīvotājiem, uzņēmējiem un biedrībām ar mērķi salīdzināt vai pielāgot savas projektu ieceres ar pašvaldībā plānoto. Kā norādījuši finansējuma saņēmēji, tādejādi var tikt veidota dažādu pašvaldības un NVO projektu sinerģija, kā arī tiek samazināta projektu "pārklāšanās".

Turklāt visi projektos radītie intelektuālie nodevumi, piemēram, pētnieciskie, informatīvie, metodiskie vai apmācību materiāli, kas neietver konfidenciālu un ierobežotas lietošanas informāciju, ir apkopoti un pieejami Sabiedrības integrācijas fonda mājas lapā. Tas ir uzskatāms par labo praksi, ko nepieciešams arī turpmāk popularizēt plašāk sabiedrībā. Tas dod iespēju ne vien tikai projektu tiešajām mērķa grupām, bet jebkuram vienkopus vienā interneta vietnē piekļūt šiem materiāliem un izmantot tos savas kapacitātes paaugstināšanai.

Uz sistēmu orientēta ilgtspēja

Projektu realizēšanas laikā identificētās projektu idejas vai koncepcijas atsevišķās pašvaldībās ir iestrādātas to attīstības programmās, attiecīgi nodrošinot vieglāku šo ideju tālāku virzīšanu laikā, kad būs tām atbilstoši projektu konkursi.

Tāpat arī finansējuma saņēmēji projektu ietvaros ir izstrādājuši investīciju un finanšu plānošanas modeļus un rīkus, kas turpmāk palīdzēs ātrāk un kvalitatīvāk veikt dažāda veida finanšu plānošanu un analīzi projektu pieteikumu sagatavošanas stadijā.

Kā jau tas minēts iepriekšējās nodaļās, 1.5.2.3.3 apakšaktivitātes ieviešana tika uzsākta nākamā gadā pēc novadu izveidošanas, kas bija viens no pamatnosacījumiem šīs apakšaktivitātes ieviešanas uzsākšanai, attiecībā uz novadiem normatīvos aktos nosakot, ka projekta iesniedzējs vai sadarbības partneris var būt tāda "novada pašvaldība, kas izveidota saskaņā ar normatīvajos aktos noteikto vietējo pašvaldību administratīvi teritoriālo iedalījumu"⁴². Daļai no jaunizveidotajiem novadiem, it īpaši tādiem, kur tika apvienoti vairāki pagasti, bija nepieciešams izveidot jaunu kārtību un procedūras, kā veikt projekta ideju iniciēšanu, projektu izstrādi un realizāciju. Šajā situācijā 1.5.2.2.3.apakšaktivitātes projekti palīdzēja izvērtēt esošo situāciju, kā arī izstrādāt jaunas iekšējās procedūras un darba organizēšanas kārtību saistībā ar projektiem. Finansējuma saņēmēji interviju ietvaros atzina, ka arī esošo iekšējo procedūru izvērtējums, deva vērā ņemamus ieteikumus un atbilstoši tika pilnveidota finansējuma saņēmēju organizatoriskā struktūra, kā arī darbinieku savstarpējais pienākumu sadalījums, lai veicinātu aktīvāku un kvalitatīvāku atbalsta piesaisti.

⁴² 2008.gada 25.novembra Ministru kabineta noteikumu Nr.962 "Noteikumi par darbības programmas "Cilvēkresursi un nodarbinātība" papildinājuma 1.5.2.2.3.apakšaktivitāti "Atbalsts pašvaldībām kapacitātes stiprināšanā Eiropas Savienības politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansēto projektu un pasākumu īstenošanai" III.daļas 13.punkts

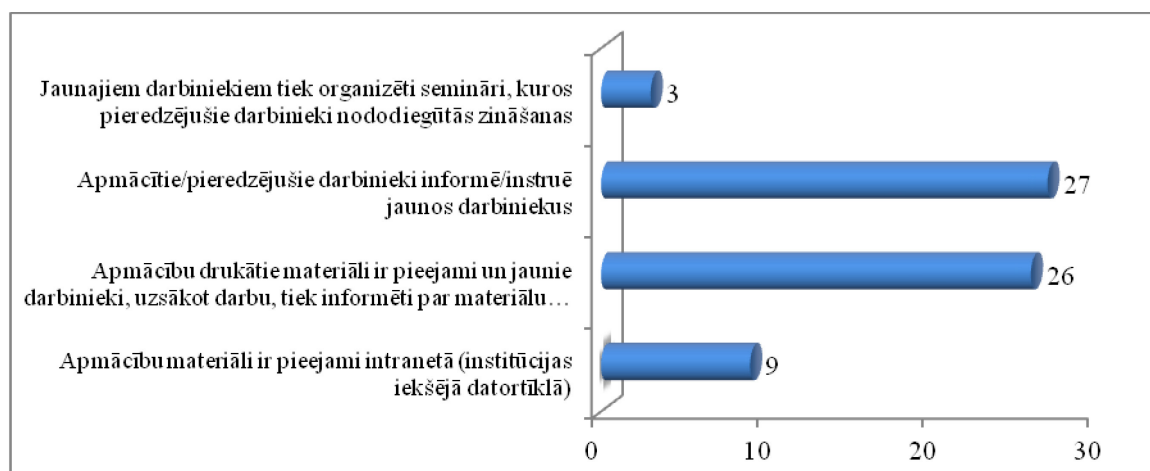
Uz zināšanu pārnesi orientēta ilgtspēja

Rezultātā ir uzlabota sadarbība finansējuma saņēmēju organizācijas iekšienē un ar citām atbalsta piesaistē ieinteresētām organizācijām, sabiedriskajām organizācijām un uzņēmējiem. Kā piemēram, Ventpils pilsēta, Jelgavas novada pašvaldība, Rundāles novada pašvaldība, Siguldas novada pašvaldība, u.c. veiksmīgi izmantojušas un regulāri nodod iegūtās zināšanas tālāk gan pašvaldības iedzīvotājiem, NVO, uzņēmējiem un potenciālajiem investoriem, publicējot materiālus interneta tiešsaistē, prezentējot informāciju dažādos publiskos pasākumos, kā arī sniedzot tiešās konsultācijas. Turklāt, piemēram, Jelgavas novada pašvaldība savu projektā gūto pieredzi un zināšanas pēc Latvijas Pašvaldību Savienības lūguma tālāk prezentējusi citām pašvaldībām. Finansējuma saņēmēju darbinieku iegūtās zināšanas nodod gan citiem projektā neiesaistītajiem darbiniekiem (piemēram, attiecīgo pašvaldības uzņēmumu darbinieki), kā arī apmāca jaunus (ar projektu sagatavošanu un ieviešanu saistītos) pašvaldības darbiniekus. Zināšanu nodošana notika gan uzreiz pēc apmācībām, gan arī tālākajā iestādes ikdienas darbā, it sevišķi pašvaldībā/plānošanas reģionā parādoties jaunam darbiniekam. Apmācīto darbinieku saglabāšanai atsevišķās pašvaldībās ir plānoti speciāli motivējošie pasākumi budžeta līdzekļu ietvaros. Piemēram, Līvānu novada pašvaldībā tika slēgti līgumi ar apmācītajiem darbiniekiem, kas nosaka pienākumu pēc apmācībām nostrādāt pašvaldībā obligāto minimālo laiku (vismaz 1 gadu). Jelgavas novada pašvaldībā realizētā projekta ietvaros tika secināts, ka darbinieku kapacitātes stiprināšanas pasākumi darbojas kā nemateriāls motivācijas stimuls darbiniekiem, tāpēc darbinieku kapacitātes stiprināšana ir izvirzīta kā prioritāte turpmākajos gados, kam tiks paredzēti budžeta līdzekļi un plānota arī ES atbalsta piesaiste.

Viens no nozīmīgākajiem ilgtspējas nodrošināšanas veidiem ir iegūto zināšanu nodošana jaunajiem pašvaldību darbiniekiem. Pašvaldību aptaujā iegūtie rezultāti norāda uz to, ka pašvaldībās ir divas izplatītākās metodes zināšanu nodošanai jaunajiem darbiniekiem - 1) apmācītie/pieredzējušie darbinieki informē jaunus darbiniekus un 2) apmācību drukātie materiāli ir pieejami un jaunie darbinieki, uzsākot darbu, tiek informēti par materiālu pieejamību.

Tikai trīs pašvaldības ir norādījušas, ka jaunajiem darbiniekiem tiek organizēti semināri zināšanu nodošanai. Iemesls šīs metodes mazajai popularitātei varētu būt tas, ka tā ir pārlietu formāla metode un lielākā daļa zināšanu tiek nodotas neformālā veidā, uzsākot kopējas darba gaitas. Tāpat arī ir jāņem vērā tas, ka jaunajiem darbiniekiem ir jāapgūst daudz citu, ar amata pienākumu izpildi saistītu, jaunu zināšanu un arī tās vairāk tiek apgūtas lasot atbilstošus materiālus un neformāli komunicējot ar pieredzējušākiem darbiniekiem.

23.attēls: Kādā veidā apmācību materiāli un apmācībās apgūtās zināšanas turpina izplatīt jauno darbinieku vidū? (iespējami vairāki atbilžu varianti, n=32)

Datu avots: Autoru veidots izmantojot finansējuma saņēmēju aptaujas datus

Atbildot uz jautājumu "Kādā veidā pieredzes apmaiņas (tīklošanās) pasākumos iegūtie rezultāti tiek izmantoti tālāk?" lielākā daļa atbalsta finansējuma saņēmēju ir norādījuši to, ka ir iegūtas jaunas idejas nākamajiem projektiem. Iepriekš jau tika minēts, ka atsevišķas pašvaldības šīs jauniegūtās idejas ir iestrādājušas savos ilgtermiņa plānošanas dokumentos, nodrošinot vieglu šo ideju tālāku virzību laikā, kad būs pieejam tām atbilstoši projektu konkursi.

Tāpat arī finansējuma saņēmēji norāda uz to, ka tās ir ieguvušas informāciju par to, kā kvalitatīvāk ieviest projektus, kas ir svarīgi, ņemot vērā to, ka lielākā daļa projektu neatbilstību rodas tieši projektu ieviešanas laikā.

Salīdzinoši mazāk pašvaldību ir norādījušas to, ka tīklošanas pasākumu laikā tās ir ieguvušas jaunu informāciju par papildus atbalsta iespējām vai uzsākušas kopīgu projektu pieteikumu gatavošanu. Šo atbilžu variantu mazākā popularitāte varētu tikt skaidrota ar to, ka laikā kad pašvaldības ievieša 1.5.2.2.3 apakšaktivitātes projektus, liela daļa atbalsta iespēju jau bija beigušās.

24.attēls. Kādā veidā pieredzes apmaiņas (tīklošanās) pasākumos iegūtie rezultāti tiek izmantoti tālāk? (iespējami vairāki atbilžu varianti, n=32).

Datu avots: Autoru veidots izmantojot finansējuma saņēmēju aptaujas datus

Kā viens no pozitīvākajiem ilgspējas nodrošināšanas piemēriem ir jāmin Rīgas Plānošanas reģiona īstenotā projekta ietvaros izveidotā interneta vietne www.esfinanses.lv un tajā esošais finanšu avotu meklētāju, kas sākotnēji tika veidots, kā rīks (e-buklets) pašu nodrošināšanai ar nepieciešamo aktuālo informāciju par dažādām atbalsta iespējām. Ņemot vērā lielo informācijas klāstu, kas tika apkopots un ievietots šajā rīkā (ne tikai Latvijā pieejamais finansējums, bet arī EK administrētās programmas), tas ieguvis lielu popularitāti plānošanas reģiona klientu vidū (starp pašvaldībām, uzņēmējiem, biedrībām un iedzīvotājiem kopumā. 2014. gadā interneta vietni kopumā bija apmeklējuši 29.6 tūkstoši lietotāju, 97% no apmeklējumu sesijām bija no Latvijas, savukārt pārējie 3% no dažādām citām valstīm.

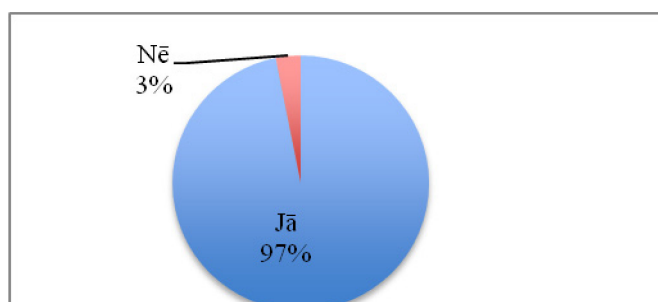
Kopumā jāsecina, ka pašvaldības un plānošanas reģioni ir nodrošinājuši savu projektu rezultātu ilgspēju, it sevišķi uz rezultātu lietošanu orientētu ilgspēju projektu iznākumus lietojot mērķa grupas interesēs un uz zināšanu pārnesi orientētu ilgspēju, gūtās zināšanas un prasmes nodot tālāk gan organizācijas iekšienē, gan ārpus tās. Lai arī 1.5.2.2.3 apakšaktivitātes projektu īstenošana tika veikta laikā, kad lielākā daļa pašvaldībām paredzēto ES fondu projektu konkursu jau bija noslēgušies, pašvaldību pārstāvji atzīst, ka iegūtās zināšanas un pieredze tām noderēs arī nākamajā ES fondu plānošanas periodā (2014 – 2020).

5. izvērtējuma jautājums (TS jautājums 3.1.1.1.5.)

Kādas ir aktivitātes/apakšaktivitātes īstenošanas iespējas nākotnē, izmantojot citus ārvalstu finanšu avotus (norādīt konkrētas ārvalstu finanšu palīdzības programmas, instrumentus un avotus)

Atbalsta saņēmēju aptaujas dati liecina, ka turpmāk ir nepieciešams atbalsts pašvaldību un plānošanas reģionu kapacitātes stiprināšanai darbā ar ES un citu ārvalstu finanšu palīdzības instrumentiem.

25.attēls: Vai turpmāk ir nepieciešams stiprināt Jūsu institūcijas kapacitāti darbam ar ES un citu ārvalstu palīdzību? (n=32)

Datu avots: Autoru veidots izmantojot finansējuma saņēmēju aptaujas datus

Novērtējot kopējo ieguldījumu nozīmību, finansējuma saņēmēji (97%) norāda, ka arī turpmāk ir nepieciešams regulāri pilnveidot un papildināt iegūtās zināšanas gan par projekta ciklu, gan projektu finanšu vadību, iepirkumu procedūru un partnerības veidošanu. Attīstoties tehnoloģijām un jaunajām darba metodēm, aktuāla ir darbinieku mūžizglītības veicināšana un nākotnē noderīgas būtu programmas, kas ļautu apgūt zināšanas darbam ar atsevišķām specifiskām datorprogrammām.

Projekta dalībnieki ir augstu novērtējuši pieredzes apmaiņu rezultātus un uzsver, ka arī turpmāk vēlētos piedalīties šādās aktivitātēs, jo tā ir lieliska iespēja veicināt

sadarbību ne tikai vienas nozares ietvaros, bet meklēt starpnozaru risinājumus. Zemāk apkopoti finansējuma saņēmēju viedokļi par nepieciešamību stiprināt kapacitāti turpmāk:

- *Iegūtās zināšanas nepieciešams regulāri turpināt pilnveidot, jo parādās jauna informācija, jaunas atbalsta iespējas, jaunas prasības;*
- *Nepieciešamas apmācības par atsevišķu 2014.-2020.gada plānošanas perioda Eiropas Savienības fondu finansējuma aktivitāšu specifiskiem ieviešanas nosacījumiem;*
- *Praktisku piemēru, kļūdu un problēmu risinājumu analīze gan projektu sagatavošanā, gan ieviešanā;*
- *Nepieciešams pilnveidot prasmes analizēt un atspoguļot informāciju projektu pieteikumos;*
- *Nepieciešams pilnveidot kapacitāti starptautisku projektu izstrādē un ārvalstu partneru meklēšanā.*
- *Dažādu jomu speciālistu tīklošanās pasākumi, kas veicinātu sadarbību ne tikai vienas nozares ietvaros, bet meklētu starpnozaru risinājumus;*
- *Sadarbības partneru atrašanas pasākumi;*
- *Speciālistu svešvalodas zināšanu pilnveidošana;*
- *Nepieciešamas apmācības par būvniecības normatīvo regulējumu (īpaši ņemot vērā nesenās izmaiņas šajā jomā), energoefektivitātes projektu īstenošanu un par citām tehniskajām jomām;*
- *Publisko iepirkumu veikšana.*

No atbalsta saņēmēju intervijām var secināt, ka vairāku atbalsta saņēmēju viedoklis ir līdzīgs par to, ka būtiski ir stiprināt arī dažādu atbalstu administrējošo institūciju kapacitāti. Atbalsta saņēmēji nereti ir sastapušies ar situāciju, kad ir lūgts administrējošās iestādes (piemēram, Valsts izglītības un attīstības aģentūras, Latvijas investīciju un attīstības aģentūras, u.c.) viedoklis par to, kā rīkoties neskaidrā vai problēmsituācijā projekta īstenošanas laikā, bet nav saņēmuši kompetentu skaidrojumu. Šādas situācijas īpaši izplatītas apjomīgos būvniecības vai inovāciju projektos, kur rodas neparedzami riski, un attiecīgi būtiski būtu meklēt risinājumu kopīgi sadarbojoties ar atbalstu administrējošām iestādēm.

Teorētiski pastāv iespējas līdztekus valsts un pašvaldību finansējumam piesaistīt arī dažu ārvalstu finanšu palīdzību. ES un citu ārvalstu palīdzības programmu nosacījumu analīze liecina, ka periodā no 2014.-2020.gadam atbalsts nebūs pieejams tāda veida projektiem, kas tika īstenoti 1.5.2.2.3. apakšaktivitātes ietvaros. Zemāk tabulā ir apkopota informācija par turpmāk iespējamiem kapacitātes stiprināšanas pasākumu veidiem un tiem atbilstošajiem atbalsta instrumentiem.

21.tabula1: Turpmāk iespējamie kapacitātes stiprināšanas veidi un tiem atbilstošie atbalsta instrumenti

Kapacitātes stiprināšanas pasākumu veids	Atbalsta instrumenti
Sadarbības partneru atrašanas pasākumi	ES teritoriālās sadarbības programmas
Starpnozaru (dažādu jomu speciālistu) tīklošanās pasākumi	ES teritoriālās sadarbības programmas
Pašvaldību starptautiskās sadarbības	ES programma "Eiropa Pilsoņiem"

veidošana un tīklošanās	Ziemeļvalstu ministru padomes Ziemeļvalstu un Baltijas valstu mobilitātes programma "Valsts administrācija"
Atbalsts starptautisku projektu sagatavošanai, galvenokārt projekta sagatavošanas vizīšu organizēšanai	NordPlus (izglītības jomas attīstībai); Erasmus+ (izglītības un jaunatnes jomas attīstībai)
Administratīvās kapacitātes stiprināšana vietējā un reģionālā līmeņa attīstības plānošanas jautājumos	Norvēģijas un EEZ finanšu instruments 2009.-2014.g.; ES teritoriālās sadarbības programmas Ziemeļvalstu ministru padomes Ziemeļvalstu un Baltijas valstu mobilitātes programma "Valsts administrācija"
Cita veida kapacitātes stiprināšanas aktivitātes, kas saistītas ar specifisku jomu (nozari)	ES teritoriālās sadarbības programmas

Avots: Autoru veidots

Kā viens no būtiskiem atbalsta instrumentiem pašvaldību un plānošanas reģionu kapacitātes stiprināšanai turpmākajos gados (līdz 2020.gadam) ir Eiropas teritoriālās sadarbības programmas, ES programma "Eiropa pilsoņiem", Norvēģijas un EEZ finanšu instruments un ar izglītību, kā arī ar jaunatnes jomu saistītas programmas ERASMUS+ un NordPlus. Turklāt, pašvaldību darbinieku apmaiņai un sadarbības tīklu veidošanai pieejams atbalsts Ziemeļvalstu un Baltijas valstu mobilitātes programmas "Valsts administrācija" ietvaros.

Analizējot turpmākās atbalsta iespējas kapacitātes stiprināšanai, raksturīgi, ka pašvaldību un plānošanas reģionu kapacitāti varēs stiprināt konkrētās un specifiskās jomās, nevis vispārīgi darbam ar jebkāda veida palīdzības projektiem. Attiecīgi nākamā plānošanas periodā atbalsts būs virzīts pašvaldības/ plānošanas reģiona darbinieku kapacitātes celšanai konkrētu jomu projektu izstrādes un realizācijas atbalstam. Proti, ja pašvaldība, piemēram, vēlēšies attīstīt izglītības jomu, inovatīvus pakalpojumus vai jaunas metodes vides aizsardzībā, tad saistībā ar šo jomu varēs pastarpināti stiprināt arī savu kapacitāti darbam ar konkrēto finanšu instrumentu un konkrētā palīdzības projekta tematikas ietvaros. Tabulā zemāk ir apkopota detalizēta informācija par plānoto atbalstu katras ES teritoriālās sadarbības programmas ietvaros.

22.tabula: Plānotais atbalsts kapacitātes stiprināšanai ES teritoriālās sadarbības programmās

Atbilstošais finanšu avots	Tematiskais mērķis	Institūciju prioritāte	Atbalstāmās darbības
Latvijas-Lietuvas pārobežu sadarbības programma (2014-2020)	Publisko iestāžu un personu institucionālo spēju un valsts pārvaldes	Publiskās pārvaldes iestāžu kapacitātes paaugstināšan	Atbalsts paredzēts valsts iestāžu, reģionu un pašvaldību sadarbībai kapacitātes paaugstināšanai. (Atbalsts pieejams Kurzemes, Zemgales,

	efektivitātes uzlabošana	a efektīvāku pakalpojumu sniegšanai	Latgales reģionu atbalsta saņēmējiem)
Igaunijas–Latvijas pārrobežu sadarbības programma (2014-2020)	Stabilu un kvalitatīvu darba vietu izveidošanas veicināšana un darbaspēka mobilitātes atbalstīšana	Integrēts darba tirgus	Atbalsts pieejams specifiskai jomai, kas saistīta ar vietējās nodarbinātības veicināšanas projektiem. Atbalsts pieejams pārrobežu mobilitātei, informācijas un konsultāciju pakalpojumiem, apmācībām (Atbalsts pieejams Kurzemes, Rīgas un Vidzemes reģionu atbalsta saņēmējiem)
Centrālās Baltijas jūras reģiona pārrobežu programma (2014-2020)	Kvalificēts un sociāli iekļaujošs reģions	Investīcijas izglītībā un apmācībā, tostarp profesionālajā apmācībā	Atbalsts vērsts uz vietējām iniciatīvām mūžizglītības un profesionālās izglītības sistēmas uzlabošanai, cita starpā paredzot cilvēkresursu (īpaši jauniešu un gados vecāku cilvēku) prasmju un zināšanu uzlabošanu atbilstoši darba tirgus vajadzībām. (Atbalsts primāri paredzēts atbalsta saņēmējiem no Kurzemes un Rīgas reģioniem, sekundāri no Vidzemes un Zemgales reģioniem)
Baltijas jūras reģiona transnacionālās sadarbības programma (2014-2020)	Institucionālā kapacitāte makro reģionu sadarbībai	Makro reģionu sadarbības koordinēšana	Atbalsts paredzēts kapacitātes stiprināšanai saistībā ar ES Stratēģijas Baltijas jūras reģionam ieviešanu un partnervalstu reģionālo stratēģiju kopīgu prioritāšu realizāciju
Starpreģionu sadarbības programma INTERREG EUROPE (2014-2020)	n/a	Apkārtējā vide un efektīva resursu izmantošana	Programma atbalsta pieredzes apmaiņu, labās prakses pārņemšanu un izplatīšanu ar mērķi sagatavot gūto pieredzi integrēšanai reģionālā politikā. Programmas atbalsts vairāk mērķēts uz reģionālās nozīmes projektiem.
Starpreģionu sadarbības programma URBACT (2014-2020)	Institucionālo spēju un publiskās pārvaldes efektivitātes palielināšana	n/a	Programmas atbalsts paredzēts pieredzes apmaiņai un zināšanu apguvei konkrētos tematiskos virzienos ar mērķi veicināt pilsētvides attīstību (attīstības plānošanu, ilgtspējīgu pilsētu pārvaldību, attīstības plānošanas dokumentu īstenošanu u.c.)
ESPON 2020 programma	Institucionālo spēju un publiskās pārvaldes efektivitātes palielināšana	Teritoriālās liecības, Pārnese, Novērojumi, Instrumenti un Izplatīšana	Programmas atbalsts paredzēts pieredzes un zināšanu pārnesei, pētījumiem ar mērķi stiprināt dažādu sektoru politiku īstenošanas efektivitāti reģionālā un nacionālā līmenī

Avots: Autoru veidots, izmantojot VARAM informāciju

Dažāda veida apmācībām un kapacitātes stiprināšanai finansējums plānots arī no Eiropas Sociālā fonda 2014.-2020.gadu plānošanas periodā, kur pamatā tiks sniegts atbalsts valsts pārvaldes darbinieku apmācībām, bet tikai kontekstā ar uzņēmējdarbības vides uzlabojumu un kuras ietvaros pašvaldības darbiniekiem, kuru

funkcijas ir saistītas ar uzņēmējdarbības vides uzlabojumiem, tiks nodrošināta iespēja atsevišķu apmācību tematu apguve tiešsaistes režīmā (saskaņā ar 02.04.2015.VSS pieteikto noteikumu projektu).

Plānošanas reģionos lielākoties uz līdzšinēji izveidoto ES struktūrfondu informācijas centru bāzes tiks izveidoti uzņēmējdarbības atbalsta centri, kas netiešā veidā var būt kā papildus informācijas iegūšanas avots arī pašvaldībām.

Kopumā jāsecina, ka atbalsts pašvaldību un plānošanas reģionu kapacitātes stiprināšanai darbam ar ES un citu ārvalstu finanšu palīdzību tiešā veidā nav paredzēts turpmāk. Tomēr dažādu finanšu instrumentu analīze liecina, ka kapacitātes stiprināšana turpmāk iespējama netiešā veidā, galvenokārt, kā daļa no projekta konkrētā jomā. Kā būtiskākie atbalsta instrumenti identificētas ES teritoriālās sadarbības programmas, ES programma “Eiropa Pilsoņiem”, Norvēģijas un EEZ finanšu instruments, NordPlus, Erasmus+, un Ziemeļvalstu un Baltijas valstu mobilitātes programma “Valsts administrācija”.

6.izvērtējuma jautājums (TS jautājums 3.1.1.1.6.)

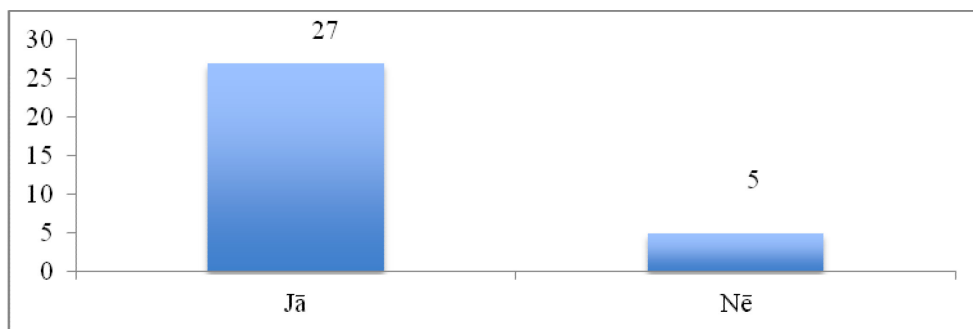
Vai sasniegtos rezultātus var cēloniski attiecināt un tieši saistīt ar apakšaktivitātes ieguldījumiem?

Citās šī ziņojuma sadaļās apkopotā informācija liecina, ka apakšaktivitātes 1.5.2.2.3. finansētajos projektos sasniegtos rezultātus var cēloniski attiecināt un tieši saistīt ar aktivitātes/apakšaktivitātes ieguldījumiem.

Ir pamats uzskatīt, ka bez 1.5.2.2.3.apakšaktivitātes atbalsta pašvaldības un plānošanas reģioni daudz mazāk veiktu ieguldījumus savas kapacitātes celšanai darbam ar ES un citiem finanšu instrumentiem. Arī intervijās iegūtā informācija norāda uz to, ka pašvaldības un plānošanas reģioni pozitīvi novērtē projektu realizācijas laikā gūtās zināšanas. Kaut arī 1.5.2.2.3.apakšaktivitātes projekti tika īstenoti laikā, kad liela daļa projektu konkursi jau bija noslēgušies, ir jūtama pašvaldību un plānošanas reģionu ieinteresētība un motivācija izmantot iegūtās zināšanas arī nākamajā ES finansējuma apguves periodā (2014-2020).

Augstāk minēto apliecina arī veiktās aptaujas dati, proti 27 no 32 anketām tika norādīts, ka pēc projekta realizēšanas ir bijis vieglāk piesaistīt ES un/vai citu ārvalstu finanšu instrumentu finansējumu.

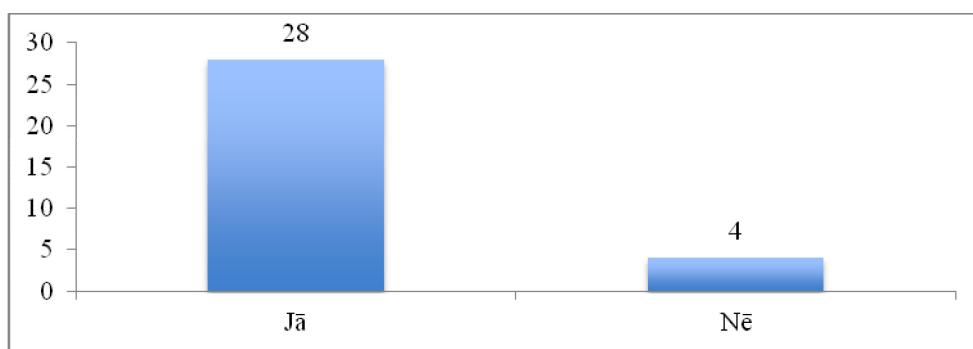
26.attēls: Vai pēc projekta realizēšanas ir bijis vieglāk piesaistīt ES un/ vai citu ārvalstu finanšu instrumentu palīdzību? (n=32)

Datu avots: Autoru veidots izmantojot finansējuma saņēmēju aptaujas datus

Kā arī, 28 no 32 atbilžu anketām tika norādīts, ka projekta realizācija ir veicinājusi pārstāvētās institūcijas kvalitāti vāku ES un /vai citas ārvalstu finanšu palīdzības projektu īstenošanu. Intervijās respondenti norādīja uz to, ka kvalitatīva projekta īstenošana ir ne tikai tāda, kur ir pēc iespējas mazāk neatbilstību, bet arī tāda, kas maksimāli apmierina visu iesaistīto pušu intereses.

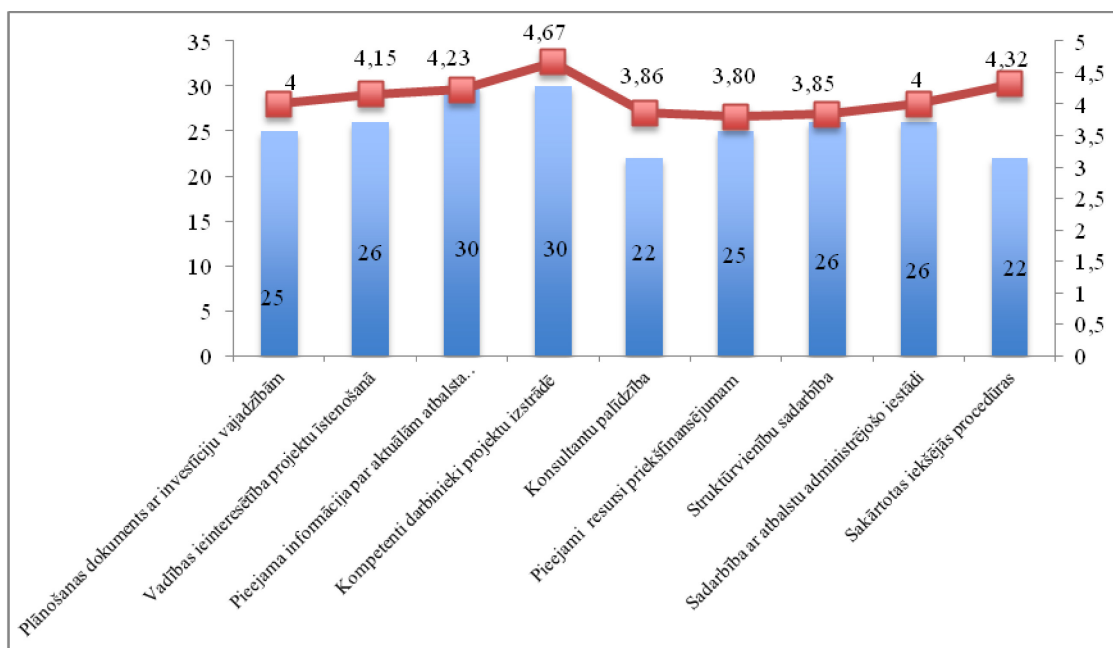
27.attēls: Vai projekts ir veicinājis Jūsu pārstāvētās institūcijas kvalitātīvāku ES un/vai citas ārvalstu finanšu palīdzības projektu īstenošanu? (n=32)

Datu avots: Autoru veidots izmantojot finansējuma saņēmēju aptaujas datus

Finansējuma saņēmēji aptaujā tika lūgti norādīt faktorus, kas var veicināt ES un/vai citas ārvalstu finanšu palīdzības piesaistes palielināšanos. Kā tas redzams zemāk attēlā, atbalsta saņēmēji kā būtiskākos faktorus ir norādījuši "kompetenti darbinieki projektu izstrādē", "sakārtotas iekšējās procedūras", "pieejama informācija par aktuālajām atbalsta iespējām". Īstenotie 1.5.2.2.3 apakšaktivitātes projekti vistiešākajā mērā bija vērsti uz diviem no pirmajiem trīs svarīgākajiem faktoriem - darbinieku kompetences palielināšana projektu izstrādē un informācijas pieejamība par aktuālajām atbalsta programmām. Līdz ar to var secināt, ka apakšaktivitātes ieguldījumi ir bijuši vērsti mērķa grupai svarīgu faktoru attīstību.

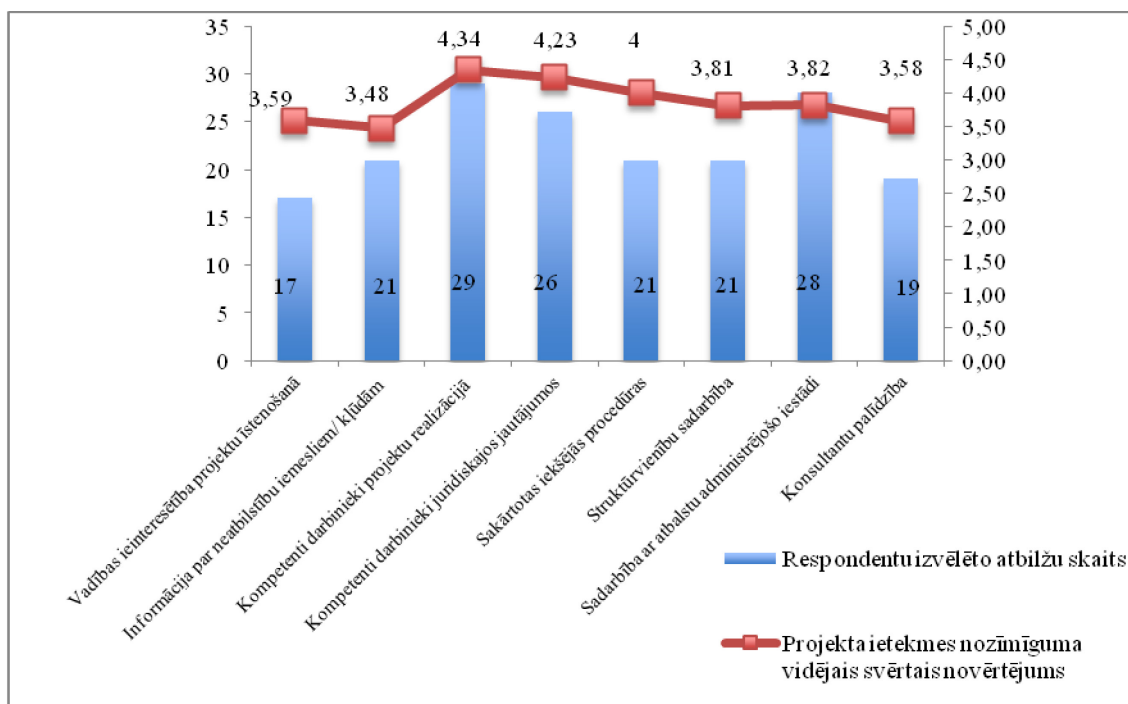
28.attēls: Kādi faktori var veicināt ES un/vai citas ārvalstu finanšu palīdzības piesaistes palielināšanos? Cik būtiska ietekme uz izvēlētajiem faktoriem bija realizētajam projektam? Sniegto atbilžu skaits un vidējais svērtais novērtējums (1 - nav ietekmes un 5 - ļoti nozīmīga ietekme, iespējami vairāki atbilžu varianti, n=32)

Datu avots: Autoru veidots izmantojot finansējuma saņēmēju aptaujas datus

Finansējuma saņēmēji aptaujā tika lūgti norādīt faktorus, kas var samazināt neatbilstību rašanos. Kā tas redzams zemāk attēlā, atbalsta saņēmēji kā būtiskākos faktorus ir norādījuši “kompetenti darbinieki projektu realizācijā”, “kompetenti darbinieki juridiskajos jautājumos” un “sadarbība ar atbalstu administrējošo iestādi”. Īstenotie 1.5.2.2.3 apakšaktivitātes projekti vistiešākajā mērā bija vērsti uz pirmajiem diviem faktoriem - darbinieku kompetences palielināšana projektu realizācijā un juridiskajos jautājumos. Līdz ar to var secināt, ka apakšaktivitātes ieguldījumi ir bijuši vērsti mērķa grupai svarīgāko faktoru attīstībā.

29.attēls: Kādi faktori var palīdzēt samazināt neatbilstību rašanos? Cik būtiska ietekme uz izvēlētajiem faktoriem bija realizētajam projektam? Sniegto atbilžu skaits un vidējais svērtais novērtējums (1 - nav ietekmes un 5 - ļoti nozīmīga ietekme, iespējami vairāki atbilžu varianti, n=32)

Datu avots: Autoru veidots izmantojot finansējuma saņēmēju aptaujas datus

Kopumā šajā izvērtējumā veiktā analīze liecina, ka 1.5.2.2.3. apakšaktivitātes sasniegtos rezultātus var cēloniski sasaistīt ar projektos realizētajām darbībām un veiktajiem ieguldījumiem.

Izvērtējuma ietvaros apstiprinājās izvirzītais pieņēmums, ka 1.5.2.2.3.apakšaktivitāte ir veicinājusi kvalitatīvāku projektu izstrādi, kas rezultēties apstiprināto projektu īpatsvara pieaugumā pēc šīs aktivitātes realizācijas uzsākšanas.

Izvērtējuma ietvaros tikai daļēji varēja apstiprināt pieņēmumu, ka šī apakšaktivitāte ir veicinājusi aktīvāku atbalsta saņēmēju ES un citas ārvalstu finanšu palīdzības piesaisti. Ņemot vērā, ka 1.5.2.2.3.apakšaktivitātes realizācija tika uzsākta ES fondu plānošanas perioda vidū, lielā daļā no pieejamām ES fondu atbalsta programmām finansējums jau tika izlietots. Aktivitātes ietekme būtu turpmāk vērtējam kontekstā ar ES fondu apguvi jaunā plānošanas periodā. Vienlaicīgi, 1.5.2.2.3.apakšaktivitātes realizācijas laiks sakrīta ar finansējuma saņēmēju aktīvāku projektu izstrādi ES teritoriālās sadarbības un citās ES atbalsta programmās, kur var novērot nozīmīgāku 1.5.2.2.3.apakšaktivitātes ietekmi.

Specifiskie izvērtējuma jautājumi

23. izvērtējuma jautājums (TS jautājums 3.1.8.1.)

Kā ir mainījusies ārvalstu finanšu instrumentu finansējuma piesaistes dinamika pēc projektu īstenošanas pašvaldībās un plānošanas reģionos?

Šajā sadaļā tiks parādīta kopējā ārvalstu finanšu instrumentu atbalsta piesaistes dinamika pašvaldībās un plānošanas reģionos, kas saņēmuši atbalstu 1.5.2.2.3.apakšaktivitātes ietvaros (gan finansējuma saņēmēji, gan partneri). Tāpat tiks analizēts šo pašvaldību un plānošanas reģionu iesniegto un apstiprināto projektu skaits.

Šīs nodaļas analīzes ietvaros tiks analizēts, cik aktīvi 1.5.2.2.3. apakšaktivitātes atbalsta saņēmēji bijuši projektu sagatavošanā un atbalsta piesaistē laika periodā pirms 1.5.2.2.3. apakšaktivitātes uzsākšanas, tās īstenošanas laikā un pēc šīs apakšaktivitātes realizācijas pabeigšanas.

Tabula zemāk parāda 1.5.2.2.3. apakšaktivitātes atbalstīto aptuveno projektu īstenošanas laika grafiku pa gadiem. 1.5.2.2.3. apakšaktivitātes projektu īstenošana 2010.gadā (1.projektu atlases kārtā) tika uzsākta tikai gada beigās, tāpēc šajā gadā iespējamā apakšaktivitātes ietekme uz finansējuma saņēmēju kapacitāti ir neliela.

23.tabula: Kopējais 1.5.2.2.3.apakšaktivitātes atbalstīto projektu īstenošanas laika grafiks

1.5.2.2.3.apakšaktivitātes projektu atlases kārtas	Projektu īstenošanas gads					
	2009	2010	2011	2012	2013	2014
1. kārtā		X	X	X		
2.kārtā			X	X	X	
3.kārtā				X	X	
Kopējais 1.5.2.2.3 apakšaktivitātes projektu īstenošanas laiks		X	X	X	X	

Datu avots: Autoru veidots, izmantojot SIF sniegto informāciju

Šī jautājuma izpētei tika centralizēti iegūti statistiskie dati no atbalstu administrējošām institūcijām un veikta analīze par pašvaldību un plānošanas reģionu īstenotajiem projektiem sekojošos atbalsta instrumentos:

- ES Struktūrfondi un Kohēzijas fonds (2007 – 2013.g. plānošanas periods);
- ELFA un EZF (2007 – 2013.g. plānošanas periods);
- Sešas ES teritoriālās sadarbības programmas (2007 – 2013.g. plānošanas periods);
- Norvēģijas/EEZ finanšu instruments (2004 – 2009);
- Latvijas - Šveices sadarbības programma.

Pašvaldības, kas realizēja 1.5.2.2.3. apakšaktivitātes projektu, kopumā laikā posmā 2007 - 2014 ir iesniegušas 1302 projektu pieteikumu, no kuriem 1022 (jeb 78%) ir apstiprināti. Šiem apstiprinātajiem projektiem kopējā atbalsta summa bija vairāk kā 670 milj. EUR. Savukārt, plānošanas reģioni kopumā ir iesnieguši 29 projektu pieteikumus, no kuriem tika apstiprināti 25 (jeb 86%). Šiem apstiprinātajiem projektiem kopējā atbalsta ir 1.5 milj. EUR.

Tabulā zemāk parādītas 1.5.2.2.3.apakšaktivitātes finansējuma saņēmējas pašvaldības, kas kopumā piesaistījušas vislielāko atbalstu no ESF, ERAF un KF programmām.

24.tabula: 1.5.2.2.3. apakšaktivitātes finansējuma saņēmējas – pašvaldības un piesaistītā atbalsta apjoms no ES Struktūrfondu un KF programmām, EUR

Npk	Pašvaldības nosaukums	Kopējā atbalsta summa, EUR
1	Daugavpils pilsētas dome	87'572'619
2	Liepājas pilsētas dome	75'352'736
3	Jelgavas pilsētas dome	48'431'323
4	Rīgas dome	38'907'297
5	Rēzeknes pilsētas dome	36'061'903
6	Jēkabpils pilsētas dome	30'834'346
7	Cēsu novada dome	24'471'348
8	Talsu novada dome	22'859'418
9	Kuldīgas novada dome	22'404'495
10	Līvānu novada dome	17'926'058
11	Valmieras pilsētas dome	17'124'767

Datu avots: Autoru veidots izmantojot ES Struktūrfondu Vienotās informācijas sistēmas datus

Pašvaldības visvairāk projektus iesniedza 2010.gadā – 326 projekti, no kuriem tika apstiprināti 265 projekti ar kopējo atbalsta apjomu 181'634'759 EUR, kas arī bija lielākais finansējuma apjoms pa visiem gadiem. Tabulā zemāk un turpmākajās tabulās šajā jautājumā ar zaļo krāsu iekrāsots 1.5.2.2.3.apakšaktivitātes projektu īstenošanas periods. Kā jau tas minēts iepriekš, 2010.gadā 1.5.2.2.3.apakšaktivitātes projektu īstenošana tika uzsākta tikai gada beigās un attiecīgi ietekme uz finansējuma saņēmēju kapacitātes stiprināšanu ir samērā neliela, tāpēc tabulā šis gads iekrāsots ar gaišāku krāsu.

25.tabula: 1.5.2.2.3. apakšaktivitātes finansējuma saņēmēju – pašvaldību projektu pieteikumu skaita un ESF/ERAF/KF apstiprinātā finansējuma (EUR) dinamika pa gadiem

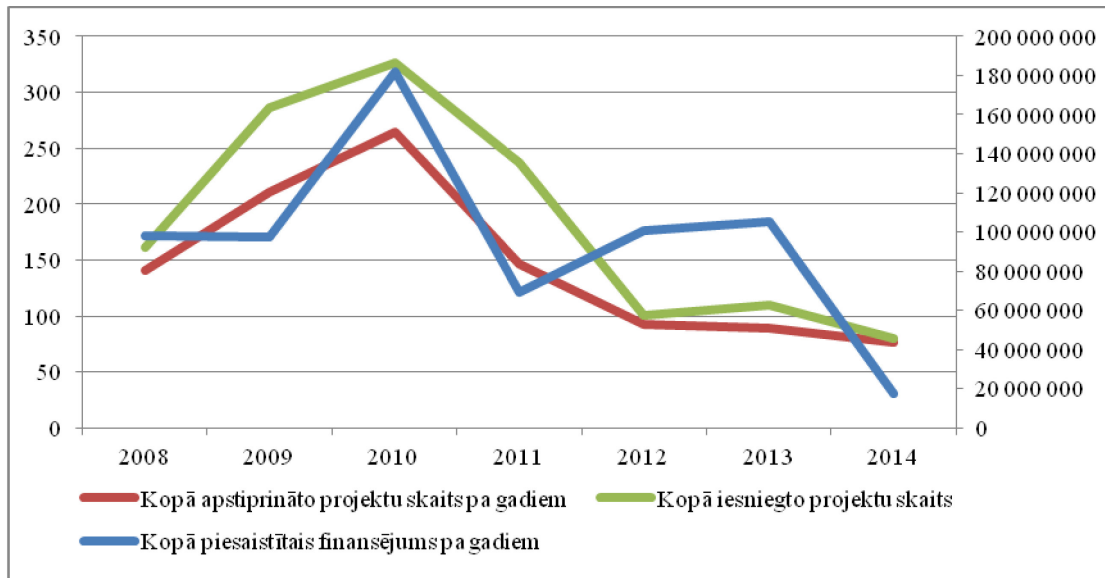
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Kopā apstiprinātais finansējums pa gadiem, EUR	97'849'993	97'661'532	181'634'759	69'552'354	101'037'608	105'237'109	17'531'742

Kopā iesniegto projektu skaits	161	286	326	237	101	110	80
Kopā apstiprināto projektu skaits	141	211	265	147	93	89	76
Vidēji viena apstiprinātā projekta atbalsta apjoms, EUR	693'972	462'851	685'414	473'145	1'086'426	1'182'439	230'681

Datu avots: Autoru veidots izmantojot ES Struktūrfondu Vienotās informācijas sistēmas datus

Kā redzams zemāk esošajā attēlā, gan lielākais apstiprināto projektu skaits, gan arī lielākais pieprasītais finansējuma apjoms bija 2010.gadā. Sekojošos gados gan iesniegto, gan apstiprināto projektu skaits ievērojami samazinājās, kas saistīts gan ar ekonomiskās krīzes izraisītajām sekām, kā arī ES fondu plānošanas perioda (2007-2013) noslēgšanos un atvērto projektu konkursu skaita samazināšanos.

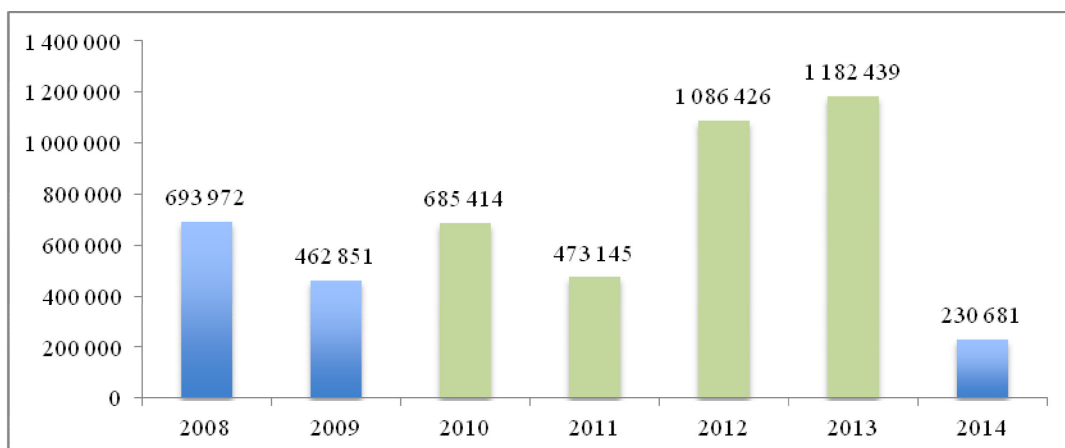
30.attēls1: 1.5.2.2.3 apakšaktivitātes finansējuma saņēmēju – pašvaldību kopējā projektu pieteikumu skaita dinamika un piesaistītais finansējums pa gadiem, EUR

Datu avots: Autoru veidots izmantojot ES Struktūrfondu Vienotās informācijas sistēmas datus

Savukārt 2012. un 2013.gados ir ievērojami pieaudzis viena iesniegtā projekta vidējais atbalsta apmērs. Lai arī 2012.gadā iesniegto projektu skaits samazinājās, salīdzinot ar 2010. un 2011.gadu, kopējā atbalsta summa palielinājās. Kā redzams attēlā zemāk, 2014.gadā var konstatēt strauju viena projekta vidējās atbalsta summas samazināšanos, kas varētu tikt skaidrots ar to, ka atbalsta aktivitātes, kurās ir iespējams veikt ieguldījumus infrastruktūrā, bija lielā mērā beigušās. Attēlā ar zaļu iekrāsoti gadi, kad tika īstenoti 1.5.2.2.3.apakšaktivitātes projekti.

31.attēls: 1.5.2.2.3 apakšaktivitātes finansējuma saņēmēju – pašvaldību vidējais atbalsta apmērs uz vienu projektu ESF, ERAF un KF programmās, EUR

Datu avots: Autoru veidots izmantojot ES Struktūrfondu Vienotās informācijas sistēmas datus

a. Eiropas Lauksaimniecības Fonds Lauku Attīstībai (ELFA) un Eiropas Zivsaimniecības Fonds (EZF)

1.5.2.2.3 apakšaktivitātes finansējuma saņēmējas – pašvaldības, atbalsta saņemšanai no ELFLA un EZF kopā iesniedza 2452 projektus, no kuriem apstiprināti tika 1896 projekti jeb 77%. Tas ir līdzvērtīgs rādītājs ESF, ERAF un Kohēzijas fonda apstiprināto projektu īpatsvaram. Kopējā atbalsta summa, ko pašvaldības ir saņēmušas no ELFA un EZF programmām ir vairāk kā 94 milj. EUR. Saskaņā ar Lauku atbalsta dienesta sniegto informāciju, plānošanas reģioniem netika paredzēts atbalsts no ELFA un EZF 2007-2013.g.plānošanas periodā.

Tabulā zemāk parādītas 1.5.2.2.3.apakšaktivitātes finansējuma saņēmējas pašvaldības, kas kopumā piesaistījušas vislielāko atbalstu no ELFA un EZF.

26.tabula: 1.5.2.2.3. apakšaktivitātes finansējuma saņēmējas – pašvaldības un kopējais piesaistītā atbalsta apjoms no ELFA un EZF, EUR

Npk	Pašvaldības nosaukums	Piesaistītais atbalsts, EUR
1	Rēzeknes novada pašvaldība	4'183'197
2	Jelgavas novada pašvaldība	4'180'624
3	Daugavpils novada dome	3'822'405
4	Talsu novada pašvaldība	3'597'118
5	Alūksnes novada pašvaldība	3'000'663
6	Ventspils novada pašvaldība	2'990'361
7	Saldus novada pašvaldība	2'965'607
8	Madonas novada pašvaldība	2'762'614
9	Kuldīgas novada pašvaldība	2'650'067
10	Gulbenes novada dome	2'599'460

Datu avots: Autoru veidots izmantojot Lauku atbalsta dienesta sniegto informāciju

Vislielākais iesniegto projektu skaits bija 2011.gadā, kad pašvaldības, kas īstenoja 1.5.2.2.3 apakšaktivitātes projektus, iesniedza 547 projektus, no kuriem tika

apstiprināti 403 projekti jeb 73%. Tabulā zemāk ar zaļo krāsu iekrāsots 1.5.2.2.3.apakšaktivitātes projektu īstenošanas periods.

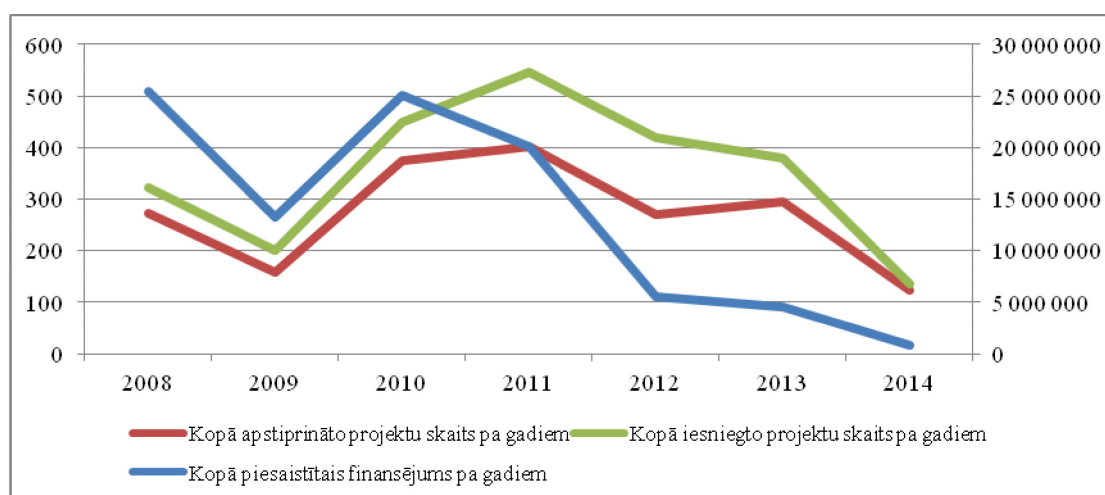
27.tabula: 1.5.2.2.3. apakšaktivitātes finansējuma saņēmēju – pašvaldību projektu pieteikumu skaita un ELFLA/EZF apstiprinātā finansējuma (EUR) dinamika pa gadiem

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Kopā piesaistītais finansējums pa gadiem, EUR	25'440'304	13'257'798	25'031'351	20'071'567	5'552'477	4'584'386	806'629
Kopā iesniegto projektu skaits pa gadiem	323	200	448	547	420	379	135
Kopā apstiprināto projektu skaits pa gadiem	273	157	375	403	271	294	123
Vidēji viena apstiprinātā projekta atbalsta apjoms, EUR	93'188	84'445	66'750	49'805	20'489	15'593	6'558

Datu avots: Autoru veidots, izmantojot lauku atbalsta dienesta sniegto informāciju

Var konstatēt, ka kopumā pašvaldību iesniegto projektu skaits sāka mēreni samazināties 2012. un 2013.gadā. Straujāks iesniegto un apstiprināto projektu skaita kritums novērojams 2012.gadā. Apstiprināto projektu skaita kritums saistāms ar kopējā pieejamā atbalsta apjoma samazināšanos izsludinātajos projektu konkursos ES fondu plānošanas perioda beigu posmā.

32.attēls: Pašvaldību, kas ir ieviesušas 1.5.2.2.3 apakšaktivitātes projektu, ELFA un EZF projektu pieteikumu iesniegšanas un apstiprināšanas dinamika pa gadiem,

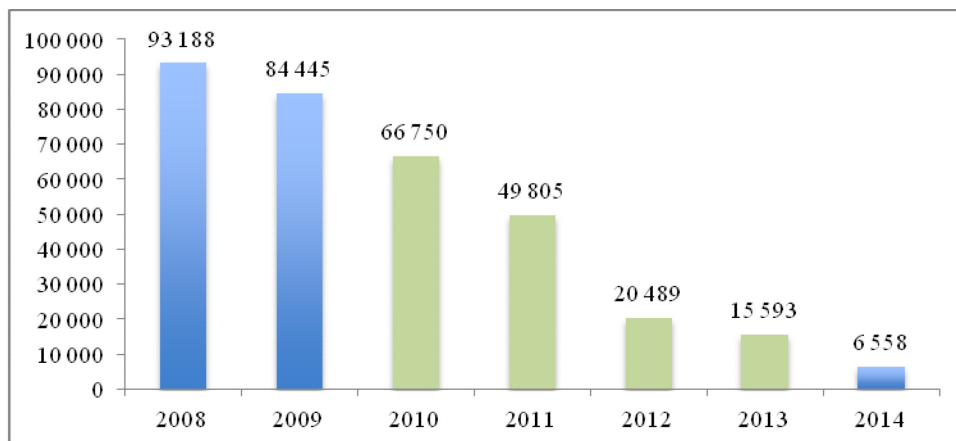

Datu avots: Autoru veidots izmantojot Lauku atbalsta dienesta sniegto informāciju

ELFA un EZF aktivitāšu projektos pašvaldību viena apstiprinātā projekta vidējā atbalsta summa ir samazinājusies, no mazliet vairāk kā 90 tūkst. EUR 2008.gadā līdz mazāk kā 10 tūkst. EUR 2014.gadā. Šāds kritums saistāms ar to, ka analizējamā perioda sākuma posmā pašvaldībām bija atvērta atbalsta saņemšanai programma, kas finansēja pašvaldības infrastruktūras attīstības projektus. Šādi projekti attiecīgi ir

investīciju ziņā ietilpīgāki. Savukārt, perioda beigu posmā pašvaldības galvenokārt izmantojušas atbalstu no Leader programmas, kas atbalsta ieguldījumu apjoma ziņā ir salīdzinoši nelieli projekti. Attēlā ar zaļu iekrāsoti gadi, kad tika īstenoti 1.5.2.2.3.apakšaktivitātes projekti.

33.attēls: Viena projekta vidējais atbalsta apjoms no ELFA un EZF, EUR

Datu avots: Autoru veidots izmantojot Lauku atbalsta dienesta sniegto informāciju

b. Eiropas teritoriālās sadarbības programmas

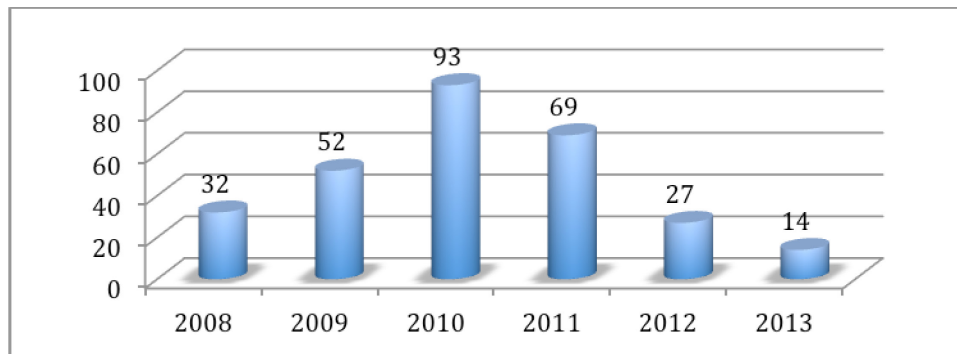
Saistībā ar 1.5.2.2.3. apakšaktivitātes projektu skaita dinamiku ES teritoriālās sadarbības programmās, analizēts tikai atbalstīto projektu skaits pašvaldībās un plānošanas reģionos 2007-2013.g. ES fondu plānošanas periodā.

Tika analizētas sekojošas Eiropas teritoriālās sadarbības programmas:

- Latvijas-Lietuvas pārrobežu sadarbības programma 2007-2013 (turpmāk - LATLIT);
- Igaunijas-Latvijas pārrobežu sadarbības programma 2007-2013 (turpmāk- ESTLAT);
- Igaunijas-Latvijas-Krievijas pārrobežu sadarbības programma 2007-2013 (turpmāk - ESTLATRUS);
- Latvijas–Lietuvas–Baltkrievijas pārrobežu sadarbības programma 2007-2013 (turpmāk - LVLTRY);
- Centrālā Baltijas jūras reģiona pārrobežu sadarbības programma INTERREG IVA 2007-2013 (turpmāk - CentralBaltic);
- Baltijas jūras reģiona transnacionālās sadarbības programma 2007-2013 (BSR).

Šo programmu specifika ir tāda, ka tiek atbalstīti partnerības projekti. Proti, katrā projektā ir vairāki finansējuma saņēmēji no dažādām attiecīgās programmas aptvertajām valstīm. Saskaņā ar Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas (VARAM) sniegto informāciju, ES teritoriālās sadarbības programmās netiek apkopota informācija par pieprasīto finansējumu katram partnerim noraidītajos projektos. Līdz ar to izvērtētāji nevarēja izvērtēt apstiprināto projektu īpatsvaru pret kopējo iesniegto projektu skaitu. Vispārējās tendences iesniegto projektu skaita ziņā pa gadiem izvērtētāji novērtēs 24.jautājumā balstoties uz no finansējuma saņēmēju aptaujas datiem.

34.attēls: 1.5.2.2.3. apakšaktivitātes finansējuma saņēmēju - pašvaldību un plānošanas reģionu apstiprināto projektu skaits Eiropas teritoriālās sadarbības programmās pa gadiem

Datu avots: Autoru veidots, izmantojot VARAM sniegto informāciju.

2007-2013.g. ES fondu plānošanas periodā kopumā konstatēti 287 gadījumi, kur 1.5.2.2.3 apakšaktivitātes finansējuma saņēmēji - pašvaldības un plānošanas reģioni ir piedalījušies šo programmu projektu īstenošanā un saņēmuši finansējumu. Kopējā gadījumu skaita sadalījums pa gadiem parādīts augstāk attēlā.

Zemāk esošajā tabulā ir redzams, kad tika iesniegti ES teritoriālās sadarbības programmās apstiprinātie projekti sadalījumā pa gadiem. Var secināt, ka kopš 2010. gada, kad pašvaldības un plānošanas reģioni sāka ieviest 1.5.2.2.3. apakšaktivitātes projektus, iesniegto projektu skaits ir palielinājies Latvijas - Lietuvas, Igaunijas - Latvijas un Latvijas - Lietuvas - Baltkrievijas pārrobežu sadarbības programmās. Kopumā salīdzinoši lielākais apstiprināto projektu skaits iesniegts 2010. un 2011.gadā. Jāņem vērā fakts, ka iesniegto projektu dinamika ir atkarīga no tā, kā tika izsludināti konkursi katrā no programmām un vairākās no programmām konkursi tiks izsludināti salīdzinoši vēl. Piemēram, ESTLATRUS programmā tika organizēts tikai viens projektu konkurss 2010.gadā. Attiecīgi tas sakrita ar 1.5.2.2.3.apakšaktivitātes uzsākšanu un bija kā pozitīvs faktors apakšaktivitātes veiksmīgai rezultātu izmantošanai šajās programmās. Tomēr jāņem vērā arī fakts, ka, piemēram, ESTLATRUS programmā tika izsludināts tikai viens projektu konkurss (2010.gadā) un attiecīgi 1.5.2.2.3.apakšaktivitātes finansējuma saņēmēji savu kapacitāti turpmākajos gados nevarēja pilnvērtīgi izmantot šajā programmā rakstot jaunus projektu pieteikumus.

28.tabula: 1.5.2.2.3. apakšaktivitātes finansējuma saņēmēju iesniegtie projekti, kas saņēmuši atbalstu no Eiropas teritoriālās sadarbības programmām, projektu skaita dinamika pa gadiem

Programma	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Latvijas-Lietuvas pārrobežu sadarbības programma	23	21	44	47	0	12
Latvijas-Igaunijas pārrobežu sadarbības programma	4	21	1	5	26	1
Centrālā Baltijas jūras reģiona pārrobežu sadarbības programma	0	5	10	3	0	0

Igaunijas-Latvijas-Krievijas pārrobežu sadarbības programma	0	0	34	0	0	0
Latvijas-Lietuvas-Baltkrievijas pārrobežu sadarbības programma	0	0	3	13	0	0
Baltijas jūras reģiona transnacionālās sadarbības programma	5	5	1	1	1	1
Kopā	32	52	93	69	27	14

Datu avots: Autoru veidots, izmantojot VARAM sniegto informāciju.

5.pielikumā pievienots detalizēts apraksts par katru analizēto Eiropas teritoriālās sadarbības programmu.

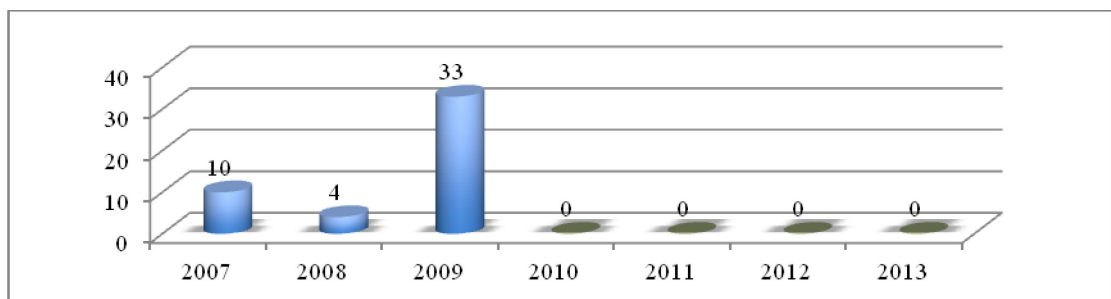
c. Norvēģijas/ EEZ finanšu instrumenti (2004-2009) un Latvijas-Šveices sadarbības programma

Saistībā ar projektu skaita dinamiku, kas atbalstīti no šiem finanšu instrumentiem, šajā izvērtējumā analizēts tikai atbalstīto projektu skaits pašvaldībās un plānošanas reģionos. Abu finanšu instrumentu projektu iesniegto un noraidīto projektu skaita analīzes iespējas bija ierobežotas, jo pētījuma izpildītājiem bija pieejama tikai daļēja informācija par šādiem projektiem, kas nebija reprezentatīva attiecībā pret analizējamo 1.5.2.2.3 apakšaktivitātes finansējuma saņēmēju skaitu.

Norvēģijas/ EEZ finanšu instrumenti

Pašvaldības un plānošanas reģioni, kas iesaistījās 1.5.2.2.3 apakšaktivitātes projektu ieviešanā ir kopumā ieviesuši 47 Norvēģu/ EEZ finanšu instrumenta finansētus projektus. Kopējais projektu skaita sadalījums pa gadiem parādīts zemāk attēlā. Attēlā ar zaļu iekrāsoti gadi, kad tika īstenoti 1.5.2.2.3.apakšaktivitātes projekti.

35.attēls: Pašvaldību un plānošanas reģionu, kas ir ieviesušas 1.5.2.2.3 apakšaktivitātes projektu, Norvēģijas/ EEZ finanšu instrumentā apstiprināto projektu skaits pa gadiem

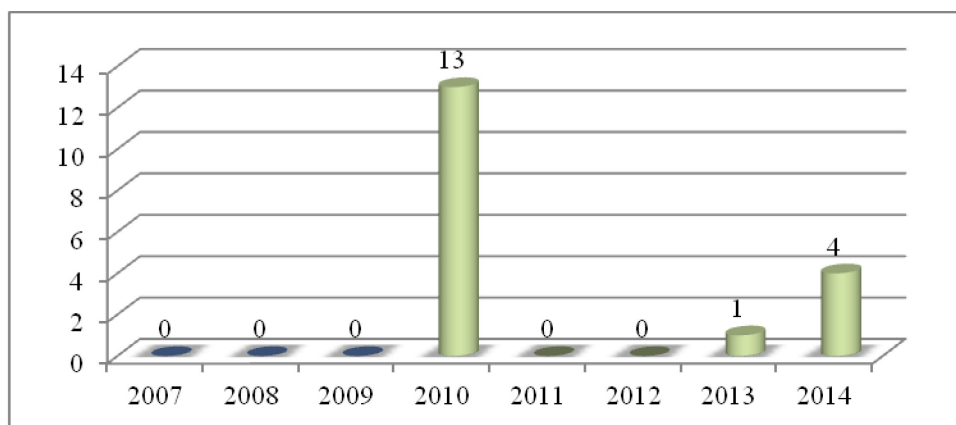
Datu avots: Autoru veidots, izmantojot www.eeagrants.lv pieejamo informāciju

Nemot vērā to, ka pilnīgi visi šie Norvēģu/ EEZ finanšu instrumenta projekti tika iesniegti pirms 1.5.2.2.3 apakšaktivitātes ieviešanas uzsākšanas, šo projektu īstenošanai nav bijusi nekāda ietekme uz atbalsta piesaisti Norvēģu finanšu instrumentā. Pēc finansējuma saņēmēju sniegtās informācijas, 1.5.2.2.3. apakšaktivitāte palīdzējusi iegūt informāciju par jaunā Norvēģu/ EEZ finanšu instrumenta 2009 – 2014.g. periodam plānošanas procesu. Tas savukārt deva pašvaldību un plānošanas reģionu iesaistes iespējas finanšu instrumentu plānošanas procesā, lai pamatotu to investīciju vajadzību iekļaušanu starp atbalstāmām jomām.

Latvijas-Šveices sadarbības programma

Pašvaldības un plānošanas reģioni, kas iesaistījās 1.5.2.2.3 apakšaktivitātes projektu ieviešanā, ir kopumā ieviesuši 18 šīs programmas finansētus projektus. Kopējais projektu skaita sadalījums pa gadiem parādīts zemāk attēlā. Attēlā ar zaļu iekrāsoti gadi, kad tika īstenoti 1.5.2.2.3.apakšaktivitātes projekti.

36.attēls: Pašvaldību un plānošanas reģionu, kas ir ieviesušas 1.5.2.2.3 apakšaktivitātes projektu, Latvijas-Šveices sadarbības programmā apstiprināto projektu skaits pa gadiem

Datu avots: Autoru veidots, izmantojot www.swiss-contribution.lv pieejamo informāciju

13 no 18 gadījumiem projektu pieteikumu pašvaldības un plānošanas reģioni iesniedza vēl pirms 1.5.2.2.3 apakšaktivitātes projekta iesniegšanas, un 5 gadījumos pēc 1.5.2.2.3 apakšaktivitātes projekta realizēšanas.

Kopumā var secināt, ka finansējuma piesaistes dinamika pēc 1.5.2.2.3. apakšaktivitātes projektu īstenošanas pašvaldībās un plānošanas reģionos ir bijusi mazāka nekā pirms šīs apakšaktivitātes īstenošanas uzsākšanas un tās īstenošanas laikā. Tas galvenokārt skaidrojams ar to, ka pašvaldības un plānošanas reģioni 1.5.2.2.3. apakšaktivitātes projektus sāka ieviest tikai 2010.gada rudenī, kad lielā daļā atbalsta instrumentu finansējums jau bija izlietots un jauni projektu konkursi vairs netika izsludināti. Tas savukārt norāda uz to, ka 1.5.2.2.3. apakšaktivitātes īstenošanu būtiski būtu bijis uzsākt ātrāk 2007-2013.g. ES fondu plānošanas perioda sākuma posmā. Kā jau liecina iepriekšējos jautājumos veiktā analīze, atbalsta saņēmēji šīs apakšaktivitātes rezultātus un ieguvumus plāno izmantot ilgākā termiņā nākamā ES fondu plānošanas periodā (2014-2020). Attiecīgi šīs apakšaktivitātes ietekme turpmāk būtu vērtējama kontekstā ar jaunā ES fondu plānošanas perioda atbalsta apguves statistiku pašvaldībās un plānošanas reģionos.

24.izvērtējuma jautājums (TS jautājums 3.1.8.2.)

Vai atbalstu saņēmušās pašvaldības un plānošanas reģioni pēc īstenotā projekta vairāk ir piedalījušies projekta iesnieguma atlasēs, un vai to iesniegtie projekti biežāk ir apstiprināti?

Lai izpētītu, vai pašvaldības un plānošanas reģioni pēc 1.5.2.2.3 apakšaktivitātes realizēšanas ir bijuši aktīvāki un sekmīgāki projektu atlasēs, proti, to iesniegtie projekti biežāk ir apstiprināti, tika analizēti no atbalstu administrējošām iestādēm

centralizēti iegūtie dati par katra finansējuma saņēmēja iesniegtajiem un atbalstītajiem projektiem, kā arī šo projektu iesniegšanas un apstiprināšanas datums.

Tika izpētīta katra finansējuma saņēmēja projektu aktivitāte un sekmes projektu iesniegumu atlasēs kontekstā ar 1.5.2.2.3.apakšaktivitātes projektu ieviešanas laika grafiku. Vispārējais 1.5.2.2.3 apakšaktivitātes ieviešanas laika grafiks parādīts pie šī izvērtējuma iepriekšējā jautājuma. Šajā jautājumā tika analizēta katra finansējuma saņēmēja situācija pirms 1.5.2.2.3 apakšaktivitātes projektu īstenošanas, to īstenošanas laikā un pēc pabeigšanas, un pēc tam attiecīgi noteikts vidējais rādītājs par visu finansējuma saņēmēju projektiem. Tiem 1.5.2.2.3. apakšaktivitātes finansējuma saņēmējiem, kas šīs aktivitātes ietvaros realizēja vairāk kā vienu projektu, situācijas salīdzinājumam tika izmantoti pirmā realizētā projekta sākuma un beigu datumi.

Papildus 1.5.2.2.3.apakšaktivitātes ietekmes novērtēšanai attiecībā uz pašvaldību sekmēm projektu atlasēs, šajā jautājumā salīdzināts kopējais apstiprināto projektu īpatsvars pašvaldībām, kas saņēmušas atbalstu 1.5.2.2.3.apakšaktivitātes ietvaros, ar tām pašvaldībām, kas nesaņēma atbalstu 1.5.2.2.3.apakšaktivitātē.

a. ES Struktūrfondi un Kohēzijas fonds

Veicot datu analīzi, par pašvaldību kopējo iesniegto un apstiprināto projektu pieteikumu skaitu ES struktūrfondos un Kohēzijas fondā (2007-2013.g.plānošanas periodā) var secināt, ka kopumā pašvaldības, kas saņēmušas atbalstu 1.5.2.2.3.apakšaktivitātē, visā periodā iesniedza 1302 projektus, ko kuriem 1022 jeb 78% tika apstiprināti, savukārt 225 projekti jeb 17% tika noraidīti. Lielākais noraidīto projektu skaits ir bijis apakšaktivitātēs 1.2.2.4.2 un 1.4.1.2.4 (katrā pa 41 projektam). Lielais noraidīto projektu skaits ir skaidrojams ar to, ka šajās apakšaktivitātēs ir bijuši ļoti lieli konkursi par finansējuma saņemšanu (1.2.2.4.2 apakšaktivitātē tika apstiprināti tikai 16% iesniegto projektu, savukārt 1.4.1.2.1.4 26%). Pārējie projekti vai nu vēl tiek vērtēti vai arī ir tikusi atcelta atbalsta līguma noslēgšana. Plānošanas reģionu kopējais iesniegto projektu skaits ir 29 un no tiem apstiprināti 25 projekti, kas veido 86%.

Veicot datu analīzi, par pašvaldību kopējo iesniegto un apstiprināto projektu pieteikumu skaitu ES struktūrfondos un Kohēzijas fondā (2007-2013.g.plānošanas periodā) var secināt, ka kopumā pašvaldības, kas saņēmušas atbalstu 1.5.2.2.3.apakšaktivitātē, visā periodā iesniedza 1302 projektus, ko kuriem 1022 jeb 78% tika apstiprināti, savukārt 225 projekti jeb 17% tika noraidīti. Pārējie projekti vai nu vēl tiek vērtēti vai arī ir tikusi atcelta atbalsta līguma noslēgšana. Plānošanas reģionu kopējais iesniegto projektu skaits ir 29 un no tiem apstiprināti 25 projekti, kas veido 86%.

Lielākais noraidīto projektu skaits ir bijis divās zemāk minētajās apakšaktivitātēs (41 projekts katrā no apakšaktivitātēm):

- 1.2.2.4.2. apakšaktivitāte “Atbalsta pasākumu īstenošana jauniešu sociālās atstumtības riska mazināšanai un jauniešu ar funkcionālajiem traucējumiem integrācijai izglītībā”;
- 1.4.1.2.4. apakšaktivitāte “Sociālās rehabilitācijas un institūcijām alternatīvu sociālās aprūpes pakalpojumu attīstība reģionos”.

Lielais noraidīto projektu skaits ir skaidrojams ar to, ka šajās apakšaktivitātēs ir bijis ļoti liels projektu pieteicēju skaits un attiecīgi liela konkurence par finansējuma saņemšanu. 1.2.2.4.2 apakšaktivitātē tika apstiprināti tikai 16% no iesniegtajiem projektiem, savukārt 1.4.1.2.1.4 apakšaktivitātē apstiprināti tikai 26% no iesniegtajiem projektiem. Abās apakšaktivitātēs kā finansējuma saņēmēji varēja pieteikties ne tikai pašvaldības, bet arī citas juridiskas personas, attiecīgi pašvaldības konkurēja ne tikai savā starpā, bet arī ar citām juridiskām personām, tāpēc iesniegto projektu pieteikumu skaits bija salīdzinoši lielāks. Šis fakts norāda uz pašvaldību kapacitātes trūkumu kvalitatīvi sagatavot projektu pieteikumus un sekmīgi konkurēt ar citiem atbalsta saņēmējiem projektu konkursos. Turklāt, abās no minētajām apakšaktivitātēm projektu konkursi tika izsludināti laika periodā no 2009.gada līdz 2011.gada vidum, kas ir periods līdz 1.5.2.2.3.apakšaktivitātes uzsākšanai vai uzsākšanas sākuma posmā. Minētais pamato nepieciešamību pēc pašvaldību kapacitātes stiprināšanas darbam ar ES un citiem finanšu instrumentiem, un norāda, ka 1.5.2.2.3.apakšaktivitātes īstenošanu bija nepieciešams uzsākt ātrāk.

Pašvaldības pirms 1.5.2.2.3 apakšaktivitātes projektu realizēšanas uzsākšanas ir iesniegušas 958 projektus (73.57% no kopējā projektu skaita), no tiem apstiprināti tika 731 jeb 76%, noraidīti 172 jeb 18%, kas ir nedaudz sliktāks rādītājs kā vidējie rādītāji kopumā pa visu periodu.

29.tabula: Finansējuma saņēmēju – pašvaldību ESF/ERAF/KF iesniegto un apstiprināto projektu skaits un īpatsvars atkarībā no 1.5.2.2.3.apakšaktivitātes projektu īstenošanas laika

	Pirms 1.5.2.2.3. apakšaktivitātes projektu īstenošanas	1.5.2.2.3. apakšaktivitātes projektu īstenošanas laikā	Pēc 1.5.2.2.3. apakšaktivitātes projektu īstenošanas	Kopā visā periodā
Iesniegto projektu skaits	958	86	258	1302
Noraidīto un līgumus par atbalsta saņemšanu nenoslēgušo projektu skaits*	227	12	40	280
Apstiprināto projektu skaits	731	74	210	1022
Atbalsīto projektu īpatsvars	76%	86%	81%	78%

* Pie šīs grupas pieskaitīti 55 projekti, kuru izvērtēšana vēl nav pabeigta vai ir atcelta līguma noslēgšana par atbalsta saņemšanu uz izvērtējuma veikšanas brīdi

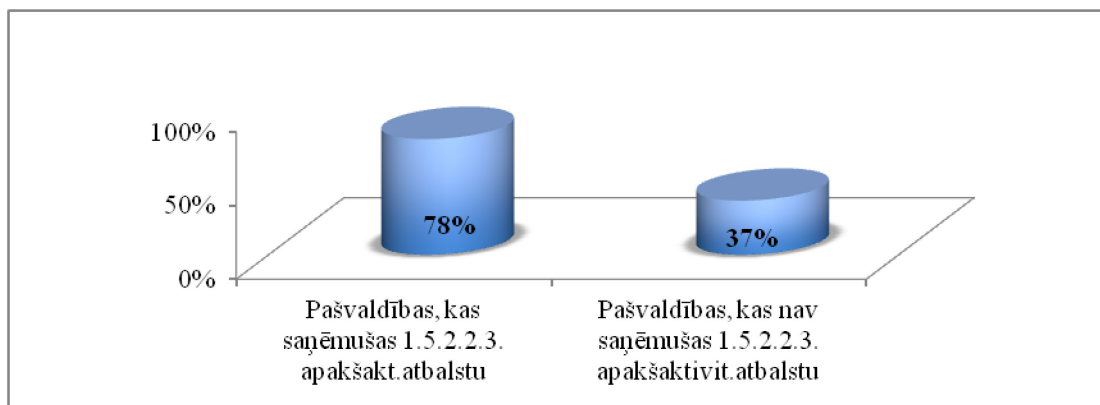
Datu avots: autoru veidots, izmantojot ES struktūrfondu vienotās informācijas sistēmas datus un SIF sniegto informāciju

Kamēr pašvaldības īstenoja 1.5.2.2.3. apakšaktivitātes projektus, tās kopā iesniedza 86 projektus, no kuriem apstiprināti 74 jeb 86%, kas ir augstākais īpatsvars visā periodā. Arī noraidīto projektu īpatsvars ir zemākais, tikai 15% jeb 13 projekti.

Pēc 1.5.2.2.3 apakšaktivitātes projektu noslēgšanas pašvaldības ir iesniegušas 258 projektus jeb 19.81% no visa kopējā projektu skaita. Apstiprināti kopumā tika 210 projekti jeb 81%, savukārt noraidīti 40 jeb 16%. Šie rādītāji ir labāki nekā pirms 1.5.2.2.3 apakšaktivitātes projektu uzsākšanas, tomēr nedaudz sliktāki nekā 1.5.2.2.3 projektu īstenošanas laikā.

Savukārt pašvaldības, kas neīstenoja 1.5.2.2.3. apakšaktivitātes projektus, kopumā iesniedza 699 projektus, no kuriem tikai 37% tika apstiprināti. Attēlā zemāk sniegts salīdzinājums atbalstīto projektu kopējam īpatsvaram tajās pašvaldībās, kas īstenoja un kas neīstenoja 1.5.2.2.3. apakšaktivitātes projektus. Kā redzams, būtiski labāk situācija apstiprināto projektu ziņā ir 1.5.2.2.3.apakšaktivitātes finansējuma saņēmējām – pašvaldībām.

37.attēls: Atbalstīto ESF/ERFA/KF projektu īpatsvars 2007-2013 .g. ES fondu plānošanas periodā sadalījumā pa pašvaldībām, kas saņēmušas un nav saņēmušas 1.5.2.2.3. apakšaktivitātes atbalstu, %

Datu avots: autoru veidots, izmantojot ES struktūrfondu vienotās informācijas sistēmas datus un SIF sniegto informāciju

Kopumā var secināt, ka pašvaldības lielāko daļu (73.57%) projektu iesniedza vēl pirms uzsāka 1.5.2.2.3 apakšaktivitātes projektu realizēšanu. Attiecībā uz stimulēšanu aktīvāk pieteikt projektus projektu konkursos, 1.5.2.2.3 apakšaktivitātes projektu ieviešanas uzsākšana bija novēlota, jo pašvaldības lielāko daļu ESF, ERAF un KF projektu pieteikumus jau bija iesniegušas pirms tās realizācijas.

Vislielākais apstiprināto projektu īpatsvars ir laikā, kad pašvaldības ieviesa 1.5.2.2.3. apakšaktivitātes projektus, kas var būt skaidrojams ar to, ka 1.5.2.2.3. apakšaktivitātes projektu ieviešanas laikā pašvaldības aktīvi izmantoja iegūtās zināšanas un līdz ar to spēja sagatavot kvalitatīvus projektus, kas tika apstiprināti 86% gadījumos. Otrs augstākais apstiprināto projektu īpatsvars ir projektiem, kas ir iesniegti pēc vismaz viena 1.5.2.2.3 projekta realizēšanas, kas apliecina to, ka 1.5.2.2.3 apakšaktivitātes projektu īstenošana ir palīdzējusi pašvaldībām atbalsta piesaistē citās ESF, ERAF un Kohēzijas fonda programmās.

Attiecīgi šajā aspektā var secināt, ka 1.5.2.2.3.apakšaktivitāte ir devusi ieguldījumu kvalitatīvākā ES struktūrfondu un KF projektu izstrādē.

b. Eiropas Lauksaimniecības Fonds Lauku Attīstībai (ELFA) un Eiropas Zivsaimniecības Fonds (EZF)

Veicot datu analīzi, par pašvaldību kopējo iesniegto un apstiprināto projektu pieteikumu skaitu ELFA un EZF (2007-2013.g.plānošanas periodā) var secināt, Kopumā pašvaldības, kas īstenoja 1.5.2.2.3 apakšaktivitātes projektus ELFA un EZF pasākumos ir iesniegušas 2452 projektus. No visiem iesniegtajiem projektiem apstiprināti ir 1896 projekti (77%).

30.tabula: Finansējuma saņēmēju – pašvaldību ELFLA/EZF iesniegto un apstiprināto projektu skaits un īpatsvars atkarībā no 1.5.2.2.3.apakšaktivitātes projektu īstenošanas laika

	Pirms 1.5.2.2.3. apakšaktivitātes projektu īstenošanas	1.5.2.2.3. apakšaktivitātes projektu īstenošanas laikā	Pēc 1.5.2.2.3. apakšaktivitātes projektu īstenošanas	Kopā visā periodā
Iesniegto projektu skaits	1428	340	684	2452
Noraidīto projektu skaits	304	95	157	556
Apstiprināto projektu skaits	1124	245	527	1896
Atbalstīto projektu īpatsvars	79%	72%	77%	77%

Avots: Autoru veidots

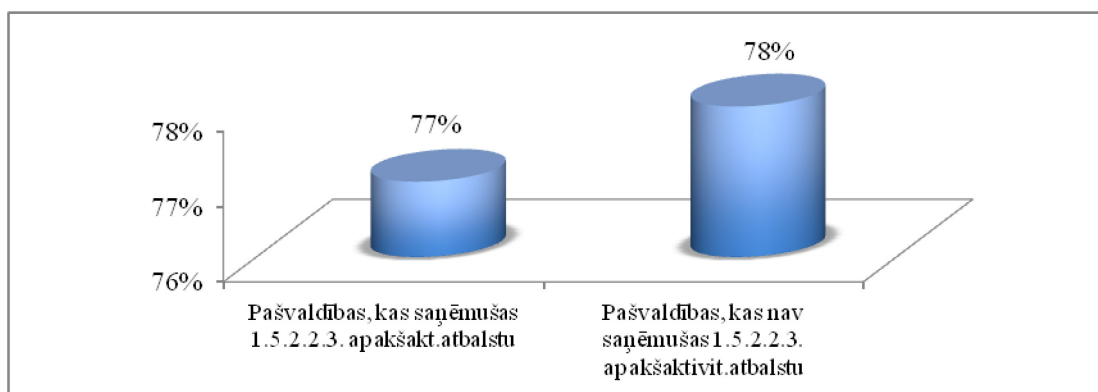
Pirms pašvaldības uzsāka 1.5.2.2.3 apakšaktivitātes projektu ieviešanu, tās jau bija iesniegušas 1428 ELFA un EZF projektus (58.24% no visiem projektiem) par kopējo atbalsta apjomu 98.8 milj. EUR (83% no kopējā pieprasītā atbalsta apjoma visā periodā), no kuriem tika apstiprināti 1124 projekti (79%) ar kopējo atbalsta apjomu 78.6 milj. EUR.

1.5.2.2.3 apakšaktivitātes projektu realizēšanas laikā pašvaldības iesniedza 340 projektus par kopējo atbalsta summu 9.1 milj. EUR, apstiprināti tika 72% no projektiem ar kopējo atbalsta summu 7.98 milj. EUR (87% no pieprasītā finansējuma).

Pēc 1.5.2.2.3. apakšaktivitātes projektu realizēšanas pašvaldības ir iesniegušas 684 projektus par kopējo atbalsta summu 1087 milj. EUR, no kuriem tika apstiprināti 527 projekti (77%) ar kopējo atbalsta summu 8.17 milj. EUR (75% pieprasītā finansējuma tika apstiprināts).

Analizējot tās pašvaldības, kas neīstenoja 1.5.2.2.3. apakšaktivitātes projektus, tās ir pavisam nedaudz sekmīgākas atbalstīto projektu skaita ziņā (atšķirība tikai 1%). Attēlā zemāk sniegts salīdzinājums atbalstīto projektu kopējam īpatsvaram tajās pašvaldībās, kas īstenoja un kas neīstenoja 1.5.2.2.3. apakšaktivitātes projektus. Kā redzams, atšķirība tikai 1% apjomā.

38.attēls: Atbalstīto ELFLA/ EZF projektu īpatsvars 2007-2013 .g. ES fondu plānošanas periodā sadalījumā pa pašvaldībām, kas saņēmušas un nav saņēmušas 1.5.2.2.3. apakšaktivitātes atbalstu, %

Datu avots: autoru veidots, izmantojot Lauku atbalsta dienesta datus un SIF sniegto informāciju

Turklāt, arī piesaistītā atbalsta apjoma ziņā, labāk veicies ir tām pašvaldībām, kas neīstenoja 1.5.2.2.3.apakšaktivitātes projektus, proti, kopumā šīs pašvaldības visos iesniegtajos projektos pieprasīja atbalstu 28'105'501 EUR apmērā, apstiprinātajiem projektiem piešķirtais atbalsta apjoms ir 22'813'175, kas ir 81.17% no kopējā pieprasītā atbalsta. Attiecīgi salīdzinot ar tām pašvaldībām, kas izmantoja 1.5.2.2.3.apakšaktivitātes atbalstu piesaistītā atbalsta īpatsvars pret kopējo pieprasīto ir 80%. Tomēr kā redzams arī šajā ziņā atšķirība nav būtiska.

Var secināt, ka pašvaldības lielāko daļu ELFLA un EZF projektus iesniedza vēl pirms uzsāka 1.5.2.2.3 apakšaktivitātes projektu realizēšanu. Savukārt no kopējā piešķirtā atbalsta līdz 1.5.2.2.3.apakšaktivitātes īstenošanai piesaistīti tika 83% no saņemtā atbalsta visā periodā. Šajā aspektā var secināt, ka 1.5.2.2.3 apakšaktivitātes projektu ieviešanas uzsākšana bija novēlota, pašvaldības lielāko daļu ELFA un EZF finansējuma jau bija ieguvušas.

Turklāt, vislielākais apstiprināto projektu īpatsvars ir pirms 1.5.2.2.3 apakšaktivitātes projektu realizēšanas uzsākšanas, kas var tikt skaidrots ar to, ka ELFA un EZF pašvaldībām pieejamo aktivitāšu skaits nav pārlietu liels un lielākā daļa no tām tiek sludināta vairākās kārtās, kur pirmajās kārtās pieejamais finansējums ir daudz lielāks, nekā turpmākajās. Attiecīgi laika gaitā konkurence starp projektiem palielinās un attiecīgi arī samazinās apstiprināto projektu īpatsvars.

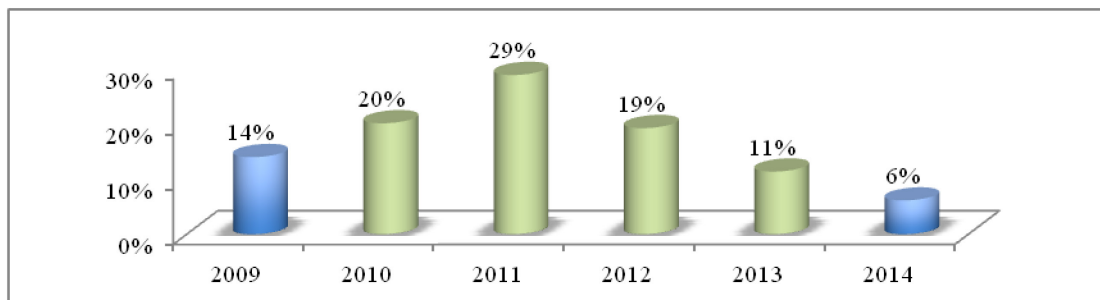
c. Citi finanšu instrumenti

ES teritoriālās sadarbības programmas

Attiecībā par ES teritoriālās sadarbības programmām, var analizēt tikai apstiprināto projektu skaitu saistībā ar 1.5.2.2.3. apakšaktivitātes projektu īstenošanas laika grafiku. Savukārt, finansējuma saņēmēju aptaujas dati ļauj apskatīt vispārējās tendences par kopumā sagatavotajiem un iesniegtajiem ES teritoriālās sadarbības projektiem.

Finansējuma saņēmēju aptaujas dati liecina, ka kopumā ES teritoriālās sadarbības programmās lielākais projektu skaits tika sagatavots un iesniegts 1.5.2.2.3. apakšaktivitātes projektu īstenošanas laikā un līdz šo projektu uzsākšanai. Attēlā ar zaļu iekrāsoti gadi, kad tika īstenoti 1.5.2.2.3.apakšaktivitātes projekti.

39.attēls: 1.5.2.2.3.finansējuma saņēmēju ES teritoriālās sadarbības programmās sagatavoto un iesniegto projektu īpatsvars sadalījumā pa gadiem (n=32)

Datu avots: autoru veidots izmantojot finansējuma saņēmēju aptaujas datus

Kā tas parādīts zemāk esošajā tabulā, lielāko daļu (207 no 287) pašvaldību un plānošanas reģionu apstiprināto projektu pieteikumu tika iesniegti vēl pirms 1.5.2.2.3 apakšaktivitātes projekta īstenošanas. 30 gadījumos apstiprinātie projekta pieteikumi atbalsta saņemšanai no Eiropas teritoriālās sadarbības programmām tika iesniegti 1.5.2.2.3 apakšaktivitātes projekta realizēšanas laikā un 50 gadījumos pēc šī projekta realizēšanas. Līdzīgi kā ESF, ERAF, Kohēzijas fonda, ELFA un EZF gadījumos, 1.5.2.2.3 apakšaktivitātes projektu ieviešana bija novēlota, ņemot vērā to, ka 72% Eiropas teritoriālās sadarbības programmas projektu jau bija apstiprināti vēl pirms šīs apakšaktivitātes realizēšanas uzsākšanas.

31.tabula: 1.5.2.2.3 apakšaktivitātes finansējuma saņēmēju Eiropas teritoriālās sadarbības programmās apstiprināto projektu skaits atkarībā no 1.5.2.2.3.apakšaktivitātes projektu īstenošanas laika

Sadarbības programma	Projektu iesniegšana atbilstoši 1.5.2.2.3. apakšaktivitātes projektu realizēšanai		
	Pirms 1.5.2.2.3. apakšaktivitātes projektu īstenošanas	1.5.2.2.3. apakšaktivitātes projektu īstenošanas laikā	Pēc 1.5.2.2.3. apakšaktivitātes projektu īstenošanas
LATLIT	122	5	20
ESTLAT	30	5	23
BSR	10	1	3
Central baltic	12	6	
LVLTRY	5	7	4
ESTLATRUS	28	6	
Kopā	207	30	50

Datu avots: Autoru veidots, izmantojot VARAM un SIF sniegto informāciju.

Tomēr jāatzīmē arī fakts, ka attiecībā uz Eiropas teritoriālās sadarbības programmām intervijā Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas (VARAM) speciālisti atzina, ka atsevišķu 1.5.2.2.3.apakšaktivitātes projektu īstenošanas rezultātā tika izstrādāti un iesniegti vairāki pārrobežu sadarbības projekti, kuros iesaistīts samērā liels skaits pašvaldību. VARAM pārstāvji arī norādīja, ka šajos projektos augstu vērtējams ne tikai ģeogrāfiski plašais pārklājums, bet arī salīdzinoši augstā projektu saturiskā kvalitāte un pamatotība. Lielākoties šādos projektos kā vadošais partneris bija plānošanas reģions un savukārt pašvaldības iesaistītas kā projektu partneri. Tas apliecina faktu, ka 1.5.2.2.3.apakšaktivitāte ir stimulējusi kvalitatīvāku Eiropas teritoriālās sadarbības projektu izstrādi.

Norvēģijas/ EEZ finanšu instruments un Latvijas-Šveices sadarbības programma

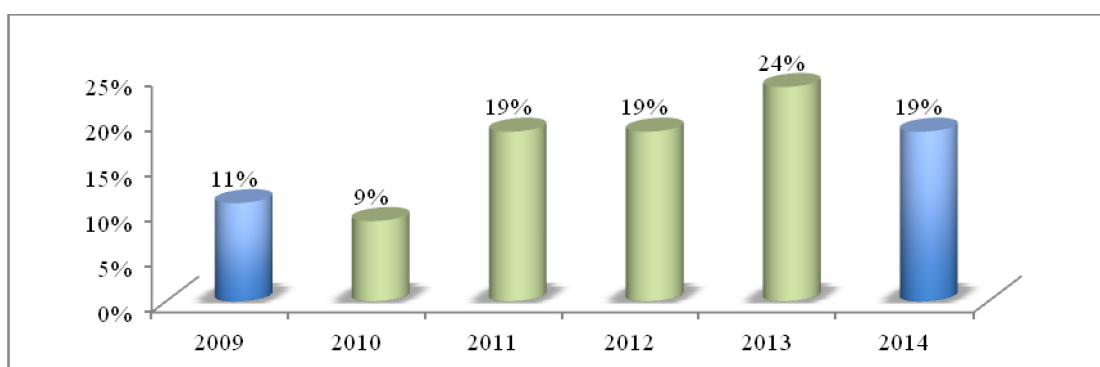
Norvēģijas/ EEZ finanšu instrumentā visi projekti tika realizēti vēl pirms pašvaldības un plānošanas reģioni uzsāka 1.5.2.2.3 apakšaktivitātes projektu īstenošanu.

Savukārt, Latvijas - Šveices sadarbības programmā, lielākā daļa projektu tika apstiprināti pirms 1.5.2.2.3. apakšaktivitātes projektu realizācijas, un tikai 5 no 18 projektiem (jeb 28%) tika apstiprināti 2013. un 2014. gados.

Citas ES programmas

Finansējuma saņēmēji aptaujā tika lūgti sniegt informāciju par sagatavoto un iesniegto projektu skaitu citās ES programmās. Analizējot apkopotos datus var secināt, ka finansējuma saņēmēju aktivitāti citās ES programmās ir būtiski pieaugusi pēc 1.5.2.2.3.apakšaktivitātes projektu īstenošanas uzsākšanas. Šo aktivitātes pieaugumu gan var daļēji saistīti ar to, ka bija izsmeltas liela daļa atbalsta iespējas no ES struktūrfondi, ELFA un EZF. Kā aptaujās un intervijās norāda finansējuma saņēmēji, ka atbalsta iespēju trūkums no ES struktūrfondi 2007-2013.g. plānošanas perioda beigu posmā, tos mudināja domāt par aktīvāku citu ES atbalsta programmu izmantošanu. Ņemot vērā faktu, ka daļai pašvaldību nebija vai bija samērā neliela pieredze darbā ar citām ES programmām, tad 1.5.2.2.3.apakšaktivitātes īstenošana palīdzēja informācijas, zināšanu un pieredzes iegūšanā. Tādejādi var secināt, ka 1.5.2.2.3.apakšaktivitāte ir sekmējusi aktīvāku citu ES atbalsta programmu apguvi.

40.attēls: 1.5.2.2.3.finansējuma saņēmēju citās ES programmās sagatavoto un iesniegto projektu īpatsvars sadalījumā pa gadiem (n=32)

Datu avots: autoru veidots izmantojot finansējuma saņēmēju aptaujas datus

Atsaucoties uz šajā jautājumā veikto analīzi saistībā ar iespējamo 1.5.2.2.3.apakšaktivitātes ietekmi uz kvalitatīvu projektu izstrādi, jāpiemin intervēto finansējuma saņēmēju un citu ekspertu viedoklis par to, kas raksturo kvalitatīvu projektu. Lielākā daļa intervēto personu vienprātīgi norādīja, ka kvalitatīvu projektu raksturo tas, ka pēc projekta pabeigšanas ir sasniegto projekta rezultāti un visas ieinteresētās puses ir gandarītas un apmierinātas ar šiem sasniegtajiem rezultātiem. Savukārt saistībā ar to, būtiski ir konstatēt un izanalizēt iespējamo ieinteresēto pušu vajadzības, vēlmes un sagaidāmos ieguvumus vēl pirms projekta realizācijas. Finansējuma saņēmēju sniegtie viedokļu liecina, ka 1.5.2.2.3.apakšaktivitāte ir veicinājusi dažādu jomu pašvaldību un plānošanas reģionu speciālistu ieinteresētības pieaugumu investīciju vajadzību definēšanā un projekta pamatojuma sagatavošanā. It īpaši tas attiecināms uz tiem speciālistiem, kuru pienākumi ikdienā nav saistīti ar projektu izstrādi un īstenošanu.

Turklāt lielākā daļa intervēto personu norādīja, ka kvalitatīvi izstrādāts projekts ir tāds, kas ir balstīts uz pašvaldības vai plānošanas reģiona attīstības plānošanas dokumentiem un definētajām investīciju prioritātēm. Ņemot vērā iepriekšējo jautājumu analīzi saistībā ar 1.5.2.2.3.apakšaktivitātes ietekmi uz stratēģisko plānošanu, var secināt, ka šī apakšaktivitāte ir veicinājusi kvalitatīvu projektu izstrādi pašvaldībās un plānošanas reģionos.

Kopumā jāsecina, ka pašvaldības un plānošanas reģioni, kas īstenoja 1.5.2.2.3 apakšaktivitātes projektus, lielāko daļu no saviem izstrādātajiem projektiem analizētajos ES un citos atbalsta instrumentos jau bija iesniegušas līdz 1.5.2.2.3.

apakšaktivitātes projektu uzsākšanai. Līdz ar to var vērtēt, ka 1.5.2.2.3. apakšaktivitātes ietekme uz šo projektu izstrādi ir salīdzinoši mazāka.

Turklāt analīze parāda, ka 1.5.2.2.3.apakšaktivitātes projektu īstenošana ir sekmējusi kvalitatīvāku pašvaldību ES un citu finanšu instrumentu projektu izstrādi, uz ko norāda apstiprināto projektu īpatsvara pieaugums 1.5.2.2.3. apakšaktivitātes projektu realizēšanas laikā, kā arī intervēto VARAM ekspertu novērojumi par iesniegto projektu kvalitātes uzlabošanos Eiropas teritoriālās sadarbības programmās.

25. izvērtējuma jautājums (TS jautājums 3.1.8.3.)

Vai ir samazinājies atbalstu saņēmēšu pašvaldību un plānošanas reģionu īstenoto projektu neatbilstību skaits?

Statistisko datu analīzei par neatbilstību skaitu un tā dinamiku pa gadiem, par pamatu tika izmantots datums, kad pieņemts lēmums par konkrēto neatbilstību. Proti, datums, kad attiecīgo finanšu instrumentu administrējošā iestāde ir pieņēmusi lēmumu par projektā neatbilstoši veiktām izmaksām. Savukārt par neatbilstoši veiktām izmaksām tiek uzskatītas tādas, kas “neatbilst normatīvo aktu un civiltiesiskā līguma vai vienošanās par projekta īstenošanu nosacījumiem”⁴³.

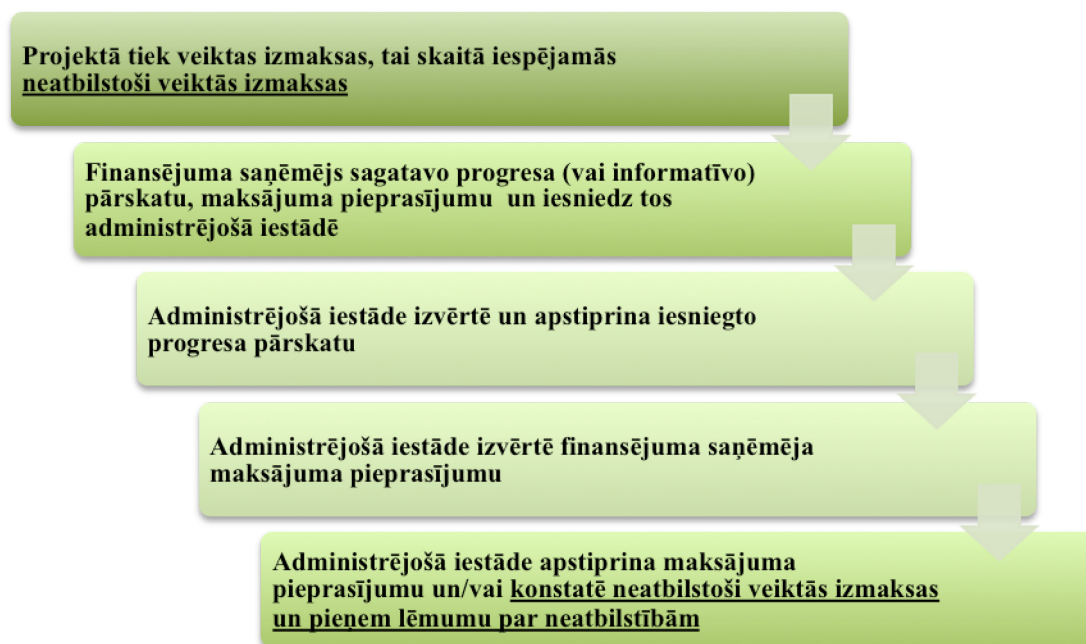
Zemāk attēlā parādīts vispārējais process no brīža, kad rodas neatbilstoši veiktas izmaksas līdz lēmuma pieņemšanai par konkrēto neatbilstību. Jāņem vērā, ka lēmums par konkrēto neatbilstību pārsvarā tiek pieņemts vēlāk, nekā faktiski projektā ir veiktas neatbilstošas izmaksas. Proti, finansējuma saņēmēji projektā vispirms veic izmaksas, tad noteiktajā periodā gatavo progresa pārskatu, maksājuma pieprasījumu kopā ar darījumus apliecinājošiem dokumentiem iesniegšanai attiecīgo finanšu instrumentu administrējošā iestādē. Šis periods, kad iesniedzams maksājuma pieprasījums var būt atšķirīgs atkarībā no finanšu instrumenta un konkrētā projekta finansēšanas plāna, piemēram, tas var būt reizi ceturksnī, reizi pusgadā, citā termiņā vai pat tikai projektā beigās. Pēc maksājuma pieprasījuma saņemšanas par finanšu instrumentu atbildīgā iestādē rūpīgi izvērtē saņemtos dokumentus un analizē, vai projektā visas izmaksas ir veiktas atbilstoši.

Papildus attēlā norādītajiem soļiem, neatbilstoši veiktās izmaksas var tikt konstatētas arī pārbaudē projekta īstenošanas vietā, kā arī vecot iepirkumu pirmspārbaudes un pēcspārbaudes, neatkarīgi no finansējuma saņēmēja iesniegtā maksājuma pieprasījuma.

Sekojoši, ja tiek konstatētas neatbilstoši veiktas izmaksas, par finanšu instrumentu atbildīgā iestāde sagatavo ziņojumu, pieņem lēmumu par konkrēto neatbilstību un lemj par finanšu korekcijas piemērošanu.

⁴³ 2014.gada 13.marta Finanšu ministrijas vadlīnijas nr.10.10. “Vadlīnijas par finanšu korekciju piemērošanu Eiropas Savienības struktūrfondu, Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta, Latvijas un Šveices sadarbības programmas finansētajos projektos”

41.attēls: Procesa shēma no neatbilstoši veiktu izdevumu rašanās projektos līdz lēmuma pieņemšanai par konkrēto neatbilstību

Avots: Autoru veidots

Augstāk esošajā procesa shēmā nav iekļauts posms par audita veikšanu, kas, saskaņā ar ES normatīviem aktiem, var tikt veikts noteiktā periodā pēc projekta pabeigšanas izlases kārtībā (no ES fondu Vadošās iestādes vai EK). Šāds audits arī iespējami var konstatēt neatbilstības projektā. Šādā gadījumā periods starp neatbilstoši veiktām izmaksām un lēmumu par neatbilstībām var būt ilgāks (pat vairākus gadu pēc projekta realizēšanas).

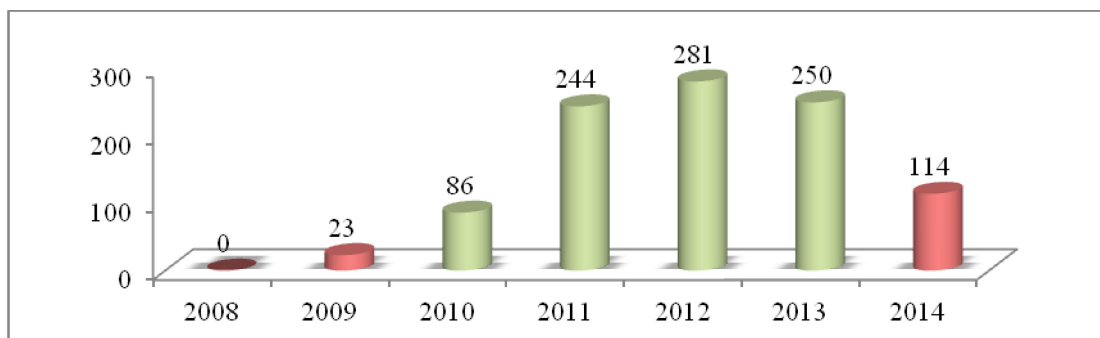
Turklāt, ja projekta īstenošanas laikā ir savlaicīgi konstatētas neatbilstoši veiktas izmaksas, pēc finansējuma saņēmēja iniciatīvas “iespējamās neattiecināmos izdevumus var aizstāt ar citiem projekta ietvaros radušajiem attiecināmajiem izdevumiem pirms maksājuma pieprasījuma apstiprināšanas”⁴⁴. Savukārt, ja finansējuma saņēmējs administrējošā iestādē iesniedz noslēguma pārskatu un noslēguma maksājuma pieprasījumu, šādas iepriekš minētās izmaiņas projektā vairs nav iespējamās un tas noved pie administrējošās iestādes lēmuma par neatbilstībām un finanšu korekciju piemērošanas.

Attēlā zemāk redzams 1.5.2.2.3.apakšaktivitātes finansējuma saņēmēju – pašvaldību un plānošanas reģionu - kopējais neatbilstību skaits to realizētajos ESF, ERAF un KF projektos sadalījumā pa gadiem. Attēlā redzams, ka lēmumi par neatbilstībām pieņemti visvairāk tieši 1.5.2.2.3.apakšaktivitātes projektu īstenošanas laikā no 2010. līdz 2013.gadam. Tomēr, nevar apgalvot, ka tieši 1.5.2.2.3.apakšaktivitātes īstenošanas laikā šīs neatbilstības ir radušās. Neatbilstību skaita pieaugums vairāk saistāms ar to, ka šajā laika periodā notika salīdzinoši liela skaita īstenoto projektu

⁴⁴ 2014.gada 13.marta Finanšu ministrijas vadlīnijas nr.10.10. “Vadlīnijas par finanšu korekciju piemērošanu Eiropas Savienības struktūrfondu, Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta, Latvijas un Šveices sadarbības programmas finansētajos projektos”

realizācijas pabeigšana un attiecīgi pēc maksājuma pieprasījuma izskatīšanas pieņemti lēmumi par neatbilstībām.

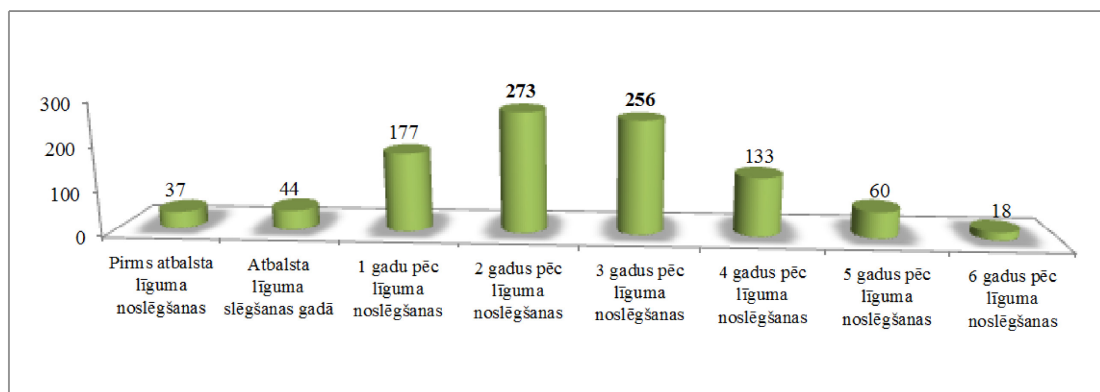
42.attēls: 1.5.2.2.3.finansējuma saņēmēju – pašvaldību un plānošanas reģionu konstatēto neatbilstību skaits ESF, ERAF un KF finansētajos projektos pa gadiem

Datu avots: Autoru veidots izmantojot ES Struktūrfondu Vienotās informācijas sistēmas datus

No attēla zemāk, var secināt, ka lielākais iepriekš minēto neatbilstību skaits 1.5.2.2.3.apakšaktivitātes finansējuma saņēmējiem konstatēts otrā un trešā gadā pēc līguma noslēgšanas par projekta realizēšanu. Ņemot vērā, ka 1.5.2.2.3.apakšaktivitātes finansējuma saņēmēji 2010.gadā uzsāka realizēt lielāko skaitu ES struktūrfondu projektu, tāpēc 2012.gadā un 2013.gadā ir arī salīdzinoši lielākais neatbilstību skaits. Tas apstiprina iepriekš minēto faktu, ka neatbilstību skaita pieaugumam pēdējos gados nav konstatējama tieša negatīva saistība ar 1.5.2.2.3.apakšaktivitātes realizētajiem projektiem.

43.attēls: 1.5.2.2.3. finansējuma saņēmēju – pašvaldību un plānošanas reģionu konstatēto neatbilstību skaits ESF, ERAF un KF finansētajos projektos atkarībā no līguma noslēgšanas par projekta realizēšanu laika periodā no 2008. līdz 2014.gadam

Datu avots: Autoru veidots izmantojot ES Struktūrfondu Vienotās informācijas sistēmas datus

Neskatoties uz to, ka izvērtējums neparāda tiešu pozitīvu saistību starp 1.5.2.2.3. apakšaktivitātes ietekmi uz neatbilstību skaita samazināšanos atbalstu saņēmušo pašvaldību un plānošanas reģionu projektos, uz šo brīdi būtiski ir apzināt esošo situāciju par neatbilstību skaita dinamiku pa gadiem, kas var kalpot par pamatu turpmākai dinamikas analīzei un detalizētākam izvērtējumam turpmākajos gados par iespējamo 1.5.2.2.3.apakšaktivitātes ietekmi uz neatbilstību skaita samazināšanos gan

iepriekšējā ES fondu perioda (2007.g.-2013.g.) noslēgumā atbalstītajos projektos, gan jaunā ES fondu periodā (no 2014.g.) atbalstītajos projektos.

Kā atzina intervētie finansējuma saņēmēji, 1.5.2.2.3.apakšaktivitātes projektos gūtā pieredze un zināšanas tiks izmantotas turpmāko projektu realizācijā, tai skaitā, kvalitatīvākai projektu īstenošanai, nepieļaujot neatbilstošu izmaksu veikšanu. Tāpat apmācībās gūtās zināšanas par normatīvo aktu piemērošanu, kļūdām projektos un iespējamiem risinājumiem, palīdzēs pašvaldībām turpmāk sagatavot pamatojumu un argumentāciju diskutējot ar atbalstu administrējošām iestādēm par konkrēto izmaksu pozīciju attiecināšanu projektā.

Analizējot 1.5.2.2.3.apakšaktivitātes finansējuma saņēmēju – pašvaldību un plānošanas reģionu - neatbilstību skaitu sīkāk ES struktūrfondu un Kohēzijas fondu aktivitāšu griezumā, var izdalīt piecas aktivitātes, kurās ir vislielākais skaits neatbilstību tām pašvaldībām un plānošanas reģioniem, kas saņēmuši atbalstu 1.5.2.2.3.apakšaktivitātes ietvaros.

3.6.1.1. apakšaktivitāte “Nacionālas un reģionālas nozīmes attīstības centru izaugsmes veicināšana līdzsvarotai valsts attīstībai” un 3.1.3.1. apakšaktivitāte “Kvalitatīvai dabaszinātņu apguvei atbilstošas materiālās bāzes nodrošināšana” ir bijušas starp tām, kurās ir bijušas gan skaitliski visvairāk neatbilstību, gan arī to summas ir bijušas vislielākās.

32.tabula: ES struktūrfondu apakšaktivitātes, kurās ir vislielākais neatbilstību skaits 1.5.2.2.3. apakšaktivitātes finansējuma saņēmējiem

Apakšaktivitātes numurs	Apakšaktivitātes nosaukums	Neatbilstību skaits	Atbildīgā institūcija/ Sadarbības iestāde
3.6.1.1.	Nacionālas un reģionālas nozīmes attīstības centru izaugsmes veicināšana līdzsvarotai valsts attīstībai	148	VARAM/ VRAA
3.1.3.1.	Kvalitatīvai dabaszinātņu apguvei atbilstošas materiālās bāzes nodrošināšana	140	IZM/VIAA
3.4.4.2.	Sociālo dzīvojamo māju siltumnoturības uzlabošanas pasākumi	116	EM/ LIAA
3.4.2.1.1	Valsts nozīmes pilsēt būvniecības pieminekļu saglabāšana, atjaunošana un infrastruktūras pielāgošana tūrisma produktu attīstībai	87	EM/ LIAA
1.5.2.2.3	Atbalsts pašvaldībām kapacitātes stiprināšanā Eiropas Savienības politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansēto projektu un pasākumu īstenošanai	72	VK/SIF

Datu avots: Autoru veidots izmantojot ES Struktūrfondu Vienotās informācijas sistēmas datus

Kā redzams tabulā augstāk, vislielākais neatbilstību skaits pārsvarā ir tajās aktivitātēs, kurās paredzēti remonta vai būvniecības darbi. Šo faktu apstiprināja arī intervētie finansējuma saņēmēji, ka lielākā daļa ar neatbilstībām saskārušies ar būvdarbiem saistītajos projektos.

Interesants fakts, ka arī 1.5.2.2.3.apakšaktivitāte ir starp iepriekš minētajām piecām aktivitātēm ar lielāko neatbilstību skaitu. Šī ir vienīgā no piecām iepriekš minētajām aktivitātēm, kas atbalstīta no ESF un kurā netika finansēti ne būvdarbi, ne citas investīcijas pamatlīdzekļos.

Kā atzina intervētā SIF pārstāve E.Kleina, 1.5.2.2.3.apakšaktivitātes projektu ieviešana pati par sevi jau ir devusi nozīmīgu pieredzi finansējuma saņēmējiem un cēlusi to kapacitāti turpmākam darbam ar ES un citiem ārvalstu finanšu instrumentiem, tai skaitā par kvalitatīvāku projektu realizāciju un neatbilstoši veikto izmaksu nepieļaušanu turpmāk.

Zemāk tabulā redzamas tās ES struktūrfondu aktivitātes, kurās ir bijis lielākais neatbilstību (finanšu korekciju) apjoms. Var secināt, ka lielākās neatbilstoši veikto izmaksu summas konstatētas projektos, kur tiek paredzēti būvdarbi vai veiktas investīcijas pamatlīdzekļos (materiāltehniskās bāzes uzlabošanā).

33.tabula: ES struktūrfondu apakšaktivitātes, kurās ir bijis lielākais neatbilstību (finanšu korekciju) apjoms 1.5.2.2.3. apakšaktivitātes finansējuma saņēmējiem, EUR

Apakšaktivitātes numurs	Apakšaktivitātes nosaukums	Neatbilstību (finanšu korekciju) apjoms, EUR	Atbildīgā institūcija/Sadarbības iestāde
3.6.1.1.	Nacionālas un reģionālas nozīmes attīstības centru izaugsmes veicināšana līdzsvarotai valsts attīstībai	7'210'586	VARAM/ VRAA
3.1.3.1.	Kvalitatīvai dabaszinātņu apguvei atbilstošas materiālās bāzes nodrošināšana	2'267'348	IZM/ VIAA
3.1.4.3.	Pirmsskolas izglītības iestāžu infrastruktūras attīstība nacionālas un reģionālas nozīmes attīstības centros	892'418	VARAM/ VRAA
3.5.1.1.	Ūdenssaimniecības infrastruktūras attīstība aglomerācijās ar cilvēku ekvivalentu, lielāku par 2000	762'648	VARAM
3.4.2.1.1	Valsts nozīmes pilsētībūvniecības pieminekļu saglabāšana, atjaunošana un infrastruktūras pielāgošana tūrisma produktu attīstībai	731'484	EM/LIAA

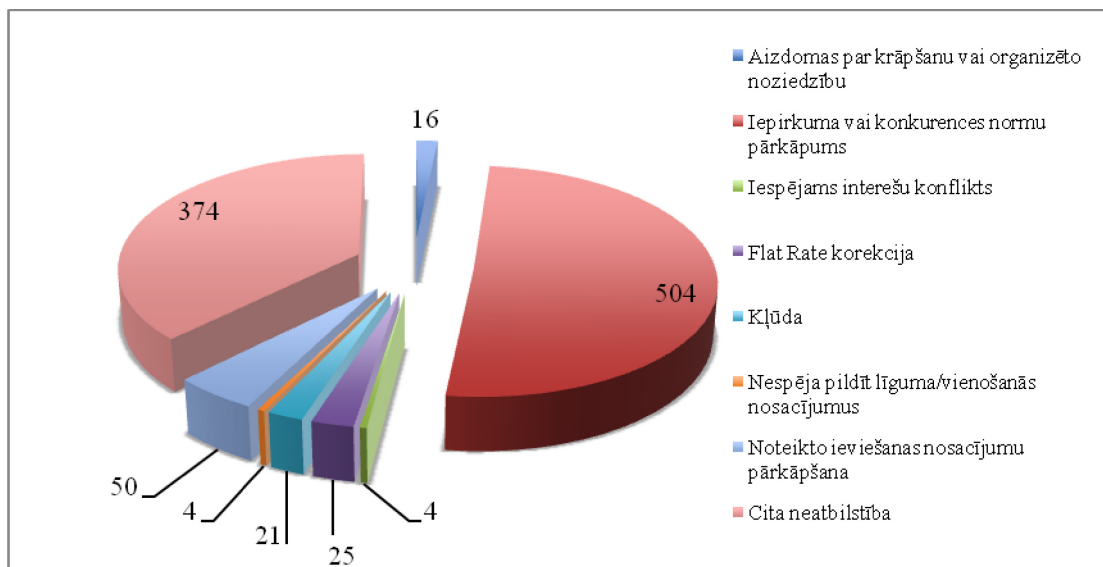
Datu avots: Autoru veidots izmantojot ES Struktūrfondu Vienotās informācijas sistēmas datus.

No finansējuma saņēmēju intervijām un aptaujas var konstatēt, ka 1.5.2.2.3.apakšaktivitāte palīdzēja ne tikai iegūt informāciju par neatbilstību rašanās iemesliem un kļūdām projektos, bet gan ekspertu padomi un konsultācijas bija noderīgas diskutējot arī ar atbalstu administrējošām iestādēm par konstatētajām neatbilstībām. Finansējuma saņēmēji bija pārliecinātāki un spēja labāk sagatavot pamatojumu tam, kāpēc atsevišķos gadījumos nepiekrīt konstatētajām neatbilstībām. Tas atsevišķos gadījumos palīdzēja sagatavot labāku argumentāciju un attiecīgi izvairīties no neatbilstībām.

ES struktūrfondu Vienotās informācijas sistēmas statistisko datu analīze parāda, ka izplatītākais neatbilstību iemesls 1.5.2.2.3.apakšaktivitātes finansējuma saņēmēju realizētajos ES struktūrfondu un KF projektos ir "Iepirkuma vai konkurences normu pārkāpums", kas ir konstatēts vairāk nekā pusē no visām neatbilstībām. Zemāk attēlā

redzams 1.5.2.2.3. apakšaktivitātes finansējuma saņēmēju ES struktūrfondu un KF projektos konstatēto neatbilstību skaita sadalījums pa to rašanās iemesliem.

44.attēls: 1.5.2.2.3.finansējuma saņēmēju – pašvaldību un plānošanas reģionu konstatēto neatbilstību sadalījums pa to rašanās iemesliem visos ES struktūrfondu un KF finansētajos projektos

Datu avots: Autoru veidots izmantojot ES Struktūrfondu Vienotās informācijas sistēmas datus

Šim viedokli piekriņ arī intervētie finansējuma saņēmēji un citi eksperti. Intervētie eksperti un finansējuma saņēmēji atzīst, ka salīdzinoši vājās zināšanas un pieredze iepirkumu procedūru organizēšanā ir bijis biežs iemesls iespējamām neatbilstībām saistībā ar nepareizi piemērotu iepirkumu procedūru, it īpaši būvdarbu projektos. Tomēr izvērtējot 1.5.2.2.3.apakšaktivitātes projektos organizēto apmācību tēmas, var secināt, ka ir salīdzinoši neliels skaits projektu, kas padziļināti ir diskutējuši vai apguvuši zināšanas saistībā ar iepirkumu procedūru organizēšanu ārvalstu palīdzības finansētos projektos. Savukārt, kā tas norādīts iepriekšējos jautājumos, šobrīd lielai daļai finansējuma saņēmēju būtu aktuāli stiprināt kapacitāti (zināšanas un pieredzi) tieši publisko iepirkumu jomā.

Tas var liecināt par to, ka pašvaldības un plānošanas reģioni uz 1.5.2.2.3.apakšaktivitātes projektu izstrādes brīdi bija vēl samērā maz saskārušies ar neatbilstībām un šis nebija aktuāls jautājums. Savukārt, šobrīd uz zvērtējuma veikšanas brīdi finansējuma saņēmējiem šis jautājums ir aktuāls esošo un turpmāko projektu realizācijā.

1.5.2.2.3.apakšaktivitātes finansējuma saņēmēju realizētajos ELFA un EZF projektos neatbilstības ir konstatētas tikai 8 no aptuveni 3200 projektiem. Kopējais neatbilstību/finansu korekciju apjoms ir 180'882 EUR, no kā lielāko daļu 174350.77 EUR sastāda viena projekta neatbilstības. Piecas no minētajām 8 neatbilstībām ir veikušas pašvaldības, 1.5.2.2.3 apakšaktivitātes projektu īstenošanas laikā un tikai viena no piecām neatbilstībām ir notikusi projektā, kas tika īstenots pēc 1.5.2.2.3 apakšaktivitātes projekta realizēšanas (neatbilstības apjoms tikai 62.42 EUR). Var secināt, ka šajos finanšu instrumentos nepastāv saistība starp 1.5.2.2.3.apakšaktivitāti un konstatēto neatbilstību skaitu.

Eiropas teritoriālās sadarbības programmu projektos līdz šim ir konstatēts salīdzinoši neliels neatbilstību skaits, jo lielākā daļa projektu vēl ir noslēgšanas fāzē un tajos vēl nav veikts audits. Saskaņā ar VARAM ekspertu sniegto informāciju, lēmumi par neatbilstībām tiek pieņemti pēc projektu realizācijas, izvērtējot iesniegtos dokumentus. Savukārt pašlaik uz izvērtējuma veikšanas brīdi, liela daļa projektu vēl tiek ieviesti un tāpēc ir salīdzinoši neliels skaits konstatēto neatbilstību. Kopumā apskatītajās sešās pārrobežu sadarbības programmās līdz šim ir konstatētas 25 neatbilstības, no kurām 7 ir veikušas pašvaldības vai plānošanas reģioni, kas piedalījās 1.5.2.2.3. apakšaktivitātes projektu realizēšanā. 5 gadījumos lēmums par neatbilstībām pieņemts vēl pirms 1.5.2.2.3. apakšaktivitātes projektu īstenošanas, 1 gadījumā par neatbilstību lemts 1.5.2.2.3. apakšaktivitātes īstenošanas laikā, un viena neatbilstība ir radusies pēc 1.5.2.2.3 apakšaktivitātes projekta īstenošanas.

Attiecīgi, uz šo brīdi nevar izvērtēt 1.5.2.2.3.apakšaktivitātes saistību ar konstatēto neatbilstību skaitu. Kā intervijā norādīja VARAM eksperti, šādu saistību vajadzētu analizēt pēc visu projektu noslēgšanas un noslēguma audita veikšanas turpmākajos gados.

Kopumā var secināt, ka lielākais neatbilstību skaits konstatēts laika periodā no 2011. līdz 2013.gadam. Tas gan ir saistīts ar to, ka 1.5.2.2.3.apakšaktivitātes finansējuma saņēmēji 2010.gadā uzsāka realizēt lielāko skaitu ES struktūrfondu projektu un neatbilstības projektos lielākoties tiek konstatētas 2 vai 3 gadā pēc projekta uzsākšanas. Līdz ar to, neatbilstību skaita pieaugumam pēdējos gados nav konstatējama tieša negatīva saistība ar 1.5.2.2.3.apakšaktivitātes realizētajiem projektiem. Šāda saistība būtu jāvērtē detalizētāk turpmākajos gados. Turklāt, konstatēts, ka neatbilstību skaita pieaugums pēdējos gados, it īpaši saistībā ar neatbilstoši veiktām publisko iepirkumu procedūrām, ir radījusi finansējuma saņēmēju nepieciešamību un interesi turpmāk stiprināt kapacitāti šajā jomā.

Secinājumi un priekšlikumi

1.5.2.2.3.apakšaktivitātes plānotie rezultāti ir sasniegti paredzētajā līmenī. Apakšaktivitātes īstenošanas noteikumos izvirzīto mērķu un plānoto rezultātu sasniegšanu galvenokārt ietekmēja iekšējie faktori. Mērķa grupas ieinteresētība un profesionālu ekspertu pieejamība projektos bija galvenie veicinošie faktori. No projekta aktivitātēm visas ir bijušas būtiskas projekta mērķu sasniegšanā, bet visnozīmīgākās no tām ir bijušas ekspertu konsultācijas, apmācības un pieredzes apmaiņas pasākumi.

1.5.2.2.3.apakšaktivitāte makro (valstiskā) līmenī devusi samērā nelielu un galvenokārt netiešu ietekmi uz pamatnostādņēs minētajiem rīcības virzieniem. Savukārt, mikro līmenī (konkrētā pašvaldībā) veiktajiem ieguldījumiem ir konstatējama nozīmīgāka ietekme uz atbalstāmo jomu attīstību, galvenokārt attiecībā uz cilvēkresursu kapacitātes stiprināšanu pašvaldības un plānošanas reģionos. Attiecīgi 1.5.2.2.3.apakšaktivitātes ieguldījumu nozīmīgumu uz atbalstāmo jomu attīstību var vērtēt kā apmierinošu.

Kopumā aktivitātes ieviešana ir bijusi efektīva. Sasniegto rezultātu vērtība lielākajā vairumā gadījumu pārsniedz veiktos ieguldījumus. Tomēr projektu realizācija prasīja salīdzinoši lielu finansējuma saņēmēju cilvēkresursu ieguldījumu, it īpaši saistībā ar apmācību aktivitāšu organizēšanu un projekta administrēšanu (atskaīšu sagatavošanu). Šis cilvēkresursu ieguldījums vairumā gadījumu bija nesamērojami apjomīgs pret projekta kopējo vērtību. Turklāt, šī pozīcija projektā tika finansēta limitētā apjomā, finansiāli nenosedzot pilnībā visu ieguldīto apjomu.

1.5.2.2.3.apakšaktivitātes finansējuma saņēmēji ir nodrošinājuši savu projektu rezultātu ilgtspēju, it sevišķi uz rezultātu lietošanu orientētu ilgtspēju projektu iznākumus lietojot mērķa grupas interesēs un uz zināšanu pārnesi orientētu ilgtspēju, gūtās zināšanas un prasmes nodot tālāk gan organizācijas iekšienē, gan ārpus tās. Pašvaldību un plānošanas reģionu pārstāvji atzīst, ka iegūtās zināšanas un pieredze tiem noderēs arī nākamajā ES fondu plānošanas periodā (2014 – 2020).

Atbalsts pašvaldību un plānošanas reģionu kapacitātes stiprināšanai darbam ar ES un citu ārvalstu finanšu palīdzību tiešā veidā nav paredzēts turpmāk. Tomēr dažādu finanšu instrumentu analīze liecina, ka kapacitātes stiprināšana turpmāk iespējama netiešā veidā, galvenokārt, kā daļa no projekta konkrētā jomā. Kā būtiskākie atbalsta instrumenti identificētas ES teritoriālās sadarbības programmas, ES programma "Eiropa Pilsonei", Norvēģijas un EEZ finanšu instruments, NordPlus un Erasmus+, kā arī Ziemeļvalstu un Baltijas valstu mobilitātes programma "Valsts administrācija".

Kopumā 1.5.2.2.3.apakšaktivitātes sasniegtos rezultātus var cēloniski sasaistīt ar projektos realizētajām darbībām un veiktajiem ieguldījumiem.

Izvērtējuma ietvaros apstiprinājās izvirzītais pieņēmums, ka 1.5.2.2.3.apakšaktivitāte ir veicinājusi kvalitatīvāku projektu izstrādi, kas rezultējies apstiprināto projektu īpatsvara pieaugumā pēc šīs aktivitātes realizācijas uzsākšanas.

Izvērtējuma ietvaros tikai daļēji varēja apstiprināt pieņēmumu, ka šī apakšaktivitāte ir veicinājusi aktīvāku atbalsta saņēmēju ES un citas ārvalstu finanšu palīdzības

piesaisti. Ņemot vērā, ka 1.5.2.2.3.apakšaktivitātes realizācija tika uzsākta ES fondu plānošanas perioda vidū, lielā daļā no pieejamām ES fondu atbalsta programmām finansējums jau tika izlietots. Aktivitātes ietekme būtu turpmāk vērtējam kontekstā ar ES fondu apguvi jaunā plānošanas periodā. Vienlaicīgi, 1.5.2.2.3.apakšaktivitātes realizācijas laiks sakrīt ar finansējuma saņēmēju aktīvāku projektu izstrādi ES teritoriālās sadarbības un citās ES atbalsta programmās, kur var novērot nozīmīgāku 1.5.2.2.3.apakšaktivitātes ietekmi.

Finansējuma piesaistes dinamika pēc 1.5.2.2.3. apakšaktivitātes projektu īstenošanas pašvaldībās un plānošanas reģionos ir bijusi mazāka nekā pirms šīs apakšaktivitātes īstenošanas uzsākšanas un tās īstenošanas laikā. Tas galvenokārt skaidrojams ar to, ka pašvaldības un plānošanas reģioni 1.5.2.2.3. apakšaktivitātes projektus sāka ieviest tikai 2010.gada rudenī, kad lielā daļā atbalsta instrumentu finansējums jau bija izlietots un jauni projektu konkursi vairs netika izsludināti. Tas savukārt norāda uz to, ka 1.5.2.2.3. apakšaktivitātes īstenošanu būtiski būtu bijis uzsākt ātrāk 2007-2013.g. ES fondu plānošanas perioda sākuma posmā. Atbalsta saņēmēji šīs apakšaktivitātes rezultātus un ieguvumus plāno izmantot ilgākā termiņā nākamā ES fondu plānošanas periodā (2014-2020). Attiecīgi šīs apakšaktivitātes ietekme turpmāk būtu vērtējama kontekstā ar jaunā ES fondu plānošanas perioda atbalsta apguves statistiku pašvaldībās un plānošanas reģionos.

Pašvaldības un plānošanas reģioni, kas īstenoja 1.5.2.2.3 apakšaktivitātes projektus, lielāko daļu no saviem izstrādātajiem projektiem analizētajos ES un citos atbalsta instrumentos jau bija iesniegušas līdz 1.5.2.2.3. apakšaktivitātes projektu uzsākšanai. Līdz ar to var vērtēt, ka 1.5.2.2.3. apakšaktivitātes ietekme uz šo projektu izstrādi ir salīdzinoši mazāka.

Turklāt analīze parāda, ka 1.5.2.2.3.apakšaktivitātes projektu īstenošana ir sekmējusi kvalitatīvāku pašvaldību ES un citu finanšu instrumentu projektu izstrādi, uz ko norāda apstiprināto projektu īpatsvara pieaugums 1.5.2.2.3. apakšaktivitātes projektu realizēšanas laikā, kā arī intervēto VARAM ekspertu novērojumi par iesniegto projektu kvalitātes uzlabošanu Eiropas teritoriālās sadarbības programmās.

Lielākais neatbilstību skaits konstatēts laika periodā no 2011. līdz 2013.gadam. Tas gan ir saistīts ar to, ka 1.5.2.2.3.apakšaktivitātes finansējuma saņēmēji 2010.gadā uzsāka realizēt lielāko skaitu ES struktūrfondu projektu un neatbilstības projektos lielākoties tiek konstatētas 2 vai 3 gadā pēc projekta uzsākšanas. Līdz ar to, neatbilstību skaita pieaugumam pēdējos gados nav konstatējama tieša negatīva saistība ar 1.5.2.2.3.apakšaktivitātes realizētajiem projektiem. Šāda saistība būtu jāvērtē detalizētāk turpmākajos gados. Turklāt, konstatēts, ka neatbilstību skaita pieaugums pēdējos gados, it īpaši saistībā ar neatbilstoši veiktām publisko iepirkumu procedūrām, ir radījis finansējuma saņēmēju nepieciešamību un interesi turpmāk stiprināt kapacitāti šajā jomā.

Priekšlikumi projektu mērķu un rezultātu ilgtspējas nodrošināšanai

Secinājumi	Priekšlikumi	Adresāts	Termiņš	Riski
1.5.2.2.3.aktivitātes finansējuma saņēmēji atzīst, ka ir nepietiekama dažādu jomu speciālistu un dažādu institūciju komunikācija, kā arī partnerība dažādu problēmu risinājumu meklējumiem	Kapacitātes celšanas projekti jāīsteno partnerībā, jo bieži vien vislabākais konkrētās problēmas risinājums ir atrasts partnerinstitūcijā vai sadarbojoties dažādu jomu speciālistiem	Plānošanas reģioni Latvijas Pašvaldību Savienība Pašvaldības	Pastāvīgi	Nenodrošinot partnerību, pašvaldības un plānošanas reģioni var vienlaicīgi meklēt risinājumus līdzīgām problēmām vai nelietderīgi tērēt līdzekļu risinājumu meklējumiem, ko citi jau ir atraduši
	Organizēt pašvaldību tīklošanas pasākumus viena reģiona ietvaros, vairāku reģionu starpā un starptautiskā līmenī, lai identificētu kopīgas problēmas un iespējamus kopīgos risinājumus kopīgu partnerības projektu ietvaros	VA RAM Plānošanas reģioni Latvijas Pašvaldību Savienība	Pastāvīgi	

Secinājumi	Priekšlikumi	Adresāts	Termiņš	Riski
<p>Projektos īstenoto apmācību un izglītojošās aktivitātes bija samērā vienvēidīgas lielā daļā projektu, piemēram, kopumā organizētas 130 apmācības par projektu vadību. Līdzekļu izmantošana būtu efektīvākā organizējot vienas apmācības vairākām institūcijām.</p>	<p>Turpmāk piedāvājos atbalstu pašvaldībām apmācībām vai citiem kapacitātes paaugstināšanas pasākumiem, vispirms nepieciešams veikt izvērtējumu par pašvaldību apmācību vajadzībām, noskaidrojot aktuālās apmācību tēmas un apmācībās potenciāli iesaistāmo dalībnieku skaitu no katras pašvaldības.</p> <p>Ja mērķa grupu (pašvaldību) vajadzību analīzē konstatē, ka ir salīdzinoši lielāks skaits pašvaldību (un to pārstāvju), kas ieinteresētas vienā apmācību tēmā, tad centralizētu apmācību organizēšana vienlaicīgi vairākām pašvaldībām, būtu daudz izmaksu efektīvāka un vienlaicīgi nodrošinātu tīklošanās, kā arī pieredzes apmaiņas iespējas starp pašvaldībām.</p> <p>Atkarībā no apmācību tēmas un izmantojamās apmācību metodes, var paredzēt dažādus centralizēto apmācību veidus. Ja apmācību metode ir lekcijas veidā, kur apmācību dalībnieki pamatā klausās apmācību tēmu, apmācību dalībnieku skaits varētu būt salīdzinoši apjomīgāks (aptuveni 100 dalībnieki), tad šādas apmācības var organizēt centralizēti visām ieinteresētajām pašvaldībām. Šādu apmācību organizēšanā var būt atbildīgais, piemēram, <u>VARAM, Latvijas pašvaldību savienība vai cita valsts pārvaldes institūcija</u>, atkarībā no finansējuma avota un saistītās tēmas.</p> <p>Turklāt, šāda veida apmācībās lietderīgi būtu izvērtēt iespēju organizēt apmācības tiešsaistes režīmā, kas pašvaldībām atrisinātu loģistikas problēmas, kas saistītas ar nepieciešamību piedalīties apmācībās klātienē un dotu iespēju apmācībās vienlaicīgi iesaistīt lielāku skaitu ieinteresēto pašvaldību pārstāvju.</p>	<p>Plānošanas reģioni</p> <p>Latvijas Pašvaldību Savienība</p> <p>VARAM</p>	<p>Sākot ar 2014-2020 ES fondu plānošanas perioda atbalsta programmu īstenošanu</p>	<p>Pastāv risks neefektīvai līdzekļu un resursu izmantošanai</p>

Secinājumi	Priekšlikumi	Adresāts	Termiņš	Riski
	<p>Ja apmācību metode ir interaktīva lekcija, iesaistot apmācību dalībniekus diskusijās, patstāvīgos vai grupu darbos, optimāls apmācību dalībnieku skaits ir aptuveni līdz 30 dalībniekiem, tad šāda veida apmācības vairākām pašvaldībām efektīvāk būtu organizēt kartra reģiona ietvaros. Attiecīgi atbildīgie par šādu apmācību organizēšanu varētu būt <u>plānošanas reģioni</u>.</p> <p>Specifiskāku apmācību gadījumā, kas pamatoti nepieciešamas konkrētai pašvaldībai, paredzēt iespēju rīkot individuālas apmācības.</p>			
<p>Informācija par dažādām atbalsta iespējām ir sadrumstalota dažādos informācija avotos atkarībā no atbalstu administrējošām iestādēm</p> <p>Pašreiz pieejamā informācija par dažādu palīdzības saņēmēju aktivitāti fondu apguvē ir sadrumstalota atkarībā no fondu administrējošām institūcijām, palīdzības saņēmējiem un politikas plānotājiem grūti atrodama</p>	<p>Pilnveidot Finanšu ministrijas uzturētās mājas lapas www.esfondi.lv funkcionalitāti, tajā nodrošinot aktuālo informāciju par atbalsta iespējām no dažādiem vietējiem un ārvalstu finanšu palīdzības instrumentiem (nevis tikai ES struktūrfondu un KF).</p> <p>Šim nolūkam var paredzēt Rīgas plānošanas reģiona uzturētās mājas lapas www.esfinanses.lv integrēšanu vai sasaisti ar minēto Finanšu ministrijas mājas lapu. It īpaši ņemot vērā faktu, ka www.esfinanses.lv jau lietotāju vidū ir guvis salīdzinoši lielu popularitāti vietējā un starptautiskā līmenī.</p>	<p>Finanšu ministrija</p> <p>Rīgas plānošanas reģions</p>	<p>Sākot ar 2014-2020 ES fondu plānošanas perioda atbalsta programmu īstenošanu</p>	<p>Neieviešot šādu risinājumu, var samazināties pašvaldību aktivitāte ārvalstu palīdzības izmantošanā</p>

Secinājumi	Priekšlikumi	Adresāts	Termiņš	Riski
Analīze parāda, ka pašvaldību darbinieku kapacitātes paaugstināšanas aktivitātes ir nepietiekamā skaitā un tam netiek paredzēti attiecīgi līdzekļi valsts pārvaldes institūciju budžetā	Skaidrot projektu ieviešanā iesaistīto darbinieku kvalifikācijas celšanas nepieciešamību un atdevi institūcijas kopējā darba uzlabošanai un pilnveidošanai. Tas motivētu arī pašvaldības un plānošanas reģionus pamatot nepieciešamību plānot savus budžeta līdzekļus darbinieku kapacitātes paaugstināšanai.	VA RAM Latvijas Pašvaldību Savienība	Pastāvīgi	Neattīstot darbinieku profesionālo kompetenci, tiek apdraudēta pašvaldību un plānošanas reģionu spēja efektīvi nodrošināt tiem noteiktās funkcijas
Nereti institūcijas formāli nodrošina kapacitātes stiprināšanas projektu rezultātu ilgtspēju, izpildot tikai formālās prasības, nevis integrējot to iekšējā darba vidē un kultūrā	Šāda veida projektiem būtu nepieciešams izstrādāt detalizētāku stratēģiju par rezultātu tālāku izmantošanu un ilgtspējas nodrošināšanu, kā arī to rūpīgāk izvērtēt vērtējot un atlasot atbalstāmos projektus. Šādi principi ir ieviesti, piemēram, Erasmus+ programmā	Finanšu ministrija VA RAM	Sākot ar 2014-2020 ES fondu plānošanas perioda atbalsta programmu īstenošanu	Rezultāti ir epizodiski un pēc projekta realizācijas netiek izmantoti turpmākā darbā

Pielikumi

1.pielikums: Informācijas avotu saraksts

1. Darbības programma „Cilvēkresursi un nodarbinātība”
2. Darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājums
3. Finansējuma saņēmēju projektu iesniegumi, projektu uzraudzības pārskati un projektu ietekmes novērtēšanas pārskati
4. 2014.gada 13.marta Finanšu ministrijas vadlīnijas nr.10.10. “Vadlīnijas par finanšu korekciju piemērošanu Eiropas Savienības struktūrfondu, Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta, Latvijas un Šveices sadarbības programmas finansētajos projektos”
5. 2010.gada 10.augusta Ministru kabineta noteikumi nr. 740 “Kārtība, kādā ziņo par Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda ieviešanā konstatētajām neatbilstībām, pieņem lēmumu par piešķirtā finansējuma izlietojumu un atgūst neatbilstošos izdevumus”
6. 2008.gada 3.jūnija Ministru kabineta rīkojums Nr.305 “Valsts pārvaldes politikas attīstības pamatnostādņu 2008.-2013.gadam kopsavilkums”
7. 2008.gada 25.novembra Ministru kabineta noteikumi Nr.962 “Noteikumi par darbības programmas “Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājuma 1.5.2.2.3.apakšaktivitāti “Atbalsts pašvaldībām kapacitātes stiprināšanā Eiropas Savienības politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansēto projektu un pasākumu īstenošanai”
8. Informatīvais ziņojums „Par valdības rīcības plāna 128.3.pasākuma „Uzsākt koncepcijas par valsts finansēta nevalstisko organizāciju fonda izveidi izstrādi, t.sk. līdz 2014.gada 1.oktobrim sagatavojot starpziņojumu izskatīšanai Ministru kabinetā par koncepcijas izstrādes gaitu” īstenošanas gaitu”
9. Ministru kabineta 2012.gada 29.maija noteikumi Nr.374 „Līdzfinansējuma piešķiršanas, vadības, uzraudzības un kontroles kārtība sabiedrības integrācijas veicināšanai un nevalstiskā sektora attīstības programmu un projektu īstenošanai”.
10. Nacionālās identitātes, pilsoniskās sabiedrības un integrācijas politikas pamatnostādnes 2012 – 2018.gadam (apstiprinātas ar Ministru kabineta 2011.gada 11.oktobra rīkojumu Nr.542)
11. Valsts pārvaldes politikas attīstības pamatnostādnes 2008.-2013.gadam LABĀKA PĀRVALDĪBA: PĀRVALDES KVALITĀTE UN EFEKTIVITĀTE, MK 2008.gada 3.jūnija rīkojums Nr.305
12. „Starpziņojums par pamatnostādņu „Valsts pārvaldes politikas attīstības pamatnostādnes 2008.-2013.gadam: PĀRVALDES KVALITĀTE UN EFEKTIVITĀTE” gala novērtējumu (ex-post)
13. Lauku atbalsta dienesta informācija
14. Rīgas plānošanas reģiona iekšējās lietošanas informācija
15. Sabiedrības integrācijas fonda iekšējās lietošanas informācija
16. Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas iekšējās lietošanas informācija
17. <http://www.eeagrants.lv>
18. www.sif.gov.lv
19. www.varam.gov.lv
20. www.esfondi.gov.lv
21. www.likumi.lv
22. www.esfinanses.lv

23. http://ec.europa.eu/contracts_grants/grants_en.htm
24. <http://www.norden.lv/lv/grantu-programmas/va-lsts-administracija>

2.pielikums: Intervēto personu saraksts

Intervētās personas 1.5.2.2.3. apakšaktivitātes „Atbalsts pašvaldībām kapacitātes stiprināšanā Eiropas Savienības politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansēto projektu un pasākumu īstenošanai” jautājumu izvērtēšanai

Npk	Intervētā persona	Institūcija, amats	Datums
1	Evija Kleina	Struktūrfondu uzraudzības nodaļas vadītāja, Sabiedrības integrācijas fonds	22.01.2015.
2	Anna Djakova	Teritoriālās sadarbības nodaļas vadītāja, Attīstības instrumenta departaments, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija	02.02.2015.
3	Ilze Krieva	Departamenta direktora vietniece, Attīstības instrumenta departaments, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija	
4	Jūlija Jakovļeva	Vecākā referente, Attīstības instrumenta departaments, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija	
5	Baiba Kūma	Kurzemes plānošanas reģiona ES Struktūrfondu Informācijas Centra vadītāja	10.02.2015.
6	Agnese Bīdermane	Struktūrfondu projektu nodaļas vadītāja, Rīgas plānošanas reģions	11.02.2015.
7	Dace Grīnberga	Rīgas plānošanas reģiona ES Struktūrfondu Informācijas Centra vadītāja	
8	Agita Eizenberga	Attīstības daļas vecākā referente, Ķekavas novada pašvaldība	12.02.2015.
9	Līga Jonerte	Attīstības nodaļas vadītāja, Jelgavas novada pašvaldība	13.02.2015.
10	Jānis Barinskis	Attīstības un projektu nodaļas vadītājs, Gulbenes novada dome	13.02.2015.
11	Gints Preiss	Attīstības pārvaldes vadītājs, Kuldīgas novada pašvaldība	13.02.2015.
12	Anita Birzniece	Izglītības darba speciāliste - vadītāja vietniece, Gulbenes novada dome	17.02.2015.
13	Inese Zālīte	Īpašumu, būvniecības un investīciju pārvaldes vadītāja, Siguldas novada pašvaldība	20.02.2015.

14	Irēna Začeva	Finanšu un attīstības nodaļas projektu vadītāja, Balvu novada pašvaldība	24.02.2015.
15	Jolanta Ūzuliņa	Attīstības departamenta starptautisko projektu koordinatore Daugavpils pilsētas pašvaldība	24.02.2015.
16	Kristīne Krasovska	Izpilddirektora vietniece – Attīstības pārvaldes vadītāja, Ventspils pilsētas dome	24.02.2015.

Intervētās personas 1.5.2.2.2. apakšaktivitātes “Nevalstisko organizāciju administratīvās kapacitātes stiprināšana” jautājumu izvērtēšanai

Programmas “Cilvēkresursi un nodarbinātība” SIF administrētās 1.5.2.2.2. apakšaktivitāte “Nevalstisko organizāciju administratīvās kapacitātes stiprināšana”		
Vārds, uzvārds, amats	Iestāde	Kontaktelefons/ epasts
Evija Kleina, Struktūrfondu uzraudzības nodaļas vadītāja	Sabiedrības integrācijas birojs	Evija.kleina@sif.gov.lv
Iveta Vērse, direktore	Izglītības attīstības centrs	Iveta.verse@latnet.lv
Inese Vaivare, direktore	LAPAS	Inese.vaivare@gmail.com
Gunta Freimane	Bijusī VK darbiniece	domubiedri@gmail.com
Eva Sāre, Valdes priekšsēdētāja	Centrs “Valdardze”	Eva.sare@inbox.lv
Inese Olte, projektu vadītāja	Ilgspējīgas būvniecības padome	Inese.olte@gmail.com
Solvita Vēvere, direktore	Kultūras ministrija, Sabiedrības integrācijas departaments	67330310 Solvita.vevere@km.gov.lv

Programmas “Cilvēkresursi un nodarbinātība” SIF administrētās 1.5.2.2.2. apakšaktivitātes “Nevalstisko organizāciju administratīvās kapacitātes stiprināšana” NVO īstenoto projektu pārstāvju tikšanās –fokusgrupas dalībnieki (03.03.2015.,Valsts Administrācijas skola, Raiņa bulv.4, 403.telpa, plkst.10:00)

N.p.k.	NVO, iestāde	Vārds, uzvārds	Amats	Telef./piezīmes
1.	Latvijas Nedzirdīgo savienība	Aija Sanņikova	Projekta vadītāja	67470444
2.	Rīgas Dome Soc.pakalpoj. administrēšanas nodaļas vadītāja	Solvita Smilga	Sociālās pārvaldes priekšnieka vietniece	67105187
3.	Labklājības	Aldis Dūdiņš	Sociālo	

	ministrīja		pakalpojumu departamenta vecākais eksperts	
4.	Mediācijas padome	Laima Zelmene	Projekta vadītāja	29254418
5.	Jelgava pensionāru biedrība	Marija Kolneja	Projekta vadītāja	26190589
6.	NVO „CERĪBU SPĀRNI”	Eva Viļķina	Valdes priekšsēdētāja	
7.	NVO „CERĪBU SPĀRNI”	Rudīte Priede	Projekta vadītāja	26419420
8.	NVO „Dzīvnieku pangsija „Ulubele”	Inese Bāra	B-bas juriste	20203333
9.	LATTURINFO	Ingrīda Smuškova	Valdes priekšsēdētāja, Tuku ma TIC vadītāja	26196869

3.pielikums:

1.5.2.2.3. apakšaktivitātes finansējuma saņēmēju aptaujas anketa

Aptauja

Labdien! Aicinām Jūs piedalīties aptaujā par darbības programmas "Cilvēkresursi un nodarbinātība" 1.5.2.2.3. apakšaktivitātes „Atbalsts pašvaldībām kapacitātes stiprināšanā Eiropas Savienības politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansēto projektu un pasākumu īstenošanai” ietvaros finansēto projektu ieviešanas ietekmi.

Aptauja tiek veikta Valsts Kancelejas pasūtītā izvērtējuma “Darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” un tās papildinājuma ietvaros īstenoto pasākumu 1.5.1. „Labāka regulējuma politika” un 1.5.2. „Cilvēkresursu kapacitātes stiprināšana” ieviešanas ietekmes izvērtējums 2007.-2013.gada plānošanas periodā” ietvaros.

Visa jūsu sniegtā informācija tiks uzskatīta par konfidenciālu un anonīmi analizēta.

Lūdzam Jūs aizpildīt šo anketu **līdz 2015.gada 18.februārim**.

Jau iepriekš pateicamies par Jūsu atbildēm!

Par anketas aizpildīšanu: vairākiem jautājumiem šajā anketā tiek piedāvāti atbilžu varianti. Lai izvēlētos konkrēto variantu, lūdzu divas reizes noklikšķiniet uz rūtiņu un piedāvātajā izvēles logā atzīmējiet „Atzīmēta”.

Ja Jūsu institūcija ir realizējusi vairākus projektus šīs apakšaktivitātes ietvaros, mēs būsim pateicīgi, ja šīs anketas A un B sadaļas aizpildīsiet par katru no realizētajiem projektiem. Nokopējiet minēto sadaļu jautājumus tādā skaitā cik projekti realizēti un aizpildiet atbildes par katru no projektiem.

A. Informācija par finansējuma saņēmēju, projekta mērķi un rezultātiem

1. Institūcijas nosaukums:
2. Projekta nosaukums:
3. Kāds (-) bija Jūsu institūcijas realizētā projekta mērķis (-i)?
ierakstiet šeit:

4. Lūdzu novērtējiet, kādā mērā tika sasniegts (-i) Jūsu projekta mērķis (-i), kur 1 – netika sasniegts, 5 – tika sasniegts pilnībā.

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐

5. Lūdzu, novērtējiet skalā vai veiktie ieguldījumi projektā atbilst (ir samērīgi) sasniegto rezultātu vērtībai, kur 1 – pilnībā neatbilst (ieguldījumi pārsniedz rezultātu vērtību) un 5 – pilnībā atbilst.

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐

6. Lūdzu novērtējiet projektā veikto darbību nozīmīgumu projekta mērķa sasniegšanā, kur 1 - maznozīmīgi un 5 - ļoti nozīmīgi

(iespējami vairāki atbilžu varianti)

Projektā īstenotās darbības	Vērtējums (no 1 līdz 5)
Projekta administrēšana	
Apmācības	
Pētniecisko materiālu izstrāde	
Iekšējo procedūru / metodisko materiālu izstrāde	
Projektu koncepciju/ projektu pieteikumu izstrāde	
Pieredzes apmaiņas vai sadarbības (tīklošanās) pasākumi	
Ekspertu/ konsultantu tiešās konsultācijas	
Informācijas un publicitātes pasākumi	
Citas darbības (lūdzu norādiet kādas)	

7. Lūdzu novērtējiet, kādā mērā tika sasniegti projektā plānotie rezultāti attiecīgajās no projekta aktivitātēm, kur 1 – netika sasniegti, 5 – tika sasniegti pilnībā.

(iespējami vairāki atbilžu varianti)

Rezultātu grupas	Vērtējums (no 1 līdz 5)
Apmācības	
Pētniecisko materiālu izstrāde	
Iekšējo procedūru / metodisko materiālu izstrāde	
Projektu koncepciju/ projektu pieteikumu izstrāde	
Pieredzes apmaiņas vai sadarbības (tīklošanās) pasākumi	
Ekspertu/ konsultantu tiešās konsultācijas	
Informācijas un publicitātes pasākumi	
Citas darbības (lūdzu norādiet kādas)	

B. Projekta īstenošana

8. Lūdzu novērtēt, cik efektīva bija Jūsu projekta aktivitāšu ieviešana, kur 1 – nav efektīva un 5 - ļoti efektīva

Zem katra novērtējuma šajā jautājumā sniegts paskaidrojums tam, kas tiek saprasts ar efektīvu projekta ieviešanu

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐
Veikto ieguldījumu apmērs būtiski pārsniedz sasniegto rezultātu vērtību. Sasniegtie rezultāti neatsver veiktos ieguldījumus. Efektivitāte nav konstatējama.	Veiktie ieguldījumi pārsniedz sasniegto rezultātu vērtību. To mēr sasniegtie rezultāti atsver veiktos ieguldījumus. Efektivitāte ir zema. To ietekmē neveiksmīgi izvēlēta stratēģija, jo bija iespējamas citas, efektīvākas alternatīvas, kas ļautu sasniegt rezultātus ar mazākiem ieguldījumiem.	Veiktie ieguldījumi atbilst sasniegto rezultātu vērtībai. Sasniegtie rezultāti ir proporcionāli veiktajiem ieguldījumiem, tomēr bija iespējamas citas, efektīvākas alternatīvas, kas ļautu sasniegt rezultātus ar mazākiem ieguldījumiem.	Aktivitātes ieviešana ir efektīva. Sasniegto rezultātu vērtība pārsniedz veiktos ieguldījumus. Izvēlēta stratēģija kopumā bija veiksmīga, ar dažiem izņēmumiem.	Izcils efektivitātes piemērs, kad sasniegto rezultātu vērtība būtiski pārsniedz veiktos ieguldījumus. Izvēlēta ieviešanas stratēģija ir ļoti veiksmīga visās tās izpausmēs.

9. Vai projekta īstenošanas gaitā finansējuma saņēmējs ir sastapies ar grūtībām un problēmām? Ja jā, kādā veidā tās ietekmēja projekta īstenošanu un sasniegtos rezultātus? (iespējami vairāki atbilžu varianti)

Grūtību, problēmu veids (lūdzu, atzīmēt)	Projekta īstenošanas gaitā sastaptās problēmas un kā tās tika risinātas (lūdzu, aprakstiet)	Ietekme uz projekta īstenošanu, sasniegtajiem rezultātiem (lūdzu, aprakstiet)
1. Vadības problēmas (piemēram, vadības maiņa, viedokļu atšķirības par projekta īstenošanas risinājumiem)	☐	
2. Juridiskās un administratīvās problēmas (piemēram, kļūdas sastādītajos līgumos, iepirkumu procedūrās)	☐	
3. Finansiālās problēmas (piemēram, problēmas ar līdzfinansējumu, finansējuma laicīgu saņemšanu)	☐	
4. Ar personālu saistītās problēmas (piemēram, līdzdalības, iesaistīšanās līmenis, motivācijas un ieinteresētības trūkums, veselības problēmas)	☐	
5. Problēmas ar sadarbības partneriem (piemēram, sadarbības partneri nepietiekoši sadarbojas/atbalsta projekta īstenošanu, kavē termiņus u.tml.)	☐	
6. Problēmas ar piegādātājiem/izpildītājiem (piemēram, nekvalitatīvi veic darbus, kavē termiņus u.c.)	☐	
7. Problēmas ar mērķa grupu (piemēram, mērķa grupas pārstāvju zems ieinteresētības, līdzdalības līmenis projekta aktivitātēs un radītajā produktā/rezultātā)	☐	

8.Ar tehnisko nodrošinājumu saistītās problēmas (piemēram, rodas problēmas ar tehnisko aprīkojumu, datortehnikas pieejamību)	☐		
9. Ar vispārējo politisko situāciju saistīta ietekme	☐		
10. Ar vispārējo ekonomisko situāciju saistīta ietekme	☐		
11. Ar likumdošanu (normatīvo aktu regulējumu) saistīta ietekme	☐		
12. Sociālie un kultūras faktori	☐		
13.Citas problēmas, tai skaitā ārējo faktoru (politisko, ekonomisko u.c.) rādītās (lūdzu, ierakstiet):	☐		
14.Neviena	☐		

10.Kādi faktori jeb nosacījumi ir bijuši īpaši veicinoši projekta īstenošanai? Ja tādi bija, lūdzu, atzīmējiet tos un īsi raksturojiet to ietekmi uz projekta īstenošanu. *(iespējami vairāki atbilžu varianti)*

Īsie faktori		Faktoru, nosacījumu ietekme uz projekta īstenošanu
1.Projekta, institūcijas vadība	☐	
2.Personāls	☐	
3.Mērķa grupa	☐	
4.Sadarbības partneri	☐	
5. Izpildītāji/ piegādātāji	☐	
6.Tehniskais nodrošinājums	☐	
7. Ar vispārējās politiskās situācijas ietekme)	☐	
8. Ekonomiskie faktori (vispārējās ekonomiskās situācijas ietekme)	☐	
9. Tiesiskie un likumdošanas faktori (normatīvais regulējums)	☐	
10. Sociālie un kultūras faktori		
11.Tādu faktoru nebija	☐	

C. Projekta (-u) ietekme uz Jūsu pārstāvētās institūcijas darbu

11.Lūdzu novērtējiet, kā projekts (-i) ir ietekmējis (-uši) tabulā norādītās jomas, kur 1 – ietekme nav konstatēta un 5 - ļoti nozīmīga ietekme. Ja, ietekme kādā no jomām, lūdzu raksturojiet notikušās izmaiņas.

(iespējami vairāki atbilžu varianti)

Jomas	Vērtējums (no 1 līdz 5)	Lūdzu aprakstiet sīkāk notikušās izmaiņas
Stratēģiskās plānošanas		

sistēmas uzlabošanās		
Finanšu vadības sistēmas uzlabošanās		
Nodarbināto cilvēkresursu kapacitātes pieaugums		

12. Vai projekts (-i) ir veicinājis (-uši) Jūsu pārstāvētās institūcijas aktīvāku ES un /vai citas ārvalstu finanšu palīdzības piesaisti ?

		Lūdzu paskaidrojiet sīkāk
1. Jā	☐	
2. Nē	☐	

13. Vai pēc projekta (-u) realizēšanas ir bijis vieglāk piesaistīt ES un/ vai citu ārvalstu finanšu instrumentu palīdzību?

		Lūdzu paskaidrojiet sīkāk
1. Jā	☐	
2. Nē	☐	

14. Vai projekts (-s) ir veicinājis (-uši) Jūsu pārstāvētās institūcijas kvalitatīvāku ES un /vai citas ārvalstu finanšu palīdzības projektu īstenošanu ?

		Lūdzu paskaidrojiet sīkāk
1. Jā	☐	
2. Nē	☐	

15. Lūdzu atzīmējiet, kādi faktori var veicināt ES un/vai citas ārvalstu finanšu palīdzības piesaistes palielināšanos Jūsu pārstāvētajā institūcijā. Lūdzu novērtējiet skalā no 1 līdz 5, cik būtiska ietekme uz izvēlētajiem faktoriem bija realizētajam projektam (1 - nav ietekmes un 5 - ļoti nozīmīga ietekme).

iespējami vairāki atbilžu varianti

Faktori, kas var veicināt atbalsta piesaistes palielināšanos		Projekta ietekme uz šiem faktoriem: vērtējums (no 1 līdz 5)
Institūcijā ir izstrādāts plānošanas dokuments un/vai definētas investīciju vajadzības	☐	
Jūsu pārstāvētās institūcijas vadības ieinteresētība (atbalsts) projektu īstenošanā	☐	
Pieejama informācija par aktuālām atbalsta iespējām	☐	
Pieredzējuši un kompetenti darbinieki projektu izstrādē	☐	
Pieejama profesionāla (konsultantu) palīdzība/ ekspertīze	☐	
Pieejami finanšu resursi priekš finansējuma nodrošināšanai	☐	

Sadarbība starp Jūsu pārstāvētās institūcijas struktūrvienībām	☐	
Sadarbība ar atbalstu administrējošo iestādi	☐	
Sakārtotas iekšējās procedūras un pienākumu sadalījums projektu izstrādei un realizācijai	☐	
Nekas no minētā	☐	
Citi (lūdz norādīt kādī)	☐	

16. Lūdzu novērtēt, kādi faktori var palīdzēt samazināt neatbilstību (finanšu korekciju) ES un/ vai citu ārvalstu finanšu palīdzības īstenotajos projektos Jūsu pārstāvētā institūcijā. Lūdzu novērtēt skalā no 1 līdz 5, cik būtiska ietekme uz izvēlētajiem faktoriem bija realizētajam projektam (1 - nav ietekmes un 5 - ļoti nozīmīga ietekme).

iespējami vairāki atbilžu varianti

Faktori, kas var veicināt neatbilstību (finanšu korekciju) samazināšanos		Projekta ietekme uz šiem faktoriem: vērtējums (no 1 līdz 5)
Jūsu pārstāvētās institūcijas vadības ieinteresētība (atbalsts) projektu īstenošanā	☐	
Pieejama informācija par neatbilstību (finanšu korekciju) iemesliem/ kļūdām citos projektos	☐	
Pieredzējuši un kompetenti darbinieki projektu realizācijā	☐	
Kompetenti darbinieki juridiskajos jautājumos (t.sk. pārzina normatīvo aktu parsības publisko iepirkumu jomā)	☐	
Sakārtotas iekšējās procedūras un pienākumu sadalījums projektu izstrādei un realizācijai	☐	
Sadarbība starp Jūsu pārstāvētās institūcijas struktūrvienībām	☐	
Sadarbība ar atbalstu administrējošo iestādi	☐	
Pieejama profesionāla (konsultantu) palīdzība/ ekspertīze	☐	
Nekas no minētā	☐	
Citi (lūdz norādīt kādī)	☐	

17. Lūdzu norādīt Jūsu institūcijas sagatavoto un iesniegto projektu skaitu atbalsta saņemšanai no zemāk uzskaitītajiem finanšu instrumentiem.

Finanšu instrumenti	2009	2010	2011	2012	2013	2014
ES Teritoriālās sadarbības programmas ⁴⁵						
Norvēģijas finanšu instruments						
Latvijas-Šveices sadarbības programma						
Citas ES programmas (izņemot ES struktūrfondus, Kohēzijas fondu, Eiropas lauksaimniecības fonds lauku attīstībai (ELFLA), Eiropas Zivsaimniecības Fonds (EZF))						
Citi finanšu instrumenti						

⁴⁵Piemēram, Latvijas-Lietuvas pārobežu sadarbības programma, Latvijas-Igaunijas pārobežu sadarbības programma, Latvijas-Igaunijas-Krievijas pārobežu sadarbības programma, Latvijas-Lietuvas-Baltkrievijas pārobežu sadarbības programma, Centrālās Baltijas pārobežu sadarbības programma, Baltijas jūras reģiona transnacionālās sadarbības programma, u.c.

18. Lūdzu norādiet Jūsu institūcijas apstiprināto projektu skaitu atbalsta saņemšanai no zemāk uzskaitītajiem finanšu instrumentiem.

Finanšu instrumenti	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Citas ES programmas (izņemot ES struktūrfondus, Kohēzijas fondu, ELFLA, EZF)						
Citi finanšu instrumenti						

D. Projekta (-u) rezultātu ilgspēja

19. Lūdzu, novērtējiet, kurš no tālāk minētajiem variantiem un kādā apmērā raksturo Jūsu projekta (-u) rezultātu ilgspēju (1 - neatbilst un 5 - pilnībā atbilst)

iespējami vairāki atbilžu varianti

Ilgspējas aspekti	Vērtējums (no 1 līdz 5)	Lūdzu paskaidrojiet sīkāk izvēlētos variantus
Uz sasniegto rezultātu uzturēšanu orientēta ilgspēja (projekta sasniegtie rezultāti tiek finansiāli uzturēti vismaz piecus gadus kopš projekts ir noslēdzies)		
Uz iznākumu jeb rezultātu lietošanu orientēta ilgspēja - projektu iznākumi tiek lietoti mērķa grupas interesēs		
Uz sistēmu orientēta ilgspēja - projektu iznākumi tiek izmantoti, lai uzlabotu Jūsu pārstāvētās institūcijas darbības sistēmu/ procesus		
Uz zināšanu pārnesi orientēta ilgspēja - projektu iznākumi / gūtās zināšanas un prasmes tiek nodotas tālāk gan organizācijas iekšienē, gan ārpus tās		

Ja Jūsu projektā tika īstenotas darbinieku apmācības, lūdzu, atbildiet uz nākamo jautājumu

20. Kādā veidā apmācību materiāli un apmācībās apgūtās zināšanas turpina izplatīt jauno darbinieku vidū?

iespējami vairāki atbilžu varianti

Apmācību materiāli ir pieejami intranetā (institūcijas iekšējā datortīklā)	☐
Apmācību drukātie materiāli ir pieejami un jaunie darbinieki, uzsākot darbu, tiek informēti par materiālu pieejamību un iespēju ar tiem iepazīties	☐
Apmācītie/pieredzējušie darbinieki informē/instruē jaunus darbiniekus	☐
Jaunajiem darbiniekiem tiek organizēti semināri, kuros pieredzējušie darbinieki nodod iegūtās zināšanas	☐
Nekas no minētā	☐
Cits (lūdzu, ierakstiet):	☐

Ja Jūsu projektā tika īstenoti pieredzes apmaiņas (tīklošanās pasākumi), atbildiet uz nākamo jautājumu

21. Kādā veidā šajos pasākumos iegūtie rezultāti tiek izmantoti tālāk?

iespējami vairāki atbilžu varianti

Ir iegūtas jaunas idejas nākamajiem projektiem	☐
Ir iegūta informācija par papildus atbalsta iespējām	
Ir iegūta informācija kā kvalitatīvāk ieviest projektus	
Ar sadarbības partneriem tiek kopā gatavoti sadarbības projekti tālākai finansējuma piesaistei	☐
Nekas no minētā	☐
Cits (lūdzu, ierakstiet):	☐

22. Vai turpmāk ir nepieciešams stiprināt Jūsu institūcijas kapacitāti darbam ar ES un citu ārvalstu palīdzību? Ja uz šo jautājumu atbildējat ar "jā", lūdzu sniedziet sīkāku paskaidrojumu, kādās jomās un kādā veidā būtu nepieciešams turpmāk stiprināt Jūsu institūcijas kapacitāti.

		Lūdzu paskaidrojiet sīkāk
1. Jā	☐	
2. Nē	☐	

23. Lūdzu, norādiet citas piezīmes, atziņas, kuras guvāt projekta īstenošanas gaitā (piemēram, par projektu izstrādes un projektu ieviešanas procesu) un kuras vēlaties darīt zināmas apakšaktivitātes ietvaros sasniegto rezultātu izvērtētājiem.

Ierakstiet šeit:

--

Izskām Jums lielu pateicību par Jūsu ieguldīto laiku aptaujas anketas aizpildīšanā!

Aizpildītu aptaujas anketu nosūtiet uz e-pastu aptauja@art-smart.eu

1.5.2.2.2. apakšaktivitātes finansējuma saņēmēju aptaujas anketa

Labdien!

Projekta *Darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” un tās papildinājuma ietvaros īstenoto pasākumu 1.5.2. „Cilvēkresursu kapacitātes stiprināšana” ieviešanas ietekmes izvērtējums 2007.-2013.gada plānošanas periodā* ietvaros aicinām Jūs piedalīties aptaujā, kuras mērķis ir izvērtēt apakšaktivitātes 1.5.2.2.2. ieviesto projektu efektivitāti, kā arī izvērtēt iespējamus potenciālos finanšu avotus NVO darbības paplašināšanai un turpmākajai dzīvotspējai.

1. Lūdzu, atzīmējiet, kādi rezultāti tika sasniegti projekta aktivitāšu ietvaros (iespējami vairāki atbilžu varianti): (1., 3., 6. jaut.)

- TV raidījuma izveidošana, raidījumu izveide interneta vidē
- interneta platformas vai informācijas sistēmu izveide
- mājas lapu uzlabošana
- E-formāta izdevumu izveidošana
- informatīvu materiālu izveidošana
- pētījumu/ izvērtējumu, metodikas izstrāde

- semināru, apmācību, diskusiju organizēšana
- darba grupu organizēšana
- pieredzes apmaiņas vizītes, ārvalstu prakses izpēte

- NVO sadarbības tīkla vai sadarbības platformas izveide
- NVO reģionālo nodaļu izveide
- e-rīka izveide NVO līdzdalības atvieglošanai

- attīstības plānošanas dokumentu izstrāde valsts vai reģionālajā līmenī
- normatīvo aktu, nozares standartu izstrāde
- sadarbības stratēģiju izstrāde
- kvalitātes vadības sistēmas izstrāde vai uzlabošana
- kvalitātes standartu izstrāde
- līgumu vai vienošanos parakstīšana ar dažādām institūcijām vai organizācijām
- Sadarbības memoranda parakstīšana ar Ministru kabinetu

- interaktīvas vides vai interaktīva pakalpojuma izstrāde
- inovatīva pakalpojuma izstrāde, kas nav saistīta ar interneta vidi
- jau esoša pakalpojuma kvalitātes uzlabošana
- atbalsta organizāciju, grupu vai atbalsta sistēmu izveidošana
- specifisku datu bāzu izveide
- starpinstitutionālo darba grupu izveide
- cits _____

2. Cik lielā mērā tika sasniegti projektā plānotie rezultāti? (1., 3., 6. jaut.)

- Tika sasniegti visi ieplānotie rezultāti
- Tika sasniegta lielākā daļa rezultātu
- Tika sasniegta mazākā daļa rezultātu

3. Vai ir sasniegti papildus kādi citi, projekta pieteikumā neplānotie rezultāti?

Jā => 4. Precizējiet, kādi projekta pieteikumā neplānotie rezultāti tika sasniegti? _____

Nē=> 5. jautājums (1., 6. jaut.)

5. Vai projekta īstenošanas gaitā projektā iesaistītais personāls sastapās ar paredzētām vai neparedzētām problēmām? . (1. jaut.)

Jā => 6. Kādas tās bija un kā tas iespaidoja projekta īstenošanu un sasniegtos rezultātus? _____.

Nē=> 7. jautājums

7. Vai projekta laikā bija kādi faktori vai nosacījumi, kas bijuši īpaši veicinoši projekta īstenošanai? (1., 19. jaut.)

Jā => 8. Lūdzu aprakstiet šos nosacījumus un raksturojiet to ietekmi uz projekta īstenošanu _____

Nē => 9. jautājums.

9. Vai projekta aktivitātes tika orientētas uz/arī pakalpojumu sniegšanas uzlabošanu? jaut.)

Jā=> 10. jautājums

Nē=> 18. jautājums

10. Lūdzu novērtējiet, cik nozīmīgs ir bijis projekta ietvaros iegūtais finansējums Jūsu organizācijas sniegto pakalpojumu kvalitātes uzlabošanai, izvēloties vienu no piecām atbildēm šādiem apgalvojumiem: (2., 20. jaut.)

- Bez projekta ieguldījuma mūsu organizācija šo pakalpojumu nepiedāvātu;
- Bez projekta ieguldījuma pakalpojuma atbilstība būtu novēlota;
- Bez projekta ieguldījuma par pakalpojumu neuzzinātu mērķa grupa;
- Bez projekta ieguldījuma mūsu organizācija pakalpojumu piedāvātu sliktākā kvalitātē.

1-pilnībā piekrītu, 2- piekrītu, 3- neitrāli, 4- nepiekrītu, 5- pilnībā nepiekrītu.

11. Lūdzu novērtējiet, cik nozīmīgs ir bijis projekta ietvaros iegūtais finansējums Jūsu iestādes sniegto pakalpojumu pieejamības uzlabošanai, izvēloties vienu no atbildēm šādiem apgalvojumiem: (2., 20. jaut.)

- Bez projekta ieguldījuma mūsu organizācijas sniegtais pakalpojums nebūtu pieejams;
- Bez projekta ieguldījuma par pakalpojumu zinātu tikai daži;
- Bez projekta ieguldījuma mūsu organizācija nespētu apzināt mērķa grupu;
- Bez projekta ieguldījuma mērķa grupa par mums nezinātu.

1-pilnībā piekrītu, 2- piekrītu, 3- neitrāli, 4- nepiekrītu, 5- pilnībā nepiekrītu.

12. Kādā veidā projekta laikā sasniegtais rezultāts ir ietekmējis Jūsu organizācijas sniegto pakalpojumu kvalitāti un pieejamību pakalpojumu saņēmējiem? (Iespējamās vairākas atbildes) (20., 22. jaut.)

- Jūs sniedzat pakalpojumu, ko nenodrošina pašvaldības vai valsts pārvaldes iestādes

- Jūs sniedzat pakalpojumu, kas papildina pašvaldības vai valsts pārvaldes iestāžu sniegto pakalpojumu
- Jūsu pakalpojumam pēc projekta beigām ir palielinājies pieprasījums
- Jūsu pakalpojums pēc projekta beigām ir kļuvis daudzveidīgāks
- Jūsu pakalpojums pēc projekta beigām ir kļuvis pieejamāks
- Cits _____

13. Vai projekta īstenošanas rezultātā ir uzlabojusies pakalpojumu saņēmēju (klientu) apmierinātība? Kas par to liecina (piemēram, klientu atsauksmes, sūdzību skaita samazinājums, klientu apsekojuma rezultāti)? _____ (20. jaut.)

14. Lūdzu norādiet, vai un kāds atbalsts Jūsu organizācijai būtu nepieciešams, lai turpinātu un/vai pakalpojumu kvalitātes un pieejamības tālāku uzlabošanu (5. jaut.):

- samaksa par valsts/pašvaldību deleģētu uzdevumu īstenošanu
- samaksa par pakalpojumu īstenošanu
- tālāka iespēja saņemt struktūrfondu finansējumu
- dotācijas administratīvajam atbalstam
- dotācijas datu bāzes un/vai interaktīvās platformas uzturēšanai un pilnveidošanai
- konsultatīvs atbalsts informatīvo pasākumu rīkošanai
- nodokļu atvieglojumi
- cits _____

15. Lūdzu atzīmējiet, cik lielā mērā Jūs piekrītat šādiem apgalvojumiem²². jaut.):

- Kopš mēs piedāvājam savu pakalpojumu, klientu skaitam ir tendence pieaugt.
- Pirms mēs sākam piedāvāt savu pakalpojumu, tas attiecīgajā reģionā nebija pieejams
- Pirms mēs sākam piedāvāt savu pakalpojumu, valstī nebija izstrādāta pakalpojumu nodrošināšanas procedūra un standarti
- Pēc pakalpojuma ieviešanas ir noslēgti līgumi par pakalpojuma nodrošināšanu ar valsts/pašvaldību iestādēm
- Mūsu ieviestais pakalpojums papildina valsts/pašvaldību piedāvāto pakalpojumu klāstu

1-pilnībā piekrītu, 2- piekrītu, 3-daļēji piekrītu, 4- ne piekrītu, ne nepiekrītu, 5- daļēji nepiekrītu, 6 – nepiekrītu, 7- pilnībā nepiekrītu.

16. Vai tiek nodrošināta pakalpojumu sniegšana pēc projekta beigām? (20.jaut.)

Jā => 18. jautājums

Nē=> 17. Kāpēc pakalpojumu sniegšana pēc projekta beigām nav iespējama? (iespējamās vairākas atbildes):

- pakalpojumam pēc projekta beigām nav pieprasījuma
- nepietiekams finansējums;
- nepietiekama cilvēkresursu kapacitāte;

- neieinteresētība no organizācijas biedru puses;
- neieinteresētība no pašvaldību un valsts iestāžu puses;
- projekta ietvaros piedāvātais pakalpojums vairs nav aktuāls
- cits _____

18. Lūdzu novērtēt, cik nozīmīgs ir bijis projekta ietvaros iegūtais finansējums Jūsu organizācijas līdzdarbības kapacitātes uzlabošanai, izvēloties vienu no atbildēm šādiem apgalvojumiem: (2., 19. jaut.)

- Bez projekta ieguldījuma mūsu organizācijai trūktu nepieciešamo sadarbības partneru;
- Bez projekta ieguldījuma mūsu organizācijai trūktu stratēģisko prasmju līdzdarboties;
- Bez projekta ieguldījuma par mūsu organizāciju nezinātu mērķa grupa;
- Bez projekta ieguldījuma mūsu organizācija nebūtu ilgtspējīgas darbības stratēģijas.
- Bez projekta ieguldījuma mūsu organizācijai nebūtu iespējas izstrādāt pakalpojumu standartus
- Bez projekta ieguldījuma mūsu organizācijai nebūtu izstrādāta iekšējā kvalitātes sistēma

1-pilnībā piekrītu, 2- piekrītu, 3- neitrāli, 4- nepiekrītu, 5- pilnībā nepiekrītu, 6-tas uz projektu nav attiecināms

19. Kā Jūs novērtētu apmācību/semināru lietderību (piesummu mērķa sasniegšanai) (3. jaut.) 5 ballu skalā, kur 1 - nebija lietderīgs, 5-bija ļoti lietderīgs

20. Kā Jūs novērtētu pieredzes apmaiņas/apguves brauciena lietderību (piesummu projekta mērķa sasniegšanai) 6 ballu skalā, kur 1 – nebija ieplānots, 2- nebija lietderīgs, nebija lietderīgs, 5 – bija ļoti lietderīgs? (3. jaut.)

21. Kā Jūs raksturotu pieredzes apmaiņas/ieguves brauciena, kā arī apmācību nozīmīgumu mērķa sasniegšanai? (3. jaut.) _____

22. Cik procenti no tiem darbiniekiem, kuri piedalījās projekta apmācībās, 2015. gada janvārī strādā Jūsu organizācijā? _____ (4. jaut.)

23. Kādā veidā apmācībās apgūtās zināšanas tiks izplatītas pēc apmācību rīkošanas citu organizācijas darbinieku vidū, ieskaitot jaunus darbiniekus (4. jaut.):

- Tiks izmantota projekta laikā izveidotā e-apmācību platforma
- Tiks izmantoti projekta laikā izdotie informatīvie /apmācību materiāli
- Tiks izmantots projekta laikā izstrādātais pakalpojumu vai procedūras standarts
- Apmācītie darbinieki nodos savas zināšanas pārējiem
- Cits _____

24. Lūdzu atzīmēt, kurš no tālāk minētajiem variantiem raksturo Jūsu projekta rezultātu politisko ilgtspēju, ņemot vērā projekta iesnieguma 3.5.sadalā aprakstīto un līgumā noteikto. (iespējami vairāki varianti). Vai pēc projekta beigām organizācija ir

- līdzdarbojusies reģionālā līmeņa lēmuma pieņemšanas procesā
- līdzdarbojusies valsts līmeņa attīstības plānošanas dokumentu apspriešanā
- līdzdarbojusies normatīvo aktu izstrādē un priekšlikumu sniegšanā ministriņām
- līdzdarbojusies dažādu organizāciju stratēģiju izstrādē

- līdzdarbojusies interešu grupās
- līdzdarbojusies reģionālajās organizācijās
- piedalījies sabiedriskajās apspriešanās
- līdzdarbojusies NVO sadarbības tīklos
- paplašinājus i inovatīvā pakalpojuma pieejamību vai mērķa grupu
- paplašinājus i sniegtā pakalpojuma piedāvājumu
- saņēmus i politisko atbalstu jaunu projektu izstrādei
- cits _____

25. Lūdz u paskaidrojiet, kā Jūsu projekta rezultāti tiek uzturē ti pēc projekta noslēgšanas atbilstoši izvē lētā projekta politiskās ilgts pē jas variantam. (4., 19. jaut.)

26. 17. Kādu finansiālo risinājumu pēc projekta beigām esat izvē lējušies, lai nodrošinātu savu darbību atbilstoši projekta mērķim: (4., 5. jaut.)

- cits donors
- privātpersonu ziedojumi
- ienākumi no papildus aktivitātēm
- pašvaldības/valsts deleģē ts uzdevums, kura nodrošināšanu apmaksā
- valsts/pašvaldība;
- neesat atraduši finansējumu darbības turpināšanai
- cits _____

27. Lūdz u raksturojiet, vai un cik lielā mē rā projekta rezultāti tika sasniegti, pateicoties apakšaktivitātes ietvaros veiktajiem ieguldījumiem? Vai projekta ietvaros īstenotās aktivitātes būtu īstenotas Jūsu iestādē arī bez fondu finansējuma? (6., 19. jaut.)

28. Kādi ir valsts pienākumi attiecībā pret NVO? Kas palīdzētu nodrošināt jūsu darbības ilgts pē ju? (21. jaut.) _____

Lūdz u norādiet citas piezīmes atziņas, kuras guvāt projekta īstenošanas gaitā un kuras vēlaties darīt zināmas apakšaktivitātes ietvaros sasniegto rezultātu izvērtē tājē m! _____

Pateicamies Jums par aptaujai veltīto laiku!

4.pielikums.

Interviju vadlīnijas (jautājumi) saistībā ar 1.5.2.2.3.apakšaktivitātes izvērtējuma jautājumiem

Intervijas jautājumi (intervijai ar atbalsta saņēmējiem)

Intervijā iekļautie jautājumi tiks uzdoti saistībā ar 1.5.2.2.3. apakšaktivitāti „Atbalsts pašvaldībām kapacitātes stiprināšanā Eiropas Savienības politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansēto projektu un pasākumu īstenošanai”

1. Kāds (-i) bija Jūsu realizētā projekta mērķi? Kādā mērā mērķis ir sasniegts? Ja ir realizēti vairāki projekti lūgums sniegt atbildes par katru. (1.izvērtējuma jaut.)
2. Kāds (-i) bija Jūsu realizētā projekta rezultāti? Kādā mērā rezultāti ir izpildīti? Ja ir realizēti vairāki projekti lūgums sniegt atbildes par katru. (1.izvērtējuma jaut.)
3. Jūsaprāt, kādi faktori veicināja šo mērķu un rezultātu sasniegšanu? Ja ir realizēti vairāki projekti lūgums sniegt atbildes par katru. (1.izvērtējuma jaut.)
4. Vai projekts ir veicinājis Jūsu pārstāvētās pašvaldības / plānošanas reģiona aktīvāku un kvalitatīvu līdzdalību Eiropas Savienības politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansēto projektu īstenošanā ? Miniet lūdzu konkrētus piemērus (konkrētas atbalsta instrumentus). (1.izvērtējuma jaut.)
5. Kāds ir būtiskākais šī projekta devums/ ieguldījums Jūsu pārstāvētās institūcijas kapacitātes stiprināšanā? (1., un 2. izvērtējuma jaut.)
6. Jūsaprāt, vai projekts ir uzlabojis minētās jomās un cik nozīmīgs ir bijis projekta ieguldījums šo jomu uzlabošanā (1 nenozīmīgs, 5 ļoti nozīmīgs)? (2.izvērtējuma jaut.)

Valsts pārvaldes politikas attīstības pamatnostādnes 2008-2013.gadam” noteiktie rīcības virzieni	Vērtējums (no līdz 5)
1.1. Finanšu vadības un stratēģiskās plānošanas sistēmas uzlabošana	
4.1. Valsts pārvaldē nodarbināto cilvēkresursu kapacitātes stiprināšana	

7. Ja iepriekšējā jautājumā kādā no jomām ir uzlabojumi, lūgums paskaidrot sīkāk, kādas izmaiņas vai uzlabojumus var novērot? (2.izvērtējuma jaut.)
8. Cik liela bija kopējā attiecināmo izmaksu summa Jūsu projektam (-iem)? Cik lielā mērā projektos veiktie ieguldījumi ir samērojami ar tajos sasniegto rezultātu vērtību (vai sasniegtie rezultāti attaisno ieguldīto līdzekļu apjomu)? (3.izvērtējuma jaut.)
9. Cik efektīva bijusi Jūsu projekta aktivitāšu ieviešana un vai esat novērojuši arī neefektīvus procesus? Ja jā, tad kādus? (3.izvērtējuma jaut.)
10. Kuri no projekta (-u) rezultātiem bija visnozīmīgākie projekta mērķu sasniegšanai? (4.izvērtējuma jaut.)
11. Kā Jūs vērtējat projekta (-u) rezultātu ilgtspēju? Vai rezultāti tiks turpmāk lietoti mērķa grupas interesēs? Kā rezultātu ilgtspēja tiks nodrošināta? (4.izvērtējuma jaut.)
12. Vai un kādās jomās turpmāk ir nepieciešams stiprināt Jūsu institūcijas kapacitāti darbam ar ES un citu ārvalstu palīdzību? (5.izvērtējuma jaut.)
13. Jā uz iepriekšējo jautājumu ir pozitīva atbilde, tad kādā veidā būtu nepieciešams stiprināt Jūsu institūcijas kapacitāti? (5.izvērtējuma jaut.)
14. Kāds Jūsu viedoklis, kādi pozitīvie faktori var veicināt un negatīvie faktori kavēt finansējuma piesaistes palielināšanos Jūsu pārstāvētā institūcijā? Cik būtiska bija projekta(-u) ietekme uz šo pozitīvo faktoru radīšanu vai negatīvo faktoru novēršanu? (23.izvērtējuma jaut.)
15. Kāds Jūsu viedoklis, kādi pozitīvie faktori veicina labāku/ kvalitatīvāku projektu izstrādi Jūsu pārstāvētā institūcijā? Cik būtiska bija projekta(-u) ietekme uz šo faktoru radīšanu vai uzlabošanu? (24.izvērtējuma jaut.)

16. Kāds Jūsu viedoklis, kādas pazīmes norāda, ka projekts ir ieviests kvalitatīvi, labi un atbilstoši normatīviem? (25.izvērtējuma jaut.)
17. Vai Jūsu institūcija ir saskārusies ar neatbilstībām ES un citas ārvalstu finanšu palīdzības projektos? Ar ko bija saistītas šīs neatbilstības (iemesli)? (25.izvērtējuma jaut.)
18. Vai un kādā veidā šī projekta(-u) realizācija ir palīdzējusi mazināt neatbilstību rašanos? Vai ir konkrēti piemēri? (25.izvērtējuma jaut.)
19. Lūdzu miniet galvenos Jūsu institūcijas ieguvumus no realizētā projekta(-iem). (3. un 23.izvērtējuma jaut.)

Intervijas jautājumi (intervijai ar SIF pārstāvi)

Intervijā iekļautie jautājumi tiks uzdoti saistībā ar 1.5.2.2.3. apakšaktivitāti „Atbalsts pašvaldībām kapacitātes stiprināšanā Eiropas Savienības politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansēto projektu un pasākumu īstenošanai”

1. *No DPP: 1.5.2.2.3 apakšaktivitātes mērķis ir “panākt aktīvu un kvalitatīvu pašvaldību līdzdalību Eiropas Savienības politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansēto projektu un pasākumu īstenošanā”. Kāds ir Jūsu viedoklis, vai un kā šis mērķis ir sasniegts? (1.izvērtējuma jaut.)*
2. *Vai Jūsprāt šī apakšaktivitāte ir devusi ieguldījumu arī citu mērķu sasniegšanā, kas nav definēti Darbības programmas papildinājumā (DPP)? Ja, jā, tad kādi ir šie mērķi? (1.izvērtējuma jaut.)*
3. *DPP kā šīs aktivitātes rezultātu rādītāju definē “2013.gadā atbalstīto Pašvaldību skaits, kuras piedalās Eiropas Savienības struktūrfondu finansēto pasākumu īstenošanā - 100%”. Vai Jūs prāt šī apakšaktivitāte ir devusi ieguldījumu arī citu rezultātu izpildei (kas nav definēti DPP). Ja jā, kādi ir šie rezultāti? (1.izvērtējuma jaut.)*
4. *Jūsprāt, kādi faktori veicināja šo mērķu un rezultātu sasniegšanu? (1.izvērtējuma jaut.)*
5. *Kādi faktori kavēja šo mērķu un rezultātu sasniegšanu? (1.izvērtējuma jaut.)*
6. *Jūsprāt, kuriem rīcības virzieniem (“Valsts pārvaldes politikas attīstības pamatnostādnes 2008-2013.gadam”) šī aktivitāte ir devusi ieguldījumu? Cik nozīmīgs ir ieguldījums, ja vērtētu skalā no 1 līdz 5 (1 nenozīmīgs, 5 ļoti nozīmīgs)? (2.izvērtējuma jaut.)*

Valsts pārvaldes politikas attīstības pamatnostādnes 2008-2013.gadam”	Vērtējums (1 no līdz 5)
1.1. Finanšu vadības un stratēģiskās plānošanas sistēmas uzlabošana	
4.1. Valsts pārvaldē nodarbināto cilvēkresursu kapacitātes stiprināšana	

7. *Kādā veidā šī apakšaktivitāte ietekmēja minētos rīcības virzienus, kādas izmaiņas var novērot? (2.izvērtējuma jaut.)*
8. *Saskaņā ar noslēgtajiem projektu līgumiem 1.5.2.2.3 apakšaktivitātē ir izlietoti EUR 1 912 661,90, kopējā attiecināmo izmaksu summa vienam projektam bija robežās no EUR 1 423 līdz EUR 35 572. Kāds Jūsu viedoklis, cik lielā mērā projektos veiktie ieguldījumi ir samērojami ar tajos sasniegto rezultātu vērtību? Vai sasniegtie rezultāti attaisno ieguldīto līdzekļu apjomu? Vai attiecībā uz šo ir kādas atšķirības starp projektu konkursu kārtām? (3.izvērtējuma jaut.)*
9. *Kas Jūsprāt ir efektīva aktivitāšu ieviešana? Cik efektīva bijusi projektu aktivitāšu un attiecīgi šīs apakšaktivitātes ieviešana? Vai esat novērojuši arī neefektīvus procesus? Ja jā, tad kādus? Vai attiecībā uz šo ir kādas atšķirības starp projektu konkursu kārtām? (3.izvērtējuma jaut.)*
10. *Kāds ir Jūsu viedoklis, kuri no projektu rezultātiem bija visnozīmīgākie apakšaktivitātes mērķa sasniegšanai (piem. Apmācības, metodisko materiālu izstrāde, pētījumi u.c.)? Vai attiecībā uz šo ir kādas atšķirības starp projektu konkursu kārtām? (4.izvērtējuma jaut.)*
11. *Kā Jūs vērtējat šo projektu rezultātu ilgtspēju? Vai Jūsprāt projektu rezultāti tiek lietoti mērķa grupas interesēs? Vai attiecībā uz šo ir kādas atšķirības starp projektu konkursu kārtām? (4.izvērtējuma jaut.)*

12. Kāds Jūsu redzējums vai turpmāk ir nepieciešams stiprināt pašvaldību kapacitāti darbam ar ES un citu ārvalstu palīdzību? Vai ir kādi ieteikumi/ redzējums kā turpmāk to vajadzētu darīt? *(Līdzšinēji ir dažāda prakse – atbalsts projektu sagatavošanai, apmācības, pētījumi, metodiskie materiāli, konsultantu pakalpojumi u.c.). (5.izvērtējuma jaut.)*
13. Kāds Jūsu viedoklis, kas ir tie pozitīvie faktori/ priekšnosacījumi, kas var veicināt un negatīvie faktori, kas var kavēt finansējuma piesaistes palielināšanos pašvaldībā/ plānošanas reģionā? Cik būtiska bija šīs apakšaktivitātes ietekme uz šo pozitīvo faktoru radīšanu vai negatīvo faktoru novēršanu? *(23.izvērtējuma jaut.)*
14. Kāds Jūsu viedoklis, kas ir tie pozitīvie faktori/ priekšnosacījumi, kas veicina labāku/ kvalitatīvāku pašvaldību projektu izstrādi? Kā Jūs vērtējat šīs apakšaktivitātes ietekmi uz šo faktoru radīšanu vai uzlabošanu? *(24.izvērtējuma jaut.)*
15. Kāds Jūsu viedoklis, kas ir tās pazīmes, kas norāda, ka projekts ir ieviests kvalitatīvi, labi un atbilstoši normatīviem? *(25.izvērtējuma jaut.)*
16. Kāds ir Jūsu viedoklis/ pieredze, kas ir biežākie neatbilstību iemesli pašvaldību/ plānošanas reģionu projektos? Kā Jūs vērtējat šīs apakšaktivitātes ietekmi uz šo iemeslu mazināšanu? *(25.izvērtējuma jaut.)*

Intervijas jautājumi (intervijai ar VARAM pārstāvi)

Intervijā iekļautie jautājumi tiks uzdoti saistībā ar 1.5.2.2.3. apakšaktivitāti „Atbalsts pašvaldībām kapacitātes stiprināšanā Eiropas Savienības politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansēto projektu un pasākumu īstenošanai”

1. Vai un kādā veidā turpmāk ir nepieciešams stiprināt pašvaldību/ plānošanas reģionu kapacitāti darbam ar ES un citu ārvalstu palīdzību? *(5.izvērtējuma jaut.)*
2. Kādas ir turpmākās atbalsta iespējas pašvaldību/ plānošanas reģionu kapacitātes stiprināšanai no teritoriālās sadarbības programmām vai citas ārvalstu finanšu palīdzības? *(5.izvērtējuma jaut.)*
3. Saskaņā ar VIS informāciju 100% pašvaldības īsteno ES Struktūrfondu un Kohēzijas fondu projektus. Kāds Jūsu viedoklis, kādā mērā 1.5.2.2.3. apakšaktivitāte ir veicinājusi šī rezultāta sasniegšanu? *(6.izvērtējuma jaut.)*
4. Kā varētu veicināt/ uzlabot pašvaldību atbalsta piesaistes iespējas no teritoriālās sadarbības programmām? *(6.izvērtējuma jaut.)*
5. Kādi pozitīvie faktori/ priekšnosacījumi var veicināt un negatīvie faktori var kavēt finansējuma piesaistes palielināšanos pašvaldībā/ plānošanas reģionā? Cik būtiska bija 1.5.2.2.3. apakšaktivitātes ietekme uz šo pozitīvo faktoru radīšanu vai negatīvo faktoru novēršanu? *(23.izvērtējuma jaut.)*
6. Kādi pozitīvie faktori/ priekšnosacījumi veicina labāku/ kvalitatīvāku pašvaldību projektu izstrādi? Cik būtiska bija 1.5.2.2.3. apakšaktivitātes ietekme uz šo faktoru radīšanu vai uzlabošanu? *(24.izvērtējuma jaut.)*
7. Kāds Jūsu viedoklis vai pašvaldības/ plānošanas reģioni var un ja, jā, tad cik lielā mērā ietekmēt to, ka palielinās atbalstīto projektu īpatsvars (no to kopējā iesniegto projektu skaita)? Kādā veidā var ietekmēt? Kāda prakse attiecībā uz šo ir teritoriālās sadarbības programmās? *(24.izvērtējuma jaut.)*
8. Kāds Jūsu viedoklis, kādas pazīmes liecina, ka projekts ir ieviests kvalitatīvi, labi un atbilstoši normatīviem? *(25.izvērtējuma jaut.)*
9. Kāds ir Jūsu viedoklis/ pieredze, kas ir biežākie neatbilstību iemesli pašvaldību/ plānošanas reģionu projektos? Kas varētu mazināt neatbilstību rašanos pašvaldību/ plānošanas reģionu projektos? *(25.izvērtējuma jaut.)*
10. Cik būtiska bija 1.5.2.2.3. apakšaktivitātes ietekme uz neatbilstību iemeslu mazināšanu? *(25.izvērtējuma jaut.)*

Intervētājs intervijas laikā jautājumu sarakstu var papildināt ar papildus specifiskiem jautājumiem saistībā ar konkrēto jautājumu.

Interviju jautājumu vadlīnijas apakšaktivitātes 1.5.2.2.2. izvērtējumam

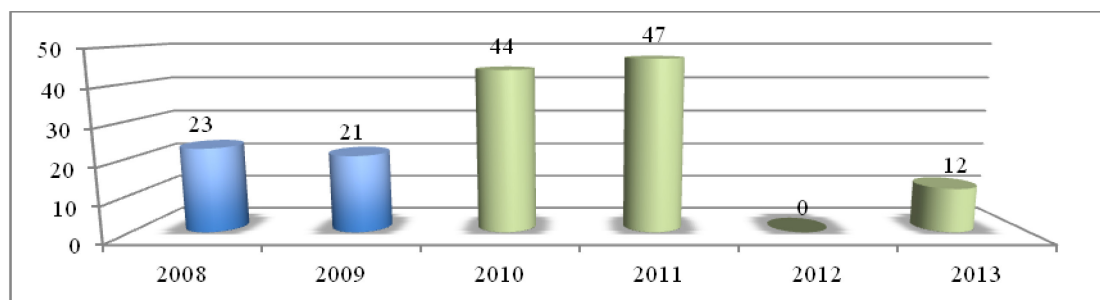
1. Cik lielā mērā tika sasniegti projekta iecerētie mērķi un kādi faktori to ietekmēja/ traucēja? (Izvērt.jaut.1, izvērt.jaut.6)
 2. Kādā veidā, Jūsaprāt, tas sekmēja organizācijas līdzdalības pieaugumu lēmumu pieņemšanas procesā un projektu administrēšanā? (Izvērt.jaut.2, izvērt.jaut.19)
 3. Kāda bija jūsu iecere par aktivitātēm projekta ilgtspējības nodrošināšanai? Vai projekta rezultāti bija par iemeslu citu, iepriekš neplānotu aktivitāšu uzsākšanai? (Izvērt.jaut.4, izvērt.jaut.19)
 4. Pie kādiem priekšnoteikumiem jūs būtu ieviesuši projektu efektīvāk? (Izvērt.jaut.2,3)
 5. Vai cilvēkmaņība ir problēma ilgtspējības nodrošināšanā? (Izvērt.jaut.4)
 6. Kāds būtu ideālais valsts atbalsts NVO darbības mehānismam? (Izvērt.jaut.21)
- Papildus jautājums pakalpojumu sniedzēju projektiem – 7. Kādā veidā projekta laikā sasniegtais rezultāts ir ietekmējis jūsu organizācijas sniegto pakalpojumu kvalitāti un pieejamību pakalpojumu saņēmējiem? (izvērt.jaut.20, izvērt.jaut.21)
8. Kādā veidā projekts ir ietekmējis organizācijas līdzdalību publiskā pakalpojuma sniegšanā? (Izvērt.jaut.2, Izvērt.jaut.20).
 9. Vai jūsu radītais inovatīvais pakalpojums pēc projekta beigšanās ir radījis alternatīvu vai papildinošu pakalpojumu pašvaldības un valsts iestāžu sniegtajiem pakalpojumiem? Kādā veidā tiek nodrošināta pakalpojuma ilgtspēja? (izvērt.jaut.4, izvērt.jaut.20, izvērt.jaut.21)
 10. Vai jums ir zināma informācija par citiem ārvalstu finanšu avotiem, kas dotu iespēju īstenot apakšaktivitāti nākotnē? (Izvērt.jaut.5)
 11. Vai šie pakalpojumi ir pieprasīti? Kādā veidā tie ir saistīti ar pašvaldības piedāvātajiem pakalpojumiem? (Izvērt.jaut.22)
 12. Kā jūs vērtējat sasniegtā rezultāta vērtību salīdzinājumā ar ieguldījuma vērtību? Vai tie ir adekvāti? (izvērt.jaut.3)

5.pielikums.

Detalizēts izvērtējuma 23.jautājuma apraksts saistībā ar Eiropas teritoriālās sadarbības programmām

Latvijas-Lietuvas pārrobežu sadarbības programma 2007-2013 (LATLIT)

2007-2013.g. ES fondu plānošanas periodā kopumā konstatēti 147 gadījumi, kur 1.5.2.2.3 apakšaktivitātes finansējuma saņēmēji - pašvaldības un plānošanas reģioni ir piedalījušies šīs programmas projektu īstenošanā un saņēmuši finansējumu. Kopējā gadījumu skaita sadalījums pa gadiem parādīts zemāk attēlā. Attēlā ar zaļu iekrāsoti gadi, kad tika īstenoti 1.5.2.2.3.apakšaktivitātes projekti.

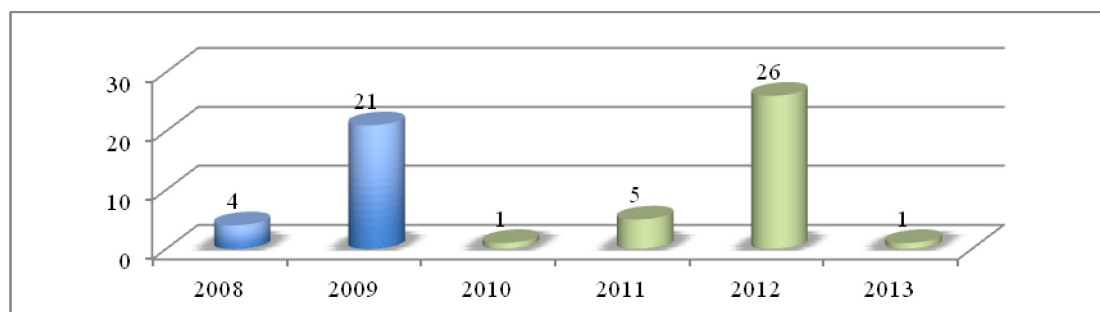
1.attēls: Pašvaldību un plānošanas reģionu, kas ir ieviesušas 1.5.2.2.3 apakšaktivitātes projektu, apstiprināto projektu skaits LATLIT programmā pa gadiem

Datu avots: Autoru veidots, izmantojot VARAM sniegto informāciju

Lielāko daļu (122 no 147) projektu pieteikumu pašvaldības un plānošanas reģioni iesniedza vēl pirms 1.5.2.2.3 apakšaktivitātes projekta iesniegšanas. 5 gadījumos projekta pieteikumi atbalsta saņemšanai no LATLIT tika iesniegti 1.5.2.2.3 apakšaktivitātes projekta realizēšanas laikā un 20 gadījumos pēc šī projekta realizēšanas. Līdzīgi kā ESF, ERAF, Kohēzijas fonda, ELFA un EZF gadījumos, 1.5.2.2.3 apakšaktivitātes projektu ieviešana bija novēlota, ņemot vērā to, ka 83% LATLIT projektu jau bija iesniegti un apstiprināti vēl pirms šīs apakšaktivitātes realizēšanas uzsākšanas.

Igaunijas-Latvijas pārrobežu sadarbības programma 2007-2013 (ESTLAT)

Kopumā ir 59 gadījumi, kad pašvaldības un plānošanas reģioni, kas ievieša 1.5.2.2.3 apakšaktivitātes projektus ir iesaistījušās ESTLAT projektu īstenošanā. Starp minētajiem 59 gadījumiem ir iekļauts arī projekts Riverways, kurā piedalās 23 pašvaldības, kas ir īstenojušas 1.5.2.2.3. apakšaktivitātes projektus. Kopējā gadījumu skaita sadalījums pa gadiem parādīts zemāk attēlā. Attēlā ar zaļu iekrāsoti gadi, kad tika īstenoti 1.5.2.2.3.apakšaktivitātes projekti.

2.attēls: Pašvaldību un plānošanas reģionu, kas ir ieviesušas 1.5.2.2.3 apakšaktivitātes projektu, apstiprināto projektu skaits ESTLAT programmā pa gadiem

Datu avots: Autoru veidots, izmantojot VARAM sniegto informāciju

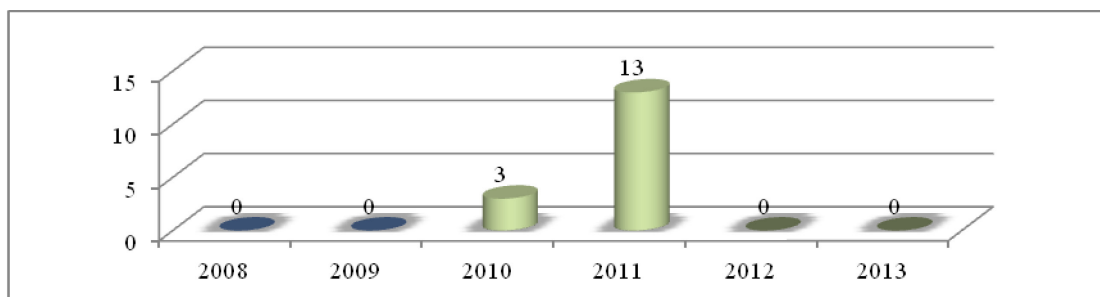
Vairāk kā pusei (30 no 59) projektu pieteikumu pašvaldības un plānošanas reģioni iesniedza vēl pirms 1.5.2.2.3 apakšaktivitātes projekta iesniegšanas, 5 gadījumos projekta pieteikums tika iesniegts 1.5.2.2.3 apakšaktivitātes projekta realizēšanas laikā un 24 gadījumos pēc šī projekta realizēšanas (projekts Riverways iekļauj 19 šādus gadījumus).

Igaunijas-Latvijas-Krievijas pārrobežu sadarbības programma 2007-2013 (ESTLATRUS)

Kopumā ir 34 gadījumi, kad pašvaldības un plānošanas reģioni, kas ievieša 1.5.2.2.3 apakšaktivitātes projektus, ir iesaistījušās ESTLATRUS projektu īstenošanā. Šajā programmā tika izsludināts tikai viens atklāts projektu konkurss 2010.gada 29.oktobrī, 28 gadījumos pašvaldības/ plānošanas reģioni ESTLATRUS projektus iesniedza pirms 1.5.2.2.3 apakšaktivitātes īstenošanas un 6 gadījumos iesniedza laikā, kamēr īstenoja projektu.

Latvijas-Lietuvas-Baltkrievijas pārrobežu sadarbības programma 2007-2013 (LVLTBY)

Kopumā ir 16 gadījumi, kad pašvaldības un plānošanas reģioni, kas ievieša 1.5.2.2.3 apakšaktivitātes projektus ir iesaistījušās LVLTBY projektu īstenošanā. Kopējā gadījumu skaita sadalījums pa gadiem parādīts zemāk, 3.attēlā. Attēlā ar zaļu iekrāsoti gadi, kad tika īstenoti 1.5.2.2.3.apakšaktivitātes projekti.

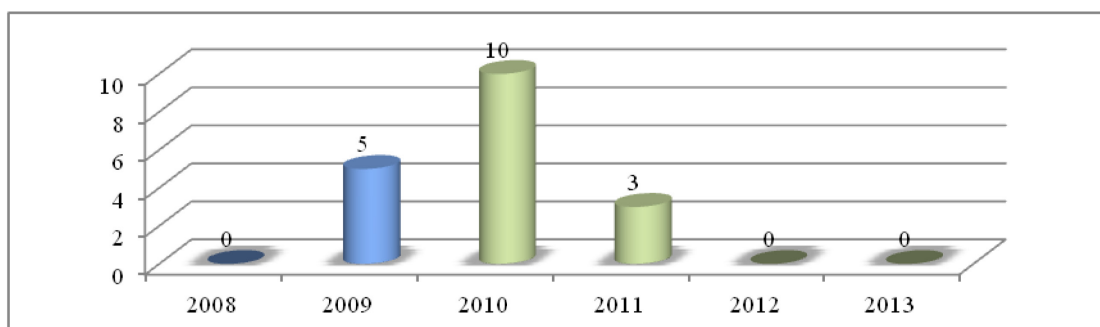
3.attēls: Pašvaldību un plānošanas reģionu, kas ir ieviesušas 1.5.2.2.3 apakšaktivitātes projektu, apstiprināto projektu skaits CentraBaltic programmā pa gadiem

Datu avots: Autoru veidots, izmantojot VARAM sniegto informāciju

No analīzes var konstatēt, ka 5 no 16 gadījumiem projektu pieteikumus pašvaldības un plānošanas reģioni iesniedza vēl pirms 1.5.2.2.3 apakšaktivitātes projekta iesniegšanas, 7 gadījumos projekta pieteikums tika iesniegts 1.5.2.2.3 apakšaktivitātes projekta realizēšanas laikā un 4 gadījumos pēc šī projekta realizēšanas.

Centrālā Baltijas jūras reģiona pārrobežu sadarbības programma INTERREG IVA 2007-2013 (CentralBaltic)

Kopumā ir 18 gadījumi, kad pašvaldības un plānošanas reģioni, kas ievieša 1.5.2.2.3 apakšaktivitātes projektus, ir iesaistījušās CentralBaltic projektu īstenošanā. Kopējā gadījumu skaita sadalījums pa gadiem parādīts zemāk attēlā. Attēlā ar zaļu iekrāsoti gadi, kad tika īstenoti 1.5.2.2.3.apakšaktivitātes projekti.

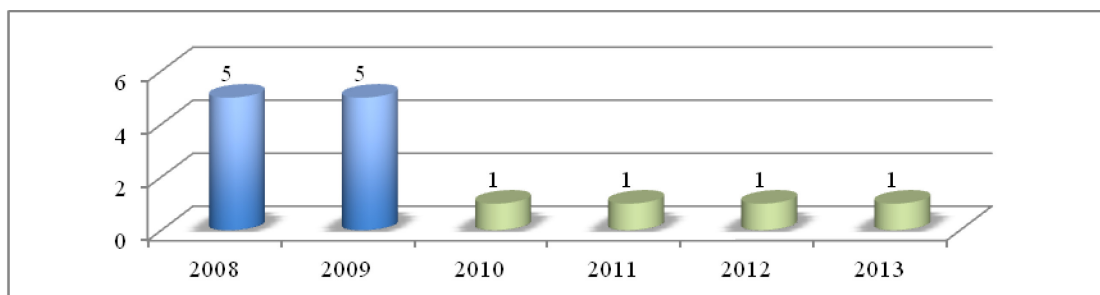
4.attēls: Pašvaldību un plānošanas reģionu, kas ir ieviesušas 1.5.2.2.3 apakšaktivitātes projektu, apstiprināto projektu skaits CentraBaltic programmā pa gadiem

Datu avots: Autoru veidots, izmantojot VARAM sniegto informāciju

Pašvaldības un plānošanas reģioni lielāko daļu (12 no 18) projektu pieteikumu iesniedza vēl pirms 1.5.2.2.3 apakšaktivitātes projekta iesniegšanas un 6 gadījumos projekta pieteikums tika iesniegts 1.5.2.2.3 apakšaktivitātes projekta realizēšanas laikā. Nav konstatēts neviens gadījums, kad projekts tiktu iesniegts pēc 1.5.2.2.3 apakšaktivitātes projekta realizēšanas

Baltijas jūras reģiona transnacionālās sadarbības programma 2007-2013 (BSR)

Kopumā ir konstatēti 14 gadījumi, kad pašvaldības un plānošanas reģioni, kas ievieša 1.5.2.2.3 apakšaktivitātes projektus, ir iesaistījušās BSR projektu īstenošanā. Kopējā gadījumu skaita sadalījums pa gadiem parādīts zemāk attēlā. Attēlā ar zaļu iekrāsoti gadi, kad tika īstenoti 1.5.2.2.3.apakšaktivitātes projekti.

5.attēls: Pašvaldību un plānošanas reģionu, kas ir ieviesušas 1.5.2.2.3 apakšaktivitātes projektu, apstiprināto projektu skaits BSR programmā pa gadiem

Datu avots: Autoru veidots, izmantojot VARAM sniegto informāciju

Lielākā daļa (10 no 14) projektu pieteikumu pašvaldības un plānošanas reģioni iesniedza vēl pirms 1.5.2.2.3 apakšaktivitātes projekta iesniegšanas, 1 gadījumā projekta pieteikums tika iesniegts 1.5.2.2.3 apakšaktivitātes projekta realizēšanas laikā un 3 gadījumos pēc šī projekta realizēšanas.

6. pielikums. Pārskats par projekta iesniedzēju darbību pēc 1.5.2.2.2. apakšaktivitātes ietvaros atbalstītā projekta beigām

Biedrība vai nodibinājums	Pēdējais gada pārskats Lursoft	Darbība starptautiskajos projektos, komentāri par vietējo sadarbību vai mājas lapu kvalitāti
Mediju radošā studija	2014	EEZ finanšu instruments, NVO darbības atbalsta programma (2009-2014) Mūžizglītības programma, Izglītība un kultūra
Dzīvības koks	2014	EEZ finanšu instruments, NVO projektu programma (2009-2014) EEZ finanšu instruments, NVO darbības atbalsta programma (2009-2014) Aurora
Preiļu NVO centrs	2013	EEZ finanšu instruments, NVO darbības atbalsta programma (2009-2014) Eiropas Trešo valstu valstspiederīgo integrācijas fonds
Latvijas kustība par neatkarīgu dzīvi	2014	Iesaistās lēmumu pieņemšanas procesā, lapā atrodama info par aktualitātēm EEZ finanšu instruments, NVO darbības atbalsta programma (2009-2014)
Liepājas Neradzīgo biedrība	2014	EEZ finanšu instruments, NVO projektu programma (2009-2014) EEZ finanšu instruments, NVO darbības atbalsta programma (2009-2014)
Valgundes novada attīstība	2014	Vietējie projekti
Attīstības centis ģimenei	2013	EEZ finanšu instruments, NVO projektu programma (2009-2014) EEZ finanšu instruments, NVO darbības atbalsta programma (2009-2014) Mājas lapā apraksta sniegtos pakalpojumus
Jaunpils reģionālās attīstības centrs "Rats".	2014	Latvijas Kopienu iniciatīvu fonds
Latvijas arhitektu savienība	2014	Iesaistās starptautiskā sadarbībā.
Latvijas Maksķernieku Asociācija	2014	Iesaistās starptautiskā sadarbībā, vietējā lēmumu pieņemšanā
Jelgavas pensionāru biedrība	2014	Darbojas portāls senioriem.lv
Papardes zieds	2014	EEZ finanšu instruments, NVO darbības atbalsta programma (2009-2014)
ODIN/VITA	2014	ERASMUS+, vietējie projekti
Ventspils reģionālais NVO atbalsta centrs	2014	EEZ finanšu instruments, NVO darbības atbalsta programma (2009-2014)
Apeironis	2014	EEZ finanšu instruments, NVO projektu programma (2009-

		2014) EEZ finanšu instruments, NVO darbības atbalsta programma (2009-2014)
Latvijas Pašvaldību mācību centrs	2014	NORDPLUS
Latvijas Pilsoniskā Alianse	2014	EEZ finanšu instruments, NVO darbības atbalsta programma (2009-2014)
SUSTENTO	2014	EEZ finanšu instruments, NVO darbības atbalsta programma (2009-2014)
LOSP	2013	Sadarbība ar starptautiskām organizācijām
Latvijas sauļošanās un solāriju asociācija	2014	Sadarbība ar starptautiskām organizācijām
Latvijas Tehnoloģisko parku, centru un biznesa inkubatoru asociācija	2014	Starptautiska sadarbība profesionālās asociācijās
RTU studentu parlaments	2014	EEZ finanšu instruments, NVO darbības atbalsta programma (2009-2014)
Ašķeres biedrība	2014	LEADER
Zemgales NVO atbalsta centrs	2014	EEZ finanšu instruments, NVO darbības atbalsta programma (2009-2014) ES Mūžizglītības programma Grundtvig
LPS	2014	Norvēģijas finanšu instruments LADDER
Ūdenszīmes	2014	EEZ finanšu instruments, NVO darbības atbalsta programma (2009-2014) EEZ finanšu instruments, NVO projektu programma (2009-2014)
Rēzeknes uzņēmēju biedrība	2014	Vietējā darbība, mājas lapa aktualizēta
Kurzemes tūrisma asociācija	2014	Vietējie pakalpojumi
Brīvprātīgais.lv	2014	Mūžizglītības programma Grundtvig
Sieviešu atbalsta izglītības un kultūras centrs IEVA	2014	Vietējā sadarbība, nav atrodama informācija par pēdējo gadu laikā veiktajiem projektiem
Valdardze	2014	EEZ finanšu instruments, NVO projektu programma (2009-2014)
Baltā māja	2014	Eiropas Trešo valstu valstspiederīgo intgerācijas fonds EEZ finanšu instruments, NVO projektu programma (2009-2014) EEZ finanšu instruments, NVO darbības atbalsta programma (2009-2014)
Žēlsirdības misija Dzīvības ēdiens	2014	Vietējā darbība
Latvijas Lauku Forums	2014	EEZ finanšu instruments, NVO darbības atbalsta programma (2009-2014) PREPARE tīkls

Rīgas pilsētas "Rūpju bērns"	2014	Pakalpojumu apraksts, atbalsta pašvaldības
Latvijas Kustība par neatkarīgu dzīvi	2014	EEZ finanšu instruments, NVO projektu programma (2009-2014)
Tukuma NVO apvienība	2014	Vietējā līdzdarbība
Rīgas Latviešu biedrība	2013	EEZ finanšu instruments, NVO projektu programma (2009-2014)
Jaunatnes līderu koalīcija	2014	EEZ finanšu instruments, NVO projektu programma (2009-2014)
Saules bērni	2014	EEZ finanšu instruments, NVO projektu programma (2009-2014)
Latvijas Ārstu biedrība	2014	EEZ finanšu instruments, NVO projektu programma (2009-2014)
Latvijas Energoefektivitātes asociācija	2014	KPFI
Latvijas Bērnu fonds	2014	EEZ finanšu instruments, NVO projektu programma (2009-2014)
Bērnu slimnīcas fonds	2014	EEZ finanšu instruments, NVO darbības atbalsta programma (2009-2014)
Resursu centrs sievietēm "Marta"	2014	Vietējā un starptautiskā līdzdarbība
Lietišķo sieviešu apvienība	2014	EEZ finanšu instruments, NVO projektu programma (2009-2014)
Latvijas Mazpulki	2014	Vietējā un starptautiskā sadarbība
Zemes draugi	2014	EEZ finanšu instruments, NVO darbības atbalsta programma (2009-2014)
Latvijas automoto biedrība	2014	Vietējā un starptautiskā sadarbība
Latvijas Samariešu apvienība	2014	CARER+, ESF
Latvijas dabas fonds	2014	EEZ finanšu instruments, NVO darbības atbalsta programma (2009-2014)
Bērnu paliatīvās aprūpes biedrība	2014	EEZ finanšu instruments, NVO projektu programma (2009-2014)
Latvijas Patērētāju interešu aizstāvības asociācija	2014	Vietējā un starptautiskā sadarbība
Biznesa attīstības fonds	2014	EEZ finanšu instruments, NVO projektu programma (2009-2014)
PROVIDUS	2014	EEZ finanšu instruments, NVO darbības atbalsta programma (2009-2014) EEZ finanšu instruments, NVO projektu programma (2009-2014)
Kurzemes NVO atbalsta centrs	2014	EEZ finanšu instruments, NVO projektu programma (2009-2014)
Pasaules Dabas fonds	2014	EEZ finanšu instruments, NVO darbības atbalsta programma

		(2009-2014)
Saldus rajona attīstības biedrība	2014	LEADER, ELFLA
Krīzes centrs ģimenēm ar bērniem "Paspāme"	2013	EEZ finanšu instruments, NVO projektu programma (2009-2014)
Pārdaugavas tautas mūzikas biedrība	2014	Tagad - Skaņumāja. ELFLA, EST-LAT
Latvijas Profesionālo Apdrošināšanas brokeru asociācija	2014	SORAINEN
Jēkabpils NVO resursu centrs	2014	EEZ finanšu instruments, NVO darbības atbalsta programma (2009-2014)
Latvijas Autisma apvienība	2014	EEZ finanšu instruments, NVO projektu programma (2009-2014) (Latvijas Autisma centram)
Rūjienas senioru māja	2013	ERASMUS+, Jaunatne darbībā, Kopienų iniciatīvu fonds
Baltijas reģionālais fonds	2014	EEZ finanšu instruments, NVO projektu programma (2009-2014)
Jēkabpils Uzņēmēju biedrība	2014	Vietējā darbība
Zviedru draugu kopa	2013	Vietējā un starptautiskā sadarbība
IAC	2014	EEZ finanšu instruments, NVO projektu programma (2009-2014) EEZ finanšu instruments, NVO darbības atbalsta programma (2009-2014) Eiropas Trešo valstu valstspiederīgo intgerācijas fonds
Latvijas ornitoloģijas biedrība	2014	EEZ finanšu instruments, NVO darbības atbalsta programma (2009-2014)
Latvijas Mērnieku biedrība	2014	Vietējā līdzdarbība
Veselības projekti Latvijai	2014	EEZ DAP
Latvijas Platforma attīstības sadarbībai	2014	Vietējā un starptautiskā līdzdarbība
Latvijas Veselības ekonomikas asociācija	2014	Vietējā līdzdarbība
Latvijas Farmaceitu biedrība	2014	Vietējā līdzdarbība
Latvijas Atvērto tehnoloģiju asociācija	2013	Vietējā līdzdarbība
Latvijas Tiesnešu Mācību centrs	2014	NORDPLUS
Latvijas Kopienų iniciatīvu fonds	2014	EEZ finanšu instruments, NVO projektu programma (2009-2014)
RTU universitātes attīstības fonds	2014	Vietējā darbība
Skalbes	2014	EEZ finanšu instruments, NVO darbības atbalsta programma (2009-2014)
Ho mo ecos	2014	Vietējā un starptautiskā sadarbība

Dardedze	2014	EEZ finanšu instruments, NVO darbības atbalsta programma (2009-2014) EEZ finanšu instruments, NVO projektu programma (2009-2014)
Zemgales reģionālā enerģētikas aģentūra	2014	BEAN, vietējā līdzdarbība
Sabiedrība par atklātību - Delna	2014	EEZ finanšu instruments, NVO darbības atbalsta programma (2009-2014)
Dzīve bez glutēna	2013	Vietējā un starptautiskā sadarbība
Vides izglītības fonds	2014	EEZ finanšu instruments, NVO darbības atbalsta programma (2009-2014)
Latvijas tūrisma informācijas organizāciju asociācija LATTŪrinfo	2014	Vietējā un starptautiskā sadarbība
Latvijas Būvkonstrukciju projektētāju asociācija	2014	Vietējā līdzdarbība
Saules stariņi	2014	Vietējie pakalpojumi, par ko liecina pašvaldības lēmums piešķirt biedrībai īpašumu, taču mājas lapa nav aktualizēta kopš 2013. gada
Latvijas ilgtspējīgas būvniecības padome	2014	ERAF, vietējā un starptautiskā sadarbība
Latgales skolu atbalsta fonds "Veronika"	2013	EEZ finanšu instruments, NVO darbības atbalsta programma (2009-2014)
Latvijas nedzirdīgo savienība	2014	EEZ finanšu instruments, NVO projektu programma (2009-2014)
Jauno jātnieku skola	2014	Vietējā darbība
Izglītības iniciatīvu centrs	2014	EEZ finanšu instruments, NVO projektu programma (2009-2014) Vietējā un starptautiskā sadarbība
Mediācijas padome	2014	Sorosa fonds Latvija
Ulubele	2014	EEZ finanšu instruments, NVO darbības atbalsta programma (2009-2014) EEZ finanšu instruments, NVO projektu programma (2009-2014)
Latvijas SOS bērnu ciematu asociācija	2013	EEZ finanšu instruments, NVO darbības atbalsta programma (2009-2014) EEZ finanšu instruments, NVO projektu programma (2009-2014)
Latvijas atkarības psihologu apvienība	2013	Vietējā līdzdarbība
Pasaule mūsu mājās	2014	EEZ finanšu instruments, NVO darbības atbalsta programma (2009-2014)
Cerību spāmi	2014	ELFLA, LEADER
Culture lab	2013	Vietējā darbība
Kultūras projektu koordinācijas centrs	2014	Vietējā darbība
Baltās naktis	2014	Nav atrodama informācija par pēdējo gadu darbību

Eiropas kustība Latvijā	2014	EEZ finanšu instruments, NVO darbības atbalsta programma (2009-2014)
Saullēkts	2014	Mājas lapa novecojusi, nav atrodama informācija par biedrības līdzdarbību
POLONEZ	2013	Nav informācijas par biedrības pēdējo gadu darbību
Es Latgalei	2013	Mājas lapas info nav atjaunota kopš 2014. gada. Nav atrodama informācija par pēdējā gada darbību.
Ideju Forums, mājas	2013	Izveidotā mājas lapa e-biblioteka.lv slēgta autortiesību neatļautu objektu nelikumīgas izmantošanas dēļ, mājas lapa darbojas, bet sadarbības projektu nav.
Jūrmalas Uzņēmēju biedrība	2014	Biedrības mājas lapa neaktīva, atrasta informācija par biedrības pagājušā gada vietējo darbību
Rāzna PLus	2014	Mājas lapa nav aktualizēta, par pēdējo divu gadu aktivitātēm informācija nav atrodama
INGRESS	2013	Nav mājas lapas, nav atrodama informācija par šo biedrību
Lord PR	2013	Mājas lapā novecojusi informācija, internetā nav informācijas par šīs biedrības pašreizējo darbību
Kaimiņu drošība	2013	Mājas lapa nav aktualizēta, nav informācijas par pēdējo gadu darbību
Baltijas burāšanas skola	2014	Mājas lapa nav aktualizēta kopš 2013. gada, nav atrodama informācija par starptautisko sadarbību
Montessori bērnu māja	2013	Lapā nav informācijas par pašreizējiem projektiem Mājas lapas info atjaunota 2013. vai 2014. gadā, lapā norādītā kontakinformācija – nederīga. Ne pati biedrība, ne arī 5 sadarbības partneri nesniedza atbildes uz anketu.
Talsu pauguraines dabas parka atbalsts	2014	Nav info par pēdējo divu gadu laikā veiktajām starptautiskajām aktivitātēm, mājas lapas jaunumi attiecināmi uz 2014. gada septembri.
Latgales vārti	2013,	Uzsākts likvidācijas process
Creativus	2013	Mājas lapa ir neaktīva un atsaucis uz biedrību citās lapās neaktīvas
Latvijas sīkuzņēmēju asociācija Kalve	2013	Mājas lapa neaktīva, nav informācijas par darbību, par prezidentu Aidinu Askerovu – negatīva informācija

Avots: Autoru izveidota tabula, izmantojot internetā ieejamo informāciju.